

Szent Anna tisztelete Magyarországon
a barokk korban

Pázmány Irodalmi Műhely

Lelkiségtörténeti források

Az MTA-PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport
sorozata

Sorozatszerkesztő
Szelestei N. László

A sorozatban megjelent:

1. Szent Bernát világosvölgyi apátúrnak *Az jó életnek módjáról* való könyve
2. Loyolai Szent Ignác, *Lelki gyakorlatok* (Magyar fordítás 1663-ból)
3. Magyar bencések prédikációi a 17–18. század fordulójáról
4. Szent Anna tisztelete Magyarországon a barokk korban

Szent Anna tisztelete Magyarországon a barokk korban

Válogatta, sajtó alá rendezte és a bevezetést írta
SZELESTEI N. László



MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport
Budapest, 2015

Lektorálta
Hubert Ildikó

Készült
az MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoportban,
a szerző a Kutatócsoport vezetője.

A borítón elöl:
Szent Anna isteni félelemben neveli leányát
(*Az Isten mindenbatóságának tárbáza*, Bécs, 1708, metszet a 109. laphoz)

Hátul:
Részlet Tarnóczy István *Mennybe vezérlő kalauz* című művének címlapjáról
(Nagyszombat, 1675)

ISBN 978-963-508-811-9
ISSN 2064-0250

© Szelestei N. László
© MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport

Felelős kiadó: Nagy László
Tördelte a Szerző
A sorozat címlapterve: Szentes Éva
Nyomdai munkák: Séd Nyomda Kft.
Ügyvezető igazgató: Katona Szilvia
www.sednyomda.hu

Tartalom

Szent Anna kultuszának nyomtatott emlékei a kora újkori Magyarországon	7
Szöveggyűjtemény	27
LEGENDÁK	
ILLYÉS András, <i>Szent Joákim és Szent Anna, a boldogságos Szűz Mária atyjának és anyjának élete</i>	29
<i>Szent Anna asszonynak, az Isten Fia nagymamájának szentséges élete, régir írásokból summába foglaltatott, anni M. DCCXI.</i>	31
IMÁDSÁGOK	
Imádságok Szent Annához	67
Szent Anna öt öröme, I.	71
Szent Anna öt öröme, II.	73
Szent Anna hét üdvözlete	77
Szent Anna asszony officiuma (litániával és imádságokkal)	81
Litániák Szent Annához	97
Kilencedek Szent Annához	101
ÉNEKEK (a kezdősorok betűrendjében)	
Bódog fiak és leánzók	151
Dicsértéssel magas mennyben / Áldott Szent Anna	151
Dicsértéssel magas mennyben, / Örvendezzél a fölségben.....	152
Dicsértéssel a magas mennyországban	153
Dicséretes vagy Szent Anna asszony, / Máriának anyja	154
Egekben vigadó, Isten előtt álló / Dicsőséges Szent Anna	156
Gerjedezzen minden szív	156
Hogy három esztendő volt	158
Istennek szent méltóságos anyja	160
Kyrie fölséges Isten, / Dicsértéssel az nagy szentben	161
Ma Szent Anna tiszteltetik	161
Magyarok öröme, / Mária szülője	162
Mái Szent Anna Joákim hűtös társa	165
Méltóságos Istennek szent anyja	166
Ó Szent Anna asszony, / Kit Isten vigasztalt	168
Ó Szent Anna, egek fénye	169
Ó Szent Anna sok ezrek között /Elválasztatott anya	169
Ó Szent Anna tisztességes / Szülője asszonyunknak	171
Örök Atyaisten, bölcsességnek ura	172
Szent Anna asszony, anyja Máriának	173

Tartalom

Szent Anna született Júda nemzetébül	174
Üdvözléggy drágalátos, / Úr Jézussal vagy nyájas	175
Üdvözléggy Isten Fiának / Szeretett hív nagyanyja	176
Üdvözléggy kegyelem anyja	176
Üdvözléggy Szent Anna, / Krisztus öreganyja	177
LADÁRY JÓZSEF PRÉDIKÁCIÓJA	
<i>Belső keserűségnek s külső gyötrelmeknek hathatós orvoslása (1765)</i>	179
Rövidítések	
Idézett források	191
Idézett szakirodalom	195
A kötetben közölt képek jegyzéke	198

Szent Anna kultuszának nyomtatott emlékei a kora újkori Magyarországon

Vajon mi volt a szerepe Jézus nagyanyjának a barokk kor lelkiségében? Speciálisan a nagyanyák tiszteletére számíthatott csak, vagy tágabban meghatározható csoportnak, esetleg minden kereszténynek kiemelt tiszteletére számíthatott? Legendája alapján ő az anyaságra vágyók, anyák és nagyanyák segítőtje. „Szent Anna nemcsak a Szűzanya édesanyja, hanem háromszoros tisztos özvegyként, Jézus Krisztus öreganyja, dajkája, a szentatyafiság matriarchája, és így a keresztény nagycsalád, nemzetség oltalmazója, a gyermekáldás patrónája is.” Kultusza rendkívül sokrétű. A középkor után Szűz Márián kívül csak neki alakultak ki búcsújáró kegyhelyei Magyarországon.¹ Templomainkban gyakori a képe,² az Anna név kedveltsége máig folyamatos, elterjedt keddenkénti kiemelt tisztelete.

Szent Anna életének fontos eseményei legendája szerint kedden történtek: kedden született, kedden fogant, kedden szülte Máriát, kedden halt meg. Kedden bizonyos asszonyi munkák: szövés, fonás, varrás végzése tilos volt. Illyés András legenda tolmácsolása szerint: „Amiképpen a víz annyival tisztább, amennyivel a szép forráshoz közelebb merítették, úgy Szent Anna annyival nagyobb tisztasággal részesült a jóságos cselekedetekben, amennyivel közelebb volt a minden jóságos cselekedeteknek kútfejéhez, a Jézus Krisztushoz.”³

Középkorvégi magyar nyelvű kódexeink már tanúsítják tiszteletét. Legendája olvasható a Teleki, Érdi- és Debreceni kódexben, latinul Temesvári Pelbártnál is. Sequentiáját és himnuszát a Pozsonyi és Szegedi kódex tartalmazza. Képi ábrázolásai közül a Mettercia (Szűz Mária gyermekével együtt édesanyja, Szent Anna ölében) szintén gyakori. Több kézműves mesterségnek volt patrónusa, a szegedi szabó céh által készített ereklyetartó máig fennmaradt. Érdekes vonás, hogy tisztelete gazdasági kérdésekben is megelőzi férjét, Szent Joákimot.⁴

¹ BÁLINT, *Ünnepi kalendárium*, II, 95–118.

² A barokk korig jó európai áttekintés: KLEINSCHMIDT, *Die heilige Anna...* A német nyelvterület Szent Anna-kultuszáról: DÖRFER-DIERKEN, *Die Verehrung der heiligen Anna...*

³ Idézi BÁLINT, *Ünnepi kalendárium*, II, 98–99. Illyés legendafordítását lásd e kötetben is.

⁴ A Szent Anna-kultusz magyarországi középkori liturgikus kéziratokban található emlékeiről: KOVÁCS, *A középkori magyarországi Szent Anna-kultusz...* A Szent Anna-legenda és prédikációink összefüggéseit vizsgálja: NAGY, *Szent Anna legendája...*

Bővelkedünk a Szent Annára vonatkozó forrásokban. A szakirodalomban leggyakrabban képi ábrázolásaival találkozhatunk. Szinte sohasem marad el a keddi tisztelet legendában alapozott eredetének elmondása, miszerint egy gazdag magyarországi ifjú, miután eltékozolta vagyonát, bűnbánatot tartva Compostellában Szent Jakab sírjánál kérdezte Jézust, melyik szent közbenjárását kérje. Megjelent neki Szent Jakab, aki a legenda szerint Szent Anna nem Szűz Máriától származó unokája volt, s azt a választ adta, hogy minden kedden égessen gyertyát Szent Anna képe előtt s mondjon el három *Miatyánkot* és három *Üdvözlégyet*. Kiaknázható elemei a legendának, hogy Szent Anna és Szent Joákim vagyonukat haramdolva (a templomnak, jótékonykodásra és saját célra) mintaszerű házaseletet éltek, továbbá, hogy sokáig csak vágyakoztak a gyermekáldásra. Az atyafiság-fogalom terjesztését táplálta, hogy a legenda szerint az apostolok egy része Szent Anna lányain keresztül nemcsak tanítványa, hanem atyjafia is Jézusnak.

A tanulmányok többsége az elérhető forrásoknak csak egy vékony rétegére támaszkodik, pedig témában és formában is bőséges forrásanyag áll rendelkezésünkre. Középkori forrásokból ismert a misztikus gyertyagyújtásnál mondott felajánló ima, a *Szent Anna öt öröméhez*⁵ kapcsolt koszorúimádság a jó halálért; imák szólnak jó házasságokért, a szép családi életért; elterjedtté vált az *Üdvözlégy Mária* alapján készült a *Szent Anna-imádság* és a virágszimbolikával teli *Hét üdvözlét Szent Annához*.⁶ A sor bővíthető litániákkal, officiummal, az ún. *Szent Anna-olvasóval*, versekkel, énekekkel. A 17. századtól e szövegek felbukkannak a rekatolizáció megnövekvő igényeit kielégítő, népszerű imádságos könyvekben, számuk a 18. században egyre növekedett. A gyakran archaikus szövegek összehasonlító elemzése elvégzendő feladat.

Szent Anna újkori, közép-európai tiszteletét erősítette a Habsburg dinasztiahoz és a jezsuitákhoz kapcsolódása. 1678-ban Szent Anna ünnepnapján született meg Lipót császár és Eleonóra fiaként a már nagyon várt trónörökös. A bécsi Szent Anna templomban, amely 1573 óta a jezsuiták irányítása alatt állt, az uralkodópár védnökségével a gyermekáldás patrónája tiszteletére Szent Anna Társulat

⁵ Leggyakrabban: 1. Isten szülőjének anyjává választása, 2. A fogantatás megjelentése, 3. Makula nélkül való szülés, 4. A gyermek felajánlása, 5. Mennyei vigasság.

⁶ A hét üdvözlét örömei: 1. Máriát foganta, 2. Máriát méhében hordozta, 3. Máriát szülte és megpillantotta, 4. Máriát karjain hordozta és tejével táplálta, 5. Máriát a templomban Istennek bemutatta, 6. Máriát látta nehézkesen a világ Megváltójával, 7. A mennyi paradicsomban.

alakult. 1743-ban Mária Anna portugál királynő (I. Lipót király lánya) Szent Anna kézereklyéjével ajándékozta meg a társulat anyatemplomát. Másfél évtizeddel ezelőtt Tüskés Gábor és Knapp Éva Magyarországon tizenegy barokk kori Szent Anna-társulatot vett számba.⁷ Knapp Éva *Pietás és literatúra* című könyvében öt társulattól sorolt fel kiadványokat.⁸

Kötetünkben magyar nyelvű, jellegzetes barokk kori imádságokat olvashatunk, de megjegyzem, hogy általában ott találhatók mögöttük a latin és német minták, és gyakran a szlovák hívek számára kiadott párhuzamos anyanyelvű szövegek. A forráscsoportokat műfajonként, fajtákként elkülönítve tárgyalom, kiemelve lényeges vonásukat.

Szent Anna élete

A Bibliában nem olvashatunk Szent Anna élettörténetéről semmit, de a kegyes olvasmányok között Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatásával együtt ismételtelen előtérbe került legendája. Martin Cochem népszerű, Jézus életét tartalmazó művét⁹ Újfalusi Judit cseh nyelvről fordította magyarra, *Makula nélkül való tükör* címmel

⁷ TÜSKÉS, KNAPP, *Népi vallásosság*, 277.

⁸ KNAPP, *Pietás és literatúra...*, Szent Anna társulatok kiadványai:

Lap- szám	A társulat székhelye	A kiadványok leírása és 1800 előtti kiadásai
203	Kluknó	[SZABOLT Ferenc], <i>Az Isten mindenbatóságának tárbáza, azaz Szent Anna, a boldogságos Szűz Mária édes anyjának tiszteletű</i> , Bécs, 1708. – Nagyszombat, 1708. – Nagyszombat, 1773. – Csíksomlyó, 1773.
207	Lesencetomaj	<i>Bulla Confraternitatis S. Annae...</i> Anno 1754. H. n. (1754.)
208	Nagyemőke	<i>Szent Anna asszony és Szent Gyula ... mártír gyülekezete</i> , Nagyszombat, 1750. RABCSEK Andreas, <i>Löbliche Bruderschaft</i> , Tyrnau, 1750. RABCSEK András, <i>Újbold vasárnapok</i> , Pozsony, 1756.
213	Nagyszombat, klarisszák	<i>A Jézus Krisztus Atyafiságának ... kongregációja</i> , Nagyszombat, 1748.
232	Rudnok, premontreick	<i>Keddre rendeltetett ájtatosság</i> , Kassa, 1751.
247		----- BRAUNER, Evermodus, <i>Der aus einem wüsten Land ... gepflanzte .. Lust-Garten</i> , Kassa, 1754. <i>Krátké myložení pobožnosti a odpustkow braterstva sv. Anny</i> , W Kossicách, 1766.

⁹ Martin COCHEM *Das grosse Leben Christje* először 1677-ben jelent meg, aztán többféle változatban sok kiadása volt. A mű kiadásairól forrásairól: STAHL, P. *Martin von Cochem...*

(első kiadás: Nagyszombat, 1712).¹⁰ A népszerű olvasmány kezdő fejezeteiben központi szereplő Szent Anna, a magyar fordításban több helyen is felsejlenek imádságos könyveink szövegfordulatai. Lauf Judit a fordításba beépített középkori magyar nyelvű szövegelemleket azonosított,¹¹ Kovács Eszter Újfalusi fordításainak sajátosságait mutatta be,¹² a műről az MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport 2014-ben konferenciát rendezett,¹³ a mű első kiadása 2015-ben reprint kiadásban is megjelent,¹⁴ Martin von Cochem műveinek magyarországi jelenlétével Knapp Éva foglalkozott.¹⁵ Az teljes bizonyossággal kimondható, hogy a *Makula nélkül való tükkör* sok kiadásával jelentős szerepet játszott Szent Anna élettörténetének széles körű terjesztésében.

A budapesti Egyetemi Könyvtárban őrzött kéziratos *Szent Anna-legenda* 1711-ből származó szép másolata szintén Cochem műve alapján készült. A két egyidejű klarissza fordítás eltérő,¹⁶ az utóbbi címiratában szereplő „régí írásokból summába foglaltatott” kifejezést egyelőre nem tudom értelmezni.

Cochem *Das grosse Leben Christi* című művét Edelbert Nymburský ültette át cseh nyelvre, ez először 1698-ban jelent meg nyomtatásban. A kutatás szerint ebből fordított Újfalusi Judit.¹⁷ Maga Cochem művét többször átdolgozta, 1683-ban Frankfurtban például *Das kleine Leben Christi* címmel tette közzé.

Az Egyetemi Könyvtár *Szent Anna-legenda* fordítása német nyelvű szövegből készülhetett. Bizonyára Cochem művéből, egyes fejezetek szinte teljes egyezést mutatnak, gyakran rövidítve. A *Das kleine Leben Christi* Jézus őseiről szóló fejezeténél is rövidebb,¹⁸ de előfordulnak benne olyan részletek, amelyek nem abból származnak, ám a *Das grosse Leben Christi* alapján készült *Makula nélkül való tükkör*

¹⁰ ÚJFALUSI, *Makula nélkül való tükkör...*

¹¹ Kutatásainak eredményeit összefoglalta a *Makulátlan tükkör* című, 2014. december 4-én rendezett konferencián tartott előadásában. (Lásd a 13. jegyzetet.)

¹² KOVÁCS, *A Makula nélkül való tükkör...*

¹³ *Makulátlan tükkör*, szerk. MACZÁK Ibolya, Budapest, MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport, 2015 (Pázmány Irodalmi Művek, Lelkiségtörténeti tanulmányok). – Sajtó alatt.

¹⁴ A hasonló kiadáshoz FRAUHAMMER Krisztina írt utószót. (Budapest, Pytheas Könyvmanufaktúra–SZTE-MTA Vallási Kultúrakutató Csoport, 2015.)

¹⁵ KNAPP, *Martin von Cochem Magyarországon...*

¹⁶ *Szent Anna asszonyinak élete...*

¹⁷ KOVÁCS, *A Makula nélkül való tükkör*, 9.

¹⁸ A *Das kleine Leben Christi* fejezeteinek száma 88, a *Das grosse Leben Christi*-ből fejezeteket elhagyó *Makula nélkül való tükkör*-é (az elhagyások után) 139.

tartalmazza.¹⁹ A kézirat vége felé egyre gyakoribb az áthúzott szövegrész,²⁰ akad benne néhány más kéz általi megjegyzés. Ezek alapján feltételezzük, hogy a fordítás közvetlenül Cochem művéből készült, nem egy korábban szintén abból leírt Szent Anna-legendából. A magyar szövegben található tévesztések arra utalnak, hogy a másoló ugyan szépen tudott írni, de a magyar nyelvvel gondjai lehettek.²¹

Szent Joákimról és Szent Annáról szóló rövid legenda olvasható az Illyés András által összeállított *Szentek életében* is.²²

Imakönyvek

Szabolt Ferenc jezsuita szerzetes állította össze a Szent Anna-tisztelet magyar nyelvű alapkönyvét *Az Isten mindenhatóságának tárbáza, azaz Szent Anna, a boldogságos Szűz Mária édesanyjának tiszteleti* címmel. A kötet Esterházy Pál nádor támogatásával jelent meg Bécsben, 1708-ban. „A kis könyvecskének kinyomtatására” okot az 1701-ben megalapított kluknoi Szent Anna Társulat szolgáltatta. A mű (a nádor ösztönzésére) igyekezett Szent Anna tiszteletét az egész országban megújítani és elterjeszteni. A 18. században a műnek a nagyszombati nyomda folytonos megvásárolhatóságot biztosított, évenkénti kiadványjegyzékében folyamatosan kínálta azt, *Szent Anna könyve* címmel, metszetekkel, 24 krajcárért.²³ Ma mindössze két 18. századi nagyszombati kiadást ismerünk: egyik címlap nélküli, mely szedésében is csak néhol tér el a bécsi, 1708. évi kiadástól és amelyet a szakirodalom minden bizonyítás nélkül szintén 1708-ban megjelentnek tart.²⁴ A másik 1773-ból való.

¹⁹ Például az 5. lap kezdetén álló mondatok; a 6. lapon Szent Cyrillus neve. De például a *Makula nélkül való tiükör* nem említi Archos 80 esztendő korát (3. l.), amit a *Das kleine Leben Christi* (3. l.) és a kézirat fordítás (8. lap) megjegyzi; ugyanígy Szent Anna visszaküldése a szülői házba: a 15 éves kort a *Makula* kihagyta (18. l.); a kéziratban mikor az angyal Emerenciának megjelentette Anna fogását, kétszer is térdre esik (17. l.), a *Das kleine Leben Christi*-ben (9. és 10. l.) és a *Makulában* (7. l.) először térdre esik, másodsor: teherbe esik.

²⁰ Szövegmegközelésünkben áthúzva olvashatók ezek a részek.

²¹ Átírásunk a nyelvi furcsaságokat megszüntette. Például a zöngésedés-zöngétlenedés furcsa szóalakokat eredményezett (öreg Isten – az örek/örök Isten helyett, öreg szüzesség, stb.) Aki a másoló helyírását kívánja vizsgálni, a kéziratot, vagy annak másolatát kell használnia.

²² ILLYÉS, *A keresztényi életnek példája*, 1–3.

²³ *Catalogus librorum...*

²⁴ A bécsi impresszumú kiadásból van címlapos példány Esztergomban (Bibliotéka, Inc. Hung. III. 49.), az OSZK-ban (RMK I 1743/b.) és a Budapesti Egyetemi Könyvtárban (RMK I 435/III.); nagyszombati címlap nélküli példány lelőhelye: BEK RMK I 439a. A BEK bécsi kiadás példányába a kötet végén Sztripszky Hiador 1937. II. 25-én kelt ceruzás bejegyzése olvasható a kötet hiányairól és az EK nagyszombati kiadásának példányával történt összevetésről. [NB. A nagy-

1710-ben a közeli Sopronban bizonyára azért készült kéziratos másolat a kötetről, mert Bécsben és Nagyszombatban nem lehetett azt megvásárolni.²⁵ 1770-ben a nagyszombati nyomdai katalógus jelezte, hogy fogytán van a nyomdai készlet.²⁶ A művet 1773-ban csekély változtatással, metszetek nélkül a csíksomlyói nyomda is kiadta, búcsújegyzékében közölve a kolozsvári klarisszák templomában 1770-ben alakult Szent Anna Társulat búcsúengedélyeit.²⁷ 19. századi kiadások is léteznek.²⁸

Az Isten mindenhatóságának tárbáza címmel ellátott mű négy fejezete közül kétőnek német forrását már sikerült azonosítanom, ezzel Szabolt Ferenc jezsuita atya szerepe (e két fejezetet illetően mindenképpen) fordítóvá szűkült, a mirákulumok gondos dokumentálását sem ő készítette. A kiadvány metszet- és szöveg-megfelelései kétségtelenül kiemelt figyelmet érdemelnek, a kultusz lényeges elemeit jelenítik meg e szövegekhez kapcsolódó képi ábrázolások. A kiadványhoz mellékelte metszetekkel a szakirodalom bőségesen foglalkozott, néha az 1773. évi nagyszombati kiadás metszetsora alapján.²⁹ Jóllehet az 1708. évi bécsi kiadás minden metszete megvan, Haris Andrea szerint az első kiadáshoz csak három metszet készült, „metszetei az újabb megjelenések során bővültek”.³⁰ Knapp Éva és Tüskés Gábor véleménye: „a teljes ciklus eredetileg 12 darabos lehetett”,³¹ a „mű két, 1708-as kiadásában jelent meg”.³² Az esztergomi példányban 14 metszet található, a kiadás lapszámaihoz (felsorolásunkban kerek zárójellel) igazított számokkal el látva, amiből az következik, hogy a metszetek a bécsi kiadáshoz készültek.³³

szombati kiadás datálásáról semmit sem mond Sztripszky.] A kiadvány metszeteiről: RIDOVICS, *Az Isten Mindenhatóságának Tárbáza*; UŐ, „*Az emberi váltásának kúcsa*”; HARIS, „*et Deo consecrat*”.

²⁵ *Az Isten mindenhatóságának tárbáza*... Leíratott Sopronban F. I. által 1710. Esztendőben. Pannonhalmi, Főapátsági Könyvtár, 10a. EE. 11.

²⁶ Az OSZK-ban őrzött 1743., 1758. és 1770. évi *Catalogus librorum*-ok jelzetei: OB 63.345; 210.502; 504.555.)

²⁷ A kolozsvári apácákról, a Szent Anna Társulat alapításáról: BENEDEK, *Szent Klára nyomában*, 16.

²⁸ Ismert kiadások: Buda, 1817; Esztergom, 1824. Az utóbbiban új metszetekkel és toldalékkal: „Toldalék a most szokásban lévő (különösen Esztergomban) Szent Anna tiszteletére való ajátosság. A mű 20. századi használatáról példa: PÉTER, *Anna néni imakönyve*.

²⁹ Az 1773. évi kiadás OSZK-példányának jelzete: M 319.198.

³⁰ HARIS, „*et Deo consecrat*”, 206, 209.

³¹ KNAPP, TÜSKÉS, *Barokk társulati kiadványok*, 24–26.

³² KNAPP, TÜSKÉS, *Populáris grafika*, 171.

³³ RIDOVICS, „*Az emberi váltásának kúcsa*” az 1773. évi kiadás alapján a 14 metszetet csoportosította (p. 199, 203): Szent Anna kézereklyéje nála az első fejezethez került, ám a képen lévő 57-es szám egyértelműen jelzi, hogy az a második fejezet bevezető képeként a Szent Anna-kilenced kezdő képe, tehát a kilencedhez 11 kép tartozik.

- [1] Mettercia (Szent Anna, Szűz Mária és a gyermek Jézus az Atyaistennel, a Szentlélekkel. Jézus a háttérben lévő tárház kulcsát nyújtja Szent Annának (Címlapelőzék, csillaggal jelölve.) – Kötetünkben: 15. lapon.
- [2] Szent Anna olvasni tanítja Szűz Máriát (1.) – Kötetünkben: 79. lapon.
- [3] Szent Anna kézereklyéje (57.) – Kötetünkben: 105. lapon.
- [4] Anna és Joákim (88.) – Kötetünkben: 114. lapon.
- [5] Anna és Joákim alamizsnát ad (92.) – Kötetünkben: 117. lapon.
- [6] Az Atyaisten megígéri Mária Szeplőtelen fogantatását (98.) – Kötetünkben: 120. lapon.
- [7] Szűz Mária születése (103.) – Kötetünkben: 123. lapon.
- [8] Szűz Mária nevelése (109.) – Kötetünkben: 126. lapon.
- [9] Szűz Mária felajánlása a templomban (115.) – Kötetünkben: 129. lapon.
- [10] Szűz Mária eljegyzése (121.) – Kötetünkben: 132. lapon.
- [11] Szent Anna Máriával és a gyermek Jézussal (128.) (Ez a kép az esztergomi példányban a 28. laphoz van kötve a 128. helyett.) Kötetünkben: 135. lapon.
- [12] Szent Anna halála (135.) – Kötetünkben: 139. lapon.
- [13] Szent Anna, a betegek és szenvedők patrónusa (142.) – Kötetünkben: 142. lapon.
- [14] A kluknói Szent Anna-kápona, a felhőkön térdeplő Szent Anna az Immaculátával, fölöttük a Szentlélek (161.) – Kötetünkben: 16. lapon.

A kötet első része Szent Anna-officium, óránként tizenhét soros, epikus jellelű verssel, majd litánia, bőszéges imádságválogatás, Szent Anna öt öröme, hét üdvözlete. Valamennyi ima ebben a sorrendben és megfogalmazásban szerepel Szabolt forrásában, a német *Anna-Büchel*ben, ám a magyar nyelvi hagyományok, korábbi fordulatok, szövegek beépültek a magyar változatba.³⁴ A *Hét üdvözlet* előtt ezt olvashatjuk: „A *Lelki paradicsom kertecské* nevű könyvből vétetett, mely nyomtatott 1658. esztendőben.”³⁵ (Ebből a műből nem maradt ránk példány.) A második részben (57–160) kilenc kedvre elmélkedések és imádságok, a harmadik rész (161–210) kulcs Isten mindenhatóságának tárházához. Az élen álló kluknói leírás kivételével fordítás az *Anna-Büchel*ből. A negyedik rész (211–354) tartalma: a Szent Anna Kongregáció búcsúi, Szűz Mária tizenkét ünnepe, havonkénti leírásokkal, imádságokkal, néhol himnuszokkal, énekekkel.

³⁴ Összehasonlító elemzéssel bizonyára több 20. században gyűjtött archaikus imánk előzményét ismerhetjük fel újkori kiadványokban, kéziratokban.

³⁵ A felemlített kiadványt nem ismerjük. Az imasort nem tartalmazza sem az 1675-ből ismert *Liliom kertecské* című kötet (RMK I 1186), sem a Baranyi Pálnak tulajdonított, 1700-ban megjelent *Lelki paradicsom* (RMK I 1572).



A kötet 14 metszetéből kilenc, a kilenced által³⁶ is központba állított életese-mények megjelenítése. Elmélkedések, imák és képek szoros kapcsolatban állnak egymással. „Kilenc szép elmélkedések ... Szent Anna életéből, kinek is formáját vagy leábrázolását [...] képek írásában is előadom.” Szentignáci elvek szerinti „Gondold meg, mintha szemekkel látnád... Ez a kép, avagy Szent Annának a leábrázolása a gazdagoknak tanúságért, a szegényeknek vigasztalásért adatik eleikbe ...” A terjedelmes elmélkedések közt részletes leírások bőven akadnak. Például az ötödik keddi elmélkedés a gyermekek különböző élet-

korban való neveléséről, a szülői felelősségről szól. Az elmélkedések és imádságok közé minden alkalommal kilenc gyakorlati tanács került, melyek az egyéni és közösségi életben segítenek, jócselekedetekre ösztönöznek, viselkedési normákat adnak. A kilencedet különféle rendű és szükségben lévő emberek számára összeállított, halálfélelem elleni imák és tanácsok zárják.

³⁶ A Szent Anna-kilenced témái: 1. Boldog házasságban, 2. A jó gazda harmadolja vagyonát (almazsnaosztás), 3. Magtalanásban látomása a Szeplőtelen Fogantatásról, 4. Mária születése, 5. Mária tanítása, 6. A hároméves Mária felajánlása a templomban, 7. Mária eljegyzése Józseffel, 8. Szent Anna özvegyiségben (özvegyek és árvák támogatója: Mettercia), 9. Halála (a jó halál segítője).

Consolatrix Afflictorum
[Csüggedtek vigasztalója]

Salus Infirmorum
[Betegek gyógyítója]

Portus Naufragantium
[Hajótöröttek kikötője]

Consolatrix Agonizantium
[Haldoklók vigasza]

Auxiliatrix Parturientium
[Szülő nők segítője]

Foecundatrix Sterilium
[Magtalanok foganása]

Tutela Pereuntium
[Üldözést szenvedők oltalma]

Opitulatrix Egentium
[Szükségben lévők segítője]

— — — — —
Az Isten mindenhatóságának tárháza
(Bécs, 1708)
Metszet a címlap előtt



A Szent Annát szeretőket pártfogolja az Úristen

Az Isten mindenhatóságának tárháza című kötet díszcímlapján a vízszintesen előtérbe helyezett földi hámas (Szűz Mária, a gyermek Jézus és Szent Anna) középső alakja, Jézus, aki a horizontális hármast (fönt az Atyaisten, alatta galamb képében a Szentlélek Isten, az említett vízszintes síkban a Fiúisten) is tagja, kulcsot ad át nagyanyjának, Szent Annának, amellyel Szentlélekből áradó sugarak mögötti szekrény (mennyei tárház) nyitható. A szekrény fiókjain a Szent Annához könyörgés jellegzetes területei olvashatók, alul idézet olvasható Johannes Trithemius bencés apát (†1516) Szent Anna-tiszteletet terjesztő művéből.³⁷

³⁷ TRITHEMIUS, Johannes, *De laudibus sanctissimae Annae tractatus*, Mainz, 1494¹.



Szent Anna, az özvegyek és szerencsétlenek menedéke, minden örömét Istenbe és Máriába helyezi

talanoknak gyermeket nyer”, „a szülőket megsegíti” „a megbódult lelkiismeretet megvilágosítja”, „a tisztaságot megőrzi”, „a halálra váltaknak megerősítője”, „a halálban lévőket megsegíti”, „megoltalmazza az ellenségektől környülvettetteket”, „a tengeri veszedelemben lévőket életben tartja”, „a halottakat föltámasztja”, „az őtet tisztelőket az örök életben jutalmazza, ellenben a hálátlanok az Istentől megbüntettetnek”.

Az Isten mindenhatóságának tárháza harmadik része leírásokat tartalmaz. A fejezetcím így fogalmazza meg a díszcímlapra is adott választ: „Hogy a Jézus Krisztus Szent Anna asszonyának, mint szerelmes nagyanyjának az isteni mindenhatóságnak tárházában kúcsot ada, csodatételekből mutatja”. A leírások élén az itt oldalt látható metszet áll, amely a kötet utolsó metszete, alul Szent Anna kluknói kápolnájával. Ezt követi a kápolna történetének leírása. A csodatételek (miráculumok) leírásai ehhez az imakönyvhöz készített fordítások lehetnek, a címatatok Szent Annát, a sokirányú védszentet mutatják be. Ő „a megszegényedettek patrónája”, „minden szükségben lévőknél megsegítője”, „testi táplálást ad tisztelőinek”, „vízi és tüzi veszedelemben megoltalmazza a hozzá folyamodókat”, „A szülésnek a fájdalmat megenyhíti”, „a magtalanoknak gyermeket nyer”, „a szülőket megsegíti” „a megbódult lelkiismeretet megvilágosítja”, „a tisztaságot megőrzi”, „a halálra váltaknak megerősítője”, „a halálban lévőket megsegíti”, „megoltalmazza az ellenségektől környülvettetteket”, „a tengeri veszedelemben lévőket életben tartja”, „a halottakat föltámasztja”, „az őtet tisztelőket az örök életben jutalmazza, ellenben a hálátlanok az Istentől megbüntettetnek”.

Keczner István Sándor 1738-ban Szent Anna ájtatossági kötetet dedikált Forgách Mária nagyszombati klarissza apácának, amely bizonyára az apáca bátyjának, Forgách Pál prépostnak a költségén jelent meg.⁴⁵ A nyomtatvány elejére kötött metszeten Szent Anna olvasni tanítja Szűz Máriát. A Rómában tanult Forgách 1740 körül Szent Anna házának tanulmányozására utazott Lorettóba, s később váradí, majd váci püspökként támogatta Szent Anna kultuszának előmozdítását. A kötetben a *Szent Anna litánia* előtt *Szent Annának öt kiváltképpen való ajándéki* címmel áll könyörgéssor a boldog halálért.⁴⁶



Ismerjük a nagyszombati Szent Anna Társulat 1746-ban nyomtatott felvételi lapját.⁴⁷ A nyomtatványra belépéskor felírták a tag nevét, akinek elhunytakor a hozzátartozók a halál dátumával juttatták vissza a társulatnak. A Szent Annát ábrázoló rézmetszeten kívül tartalmazza a társulati tag felajánló imáját, a társulat rövid reguláját és búcsújegyzékét.

⁴⁵ KECZER, *Szent Anna asszonyhoz*... Forgách Pál címere a címlap verzóján látható.

⁴⁶ Lásd e kötetben, 88, 95, 97.

⁴⁷ SOÓS, *A nagyszombati Szent Anna-kongregáció*...



1738-ban szintén a nagyszombati klarisszák Szent Anna Társulatának füzeteként jelent meg *A Jézus Krisztus atyafiságának, úgymint az makula nélkül fogantatott Szűz Mária anyjának, Szent Anna asszonyának* kongregációja című kétfelvelés kiadvány, melynek címlévelén rézmetszet (Mária Anna karján, a felhőkön Szentháromság, a metszet aló részében az ember Jézus, Mária és Anna oltalmába ajánlásának szövege. A verzón áll a cím, majd a regulák és búcsúengedélyek következnek, a negyedik lapon alul olvasható a nyomdai impresszum és a bejegyzés, hogy a nyomtatványt „D. Martinus Mathuska Korosiensis” 1765. július 26-án kapta. Halálának ideje nincs kitöltve, a füzetet nem küldték vissza a társulatnak.

1749-ben Rabcsék András nagyemőkei plébános Szent Anna és Szent Gyula ereklyéjének tiszteletéhez alapított Szent Anna és Szent Gyula Társaságot, amelyet pápai jóváhagyás erősített meg. 1750-ben magyarul és németül adott ki erről nyolcadrés alakú, metszettel kísért füzetet,⁴⁸ melyben közli az engedélyeket, a társasági regulákat és búcsúalkalmakat. Nemcsak az imák fontosak, nemcsak a misén való részvétel, hanem a szegények befogadása és a haragosok közti békességszerzés is, továbbá „igen szükséges dolog” a gyermekek és alattvalók isteni félelemben való tartása és keresztény erkölcsökben való nevelése.

A Sauberer András jászói prépost ösztönzésére Rudnokon 1751-ben kiváltságlevelét megszerző Szent Anna Társulat kiadványában (*Keddre rendeltetett ájtatosság*⁴⁹) a hivatalos iratok, kiváltságok, búcsúengedélyek, rendtartás közlése után jönnek az imák (beiratás napján mondandó felajánló imádság, a keddi gyertyagyújtáskor

⁴⁸ RABCSEK, *Szent Anna asszony...* – RABCSEK, *Löbliche Bruderschaft*, Tyrnau, 1750.

⁴⁹ *Keddre rendeltetett ájtatosság...*

mondandó ima és töredelem,⁵⁰ ima az Atyához, Fiúhoz, Szentlélekhez, majd az Atyafisághoz (Jézushoz, Máriához, Józsefhez, Joákimhoz, Annához), Szent Anna asszony öt örömről,⁵¹ imák, majd officium⁵² és litánia Szent Annáról, VI. Sándor 1494-ben adott búcsúengedélye alapján a *Szent Anna Üdvözlély*, bűnbánati és úrvételi imák, majd a tisztítótűzben szenvedőkért a hét napjaira szóló imafüzér Jézus Vérének hétszeri kiontásáról, Szent Józsefhez imádságok, fohászkodások és litánia a boldog kimúlásért és néhány ima és litánia Nepomuki Szent Jánoshoz.

A Szent Anna kultusz terjedésével párhuzamosan (középkori örökségre támaszkodva) egyre gyakrabban vannak jelen általános imakönyvekben is Szent Annáról imák, litánia, officium, énekek. Az *Officium Rákócziánium* első ma ismert kiadásában már ott találjuk Szent Anna officiumát.⁵³ Nemcsak a szövegmélekek, hanem a képi ábrázolások is ismétlődnek. Nem mindig tudjuk követni sem a szövegek, sem a képi ábrázolások útját. Egyetlen példára felhívom a figyelmet az alábbiakban. Az imakönyvekben gyakran szereplő, de külön szentképeken is terjesztett metszetek leggyakoribb Szent Anna-képe a 18. században a Szent Anna olvasni tanítja Máriát. Imént láthattunk erre példát Keczer István Sándor Nagyszombatban 1738-ban kiadott kötetének díszcímlapján.

Szent Anna ún. tízharmados olvasóját a kötetekben metszettel ilusztrált rózsafüzérrel imádkozták. A *Hisztekegyet* tízszer követte a nagy szemeken a *Miatyánk* és azt minden alkalommal háromszor a „*Szent Anna Üdvözlel*”.



⁵⁰ Ha valaki nem jelenhet meg Szent Anna kongregációjának oltára előtt, „odahaza is Szent Anna képe előtt meglehet a bémutatás, avagy ajánlás ily formán, amint következik.” (*Kedre rendeltett...* 4.)

⁵¹ Szövege nem egyezik az általunk közölt kétféle változat (*Az Isten mindenhatóságának tárbáza*, 45–51; KECZER, *Szent Anna asszonyhoz*, A₃₋₁₂) egyikével sem. A nem magyar nyelvű, de Magyarországon használt változatok között sem ritkák a Szent Anna öt örömről szóló imák eltérései. Az ima legjellegzetesebb szavának tekinthető „emlékeztetlek” *Az Isten mindenhatóságának tárbáza* számára mintául szolgáló *Anna-Büchelben* (Ich ermahne dich...), Martin Cochem 1741-ben Budán is kiadott *Der grosse Baum-Garten* című imakönyvében (Ich erinnere dich...).

⁵² Imaóránként egystrófás himnusszal. A himnuszt lásd kötetünk 166. lapján.

⁵³ KNAPP, *Officium Rákócziánium*, 33. A jezsuita kiadványba bizonyára a bécsi Szent Anna Társulat megalakításával (1694) párhuzamosan került be az officium. Az imaórák himnuszaik egystrófásak.

Az 1675 óta sokszor kiadott *Liliom kertecské*ben szerepel Szent Anna asszony olvasója, koronája, litániája és több Szent Annához szóló, valószínűleg középkori eredetű imaszöveg.



A *Liliom kertecské* című kiadványban a rózsafüzér mondásához rubrika-szerűen, dőlt betűkkel olvasható „használati utasítás”, a rózsafüzért ábrázoló metszet és a *Szent Anna Üdvözlét* együtt található. Az Üdvözlét ún. archaikus ima, melynek sok, egymástól csak kevés eltérést mutató kézíratos és nyomtatott emléke ismert. A *Szent Anna asszonynak Üdvözléti* képen kezdődő szöveg:

Üdvözlégy Mária, malaszttal vagy teljes, Úr vagyon te veled, a te malasztod légyen énelem, áldott vagy te az asszonyállatok között és áldott a te anyád, Szent Anna asszony, akitől te minden bűn és makula nélkül származtál Szűz Mária, és tetőled születik a Jézus Krisztus, élő Istennek szent Fia. Amen.

A képen jól látható a fentebb közölt, 1738-ból származó díszcímlappal való tematikai és árázólási azonosság.

Gyakran előfordulnak a Szent Anna életének eseményeihez kapcsolt, Örülj boldogságos Szent Anna asszonyom..., Örülj édes Szent Anna asszonyom, Örülj szerelmes asszonyom... fordulattal kezdődő könyörgések. A Csáki Katalin által közölt *Üdvözlégy*ben Krisztus atyafisága és a Szeplőtelen Fogantatás együtt van jelen.⁵⁴ Pongrácz Eszter *Arany koronájának* (1719¹) Szent Annához szóló rövid üdvözléteket litánia követi. Az általános imakönyvek többségében a 18. század második felében szintén ott találjuk a Szent Anna-litániát.

⁵⁴ CSÁKI, *Mennyei igyekezet*, 736–737: Szent Anna asszonyról.

Szent Anna életéről, tisztelőit segítő szerepéről képeket megjelentettek önállóan és imakönyvekben meghatározott helyére illesztetten is. A *Lelki fegyverház* című, 1791-ben Landerer Mihály által kiadott imakönyv nyolcadik fejezetének élén a metszeten jelzett lapszámhoz be- kötve szerepel Johann Philipp Binder Budán készített (oldalt látható) metszete. A fejezetben a kísértések, szenvedések és betegségek idején mondandó imák következnek, Szent Anna ezen bajokban segítő szentként került a fejezet elé.⁵⁵ A metszete Binder Budán készítette.



A nagyszombati nyomda latin és német nyelvű imát és életrajzot tartalmazó szentképsorának mind az öt kiadásából (1723-ból, 1759-ből latin és 1761-ből latin, 1724-ből és 1763-ból német) maradt ránk példány.⁵⁶

Szent Anna személyét gyakran felidéz- zik 18. század végi aprónyomatványok imádságai, énekei, grafikus ábrázolásai.⁵⁷ Ezek körét kiegészíthetjük templomaink- ban bőségesen megőrzött szobrokkal, ké- pekkel, aztán a barokk kori forrásanyagot együttesen tanulmányozhatjuk, összevet- hetjük ma is létező forrásokkal, áhítatgya- korlatokkal.



⁵⁵ *Lelki fegyverház*, Pozsony-Kassa, Landerer, 1791. Példány: OSZK: 288.744

⁵⁶ PETRIK VIII, 237.

⁵⁷ A kötetben közölt (és említett) barokk kori Szent Anna-metszetekről lásd a 13. lapon álló jegyzé- ket.

Imakönyv katekizmusbeli tanítással

Kókai Benedek pálos szerzetes Vácon adta ki *Krisztus atyafiságának könyvét*, melyhez már a 18. század második felének szokása szerint népénekek csatlakoznak. (A kötetet a 19. században sokszor megjelentették.) A hétköznapiakra rendelt szándék-tételek között keddnél nem szerepel Szent Anna. Krisztus atyafiainak felsorolásában természetesen előfordul. Az imakönyv szentmiseimádságoknál tiltja offertoriumkor, úrfölmutatáskor és áldozáskor a rózsafüzérezést. A hét napjainak sorra vétele: hétfő a Szentlélek Istené, kedd Szent Annáé, szerda Nepomuki Szent Jánosé és Pádúai Szent Antalé, csütörtök az Oltáriszentségé, péntek a keresztúté és Kortonai Szent Margité, szombat Szűz Máriáé. A 400 lapos kötet tömör, 14 lapos fejezete (199–213) jól átgondolt Szent Anna kilencedet tartalmaz *Szent Annához kilenc keddre vagy hétre elosztott ábitatosság* címmel. Minden alkalom három egymással összekapcsolt részre osztott: *Isten akarata* [tanítás], *Fohászkodás* és *Imádság*. A tanulságos és összegző kilenced akötetünk mellékletében olvasható. A kilenc kedd témája a hagyományt követi: Isten akaratának megvalósulása Szent Anna életében, ennek megvalósítani akarása, alkalmazása az imádkozó életében, majd segítségkérő imádkozás a szűkebben vett Krisztus atyafiságához (Jézus, Mária, József, Anna, Joákim). Szó esik itt (1) a házasságbeli békességes életről, szeretetről, megbecsülésről, a terhek közös viseléséről; (2) a felebaráti szeretetről, a szegények segítségéről; (3) a várakozások és szenvedések elviseléséről; (4) a lélek ügyeinek a test elé helyezéséről; (5) a gyermekek erkölcsi nevelésének fontosságáról; (6) a gyermekek és saját életük Istennek szolgálatába állításáról; (7) a tündér földi jóknak, a világi gazdagságnak lelkiképpen való elvetéséről, a szükségek és károk békességes elszívásáról, a hiúság elutasításáról; (8); a Jézussal és Máriával való társalkodásról; (9) és a halálról, mint gyönyörűsége álomról.

Népénekek

Szent Annáról a középkortól kezdve folyamatosan léteznek magyar nyelvű népénekek. Három históriás ének típusú, de eltérő versformájú Szent Anna-éneket emelek ki. (1) Kopcsányi Márton *A Szűz Mária élete* című kötetében önálló éneket is közöl Szent Joákimról és Szent Annáról.⁵⁸ A Pécsi énekeskönyv Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatásáról szóló éneke az Illyés András által is előadott le-

⁵⁸ RMKT XVII/7, nr. 22.

gendát, Joákim és Anna történetét mondja el négysoros, tíz szótagos strófákban, aaaa rímekkel, krónikás formában.⁵⁹ (2) A Kájoni-hymnarium Szent Anna éneke (inc. Dicsíretes vagy Szent Anna asszony, Máriának anyja)⁶⁰ kimaradt az RMKT XVII/15. kötetéből. Ennek strófaformája háromsoros 10/6/11 szótagos, abb rímekkel.⁶¹ (3) A Szent Anna officiumok egyik himnusza, amely óránként három szabályos Balassi-strófából áll (6/6/7 – 6/6/7 – 6/6/7 szótag, aab, ccb, ddb rímekkel).⁶² A másik officium-himnusz óránként egyetlen négysoros, hat-hat szótagú sorból áll, abab rímekkel.⁶³ Holl Béla a Szegedi-féle *Cantus catholice*ben található éneket⁶⁴ a mettercia-ábrázolásokat követő énekek közé sorolta. Ötsoros, 8/5/8/4/8 szótagú, ababb rímekkel szerkesztett strófáinak 2. és 4. sorai egymástól eltérő refrének, a strófa utolsó sorát az előénekes nyomán ismételték meg.⁶⁵ Katolikus népénekeink éppúgy, mint a protestáns gyülekezeti énekek, nagyon változatos dallam- és strófaformákkal rendelkeznek. Legtöbbször csak strófánként elkülönített másolatokkal találkozunk, a dallamjelzés azonban (Ad notam; Ad melodiam) csak ritkán marad el előlük. Az énekek szövegében gyakori a motívum-, sőt szövegismétlődés. A kántorok többnyire csak az új énekeket, új szövegeket másolták kézíratos énekeskönyvükbe, legtöbbjüknek nyomtatott kötete volt. Közülük *Cantus catholici* és a *Cantionale catholicum* kiadásai voltak a leggyakoribbak. A 18. század közepétől az imakönyvekben is egyre gyakoribbá váltak az ének-összeállítások, a század második felében aprónyomatványok is terjesztettek Szent Anna-énekszövegeket.⁶⁶

⁵⁹ RMKT XVII/15/A, nr. 406. (Jegyzetek: 15/B, 383.)

⁶⁰ RMKT XVII/15/B, 130.

⁶¹ KÁJONI János, *Hymnarium*, p. 631b.

⁶² *Az Isten mindenbátóságának tárbáza*, 5. skk. E kötet alapján másutt is gyakori.

⁶³ Például az *Officium Rákócziánium, avagy különféle újatosságok...* (Kassa, 1767, 1771, 1791) Szent Anna officiumában (pp. 327–336.)

⁶⁴ RMKT XVII/15/A, nr. 483.

⁶⁵ RMKT XVII/15/B, 449.

⁶⁶ Lásd kötetünk *Népénekek* fejezetét. Vöcsey János énekeskönyvét (Zirc, Apátsági Könyvtár, Ms.119.) nem sikerült fellelnem. Az alábbi énekeket ebből még szerettem volna besorolni a kötetbe: 226: Üdvözlégyszent Anna, / Ó mi édes Anyánk... (nj: Ah hol vagy magyarok); 232: Üdvözlégyscsudálatos / az Jézussal vagy nyájas / Szent Anna ezerszer kívánatos... (nj: Ó Mária szép virág); 233: E gyökér volt Szent Anna...; 234: Üdvözlégysó dicsőséges / Malasztal teljes szent Anna...

Prédikációk

A 18. századból már gyakoriak a prédikációk is. Csúzy Zsigmond beszéde jól megírtságával tűnik ki.⁶⁷ Padányi Biró Márton 1729-ben, 1730-ban és 1732-ben elmondott, egymással összefüggő beszédeiben bibliai szimbólumok kibontásával dicséri és ösztönzi a veszprémi Szent Anna kápolna körül kibontakozó hitéletet, Szent Annát állítva középpontba.⁶⁸

Evermodus Brauner premontrei szerzetesnek a rudnoki Szent Anna Társaság megalakulása napján, Szent Fülöp és Jakab apostolok ünnepén, május elsején elmondott német nyelvű barokk beszéde 1754-ben Kassán jelent meg.⁶⁹ A prédikációban a fa-szimbolikát következetesen érvényesíti: bibliai, ókori és humanista szerzők idézésével biztatja a jelenlévőket, közben a májusfa állítás hagyományára is épít. Két textusból indul ki: „Ne nyugtalankodjék szívetek” és „A műveletlen földet a gyönyörök kertjévé tették”. A Lust-Gartenben⁷⁰ szétnézve (az alkalomhoz illően) veszi sorra a május-fákat: a sokgyümölcsű diófa Fülöp apostolt, az indiai csodafa Jakab apostolt,⁷¹ a pálmafa Szent Annát jelképezi; aztán következnek Szent Anna újonnan létesített kertjében szerepet vállaló, fákkal jellemzett vezetők: a patrónus Csáky Miklós prímás (cédrusfa); a rektor Csáky Antal főispán (ciprusfa); az első asszisztens Wiczey[!] József királyi tanácsos (babérfa); a vicerektor Semsey Pál, volt alispán (tölgyfa); a második asszisztens Kelcz Zsigmond, volt alispán (platánfa); a titkár Tiszta Pál, vármegyei jegyző (eperfa); a szónok rendtársa Sauberer András jászói premontrei prépost, aki nemrég a jászói templomot új-jáépíttette (narancsfa), majd a tagok, akik szép mandulást alkotnak. A május elseji alkalom, a társaság első gyűlése és beiratkozási napja, a tavaszi zsongás és a díszes,

⁶⁷ CSÚZY, *Zengedező sípszó*, 294–299.

⁶⁸ PADÁNYI BIRÓ, *Ünnepnapokon*, 510, 527, 539.

⁶⁹ BRAUNER, *Lust-Garten*. A művet említi KNAPP (*Pietás és irodalom*, 247), kiemelve (p. 70) hogy Brauner rendje határát átlépve mondta e prédikációt. Talán mindez csak formai lehet, és nemcsak azért, mert a rudnoki kegyhely a jászói apátság szomszédságában található, hanem Sauberer András szepesi prépostnak a társaság felállításában játszott szerepe miatt is. (A Szent Anna tiszteletére szentelt kegytemplomot 1751-ben a jászói prépostság építtette a rudnoki berekben az egykori csoda helyszínén.)

⁷⁰ A mű címében szereplő Baumgarten szó a magyarországi lelkiségi irodalomban is elterjedt volt: Martin COCHEM *Der grosse Baum-Garten* című, nőknek szóló imakönyve megjelent 1741-ben Budán, majd másutt is. Magyar címek: BARANYI Pál, *Lelki Paradicsom*; Johann ARNDT, *Paradicsom kertcskéje* BÉL Mátyás fordításában, 1724).

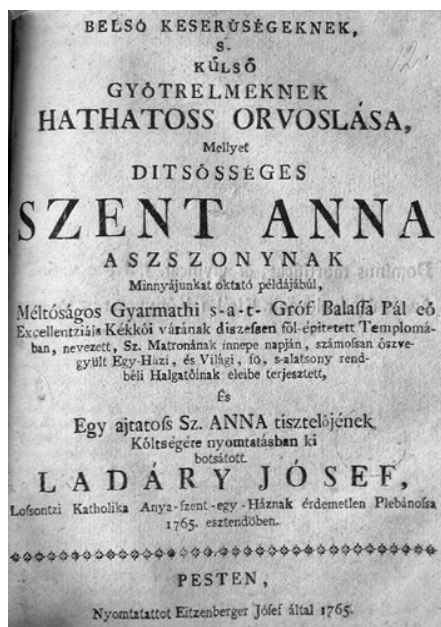
⁷¹ Az ifjabb Jakab apostolt (és Fülöpöt) legendájuk összekapcsolja a tavaszi zöld-ág kultusszal, a májusfa állítással.

nagyszámú társaság szemrevételezése után megismétli az Ezékiel könyvből vett jövendölés-textust a szónok: az elpusztult föld gyönyörök kertjévé alakulásáról.

1765-ben jelent meg Pesten Ladáry József losonci plébános beszédes című prédikációja (*Belső keserűségnek s külső gyötrelmeknek hathatós orvoslása*), amelyet az 1759-ben felszentelt kékkői Szent Anna várkapornában mondott el. A szép prédikáció meggyőzően mutatja be, hogy a belső keserűséget „sem panaszkodás, sem akárminémű multság, sem társolkodás meg nem enyhíti, le nem csillapítja”, de a külső gyötrelmek ellen sem segít az emberi erő, hatalom és bölcsesség, hanem csak az Úr színe előtt való megjelenés. Szent Anna és Joákim „szentül éltek, de magtalanságban; böjtölésekben, imádságban,

alamizsnálkodásban folytatták az napokat, de magtalanságban; jószágokat három felé osztották, egyikét a templomnak, másikat szegényeknek ajándékozták, csak harmadikjával táplálták életjüket, de magtalan, és ugyan húsz esztendeig magtalan életjüket”. Anna „egeket zörgető buzgó imádsági által” kapott vigaszt. Nem megoldás „nyájas beszélgetésekben, éjjeli s nappali játékokban, ételben, italban, komédiáknak szemlélésiben, minden kigondolható multságokban ... eltemetni ... a szívbeli fájdalmakat”, miként ezt történelmi példákkal illusztrálja Ladáry, prédikációja végén imával fordulva a védszenthez.

A Szent Anna életpéldájához kapcsolt mondandót többször újrafogalmazták, a hozzá való imádságok elé helyezett tanításban, a róla szóló prédikációkban, kilencedében és a tiszteletére alapított társulatokban, alakja folyamatosan és minden keresztény számára életigazodási pontként szolgált. A források „helye” és a belőlük kihallható mondandó alapján Szent Anna követendő példát jelentett nemcsak a különféle állapotú nőknek (családban élők, özvegyek és apácák), hanem minden rendű és rangú kereszténynek; különösen a családok számára jelentett eligazítást.



Szöveggyűjtemény
Szent Anna tiszteletének barokk kori
írott és nyomtatott emlékeiből

LEGENDÁK

I.

*Szent Joákim és Szent Anna, a boldogságos Szűz Mária atyjának és anyjának élete*⁷²

Szent Jeronymus, Damascenus Szent János és Szent Epifanius által
sommába foglaltatott

Szent Anna, a dicsőséges Szűz Máriának anyja, Stolanus nevű ember, kit másképpen Garzariusnak híttak, és Emerentiana asszony leánya volt Betlehem városából, és Szent Joákimnak, ki Názáretben lakik vala, volt felesége. ↔ Mind a ketten a Júda nemzetéből és királyi nemből, a Dávid királyi nemzetéből voltak. Húsz esztendeig laktak egymással, mindenkor jószágos cselekedetekben magokat foglalván, kiváltképpen sok alamizsnálkodásban. ↔ Három részre osztották minden jövedelmeket; egyik részt a házokra és a cselédjekre költötték, a másikat a templomnak és a papoknak adták, a harmadik részt pedig a szegényeknek osztogatták. ↔ Mindazáltal búval és bánattal éltek, mivel annyi ideig egymással lakván, nem léssen vala gyermekek. ↔ Annál is inkább megöregbedék az ő szívbeli fájdalmok, minthogy, Szent Joákim egyszer a többi között jelen lévén az innepen Jeruzsálemben, mikor a zsidók a templom szentelését ülik vala, ahová mindenfelől sok népek özszvegyültek, hogy a szokás szerént ajándékokat mutassanak bé. ↔ Isakar pap nem akará bévenni az ő ajándékát, okát adván, miért nem akarná: mivel Joákim magtalan vala. Azt mondván, hogy talám valami titkos vétkéért volna olyan, melyért nem akarna az Isten néki gyermeket adni. ↔ Szent Joákim nagy szégyennel és pironkodással bételvén, visszatére Názáretbe és eltekéllé, hogy ne lakják tovább azon a földön, hanem a mezőkre és erdőkre menjen lakni az ő pásztorival. ↔ Ilyen módon lévén ottan tiszteletes, jámbor, öreg ember, kevés idő múlva megjelenék néki az Isten angyala és megvigasztalá őtet, mondván néki: Meghallgattattak a te imádságid, és a te alamizsnáid a fölséges Istennek ítélő székébe bémutatódtak, és meg vagyon néked engedve Istentől, hogy Anna, a te feleséged méhében fogadjon és egy leánzót szüljön, kit Máriának kell híni. Ez fogantatásától fogva teljes léssen Szentlélekkel. ↔ Hogy pedig elhiggyed az én beszédemet, hogy igaz, amit néked mondok, te elmenvén Jeruzsálembé hálákat adni az Istennek a szent templomban a néked adatott irgalmasságért: midőn bé akarsz

⁷² ILLYÉS, *A keresztényi életnek példája*, 1–3.

menni a templom aranyas kapuján, ottan elől találod Annát, a te feleségedet, kinek azon jó hír és jelentés adatván az égből, hasonlóképpen a templomba mégyen hálaát adni az Istennek. ↔ Mind úgy történék, amint az angyal megjövendölé: Szent Joákim és Szent Anna egybetalálkoznak a templom aranyas kapuján, köszönték egymást igen nagy örömmel és lelki vigassággal, megbeszélvén egymásnak az Úristen nagy irgalmasságát, melyet megjelentett nekik szent anygala által. ↔ Mind a ketten bémenének a templomba és hálaát adának az Istennek. a nekik adatott nagy irgalmasságért, várván e dolognak bételjesedését. Azután visszatérének az ő házokba, Názáretbe. ↔ Szent Anna méhében fogada és illendő időben szülé az angyalok királynéját, a szentséges Szűz Máriát. ↔ Annakutána Szent Joákim Istenben elnyugvék és a Szent Anna, harminchat esztendő lévén, özvegyiségre marada, ki Istennek rendeléséből más férfihoz méne, kinek neve Kleofás vala, kitől egy leánya lőn, kit hasonlóképpen Máriának hívá. ↔ Meghala Kleofás is, a második férje, és Szent Anna Istennek kiváltképpen való rendeléséből harmadik férfihoz méne, kit Salomének híttak, kitől harmadik leánya lőn, és azt is Máriának hívá, az elsőnek szeretetéért. ↔ Az első Mária a Szent József jegyese lőn, ki a Szentlélek munkálkodása által méhében fogadá és szülé az Úr Jézus Krisztust, igaz Istent és igaz embert. ↔ A második Mária, a Kleofás leánya, Alfeus felesége volt, kitől négy fia lőn: a kisebbik Szent Jakab, Szent Júdás Taddaeus, Szent Simon Zelotus, kik a Krisztus Jézus apostoli voltak; a negyedik József volt, ki igaznak neveztetett, ez is a Krisztus tanítványa volt. ↔ A harmadik Mária a Zebedeus felesége volt, kitől két fia lőn, tudniüllik a nagyobb Szent Jakab apostol és Szent János apostol és evangelista. Azt írják, hogy Szent Anna látta a született Krisztus Jézust, az ő onokáját tovább esztendőnél, és aztán Octavianus császár idejében megholt, Szent Jakab havának 26. napján. Az ő lelke az Ábrahám kebelébe vitették az angyalok által. ↔ Azután pedig a Krisztus Jézus dicsőséges mennybemenetelekor mennyországba vitették. ↔ Amint mondjuk a szentséges Szűz Máriáról, hogy ő oly szép isteni malasztokkal volt felékesítve és azok által annyi érdemi voltak, hogy tetszett az Istennek őtet anyjává választani. ↔ Így maga is a szent Szűz Úristennek anyja lévén, dicsekedik, hogy Szent Anna az ő anyja, sőt önnön maga az Isten Fia, embersége szerént, öreganyjának isméri őtet lenni, mivelhogy Szent Anna sok isteni malasztokkal és jószágos cselekedetekkel fel volt ékesítve. ↔ Mert miképpen a víz annyival tisztább, mennyivel a szép forráshoz közbel merítettik, úgy Szent Anna annyival nagyobb tisztasággal részesült a jószágos cselekedetekben, mennyivel közbel volt a minden jószágos cselekedeteknek kútfejéhez, a Jézus Krisztushoz. ↔ Ily kedves lévén azért Szent Anna asszony az Isten előtt, kérjük őtet, légyen szószólónk ő szent fölségénél, és minékünk nyerjen végig megmaradó szent malasztot, hogy holtunk után mindörökké örvendezvén dicsírhessül az Úristent a mennyei boldogságban. Amen.

II.

[1]



*Szent Anna asszonynak, az Isten Fia nagyanyjának
szentséges élete, régi írásokból summába foglaltatott,
anni M. DCCXI.**

[3]

*Szent Anna asszonynak, az Isten Fia nagyanyjának szentséges élete,
régí írásokból summába foglaltatott*

Sok nevezetes auktorok és a Szent Anna asszony régi legendái bizonyítják, hogy Szent Anna szülei Stolánus, és Emerenciána valának. Ezek Galileának tartományában, Sephor városában lakoztak, és az tágos, gyönyörűséges Zabulon völgyében, mely igen gyümölcsös föld vala; Názárettől egy mérföldnre, és Kármela hegyétől négy mérföldnre volt. Ezen Sephor városában volt egy igen szép kút, kihez a szamáriái királyné gyakorta szokott volt menni, és magát ottan mulatni, mivel a hely igen vidám és az mulatságra alkalmas volt. Emerenciána, a Szent Anna asszony édesanyja, minémő [4] szent életet viselt légyen, még szülei házánál lakozván, erről így ír Alexandriai Szent Cyrillus (aki Krisztus születése után négyszáz esztendővel az Kármela hegyén egyéb istenfélő férfiakkal mennyei szent életet viselt. Celestinus pápának az Isten szentséges anyjának eredetiről írt könyvecskéjében ily szókkal mondván: Midőn az üdő közelgetett, amelyben az Isten az ő szent Fia által az emberi nemzetet megváltaná, hetvenhét esztendővel az Isten megtestesülése előtt, virágzik vala Galilea tartományában új király, kinek magvából származott egy igen nemes szűz, azki igen gazdag volt földi javakból, szép személyben, nyájas magaviselésében, nagyszívó, és teljes reménységgel Izrael váltása iránt. Íme mely szép dicséret ez egy szűzről, kit néki oly szent ember ad, de mit vélsz, hogy ez a szűz minémő életet viselt légyen? Bizonyára igen szent életet, mivel már abban az üdőben sok kalastromok voltak Júda tar[5]tományában, kibén az szerzetesek esszénusoknak nevezettek, és Illés prófétától vették eredeteket, és

* Budapesti Egyetemi Könyvtár, Kézirattár, A 14(2). Nyomtatást utánzó íráskép, gyakori „furcsaságok”-kal. Betűkihagyások, betűcserék, szóköztvéstések, az elvlasztás szinte mindig mechanikus, a zöngésedés-zöngétlenedés mai helyesírással átírtan közlöm. Néha furcsa szóalakok kerültek együvé a másoló tollán: pl. öreg Isten (az örek/örök Isten helyett), öreg szüzesség, de magánhangzó előtt is előfordul: öreg élet. A másolásban kevés az új mondatkezdés, ezt és a középpontozást is a maihoz közelítettem. A hol kérdésre felelő szövegi -ba, -be ragokat szögletes zárójelben álló n-nel egészítettem ki. Néhány esetben felkiáltójellel hívom fel a figyelmet arra, hogy az olvasó nem sajtóhibával áll szemben.

igen szent életet viseltek, úgy, hogy az ő példájoktól indíttatván még az házasok is a magok házánál merő kalastromi életet viseltek az tisztaságba[n], mértékletességben és benntartásban. Ha azért sokan ily jámborul és istenfélő módon éltenek, mennyivel inkább szentebbül éltek azok, akiktől az Isten Fiának kellett testet venni. Azért erről így szól Szent Anna régi legendája: Emerenciána szűz igen jámbor vala és szüntelenül az imádságban foglalt volt, mint egy második Judit, minden nap böjtöl vala, kivéven az szombatot, és az egyéb ünnepnepokat, és sokszor azokon sem evett meleget, hanem csak gyökereket és füveket, és az itala hideg víz vala. Mindenkor estvétől fogva másnapig, dűlig nem szól vala, egyébkor is igen kerülte az szólást és társolkodást, kiváltképpen a férfiakkal. Igen figyelmetesen olvasta a Szentírást és [6] szorgalmatosan elmélkedett a Messiásról mondott próféták jövendölésiről. Ez a szűz az ő szüleinek engedelmivel (úgymond Szent Cyrillus) igen sokszor mégyen vala Kármela hegyre, és ottan meglátogatta az próféták fiait, kik az megnevezett hegyen kicsiny barlangokba[n], melyek az kemény kősziklából vájva valának (azmint e mái napig-is meglátszanak) lakoztak. Ezek azért Emerenciána szüzet minden jó erkölcsre és szentségre tanítják és oktatják vala az emlétt szent hegyen. Az Istennek szent és kedves prófétája, Illés, régenten, úgy mint Krisztus születése előtt kilencszáz esztendővel, az jövendőbéli Isten Anyjának tiszteletére egy kápolnát épített volt, amelyben az hegyen lakozó szerzetesek éjjel-nappal az Istent szolgálták, és az Isten azon kápolnából, mint egy szövetség bárkájából beszélt az emberekkel, titkos dolgokat nyilatkoztatván nékik. Mivel azért a hegy szent vala, és azon sok szent emberek lakoztak, azért Emerenciána szűz is igen gyak[7]orta látogatta azon szent em[b]ereket, kikhez valamikor jutott, mindenkor az fölfeb emlétt Illés prófétától épített kápolnába ment, és mentől többet szemlélte azt, annyival inkább nevelkedett benne a Messiás eljövételének kívánsága, és nagy buzgósággal óhajtja annak az üdőnek megérését, melyben az Üdvözítő eljönne, kinek olyan sokára való haladását igen csudálá ez áldott szűz, és sokszor úgy mond az ott lakozó szent atyáknak szerető atyjok: Mi látszik néktek és mit véltek az Messiás eljöveteléről, s vajon nincs-é közel az az üdő, hogy eljönne, s vajon s mi lehet az oka, hogy oly sokára halasztja eljövételét? Kire a szent atyák felelének, hogy ennek az okát Isten egyedül tudná, mivel ő magának tartotta az üdőhatárát eljövételének. Ezekre viszont felele a szűz: Ó én édes atyáim, nékem úgy látszik, hogy a mi bűneink ennek oka, és az Isten irtózik ebbe a gonosz világba jönni, sőt én attól félek, hogy az Üdvözítő éppen el ne maradjon, mivel na[8]ponként méltatlanokká tésszük magunkat ötet közinkbe fogadni. Ó mely szerencsés lészen az, aki azt az üdőt megéri! Ó mely nagy malaszt lészen amazt a csudálatos szüzet látni, aki az Üdvözítőt fogja szülni! Ezeket és ehhez hasonló szólásokat téssen vala Emerenciána szűz, úgy, hogy a szent atyák igen csudálokoztak rajta, mert még soha valaki olyan nagy buzgóságot az Üdvözítő eljövetele iránt nem láttak, mint ezen szűzben, kiben egyéb jószágos cselekedetek is fénlettek, azért azt ítélek azon szent emberek, hogy Isten valami csudálatos dolgok akarna

véletli. A többi között ezen a szent hegyen egy Archos névű, igen szent és tökéletes életű atya, aki gyermekségétől fogva nyolcvan esztendő koráig azon helyen igen nagy, sányárú penitencia-tartással szolgálta az Istent. Ezen Archos névű szent emberrel azért a szent szűz sokszor beszélgetett az Istenről és az világ váltásáról, melyről úgymond egykor: Tisztelendő atyám, én meg nem foghatom azt, mint lehessen az, hogy olyan asszony találtassék, aki méltó lenne olyan szent leányzót szülni, akit menny és föld meg nem foghat. Azért az én vélekedésem szerint, nekem úgy tetszik, hogy ha minden emberek szentsége egy személyben öntetnék is, mindazáltal ennél is sokkal szentebb léssen az, akitől az jövődő Isten Anyja fog születetni. Ezeket s több hasonlót mond vala ez áldott szűz, úgy, hogy Archos atya igen csudálkoza rajta. Azért egykor úgy mond: Ó Emerenciána nemes szűz, én amennyire Isten által tudhatom, úgy látszik nekem, hogy te lésszesz gyökere azon szent házosságnak, amelyből az Isten Anyja fog származni, és nekem úgy látszik, hogy még soha nem volt egy is az Izráel leányi közül, aki az Üdvözítő eljövételét annyira óhajtotta volna, mint te. Ezekon a szókon a szűz igen eliede, [10] és az ő nagy alázatossága miatt magát elszígyenlé, s csak egy szócskát sem felele. Az tisztaságot és szüzességet igen igyekezett Emerenciána minden módon megoltalmazni. És mivel a Szentírásból olvasta, hogy az világ Megváltójának anyja tiszta szűz lenne, azért ezen jövődőbéli szent szűzhez való szeretetéből eltökéllé magában, hogy férhez nem menne. De mivel szép volt személyében, kedves beszédib[en] és gazdag jószágból, azért sokan házasságra kérték őtet. Azért midőn már tizennyolc esztendő lett volna Emerenciána, öszvegyülekezének az ő atyafiai s rokoni és egymás között beszélgetének, hogy Emerenciánát egy istenfélő férfiúnak házostársul adnák. Melyet értvén a szűz, igen megszorodék és nem akará az ő szüleinek és atyafiaiának tanácsokat hallgatni, amazok pedig néki békét nem hagyának, hanem naponként szorongaták őtet az házosságról való beszédekkel. Midőn azért az tisztaságot szerető Emerenciána tovább már az említett nyughatatlanságnak ellent [11] nem állhata, kéré szüleit, hogy engednének néki két napot a gondolkodásra, mely üdő néki megengedteték és ő legottan titkon elméne Kármela hegyére és sok könnyhullajtásokkal az ott lakozó szent atyáknak megpanaszolá ínségit, mondván: Szerető atyáim, tudnotok kell, hogy én elszántam magamba[n], hogy tisztaságot tartanék, mostan pedig az én szüleim és atyámfiak engem akaratom ellen az házosságra akarnak kényszeríteni. Mivel pedig ily ínségembe[n] nem tudok mit tenni, azért kérlek titeket, hogy azon napig velem böjtöljete, vigyázzatok és imádkozzatek, hogy az Isten megjelentene, mitévő lenné e dologba[n]. Midőn ezt az jámbor atyák hallották volna, igen csudálkozának Emerenciána szűznek jó erkölcsén és erősíték őtet jó szándékába[n], és megégérék néki, hogy harmad nap vele vig[y]áznának, böjtölnének és imádkoznának, kit híven el is követtek. És az Isten meghallgatá őket, és hármon közülek, kik legtökéletesb életűek voltak, lelkekbe[n] elragadtattak és ilyen látást látának, úgymint egy igen szép fiat, azkinek két igen szép ága vala, az egyik ágon

igen szép három gyümölcs nyúlt, úgy, hogy gyönyörűség volt azokat látni. Az másik ágon pedig (azki sokkal szebb vala az elsőnél), egy [12] gyümölcs nyúlt, mely sokkal ékesb vala a más ág gyümölcsénél. És ezen nemes gyümölcsből egy igen szép virág származott, kinek jó illatja mennyet s földet gyönyörködtette. Szózat is hallaték, ki úgy mond, ez az fa, ami Emerenciánának, aki ilyen nagy gyümölcszésre rendeltetett. Ezen látást, midőn az három szent atyák Emerenciánának megbeszéllették volna, úgy mond: Légyenek az Úr akaratja szerint mindenek, kik velem történendők, tikteket pedig mégis csak azon kérlek, hogy imádkozzatok érettem, hogy olyannak adassam férnek, aki az Istennek legtetszőbb férfiú volna. Ezek után elbúcsúzóik Emerenciána az hegyen lakozó atyáktól, és áldást vévén tőle, visszatére szülei házához, ahol is egyebet nem tőn, hanem szünhetetlenül csak azon könyörgött, hogy egyébnek el ne jegyeztetnék, hanem aki az Istent teljes szívéből félné és az ő szent törvényt feddhetetlenül megtartaná. Voltak ugyan különböző ifjak, akik a szüzet házasságra kívánták, de mivel észrevette, hogy inkább testi indulatból, mintsem isteni félelemből kívánták őtet, azért hat ifjúnak ellent mondott, és végre az ő szüleinek és atyjafiainak akaratjokból egy istenfélő igaz férfiúnak eljegyeztetik, azki Lévi nemzetségéből való volt és Stolanusnak hívattott. Ez az szent házasság széntén hetvenhét esztendővel volt Krisztus születése előtt. És minthogy az Istennek [13] csudálatos gondviselése által lett, azért az ő malasztjával meg is erősítettett, és ezen szent házások Stolanus és Emerenciána inkább angyali, mintsem emberi életet viseltek, igen egyesek lévén, úgyhogy, mint ha csak egy szívek lett volna. Az szegényekhez igen alamizsnálkodók voltak, az keseredetteken pedig igen szánakodók, és szívesen vigasztalták őket. Minden jeles ünnepre fölmentek Jeruzsálembe, noha három napig járó földön laktak onnand. Az Isten paracsolatit minden fogyatkozás nélkül megtartották, és Isten s ember előtt kedvesek valának. Ilyendő időben azért szüle Emerenciána egy leányt, kit Ismeriának (avagy Sobénak), amint némelyek mondják, hívattata. Ezen kis leányát minden isteni félelemben fölneveli, és midőn az házasságnak ideit elérte Ismeria, férnek adák őtet egy Eliud névű istenfélő férfiúnak, és Ismeria szüle egy leányzó, kit hívattata Örsébetnek, azki Zakariás papnak eljegyeztetik és vénségébe[n] szülé Keresztelő Szent Jánost. Annak utána szüle Ismeria még egy leányt, azkit hívata Emuenak, és ez egy Affras névű nemes jámbor férfiúnak adatik házastársul, és Emue szülé Szent Servatiust, ki azután Tungren városába[n] püspök volt. Harmadszor szüle Ismeria egy fiat, aki az atyja nevére Eliudnak nevezte[14]tett és magának házastársul vevé amaz gazdag özvegyasszonyt, kinek azután egyetlen egy fiát Krisztus Urunk Naim városáb[an] támosztatta. Ez az özvegy asszony atyjafia volt Szent Péter és András apostoloknak, és a fiát Martialisnak hiták. Az ifjúnak föltámosztása után mind maga, s mind az anyja igen barátságosok lettek Krisztussal és az ő tanítvánival, és szolgál vala nékik, és az ő javait azok szükségére költette, azért az apostolok őtet közönségesen anyjoknak hiták. És az ő fia Martialis volt, egyik az hetvenkét tanítványok közül, és az apostolok őtet Maternusnak,

azaz anyja fiának hitták, és az után Szent Pétertől Trier városába küldetett Szent Euchariusszal és Valeriusszal. Íme látod, minémő sok szép gyümölcsök szármoztak Emerenciána házasságából, azért rendelte vala Isten, hogy férhez menne, mert az Istennek tetszik az olyan házasság, amelynek célja arra néz, hogy fiakat s leányakat nemzene az Isten tiszteletire. Az ilyen házasságról úgymond Krisztus Szent Brigittának: Valakik igaz szeretetből s isteni félelemből öszvekelnek, hogy magzatokat nemzenének, az ilyenek lelki templomok, azmelyekben én, mint harmadik személy akarok lakozni. Ilyen templom volt bizonyly Stolanus és Emerenciána, kiknek házosságok éppen igaz szeretetből, az gyer[15]mekek nemzéséért lett meg. Minek utána az istenfélő asszony, Emerenciána az első leányát, Ismeriát szülte volna, azután húsz esztendeig nem szüle gyermekeket, melyen megvigasztalhatatlanul kesergett. Mivel az ő nagy aláztatossága miatt éppen elhitette volt magával, hogy valamely bűnnel megbántotta az Istent, és ő szent fölsége már nem tenné őtet méltóvá az ő ígérétenek bételjesítésére, azokáért nagy szomorúságba tölté életét, és mentől tovább haladott magtalansága, annyival inkább nevelkedett az ő körösztje. Ó mely gyakorta panaszlotta sok könnyhullajtásokkal igéjét az Istennek, és mely sok fohászzkodásokat bocsát vala mennybe. Gyakorta elmégyen vala Kármela hegyére és síró szemekkel így szól vala Archos névő atyának: Szerető atyám, te engem bíztatal és azt mondád, hogy Isten néked megjelentette, hogy én az házasság által igen nemes magzatokat hoznék e világra, de ó jaj nekem, mert íme látom, hogy méltatlanná lettem a ti jövendöléstek bételjesítésére. Ó én nyomorult bűnös! S mivel bántottam meg oly igen az én Istenemet, hogy engem gyümölcstelen fává tett, ki sem az Istennek, sem a világnak nem hasznos, noha megígérte, hogy én még egy magzatot hoznék, azmelynek gyümölcse és ékes virága mennyet s földet örvendeztetné! Mondd meg nekem, ó édes atyám, mért halasztja tehát Isten az ő ígéréte? Mondd meg, mit vélsz, miben bántottam légyen meg ily nehezen az én teremőmet? [16] Akkor úgy mond az jámbor Archos atya: Szerető leányom, Emerenciána, én szívesen szánakodom rajtad, de nem tudom az okát, mért halasztja Isten az ő ígérétenek bételjesítését. Ki miatt kérlek, magadat oly folyóttébb ne engedd a bánatnak, mert az Isten kétség kívül ígéréte bételjeséti, ha ugyan későbbben is. Gondold meg, mit cselekedett Sárával, akinek magzatot ígért, és annak megadását kilencven esztendő korára halasztotta. Így fog azért veled is tenni, hogyha állhatatos lész az reménségbe[n] és meg nem szünsz az Úrhoz való kiáltástól. Ezekkel a szókkal valamennyire megvigasztaltaték Emerenciána asszony, és az ő jámbor férjével egyetemben meg nem szünék az Istennek esedezni, hogy adná meg nekik az megjelentett magzatot. Evégre sok alamizsnát is osztogattak az szent hegyen lakozó szent atyáknak, kérévén őket, hogy ők is könyörögnének az Istennek érettek. Midőn már Emerenciána széntén negyven egy esztendő volna, és az sírásban és imádságba[n] sok üdőt töltött volna, tetszék az Istennek, hogy ígéréte bételjesétené, azért elküldé az ő angyalát, és megjelenék álmokba[n] a szent házásoknak és úgy mond vala nekik:

Örvendeztetek Istennek kedves baráti, mert én a ti könnyhullajtástokat és imádságtokat az Isten eleibe vittem; azért elküldett engem tihozzátok és azt mondatja néktek, hogy egy leányt fogadtok, aki mind Isten s mind ember előtt nagy lészen. Mert őtőle fog születetni az keseredett szívek vigasztalója. Ezeknek bizonyosságára az gyermek nevét arany bö[17]tűkkel írva találjátok az ágya fején. Ezeket mondván, elenyészik az angyal és a szent házasok fölébredvén, egymásnak megbeszélék az álmot, és találák az ágy fején ezen szót: Anna, arany bö[17]tűkkel írva. Meg nem mondhatni, minémő nagy öröme volt a szent házosoknak és mely buzgón dicsérték az Istent az angyali jelenésért. Térdre esvén azért és örvendetes könnyhullajtásokkal sírván mondanák: Áldott vagy te Izráelnek Ura Istene, azki záporosó után szép napot adsz, és az keserűség után örömet. Hálaikat adunk néked, mi atyáinknak Istene, ki az mi imádságinkat meghallgattad és szent angyalod által minket megvigasztaltál. Engedd azért, kérünk, malasztodat, hogy az megígértetett magzatot szentül fogadhassuk, és hogy azt a te félelmedben nevelhessük, hogy általa a te szent neved dicsértessék. Térdre esék Emerenciána és illendő üdöre szüle egy igen szép leányi magzatot, kit Annának híva. És minden atyjafiai és szomszédi örvendeztek és csudálkoztak az gyermek szokatlan szépségén, ki merő földi angyalnak látszott nékik lenni, azért egymás között kérdik: Mi láttatnék nékik e gyermekről, akit az ő szülei annyi sok imádsággal és alamizsnálkodással nyertek volna az Istentől? Meg nem mondhatni, minémő nagy szorgalmatossággal nevelték e szent szülék kiseded leánykájokat, ki is nagy jeleit adá a véle lévő isteni malasztnak, mivel semmi gyermekes cselekedete nem volt. Már három esztendő lévén a kiseded, az jeruzsálemi templomban vivék, és azt az [18] Istennek fölládozák, amint fogantatása előtt fogadták volt. Már a templomban lakván a kiseded, meg nem mondhatni, minémő szent életet viselt, és olyan volt az több nevelkedő leányzók között, mint az hold a csillagok között. Ő legbuzgóbb volt az imádságban, legszorgalmasabb az munkában, leggyorsabb az engedelmességben, legnyájasabb az barátkozásban. Midőn valamennyire megnyőlt és az írás olvasásra megtanítatott, szorgalmason olvasta az Szentírást és a próféták jövendölését, kiváltképpen akik az Messiásról és az emberi nemzet váltságáról valók voltak. És midőn Izaiás prófétánál azt olvasta, hogy szüztől születtenék az Messiás, akkor az ő szíve bételék kívánsággal, hogy ő azt az szüzet látná, és hogy néki szolgálhatna; és még sokkal nagyobb kívánsága volt azon üdőt megérni, amelyben az Üdvözítő születtenék. Azért szünhetetlenül kéri Istent, hogy küldené el az Üdvözítőt és néki engedné megérni, hogy szolgálhatna ő szent fölségének. Evégre, hogy imádságát buzgóbban végezhetné, gyakorta éjjel is fölkölt és térdre esvén igen ájtatosan könyörge az Istennek, hogy könyörülne az bűnös világon és váltoná meg azt. Ilyen szent gyakorlatosságokban nevelkedék az gyöngye szüzecke, ideiben, bölcsességbe[n] és Isten s ember előtt való kedvességben. Azonban már tizenöt esztendő lévén Szent Anna és a tett fogadásnak ideje kitelvén, akkor visszaküldék őtet az papok az anyja házához, noha ő maga teljes életébe[n] inkább maradott volna a templomban, de [19] abban nem

lívén módja, az anyja házában is hasonló szent életet viselt, mint az templomban. Egy esztendő múlva, hogy a templomból hazaküldetett, halálra megbetegedék az ő édesanyja, Emerenciána, és már szintén az utolsó órájához közelgetvén, sok szép intéseket ad vala leányának, megtanítván őtet, mint félné az Istent és kerülne az bűnt. Akkor megmondá néki az jámbor Archos atyának jüvendölését, és mi módon az angyal néki és férjének megjelent volt, és az ő fogantatását kihirdeté nékik. Mindezeket nagy figyelmetesen és csudálkozva hallgatá Szent Anna, és az Istennek hálákat ada az ő nagy kegyelmességéért. Végre sok könnyhullajtásokkal búcsút vévén leányától Emerenciána, és magát az ő imádságába ajánlván, azonban meghala és Sephor városába[n] az ő ura mellé temetteték. Engedjen az Isten nekünk is boldog kimúlást az ő szent szolgálójának érdemiért. Szent Ilona asszony egy templomot építtetett volt Szent Emerenciána temető helyén, de az várossal együtt ezen templom is elrontatott üdő jártába[n]. Az anyja halála után még két esztendeig maradt Szent Anna a maga házában, és még sokkal szentebb életet viselt, mintsem azelőtt. És mivel már tudta, hogy az Isten csudálatos dolgot rendelt volna felőle, azért éjjel-nappal azon könyörgött, hogy vinné végben szent akarátját, és evégre igen nagy szorgalmatossággal igyekezett édesanyja szent életit követni, azért az emberek társóságát [20] igen kerülte, magát csak a csendes hallgatásba[n] gyakorolván, igen sokszor úgy böjtölt, hogy semmi meleget nem evett, sokszor fél étszakákat töltött térden állva az imádságban, könyörögvén az Istennek magáért és a szegény bűnösökért. És így nagy előmenetelt tett a tökéletességben, és Isten- s embereknél való kedvességben. És példája s tükere volt a szüzeknek. Tetszék azért az Istennek, hogy Anna az házásoknak is példája és tüköre lenne. Azon üdőben lakozott Názaret városában a Júda nemzetiből való jámbor Joákim névű férfiú, ki istenfélő és igen jámbor vala, ennek azért fölindítá Isten szívét, hogy magának Annát házastársul venné, mely dolog csudálatosan lett meg, mivel mind Joákim s mind Anna a tisztaság megtartására igyekeztek, mindazáltal, mivel Isten öröktől fogva elrendelte, hogy ezen szent házasságból születetnék az Isten Anyja és így innét venné eredetét az Isten Fiaának testesülése, azokáért egybevívé ezen két szent személyeket, Joákim és Annát, kik már együtt lakván, az Isten szent malasztjával ugyan megáldatván, igen szent, tiszta és feddhetetlen életet viseltek, úgy, hogy méltán mind e világ csudálta. És ezt az Isten anyja önnön maga bizonyítja, a Szent Brigittának így szólván: Az én édes szent Fiam, az én szüleimnek házasságát oly tisztasággal foglalta öszve, hogy abban az üdőben [21] mind az egész világon sem volt olyan tiszta házosság, mivel ők soha egyéb okból soha öszve nem költek, hanem csak azért, hogy a törvény szerént magzatot nemzenének. Azért Szent Anna igazán mondhatta az ifjú Tóbiás feleségével ezen szokat: Te tudod, Isten, hogy nekem soha nem volt kedvem férfiúhoz, és az én lelkemet tisztán tartottam minden kívánságoktól. Az játékosok közé soha nem egyeledtem, sem azok közé, kik förtelmességet míveltek. Hogy pedig férjet ismérnék, azt a te félelmedből, és nem a testnek indulatjából tettem. A tisztaság

mellett az ájtatosság is igen nagy volt ezekben a szent házásokba[n], kik bizonyos órákat rendeltek magoknak az imádságra, és azt nagy figyelmetességgel végezték. Minden esztendőben háromszor mentek Jeruzsálemben az ünnepre, noha három napig járó földön laktak onnand, és igen igen teljes völgyes hegyeken s utakon köllett nekik járnai. Kármela hegyre (ki három óráig járó földön volt Názáret vásosától) minden nyolcad napon elmentek és ottan nagy buzgósággal hallgatták az ott lakó szent férfiak predikálásit és egyéb isteni szolgálatokon is jelen voltak. De ki mondhatná meg Szent Joákim és Anna nagy buzgóságát és szent indulatit, kit vallották, midőn Illés prófétától az jövendőbeli Isten anyja tiszteletire építetett kápolnába jutottak: Ó mely igen gerje[22]dez vala az ő szívek az szentséges szűzhez való ájtatosságból! Ó mely buzgón óhajtották azon üdőnek megérését, amelyben az Üdvözítőnek szent anyját láthatnák! Azokáért sok könnyhullajtásokat öntöttek és kérték az Istent, hogy küldené el az Üdvözítőt. Ilyenek voltak ezen szent házásoknak az ő gyakorlatosságok, és az ő cselédeket is mindennemő jószágos erkölcsokra és isteni félelemre oktatták, úgy, hogy az ő házok inkább kalastrom volt, mintsem világi ház. Mivel Szent Anna asszony a Templomban nevelykedett és így az kalastromi életet megszokta, azért egyebekbe[n] is, kik hozzá tartottak, legkisebb rendetlen erkölcsöt nem szenvedett. Mindezek fölött nagy volt őbenne az irgalmasság, és az szűkelkedőken való szánakodás. Azokáért mindenét a szegényeknek osztotta, és a keseredetteket soha vigasztalás nélkül el nem bocsátotta. Egykor, midőn Tóbiás könyvében amaz szókat olvasta: Ha sokkal bírsz, sokat adj, ha kevéssel, keveset adj. Akkor úgy mondá Szent Joákimnak: Szerető uram, mi még ezideig ezen írást meg nem tartottuk. Mert az Isten sok marhákat adott minékünk, és mi abból nem oly bőven alamiználkodtunk, amint tehattünk, tehát háládatlanok, és valamint ez ideig elmúlattunk, azt helyre hozzuk. Olvassuk meg a nyájunkat és aszerint osszunk a szegényeknek alamizsnát. Megszámlálák a nyáját és találának abban kétszáz darabot és eloszták azt három részre. És az [23] egyikét adák a templomhoz, a másikat a szegényeknek, s a harmadikát magoknak tartották. És ezt a szent cselekedetet minden esztendőben megújították. Azért igen tetszettek az Istennek ezek a szent házások, melyről az Isten maga a Szent Brigittának angyala által bizonságot tett, mondván: Midőn az Isten (akinél minden következendők, mint szintén a meglett dolgok tudva vannak) megtekéntett volna minden házásokat, kik az teremtéstől fogva mind az ítélet napig lennének, nem talált olyakat, akik az isteni szeretetben és az irgalmasságban Joákim és Annához hasonlók volnának, azért tetszik a fölségesnek, hogy ezektől venne testet és születtenék az ő szentséges Anyja. Ó mely szép dicséret ez, kit az Isten maga szent angyala által ad ezen szent embereknek, de halljad meg az igéket is, kiket Szent Anna asszony maga is mondott Szent Brigittának, egykor így szólván neki: Én Anna, (úgymond) asszonya vagyok minden házós asszonyoknak, kik a törvény előtt voltak. Az törvény szerint való híveknek pedig anyjok vagyok, mivel az Isten az én szülöttemtől akar születetni. Mindezekből azért megtetszik

Szent Anna asszony nagy szentsége és Isten előtt való kedvessége, mindazáltal ő is el nem kerülte a házosság körösztit, mivel az Isten az őtet szeretőket inkább szokta látogatni, hogy az ő érdemek annyival nagyobb lenne. Azokáért a Szent Joákim és Annát a magtalan[24]sággal sanyargatá, és noha világi jókkal megáldotta volt őket, de amellet magzatot nem ád vala nékik, kik nékik fölöttébb nehéz körösztjök volt. Azért éjjel nappal könyörgettek az Istennek, hogy elvennie rólok az magtalanságnak gyalázatját. És evégre sok fogadásokat is tettek, és áldozattal áldoztak az Istennek, amellet sokat böjtöltek és alamizsnálkodtak, szüntelen kiáltván az Úrhoz, hogy rajtok könyörülne. De úgy látszott, mintha az Isten meg nem hallgatta volna őket, mivel húsz egész esztendeig nem lőn gyermekek. Hogy pedig jobban megértenék, minémő nagy körösztje volt a magtalanság e két szent házásoknak, azért tudnod kell, hogy mivel a Szent Anna asszony az ő édes anyjától értette volt, hogy ő olyan magzatot szülne, akinek szépsége mennyet s földet örvendeztetné, azért mindenkor nagy kívánsággal volt azon magzatnak előhozására. Azonba[n] annyi ideig magtalan lévén, úgy vélekedett, hogy valamely bűnnel az Istent megbántotta volna, és azért az Isten az ő szándékát megváltoztatta volna. Azért igen hihető, hogy sok órákat töltött Szent Anna a sírásba[n] és Szent Joákimot is könyörületességre indította. És ilyen formán sokszor együtt ültek ezen két gerlicék, és egymásnak panaszlották az ő nagy ínségeket, mondván: Ó Úristen, vajon s mivel bántottuk meg a te szent fölségedet, hogy rendelésedet megváltoztattad, [25] és minket már méltónak nem tartasz amaz nemes gyümölcs szülésére. Íme készek vagyunk te fölségednek eleget tenni a mi gonoszságinkért és napról napra magunkat megjobbítjuk, csak fordítsd el haragodat és légy irgalmas nékünk. Azt is kell tudni, hogy ez szent házásoknak azért is volt oly fájdalmas az magtalanság, mivel azon időben igen nagy gyalázat volt, akiknek gyermekek nem volt, és az olyan embereket igen megvetették, és merő megátkozott személyeknek tartották, azt ítélvén, hogy bűnös voltak miatt nem volnának méltók, hogy az Isten gyermeket adna nékik. Könnyű azért elgondolni, minémő fájdalmasan esett nékik az ilyen megvetések, kit nagy ártatlanul szenvedtek, mert feddhetetlen szent életet viselvén Szent Joákim és Szent Anna asszony, és mindazáltal nyilvánvaló bűnösöknek tartattanak. Ó mely sokszor fohászkodtak és óhajtvá panaszlották az Istennek az ő ínségeket, kibem midőn már szintén tizennyolc esztendőt eltöltöttek volna, lőn egykor, hogy Szent Joákim az ünnepre fölmene Jeruzsálembé, rész szerint, mivel az asszonyok arra nem voltak kötelesek, és rész szerint azért inkább, mivel magtalan voltáért szígyenlett az emberek közé menni. Midőn azért Szent Joákim a templomban érkezék és a szokás szerint egy bárányt tőn az oltárra, kit látván a főpap, fogá a bárányt és leveté azt az oltárról, mondván: Menj el a te áldozatoddal, mert te nem vagy méltó, [26] hogy az gyermekeket nemző házásokkal a szent oltárhoz lépjél, mivel te az Istentől megátkozottatál, és nem tévén téged méltóvá, hogy Izráel magvát többítenéd. Ó Úr Isten, mely nagy gyalázatjára volt ez az jámbor öreg embernek! Ó s mennyire érzette ezen böcstelen szókat!

Azokáért szígyennel bételvén Szent Joákim, nagy szemérmességgel és teljes keserűséggel kiméne a templomból. Azonba[n] gondolkodni kezdé, hogy mitévő lenne és hová menne, hogy az emberektől ne láttattatnék. Jeruzsálemben nem mert maradni, mivel mindenfelől kiterjedett a híre a rajta esett kisebbségnek. Názáretben sem mert megtérni, attól tartván, hogy a város lakosítól teljes életibe megutáltatnék s kisebbsítették az miatt. Azért titkon kiméne ez Olajfák hegyén Bethánia felé, és onnand még nyolc mérföldnire mene, az távul lévő hegyes tartományra, ahol az ő pásztori az ő juhait legeltetik vala, és ezen helybe megmarada öt egész holnapig, úgy, hogy senki nem tudta, hogy hová lett volna. És azon a helyen, ahol Szent Joákim ezen üdő alatt lakozott, mostan egy kőből való oltár vagyon, és azt a szarándokok meg szokták látogatni. Mind az üdő alatt, hogy a kegyetlen pusztába[n] lakozott Szent Joákim, egyebet nem tett, hanem csak óhajtozott, fohászzkodott és az Istennek könyörgött, hogy őtet azon gyalázatból megmentené. Sokszor letérdepelt a szent ember egy fa alatt és kezeit s szemeit az égre fordítván így szól vala: Ó ir[27]galmas Isten, mely keményen büntetsz engem! Ó én Istenem, mely nehéz köesztet tettel az én vállaimra! Talán az én bűneim annak oka, jelentsd meg nékem, én Istenem, mivel bántottalak meg, és én szívem szerint magamat megjobbítom! Ó örökké való Isten, könyörülj meg rajtam és áldj meg engem, és az én házostársomat egy magzattal, és én teljes életembe[n] néked azért háláadó lészek. És a gyermeket én a te félelmedben fogom nevelyni, hogy téged teljes életében híven szolgáljon. Ilyen módon imádkozék sokszor a jámbor öreg ember, és ő sok könnyhullatásokat tett, hogy azokkal az Isten szívéet meglágyíthatná. <Szent Germanus azt mondja felőle, hogy azon üdő alatt negyven napig igen keményen is böjtölt, olykor ha látta Szent Joákim az kicsiny báránykakat az ő anyjokkal játszodozni, avagy az égi madarakat, az ő kiköltött fiokkal, ottan fölfohászzkodott és úgymond, könyvező szemekkel: Ó én Istenem, íme még az értelem nélkül való állatoknak is fiakat adtál, hogy azokban gyönyörködnének, és engem egyedöl nem tartasz méltónak, hogy egy gyermekkel örvendeztetnél. Íme s nem méltán panaszkodható[m] ma, aki már tizenkilenc esztendőt töltöttem el az magtalanságba[n]. Sokszor, mikor őtet a pásztori látták oly nagy bánatban és könyves szemekkel, kérdék vala őtet, annak okát, de ő más okot mond vala nékik.>⁷³ Azonközben, hogy Szent Joákim a pusztában töltötte ideit, Szent Anna asszony megmondhatatlan nagy ke[28]serűséggel élt vala házánál, mert nem tudta, hová lett légyen az ő szent férje, ki az ünnep elvégzése után nem jött vala hozzá, azért nagy szorgalmatossággal kérde vala Szent Anna az Názáret lakosítól, hová maradott volna az ő férje, Joákim. És azok megbeszélék néki, mit tett volna véle a főpap, és hogy a templomból kiment volna és többül hozzájok meg nem tért. És senki nem is tudná, hová lett volna, de hogy az egész ünnep alatt elég szó volt volna felőle, mivel oly nagy gyalázat esett rajta. Ó én Istenem, minémő mély sebet

⁷³ A kéziratban áthúzott szövegrészeket áthúzottan közöljük.

ejttenek ezek a szók a Szent Anna szívéen! Ó mely igen megkeseredék ezen a véletlen híren! Kit megértvén, legottan házához méne és keservesen síra és magát egy kis kamarkájába elzárá, hogy embert se látna. És leesék térdeire és kezeit egybe kulcsolván, szemeit az égre fölemelé és úgy mond: Ó irgalmas és kegyelmes Isten, mely nagy a te haragod miellenünk! Ó mely keményen büntetsz engem és az én szegény férjemet! Mert íme nemcsak az magtalanságnak kemény igájával büntettél meg bennünket, de annak fölötte mindennek csúfjává is tettél! Ó én Istenem, s mint panaszolhassam meg néked eléggé az én ínségemet! Mert azzal meg nem elégedtél Uram, hogy nékem gyermeket nem adtál, de annak fölette férjemet is elvetted, és nem tudhatom, hová lett légyen. Ó én szegény keseredett asszony, hová fordítsam magamat? És ki vigasztal meg engem, ha te nem, én szí[29]vemnek Istene! Ilyen és ezekhez hasonló imádságot tón Szent Anna, és vigasztalhatatlan vala, még nem tudná urának hollétit. Azonba[n], hogy ilyen módon élne Szent Anna, és mind az öt holnapot csak nagy keserűségbe[n] töltötte volna, lón egykor, hogy az ő szolgálóját valami vétkerül megfeddette, és a szolgáló asszonyának kegyes dorgálását el nem szenvedhetvén, az tűrhetetlenek szokása szerént nagy haraggal Szent Anna ellen nyelveskedék és fölhányá néki magtalanságát, mondván: Nem ok nélkül, hogy az Isten a te méhedet bézártá és férjedet is elvette, mert bűneiddel meg is érdemletted, hogy az Isten így büntessen. Ezeket a gyalázatos szókat hallván Szent Anna, igen megkeseredék szívébe[n] és kiméne a kertibe és ottan a földre letérdepele és nagy sok könnyhullatásokkal és szívbéli fohászokdásokkal az Istennek így szóla: Ó irgalmas Isten, mennynek és földnek teremtője, ki Sámuel próféta anyját, Anna asszonyt az ő szolgálójától megcsúfoltattál, mivel az ő méhét bézártad vala, de ő sírván és hozzád kiáltván megvigasztaltad őtet és próféta fiat adtál néki, ő könyörül meg énrajtam is, ki ily nagy ínségtől szorongattatom! Ó én Istenem, ki Sárát, az ifjú Tóbiás feleségét megengedted, hogy tulajdon szolgálójától meggyaláztatnék s csúfoltatnék, de megtekéntetted az ő ártatlanságát, és ő sírván néked esedezett, és te megkönyörültél rajta Uram! Ah, azért könyörülj meg rajtam is nyomorultan, és tekénts, hogy tulajdon [30]⁷⁴ szolgálómtól mint megcsúfoltattam az én magtalanságomért. Azért mint egy második Sára esedezem néked, hogy ments meg engem e gyalázattól, avagy vígy ki e világból, mert íme mindeneknek csúfjává lettem és nincsen egyéb vigasztalóm, csak te, én Istenem. Azért fordítsd kegyes szemeidet reám, szegény szolgálódra. És ha meghallgatsz, s engem gyermekkel megáldasz, tehát fogadom, hogy azt néked áldozom a jeruzsálemi templomban és a te szolgálatodra adom: azért tessék néked az én fogadásom és az én imádságom juthasson szent színed eleiben. Midően Szent Anna hosszú ideig így imádkozott volna, és eltökélvén magába, hogy a helyről föl nem kelne, még meg nem hallgattatnék az Istentől. Nem is lón héába való a Szent Anna jó szándékja;?] mert az Isten, aki az állhatatos imádságot meg szokta hallgatni,

⁷⁴ NB. A 30. lapon az írás (esetleg a másoló kéz) változott.

meghallgatá ezt is, elküldé az ő angyalát, hogy Szent Annát megvigasztalná. Lőnnh azért, hogy Szent Anna az égre tekéntvén, látá az Úr angyalát nagy fínységbe[n] leszállani az égből, és hozzája közelgetni, kit látván Szent Anna asszony, igen eliede és a földig a fejét meghajtá. Az angyal pedig vigasztalá őtet és igen nyájos szóval szóla néki, mondván: Ne félj, Anna, mert én az Úrnak angyala vagyok, és őtőle küldettem tehozzád, hogy néked megjelentsem, hogy a te imádságodat meghallgatta. Mert íme méhedbe[n] fogadsz és szülni fogsz egy leányt, és az ő nevét hívod Máriának. Ez nagy lészen az Isten előtt, és a fölségesnek anyja [31] lészen. És az ő gyümölcse által a világ megváltatik és minden népeknek üdvösségek leszen. Ó mely örvendetes követség volt ez! Vajon s mint volt a Szent Annának dolga, és mit érzett magába[n], midőn az angyaltól ezen örvendetes hírt hallotta! Csuda volt, hogy szíve az hertelen változást elviselhetette. Mert azelőtt az nagy keserűséggel halálra volt megszorítva, és egy szempillantásba[n] kimondhatatlan örömmel megtölt. Azért a földön fekszik vala, mintegy elragadtatásba[n] és az nagy félelem és öröm miatt merő holt eleven vala. Az angyal pedig bátorítá őtet, és valamennyire erőt vévén Szent Anna, magát egy kevéssé föligyenesíté és nagy alázatossággal úgy mond: Honnand vagyon ez a nagy kegyelem nékem, hogy az én Uramnak angyala énhozzám jöjjön? És az angyal felele: A te imádságod és könnyhullatásid az Isten eleibe hatottak, ezért elküldett engem, hogy megvigasztaljalak és néked megjelenteném, hogy az Üdvözítőnek Anyját szülnéd. Akkor úgy mond Szent Anna: Hogy lehessen az, hiszen nincsen nyomorultabb bűnös e földön, mint én? És az angyal felelé: Az Isten a te alázatosságodat és kívánságodat megtekéntette, és téged minden asszonyi állatok között az Üdvözítő nagyanyjává választott. Azért, ímé mostantól fogva dicsérni fogják a te nevedet minden népek. Mindezekből azért megérti Szent Anna az Isten akaratját, azért kezeit köresztül a mellýére tévén és fejét földig hajtván alázatos szívvel mondá: [32] Noha én szegény bűnös éppen méltatlan vagyok ezen nagy kegyelemre, mindazáltal látván az Isten akaratját, én is akaratomat azzal egyesítem és arra ajánlom magamat, hogy azon Istentől nékem adandó gyermeknek teljes tehetségem szerént fogok szolgálni. Ezek után mondá az angyal: Maradj békességbe[n], és az Isten akaratja csakhamar megteljesedék rajtad: és íme mostan tetőled megyek a te férjedhez és néki is ezen örvendetes hírt megjelentem. Ki mondhassa meg itt, minémő kimagyarázhatatlan öremet érzett Szent Anna az ő tisztaságos szívébe[n]? Én azt vélem, hogy a szent asszony önnön maga sem mondhatta volna meg, mit érzett magába[n], mert teljes életében azelőtt soha olyan öröme nem volt, és talán azután sem ért. Ímé, ő csak gyermeket kért az Istentől, és bizonyossá tétetett, hogy ő lenne amaz szerencsés, aki az Üdvözítőnek anyját szülné. Azokáért főlemelé kezeit az égre és sok könnyhullatásokkal mi[!] ezt mondja vala: Ó én Istenem, honnéd vagyon az énnékem? Ó én Istenem, ki vagyok én, hogy ilyen nagy kegyelmet tégy velem? Áldott vagy te, ó én Istenem, az egeknek firmamentumjába[n], és te dicséretes és dücsőséges vagy mindörökkén. Áldjon téged menny és föld, és minden, ami ab-

ban vagyon, és hálákot adjanak néked velem a nagy jótéteményért, melyről nékem emlékezetet s ígéretet tettél szent angyalod által. Ilyen és ehhez hasonló háláadásal magasztalván az Istent a tiszteletes anya, sok ideig a [33] földön térdepel vala. Végre pedig nagy ájtatossággal megcsókolá a földet, ahol az angyal állott vala. És a földből jó illat származott, kitől Szent Anna asszony megéledett. Ugyanazon órában, hogy az angyal Szent Annának megjelent volt, Szent Joákim is az imádságba[n] vala foglalatos és az Istennek sok könnyhullatásokkal és fohászkodásokkal könyörgött, hogy a magtalságtól fölszabadítaná. És ő is fogadást tón, hogy ha az Isten néki gyermeket adna, azt az ő szolgálatjára a templomba[n] fölál-dozná. Ily módon könyörögvén a szent ember, és azonba[n] föltekéntvén, látá az Úr angyalát nagy dücsöségbe[n] és finyességbe[n] előtte állani. Kit látván Szent Joákim, igen megiede, az angyal pedig illetvén őtet, bátorítá, mondván: Ne félj, Istennek embere, mert én örvendetes hírt hoztam néked mennyből. Szent Joákim magát földig meghajtván mondá: Uram, az én csontjaim megháborodtak bennem, és az én erőm elfogyott a testemből, és mit szóljon a te szolgád veled, Uram! Akkor felele az angyal: Ne félj, és békesség néked, és tovább már ne keseregj, mert a te feleséged méhében fogad és az ő eddig való magtalan volta nem léssen gyalázatotokra, sőt inkább az Istennek nagyobb dücsöségére. Mert az Isten nem ok nélkül szokta valamely asszony méhét bézárni, hanem azt akarja, hogy abból megessék, hogy a gyümölcs, mely abból származik, nem testi kívánságból, hanem az Istennek kiváltképpen való adományából való volna. Így tón az Isten Sárával, Rebekával, Ráchellel, Annával és egyéb szent asszonyokkal, kik [34] elsőben magtalanok voltak, és azután igen szent gyermekeket szültek. Így léssen a ti dolgotok is, mert a te feleséged szüli az Üdvezítőnek anyját. És ez léssen néked jelül, hogy te előtaláld őtet az Aranyos kapuba[n], Jeruzsálembe[n]. Azért kelj fel sietséggel és térj arra az útra, mert nagy kívánsággal vagyon Anna, hogy téged meglásson, mivel már oly rígen híredet sem hallotta. Ezeket mondván az angyal, elenyészik, és Szent Joákim kezeit egybenkulcsolván, és szemeit s szívét Istenhez emelvén mondá: Áldott légyen Izráelnek Istene, mert ő az én könnyhullatásimat megtekéntette és az én imádságomat meghallgatta, és énreám, méltatlan szolgádra, irgalmas szemeivel tekintett, és olyan ígéretet tett, kit én soha meg nem szolgálhatok. Mert ki vagyok én, Uram, hogy engem oly nagy kegyelemre méltóvá tette, és engemet választottál, hogy az világ Megváltójának nagyapja lennék? Azért mindörökké dicsértessél tőlem és minden teremtett állatoktól mennyen és földön. Ezeket és ezekhez hasonló áldásokat mondván a szent ember szívének nagy vigasságával, és azután fölkelvén az ő pásztorihoz méne és mondá nekik, hogy ők is dicsírjék az Istent, mert őtet az ő keresztibe s keserűségibe megvigasztalta volna. Azután vévé a legjobb juhot a nyájából, és Jeruzsálem felé indula, hogy ott az Istennek áldozatot tenne háláadásul. Azonba[n], hogy az Aranyos kapuba méne, íme csak véletlen egybetalálkozik Szent Anna asszonnal, aki az ő szolgálójával egyetembe[n] hazafelé mé[35]gyen vala, már elvégezvén háláadását a templomba[n]. De meglátván

Szent Joákimot, meg nem mondhatni, mely nagy örömmel megtelék az ő lelke, és nagy vigassággal köszöntik egymást. És Szent Anna dücsóíti az Istent sok kegyes könnyhullatásokkal, mert már szemével látá az ő kedves férjét, kinek sok ideig csak hírét sem hallotta vala. Visszatére azért a Szent Anna asszony Szent Joákimmal, és föláldozák az Istennek a juhot, és hálákat adának az Úrnak a nagy jótéményért, és azután mindketten Názáret felé haza indulának. Az úton megbeszéli Szent Joákim, mint szígyenítettet meg a főpaptól mind az egész nép előtt, és hogy azután nem merete volna magát láttatni is az emberektől, azért csak a pásztorinál lakozott volna. Az angyal megjelenését is megbeszéli Szent Joákim, kit hallván Szent Anna, ő is megbeszéli a látást, és nagy ígérétét, kit az Úrtól angyala által vett volna. Ilyen szent beszélgetéssel töltik vala útjokat, és haza érkezvén szüntelen kérik az Istent, hogy kegyes ígérete szerint teljesítené bé rajtok szent akaratját. Azonba[n] méhébe fogada Szent Anna, de minémő szent fogantatás vala ez, azt semmi emberi nyelv ki nem mondhatja, mivel tisztán és makula nélkül volt, kit az Isten anyja önnön maga így bizonyít Szent Brigittánál <mondván: Midőn az én születémnek az angyaltól megjelentetett> hogy tőlök egy szűz születetnék, akitől a világ váltsága származnék, ottan az házasság szerént való egyesülést eltökéllék; egyébképpen inkább megholtak volna, mintsem testi szeretetből [36] egyesültek volna, mivel őbennek a gyönyörőség éppen megholt volt. Mindazáltal bizonyosan modnom néked, hogy az isteni szeretetben és az angyal szavára egyesültek, de nem az gyönyörőségnek legkisebb kívánságából, hanem akaratjok ellen, az isteni szeretetből. Ó természet fölött való dolog, kit az Isten anyja önnön maga jelentett, s ki nem hiszi, hogy inkább angyali, mintsem emberi cselekedet volt ez? Ki hallott valaha ilyen tisztaságról? Ki látott valaha olyan házásokat, kik inkább akartak volna meghalni, mintsem az házosság szerént egyesülni? Ó legtisztaságosb pár gerlice, Joákim és Anna! Ó ti két mennyei angyalok, Joákim és Anna! Ó ti két legtisztaságosb szívek, Joákim és Anna, mely nagy a kegyelem, kit Isten veletek tett? Mert inkább angyaloknak, mintsem embereknek látszatok lenni, és oly nagy a ti fölségtek és tiszta életetek, hogy méltán csudálják azt az angyali karok! Halljad tovább is ezen szent fogantatásról való szavait Máriának, mely így szól: Ha valaki böjtölni akarna és engedelmességből az parancsoltatnék néki, hogy egyék, kit ő elkövetvén, akaratja ellen csupán csak engedelmességből, tehát nagyobb jutalmat érdemelne az ilyen étel, mintsem a böjt. Lelkiképpen volt szülemnek közösülések, midőn én fogantattam. Azért az egész igazság, hogy én minden eredendő bűn nélkül fogantattam, s nem bűnben. Mert valaminthogy az én fiam és én soha [37] bünt nem tettünk, úgyszintén soha nem volt oly tisztességes házosság, mint akiből én származtam. Innéd elég világoson elődbe adatik Máriának az eredendő bűn nélkül való fogantatása, mivel az ő szülői a gyönyörőség-kívánság nélkül közösültek. Azért Mária úgy fogantott, mintha Paradicsomba[n] fogantattak volna az gyermekek, hogyha Adám nem vétkezett volna. Ó keresztény ember, valaki vagy, esmérđ meg a Szent Joákim és

Anna nagy tökéletességét, ki oly nagy érdemre jutott, hogy amit Ádám és Éva. <Paradiesomba elvesztettek, azt Joákim és Anna a Paradiesomon kívül föltaláltak.> Midőn már az Isten anyja gyöngé testecskéjének Szent Anna méhében a természet közenséges folyása szerint nyolcvan napok alatt éppen helyre minden tagjai meglevének, és az héjával volna csak, hogy az Isten a lelket belé öntené, ne véld, hogy ez is nem kiváltképpen való módon lett volna meg, mert Ádámot akarván teremteni az Isten, ha azt mondá: Jer, teremtsünk embert az mi képünkre és hasonlatosságunkra; mennyivel inkább el kell hinni, hogy mostan egymásnak szólott az három isteni személy, mondván: Jer, teremtsünk Máriát a mi képünk hasonlatosságára, azaz teremtsünk egy oly nemes lelket, aki mindannyira hasonló légyen az Istenséghez, valamennyire egy teremtett állat hasonló lehet. Ó isteni nagy [38] kegyesség, ó szeplőtelen Isten Anyja, ki oly nagy méltóságra el voltál választva, kiről önnön magad így tészesz bizonytságot Szent Mechtildisznél, mondván: ha valaki egy igen mesterséges munkát akar elkészíteni, az olyan annak előtte elméiben azt nagy szorgalmatossággal elintézi, és szívének gyönyörűségével gondolkodik róla. Úgy gyönyörkedett énbennem a Szentháromság, midőn engemet minden mesterséges munkáinak mesterségivé akart formálni; és hogy én lennék az, akiben legékesben kitetszenék Isten hatalma, bölcsessége és kegyessége. Azokáért teremte a Szentháromság egy olyan igen nemes és szentséggel teljes lelket, aminémőt még világ kezdetitől fogva nem teremtett volt. És ezen áldott lelket önté s egyesíté azon Szent Anna méhében lévő gyöngé és gyönyörűséges kis testecskébe. És fölékesíté azt minden mennyei malasztokkal, és éppen bétölté Szentlélekkel. De ki mondhatja meg a Szent Anna örömit s szívbéli nagy gyönyörűségét, megérezvén méhében a kisedet, legkiváltképpen az nap, amidőn szent lelke belé öntetett Istentől, kiről úgy mond az Isten Anyja Szent Brigittának: Midőn az én lelkem megszenteltetett és a testembe öntetett, akkor az én anyám oly nagy örömit érzett, hogy azt semmi emberi nyelv meg nem mondhatja volta-képpen. És Szent Anna akkor mennyei világosságtól úgy megvilágosított, hogy az ő [39] méhében lévő magzatjának nagy szentségét úgy általértette, amint azt soha egy ember sem értette mindez ideig is. Az ő öröme naponként nevelkedett, és az ő szensége is annak szentsége által, akit méhében hordoz. Kétségkívül gyakorta mondotta Szent Joákimnak: Ó s mint adhassunk elég hálát az Istennek, hogy a mi bűnös vérünkből akará a Messiásnak anyját teremteni! Ó mely nagy isteni malaszt ez minékünk! A Szent Anna régi legendája azt bizonyítja, hogy minek utána Szent Anna a magzatot méhében megérezte, legottan Szent Joákimmal egyetembe fölment Jeruzsálembe, hogy az Istennek hálát adna a nagy jótéteményért. Azért a templomba érkezvén, térdre esék és szeméit az égre fölemelvén Sámuel próféta anyjának énekét mondá szívének nagy buzgóságával, mondván: Örvendezett a szívem az én Uramba[n], és az én örömit megöregbedett az én Istenemben, mert ő megkönyörült az ő szolgálóján és elvette róla a magtalan-ságnak gyalázatját. Azért dicsérlek téged mindörökké, és az én szám hirdeti a te

dücsöségedet minden népnek. Szent Joákim pedig áldozatul jó juhot tőn az oltárra és jó borjút ada a papoknak, és jó ét[!] a szegényeknek; és akkor úgy mond Szent Joákim a főpapnak: Én vagyok az a férjfiú, kit te megutáltál és áldozatját az oltárról letaszítottad, az kegyes Isten pedig megtekéntvén az én gyalázatomat és [40] magzattal megáldott engem: méhében fogadván az én feleségem, azért kérek, imádjad az Istent, hogy szerencsés szülést adjon néki. Ezeket hallván a főpap, örvendeze mind a jelenlévőkkel, és mindenek igen csudálák, hogy olyan öreg emberektől gyermek születtenék. Azért eljövének Szent Annához az ő atyjafiai és szerencsétléték vala őtet, és csak alég várják vala a gyermek születését, gondolván, hogy kiváltképpen való dolgot akarna azzal az Isten, mivel magtalan szülőktől születtenék. Azonba[n] eltelvén a kilenc hónapok és az üdeje elközelgetvén az Isten anyja születésének, melyről a Szent Anna régi legendája így emlékezik, úgymint: Elközelgetvén a szülésének ideje, akkor mondá Szent Anna a Szent Joákimnak, mivel már eltelnek a napok, és közel vagy az üdő, amelyben születtenék a gyermek, aki az Üdvözítőnek anyja lenne, azért kérek, szerető férjem, menj el az én egytestvér nénémhez, Ismeriához és egyéb rokonimhoz, és hídd el őket, hogy szülésemben segítségemre legyenek. És én egyéb asszonyokat magamhoz nem kívánok, hanem csak szenteket, akik méltók, hogy lássák az szent gyermeket. Akkor elméne Szent Joákim Sephor városában, ahol lakik vala Szent Anna egytestvér nénye, Isemeria[!], kihez érkezvén Szent Joákim, kéri őtet, hogy lenne segítségére kedves házostársának az ő szülésének idején, azki már szintén elközelgett volna. Júda városába is elméne Szent Joákim Szent Erzsébethez és a Szent Anna nénye másik leányához is, kinek neve vala [41] Emua, és más vér szerént való atyjafiaihoz, kiket szent asszonyoknak tudott lenni, és kéri őket, hogy Názáretbe hozzája mennének. Nem lón haszontalan a szent ember fáradsága, mert az emlejtett szent asszony[ok] mindnyájon nagy örömmel és szorgalmatossággal elmenének Názáretbe, ahová elérkezvén és a Szent Anna halókamárájába bémenvén nagy gyönyörösséggel bétölték, mintha az Paradicsomban léptek volna. Köszönték azért Szent Annát nagy örömmel és magokat szolgálatjára ajánlják. Akkor monda Szent Anna asszony: Örvendezetek velem, ó, ti én kedves atyámfiai, mert íme a kegyes Isten engem, méltatlan szolgálóját[!] méltóvá tett, hogy az Üdvözítőnek anyját hordoznám. Ma lészen az a szerencsénk, hogy testi szemeinkkel meglátjuk, akit a mi régi eleink óhajtván kívántak látni. Gondol[d] el azért, hív elme, minémő öröme volt ezen ígéken az odagyült szent asszonyoknak! Ó mely szívesen dicsérték az Istent, hogy őket méltókká tette ily nagy kegyelemre, és megengedte nekik érni azt az üdőt, amelyben az Isten anyja születtenék. Azonba[n] elérkezvén az szerencsés szülésnek órája, akkor a Szent Anna kimondhatatlan nagy szívbeli edességgel bételék, és érezvén szívében a nagy gyönyörösséget, leterdeplék a szent asszonyokkal és az étszakának nagyobb részit imádságban tölték, annak utána szintén hajnalban két nap az Isten nagy csudát tőn, bétöltvén az egész házot mennyei világossággal, és Szent Anna a nagy finyességtől körülvetet-

vén, úgy, hogy senki nem láthatná őtet. Az há[42]rom szent asszonyok igen megidének és térdre esének, és nem vala annyi bátorságok, hogy szemeket fölemelnék. Azonközben Szent Anna szülé fájdalom és segítség nélkül csudálatosan kis leányát, azkit menny, föld óhajtva vár vala. Így azért szármozék ez nemes szűzecske, mint jó illatú rózsza, tövis nélkül, és mintegy pirosan tündöklő hajnal, úgy jó vala föl, környülvétetvén az finyes nappal, és ezen első bélépése által e világra, mindennek békességet s áldást és malasztot hozza. Amely szempillantásban az Isten anyja születék, legottan az angyali éneklés hallaték nagy szóval s mennyei muzsikával ím ezt énekelvén: Örvendezzünk és vigadjunk, mert ma született a mennyország királynéja, az angyalok asszonya, a világnak császárnéja, a földnek vigasztalója és a jövő Messziás anyja, azért énekeljünk és örökké örvendezzünk. Mária, Mária, az mi királynénk született. Ne sírjatok már egek, sem föld, mert ezen születés által örömetek szármozik az Istentől. Alleluja. Ezen mennyei éneket hallván a szent asszonyok csaknem elolvadtak az nagy gyönyörködés miatt, és nem különben látszik vala nekik, mintha a földi Paradicsomba[n] lettek volna. Mindenek fölött pedig Szent Anna megtölt örömmel és gyönyörűséggel, úgyhogy merő elragadtatott volt. Azonba[n] édes magzatjának kegyes sírásán magában térvén Szent Anna, és látván azt az Istentől sok könnyhullatásokkal s imádsággal nyert kisdedet, meg[43]mondhatatlan örömmel újabban bételék, és karjaira vévén magzatját, térdre esvén így köszönté vala, mondván: Üdvözlégý én szerelmes szülöttöm, te vagy szívemnek öröme és vigasztalása, minden embernek nevébe[n] áldlak téged. Azután megmosogató és bépólázta kis leányát Szent Anna és az elkészétett bölcsőben fekteté. Mindezek meglévén, és a szent asszonyok is magokban térvén, akkor megmutatá nekik Szent Anna a gyermeket, kinek látásából minémő örömet vettek, meg nem mondhatni, mert oly szép vala a kisded, hogy inkább mennyei angyalnak, mintsem embernek látszott lenni. Azonba[n] a Szent Joákimnak is hírt tevének, hogy már szerencsésen meglett volna az szülés, azért nagy sietséggel mégyen vala az Isten embere, hogy meglátná áldott magzatját. Béérkezvén azért a házban és meglátván a gyermeket, ki nem mondhatni, mely igen [örüle] az ő lelke, és térdre esék az szent ember s nagy alázatossággal tiszteletet tón a kisdednek, kit mentől tovább szemlélt, annyival több örömet és gyönyörűséget érzett magában, úgyhogy csaknem elolvadott a szíve az nagy mennyei édesség miatt. Alkalmas üdőt töltvén Szent Joákim ezen kimondhatatlan öröme[n], azután fölkele és a gyermeket karjaira vévén, nagy sok édes könnyhullatások öntésivel nagy szerelmesen megcsókolá, és azhon csók közben a lelke és teste annyira megtölt örömmel, hogy merő öröme[n] tengerebe[n] elmerültnek látszik vala lenni. Azért szívének nagy buzgóságával [44] dicséré s magasztalá az Istent ily nagy jótéteményért és úgy mond: Áldott légy Izráelnek Ura Istene, aki a te népedet meglátogattad és megváltottad. Mert íme mostan született, akiről ígéretet tettél Paradicsomba[n], úgymint, hogy asszonyállat által rontatnék meg a kígyónak feje. Azért örvendezzen menny, föld, és hálákat adjanak velem mindenek az isteni föl-

ségnek. Azután fordula Szent Annához és úgy mond: Áldott vagy te és szerencsés, én szerelmes házostársom, aki az Istentől ily nagy méltóságra választatál, és íme mostantól fogva áldnak téged minden asszonyi állatok között a te áldott születésedért. Azt is mondja a Szent Anna régi legendája, hogy sokan jöttek zsidóságból őhozzája, a gyermeket kívánván látni, és ezt a nagy csudáért, aki történt Mária születésekor, tudniillik, hogy a pokolbéli gonosz lelkek rettenetes ordításokat tettek az megszállott emberekbe[n], kik közül egyet kényszerítvén (amaz vén Szent Simeon, aki annak utána Krisztust a templomba[n] bémutatta) hogy mondaná meg okát, mért hogy aznap, oly nagy ordításokat tennének, és az emberek úgy elrettenének, felele az ördög: Mert ma született egy gyermek, kinek születésén igen örvendeznek az angyalok. Mi pedig nem tudhatjuk, ki légyen, de kétség nélkül nagynak kell néki az Isten előtt lenni, mivel ez a gyermek miatt igen [45] gyötretetünk és kényszerítettünk az emberekből kimenni és az örök kénra leszállani. Ki meg is lett, mert azon a napon, hogy Mária született, kétszázötvenöt emberből kimentek a gonosz lelkek. Ó Istennek nagy kegyessége, ó Máriának nagy ereje az ördögök ellen! Íme csak alig születik, s már kerget[i] őket! Ó hív lélek, folyamodjál ez kisededhez és megsegít téged a gonosz, késértő lelkektől. És följebb megírt csudára azért sietnek vala sokan Szent Joákim házához és kérék vala látni a kisededet, kit a szent szülék nagy tisztelettel megmutatván megírhatatlan örömmel bételének minden reája nézők, és nagy csudálkozással bételvén az ő angyali szépsége miatt, s megvallák, hogy soha még hasonló szépségű gyermeket nem láttak volna. Azért egymás között így szólának: Bizonyára csudálatos dolgot akar Isten az gyermekkel, mert angyali szépsége minden reá nézőknek örömet hoz, és magtalan öreg szüléktől született, ki mindenkor valamit szokott jelenteni. Ezek után búcsút vévén a szent emberektől, és visszatérének házokhoz, a Szent Anna rokoni pedig, kik az ő szolgálatjára jöttek vala, némely napokig véle maradának. És azután elmenetelekkor karokra vévén a gyermeket és nagy édesdeden apolgtatván, csókolgatták, és azután Szent Joákim és Szent Annától áldást vévén elmenének. Már csak [46] magok maradván a szent emberek, annyival nagyobb buzgósággal s tisztelettel szolgálnak vala kis leánykájoknak. Azonban eljővén a nap, amelyen a zsidó szokás szerint a gyermeknek név adatnék, mely volt születése után tizenötöd napra, mert a férfi gyermekeknek nyolcad napra, és a leány gyermekeknek tizenötöd napra szoktak volt nevet adni, és ezt nagy cseremóniákkal viszik vala végbe a zsidók; azért ezen szent szülék mennyből vévén leányok nevét, és értvén annak méltóságát s nagy ereit, azért nagy készüllettel voltak annak megadásához, és mondhatatlan buzgósággal s ájtatossággal vévék végbe a cseremóniákat. Már meg lévén adatva a szent név a gyermeknek, nagy örömök volt azon Szent Joákimnak és Szent Annának, mivel valamennyiszer azt az édességes Mária nevet nevezték, mindannyiszor nagy édességet érzettek magokba[n]. Azért gyakorta karjokra vévén szerelmes magzatjokat és [a] szent szülék és nagy buzgósággal csókolgtatván őtet, mondván: Ó Mária, édességes kisededünk! Ó édességes Máriánk!

Dicsértessék az Isten, ki minket teveled megáldott. Ilyen és ehhez hasonló apogátásokat tesznek vala Szent Joakin és Szent Anna Máriának, azki is nagy szerelmetességet s gyermeki kedvességet mutat vala hozzájuk, akin hasonlíthatatlan örömek és gyönyörűségek volt a szent embereknek. Már annyi üdőt érvén e szent gyermek Mária, hogy a háztól kivitethetnék, legottan elvévő őtet a szent anyja Kármela hegyre és megmutatá azt az ott lakó próféta fiainak, [47] kik is ki-mondhatatlan örömmel nézik vala azt az áldott gyermeket, akit az ő régi elejek nagy kívánsággal óhajtottak látni. Ó mely szívesen dicsérték az Istent, hogy azt nekik testi szemekkel engedte látni, akit az ő szent atyjok, Illyés próféta azelőtt kilencszáz esztendőve[!] lelkébe[n] látott volt: és az ő tiszteletire egy kápolnát épített volt. Ezen kápolnába azért vivé Szent Anna az ő kis leányát és az Istennek nagy hálaadással bémutatá azt. Meg nem mondhatni, minémő szorgalmatossággal szolgáltak ez szent szülék Máriának és mely nagy gondviseléssel nevelték azt úgy, hogy nem volt soha is oly királyi magzat, aki gondviselőitől s dajkájától oly gondviseléssel s hív szolgálattal neveltetett volna, mint Mária. Mivel nagy méltóságát tudván Szent Anna és Szent Joákim, minden tehetségeket és erejeket csak az ő szolgálatjára fordították, és merő mindenekről megfelejtkézvén, egyedül csak az ő szolgálatjába[n] töltik vala minden idejüket. Ó áldott szülék, ó Istennek kedves emberei, kik ily nagy méltóságra választottak voltatok, hogy a mennyei királynénak szolgáljátok. Azkit az angyalok nagy tisztelettel szemlélnék vala, ti azt kezeiteken hordoztátok. Azonba[n] naponként nevelkedik vala Mária, ideiben és bölcsességben, Isten és az embereknél. És elközelget az üdő, amelyben föl kell vala néki vitetni a templomban, mely napot menny, föld kívánva várt, mert az Isten kívánva [48] várta azt az áldozatot, melyhez hasonló néki még nem áldoztatott. Az angyalok is kívánva óhajtották azt hamarább látni, az Istennek föláldoztatni, aki mindennél nagyobb kedvet találándó volna az Istennél. Mária is alig várta, hogy az Isten szolgálatjára a templomba vitetnék, mivel teljes lévén Szentlélekkel, ésszel is többel bírt, mintsem az egyén olyan üdőbéli kiseddek. Azokáért szorgalmaztatá szüleit, hogy őtet az Isten szolgálatjára adnák. Az szent emberek pedig rettegnek vala azon naptól, azmelyen szerelmes magzatjokat magoktól eladnák, azért valamint lehetett, vontaták. És már eltelvén három esztendő és két holnap, végre csakugyan elvégezék magokba[n] a szent szülék, hogy fogadásokat tovább nem halasztanák, azért hozzákészülének, hogy a gyermeket Jeruzsálembe vinnék. Akkor Szent Anna az ő kis leányának viola színő selem könteskét csináltata, és azon köntesecke arannyal varrott virágokkal meg volt ékesétve. A Szent Joákim is az ő legjobb juhait és a legjobb borjuit, ennyihánót elhozatá, hogy azokat az áldozatra adná. Már minden szükséges eszközök meglévén, útra indulának a szent emberek az ő kis leánykájokkal. Béérkezvén Jeruzsálembe, az papoknak és levitáknak hírekké tévők, és kéri őket Szent Joákim, hogy az elrendeltetett napon gyünnének és lennének jelen, midőn szerelmes magzatjokat a templomba vinnék. Ugyanezenre kéri vala atyjafiókat és ösmerőseiket, hogy annyival ékeesebben [49]

vinnék Máriát az Isten szent szolgálatjára. Elérkezvén az nap, amelyen ez az áldozat felvitetnék, melyhez hasonló világ kezdetitől fogva nem volt. Akkor Szent Anna az ő kis leányát, Máriát, fölölteteti azon föllebb említett viola színő aranyos könteskébe, és kis gyöngye derekacskáját egy pántlikával általszorítván s a fejére egy igen szép koszorút tőn, amely koszorúba a selmes virágok között öt drágakőből való boglár és sok igaz gyöng[y]lek valának. Kezecskeibe virágokkal ékesített gyertyát ada a kisdednek, azki, midőn má[r] éppen fölkesített volt, és az hivatalosak is már együtt lévén, akkor a szent társóság megindula és processzió módjára mégyen vala. Legelől mennek vala a szüzek, kik is égő lámpásokat hordozának kezekbe, ezek után mene Szent Joákim és Szent Anna, közetek kis leányocskájok, Mária, kit a szent szülék nagy szeretettel, kéznél fogva visznek vala. Utának megyen vala a papok és leviták serege, azkik szép énekléssel mondák az 44. zsoltárt, úgymint *Eructavit cor meum verbum bonum etc.*, mely zsoltár igen szépen is illet ehhez a templomba való vitelhez, és talán ugyanezen ceremoniáért ada a Szentlélek ez zsoltárt a királyi próféta elméibe. Kétség kívül sok angyalok is voltak jelen ezen processziónál, kik is késértetek az ő királynéjokat. Ily szép renddel azért Jeruzsálem főbb utcáin általmenvén a szent társóság, jutának Moria [50] névő hegyre, kin felmenvén és a templomhoz jutván, Szent Anna kis leányát karján akará felvinni az tizenöt fok grádicson, aki templom előtt vala. Mária pedig, aki már gyöngye gyermekiségben is buzgó volt az isteni szolgálatban, azért nem engedé magát vinni, sőt csak kezét is fogni, hanem minden segítség nélkül nagy sérínyen megyen vala fel a grádicson, mintha tizenöt esztendő lett volna már, kin az jelenlévők igen elcsudálkoztak. Az templom ajtajánál vala Szent Zakariás papné, mely levitákkal papi öltözetben felöltöztetve, hogy a szüzeckét befogadná. Akkor azért az Szent Germanus bizonyítása szerént úgy mond Szent Anna: Én bételjesétem fogadásomat, melyet Istennek tettem, azért egybegyűtettem a szüzek seregét égő lámpásokkal, elhítam a papokat és jó barátimat, mondván, szerencséltesetek engem és örvendeztetek velem, mert ma anyává lettem, mivel leányomat nem földi királynak, hanem az örek Istennek áldoztam. Akkor a Szent Zakariás fogá kezét a gyermeknek és vivé azt a szent oltár eleibe, és Szent Joákim és Szent Anna ilyen vagy ehhez hasonló szókkal mondanák: Örök mindenható Isten, azki a mi ínségünket megtekéntetted és a magtalanságnak gyalázatját elvetted rólunk, íme most elődbe hoztuk az gyermeket, akit néked ígértünk előbb, mintsem fogantatott. Az te szolgálja[51]todra ajándékozzuk azt, éppen megfosztván magunkat attól. Te tudod, szerelmes Istenünk, mely igen szeretjük kis leányunkat és mely keserves nélkül életünk. Mindazáltal, mivel néked ígértük, azért néked áldoztuk őtet teljes szívünkéből. Azokáért vegyed ez szüzeckét, ó örök Atya, és oltalmazd atyai gondviselésed alatt. A te Szentleked légyen véle mindenkor és a te szent angyalid oltalmazza minden szerencsétlenségtől. Az gyöngye szüzecke is kimondhatatlan nagy buzgósággal áldozá magát az Istennek. Azután az borjúk és juhok megöltetetének, az szokás szerént föláldoztatának. Már

elvégeződven minden isteni tiszteletek, és idei lévén, hogy a szent társóság visszatérne, akkor elbúcsúznak az áldott kisdedtől, kit Szent Joákim és Szent Anna megcsókolván, sok könnyhullatásokkal áztatták gyöngye orcáját, és megáldák s ott-hagyják a templomba[n], azhol a szent szűz tizenégy esztendő koráig lakozott, és azon üdő alatt édes szüleiről semmit nem tudott. Azonba[n] eltelvén az üdő és ideje lévén, hogy a szűzek, akik már házasságra valók volnának, szülejekhez visszatérnének, azért megizené nekik a főpap, hogy, bétöltvén a fogadásnak ideit, mennének hozzá. Ezen parancsolat igen visszatetszék Máriának, mivel már fogadást [52] tett volt, hogy öreg szüzességet tartana. Azért a főpap eleiben jutván, nagy alázatos magaviseeléssel csak csendesesen úgy mond: Tisztelendő úr, én fogadást tettem az én szívemben, hogy örök szüzességet tartanék, ha az Istennek tetsző volna, ha pedig ő egyebet rendelt felőlem, tehát legyen az ő akarata, és nem az enyém. Téged pedig azon kérlek alázatosan, hogy nekem azt engedjed, hogy teljes életemben az templomban lakjam, mint a próféta asszony, és véle Istent szolgáljam. Ezt hallván a főpap, igen elcsudálkozék rajta, mivel ez hallatlan dolog vala előtte. Azért egybegyűjté mind a papokat és eleikben adá a dolgot. ~~<Azt végezek azért, hogy Máriának szülei odahivatnának és leányokkal beszélnének, amellet közönséges imádság tartatnék, hogy az Isten jelentené meg, mitévők lennének ily jeles dologban. Elérkezvén azért Szent Joákim és Szent Anna, és hozzájuk viteték Mária, kit már tizenegy esztendeig nem láttak vala. [A másoló kéz betoldása a legenda végén, 1.:] 'Mert az olyan templomba[n] lakozó leányzóknak nem volt szabad szülejeket látni, sem vélek szóllani, és sőt ha megholt is valamelyiknek anyja vagy atyja, az temetésre sem mertek menni, és mindezeket a törvény tartotta. Így azért könnyű meggondolni,' kimondhatatlanul örvendeztek, meglátván Máriát és igen édesdeden foghaták őtet. Már egy ideig együtt beszélgetvén, monda a szent szűz, hogy a főpap őtet házasságra akarná adni, de őnéki ahhoz semi kedve nem volna. Akkor mondának néki a szent öreg emberek, hogy a főpap jóvallása szerént tenne, mert talántán az Isten valamely esudálatos dolgot [tenne] vele. És ezt azért mondák, mivel ők már az angyali jelentésből [53] tudták, hogy Mária Isten anyja lenne.>~~ Azonba[n] a főpap közönséges imádságot tartta a községgel a szűzért, hogy az Isten jelentené meg, hogy mitévők volnának vele. Lón azonba[n], hogy a főpap a sanctuariumból halla szózatot, ki úgy mond: Az Dávid magvából származott ifjak jüttesenek[!] mind egybe, és kiki egy vesszőszálat hozván, és akinek vesszeje megvirágozik, annak adassék a szűz házosságra. Ezt hallván a főpap, mindeneknek megjelenté és megparancsolá, hogy az Dávid király nemzetségéből származott ifjak fejenként egy-egy vesszőszálat hoznának, és kiki a maga nevét írná a vesszőre. Könnyű itt elgondolni, minémő szorgalmatossággal eljárak az ifjak a parancsolatban, mivel Mária jó erkölcső, szép és gazdag vala, azért szerencsésnek tartotta volna magát, aki őtet elnyerhetete volna. De kiváltképpen egy Agabus névő ifjú igen kíváná a szent szűzet házosságra, azért igen buzgón imádkozik vala, hogy az Isten néki rendelné Máriát.

Az Isten pedig másnak rendelvén őtet, azért Agabus meg nem hallgattaték, kin ő igen elbúsulván, a Kármela hegyére mene és ott igen szent életet visele, úgy, hogy prófétává lőn, és sok jövődő dolgokat megmondott, amint az Apostolok cselekedetiben emlékezet vagy on róla. Azonba[n] már a vesszők mind együtt lévén, bévívé azokat a főpap a sanctuariumban és az Isten szekrénye eleibe tévé, [54] és maga megént a néphez tére és vélek egyetemben buzgón gyönyerge[!] az Istennek, azután megént a szent helyben mene, hogy meglátná, kinek a vesszei virágzott volna meg. De csak egy sem találtatott virágzani. Kin elcsudálkozván a főpap és az Úrtól annak okát kérdi, és feleletet vőn, hogy még egy vessző héával volna. Akkor megtére a főpap a községhez és megjelenté nekik a dolgot, és meghagyá, hogy szorgalmatosan fölkerestetnék, aki vesszőt nem vitt volna. Főltalaltatik azért József, aki az legszentebb férfiú vala a világon, és legérdemesb, hogy a szűz néki adatnék. József pedig az ő nagy alázatossága miatt nem vitt volt vesszőt a főpapnak, mert ő magát éppen méltatlannak állította, hogy a szűz néki adatnék. Megértvén a főpap, hogy József maradott volna el, eleibe hivatá őtet a főpap és úgy mond: Mért eleget nem tettél parancsolatomnak és vesszőt nem hoztál? Felele Szent József: Uram, én nem ítélem magamat méltónak ily jó erkölcsű szűzre, és annyival inkább, mivel ő igen nemes, én pedig csak egy szegény ács vagyok. Felele a főpap: Mivel Isten akarátja, te is vesszőt hozz, azért írd rá egyre a nevedet és add ide. Ki meglőn, és a főpap a szent helybe béméne, és a több vesszők közé tévé, és a néphez megtére, és imádkozván [55] újabban. Azalatt pedig, ő isteni nagy csuda, megvirágzék Szent József vesszej[e], kit a népnek kihozván, igen örvendeztek mindnyájan, látván, hogy az Isten a csudát, kit régenten Áronnal cselekedett, megújította volna. Annak felette az is történik, hogy mihelyen a főpap a vesszőt Szent József kezébe adá, legottan a Szentlélek galamb képébe[n] reá szálla, mind az egész nép láttára. Kin felette elcsudálkozának. És a főpap úgy mond: Látjátok-é, kit váloztatt az Isten, hogy a szűznek jegyese lenne, azért senki ezen házasságnak ellene ne mondjon, mivel azt az Isten mennyben megerősítette. Szent József pedig monda: Noha én méltatlan vagyok ez szűzet elvenni, de mivel látom az Isten akarátját, azért atévő leszek. Hozzá i[s] vitetik azért a szent szűz és akkori szokás szerént egybeadatának. Mindezeket azért látván Szent Anna és Szent Joákim, ki nem mondhatni nagy örömekeket. És az isteni szolgálat elvégződvn, a szent emberek haza menének és lakodalom szolgálatnék, de oly igen nagy tisztességgel és böcsülettel, hogy a szent angyalok is csudálkozva szemlélték a szent társaságot. A Szent József gyűrűt adott volt Máriának a hívségnek jelére. És azon gyűrű a mai napig is Itáliába[n], Perusia városába[n], Szent Lőrinc templomába[n] tartatik tizenkét kulcs alatt, és bizonyos üdőbe a házások [56] az ő gyűrűjeket hozzá érinték, de semmiképpen meg nem ösmerhetni, minémő eszközből való azon gyűrű. Már együtt lakván Mária és József,⁷⁵ ~~és a szent szűz~~

⁷⁵ [A szöveg áthúzásakor a sorok közé írva:] münemű szent életet viseltek, kitetszik más írásokbul.

a Szentlélektől méhében fogadván, kit látván az ő szent szülei, lelkekben megörvendezének, és nagy készüléssel voltak az Üdvözítő születéséhez, mivel ők úgy gondolkodtak, hogy az Isten is az ő házoknál születettnek. Azonba[n] az szent születésnek ideje elközelgetvén, és Máriától megértvén, hogy Betlehembe[n] születettnek az Isten, igen megszorodának. Mindazáltal az Isten akaratjára hagyák magokat. Azonba[n] születvén az Isten Fia, Szent Joákim és Szent Anna egybek fölett örvendeztek és elmentek Betlehembe, és nagy buzgósággal imádkák az ő szerelmes onokájokat, kinek szemlélésiben csaknem elolvadt a szívek, és nem győztek elég hálákat adni az Istennek, hogy méltóvá tette őket szemlélésire szent Fiának, és hogy az ő vérekből vette megtestesülésinek eredetét. Az boldogságos szüzet is igen édesdeden szereneséltették, és némely napokig nála maradván, és minden szeretettel voltak hozzája, de igen bánkódtak azon, hogy a világ legszentjebb embereinek oly elvetett helyen kellett lakozniok. De Mária megvigasztalá az ő szent szüleit, mondván, hogy az Istennek így volna tetsző, azért ők is megnyugodnának rajta, ki meg is lón. Azután pedig megtérének Názáretbe, és midőn Mária [57] szent Fiával és Szent Józseffel egyetembe[n] visszatértek Betlehemből, akkor nagy örömben[n] voltak Szent Joákim és Szent Anna, de kevés ideig tartta az ő örömek, mivel véletlenül megérték, hogy a szent társoságnak Egyiptomba kellene szaladni a Heródes dühessége előtt. Meg nem mondhatni azért, minémő nagy keserűséget vallott azon Szent Joákim és Szent Anna. Ó mennyi sok könnyhullatásokat öntöttek, ó mely szívesen szánakodtak a szent társóság nagy ínségin! Ó ember, valaki vagy, tanuld meg itt, hogy az Isten az övéit sanyargatja! Íme a világ legszentebbi, mint szívednek, és teljes életnek csak köröszt volt, és ez nagy vigasztalása lehet minden keserűségbe merült léleknek. Búesüt vön azért egymástól a szent társóság nagy fájdalommal. Szent Joákim pedig már igen öreg lévén, nem kevésbé fogyatá életét az keserűséggel, kit öregbített az Heródes. Istentelenség, megöletvén a sok aprószeneket, kiknek ártatlan halála nagy ok volt a szent ember halálos bánatjának.> Halálra megbetegedék Szent Joákim, és tetszék az Istennek, hogy fáradságos munkáinak végét vetné, azért magához szólítá őtet. És meghala Szent Joákim életének kilenvenkilencedik esztendeiben. Az ő lelke pedig limbusban viteték, és az ott lévő szent atyáknak nagy örömet hozta, mivel ő szemével látá, akiről ők annyit jövendöltek volt. Szent Anna nagy böcsülettel eltemetteté az ő szent férjének testét és igen nagy keserűséggel kesergette annak halálát. Meg nem mondhatni, minémő szent és benntartó életet viselt Szent Anna Szent Joákim halála után, többször férhez [58] sem ment, amint ezt sok régi írások és szent atyák bizonyítják. Azki igen hihető is, mivel megbizonyítatik, hogy azok a két Máriák, kikről az Evangélium emlékezik, úgy, mintha a Boldogságos Szűznek menyei lettek volna, nem úgy kell érteni, mintha egy testvérek lettek volna véle, azmint nem is voltak. Hanem Szent József egy testvér bátyjának neve volt Kleofás, és ez feleséget vön, kinek neve vala Mária, és ezután hivatott Mária Kleofásnak, és pedig szüle egy leányt, kit Mária Salomé-

nak híva, és ez lón Zebedeus felesége, és két fiat szült, úgymint nagyobbik Szent Jakobot és Szent János evangelistát. [A másoló kéz jelölt beszúrása a legenda végén, NB2.:] ‘És azért Salome, az Zebedeus fiai anyjának neveztetik, és az említett két apostol közletről való atyafinak látszik, leánya Krisztusnak, mivel Szent József egy testvér bátyja leánya fiai voltak. Azután Mária Kleofás megént négy fiat szüle, úgymint kisebbik Jakobot, és azért néha Mária Jakobének is neveztetik, tudnia illik a fiáért; Józsefet, kit az evangelium igaznak nevez, és ez egyik vala az hetvenkét tanítványokból; Judás Taddeust, azki is Krisztusnak választott apostola volt; és Simeont, aki jeruzsálemi püspök volt az egytestvér bátyja, kisebbik Szent Jakab apostol halála után. Ezen négy atyfiakat az evang[eli]um a Krisztus öccseinek nevez, kit nem úgy ért, mint azáltal, mintha a Boldogasszony egy testvéreinek gyermeki lettek volna, hanem úgy, mint az ő nevelő atyjának, Szent József bátyja gyermeki lévén, a Krisztussal [63] atyafi gyermekek voltak. Innént azért kitetszik, hogy Szent Annának Szent Joákimon kívül több férje nem volt, azért igen hidaznak azok, akik ennél a világos igazságnál egyebet állítanak. Mert azmint följobb is megmondott, hogy Szent Anna igen szerette a tisztaságot és makula nélkül fogadta Máriát. Ki higye tehát, hogy az a szent méhe azután megszeplősített volna? És aki a férfiak társoságát mindenkor igen távoztatá, könnyű felőle elhinni, hogy már öregségében, özvegységre maradván, teljes életiben abban megmaradott. <És Jézus, Mária, József társoságában töltötte napjait, azkit is az ő régi legendája bizonyít, azt állatván, hogy Szent Anna az ő szent leányának és isteni onokájának Egyiptomból való visszajövetelét megérte. Könnyű azért meggondolni, minémő öröme volt akkor Szent Annának. Ó minémő kedvvel fogadta őket és szerelmes leányának megbeszéllette édesatyjának halálát, kin a Szeplőtelen Szent [59] Szűz szánakodott és édesanyját vigasztalta. Azonba[n] ő szent asszonysága is megbeszéllette az egyiptomi útján és azon idegen országban való sok ínségeit, kit hallván Szent Anna, megesek szíve rajta és ő is előbeszélé a Heródes düheskedésit és ártatlan gyermekeken tett nagy istentelenségit, melyen a szent szűz ugyan eliszonyodék, de általlátván az Isten rendelésit, hálakat ada Szent Annával egytembe[n], hogy a gyermek Jézust oltalmazta az iszonyú hallatlan kegyetlenségétől. Szent Anna elérte Krisztusnak tizenhete esztendeit és azon esztendők alatt nagy szeretettel és hívséggel szolgált az isteni fölségnek. Ó mely gyakorta beszélgetett édes onokájával, és szívének belső részeit néki kinyilatkoztatá, sokszor hálakat adott néki, hogy őtet öreganyjává választotta, noha ő (úgymond) legméltatlanabb lett volna arra mindenek közül; és azért gyakorta Jézusnak szent láboit esókolgatta. Az édes Jézus is nagy tisztelettel és böcsülettel volt Szent Annához és őtet szomorúságiban[n] vigasztalta és nagy engedelmességet mutatott hozzája.> Azonba[n] az jóságos erkölcsökbe[n], sőt szent életbe[n] nagy előmenetelt tőn Szent Anna és merő tárháza volt az isteni malasztoknak, melyről az angyal imégyen szól Szent Brigittának: Méltán és igazán neveztetik Szent Anna asszony az Isten kincse tárházának, mivel ő az Isten legkedvesebb kincsit, Máriát az ő méhében hordozta

elzárva. Ha azért az Isten kincseinek tárházának neveztetik Szent Anna, igen lehet, hogy minden isteni malasztok benne föltaláltnak. Az alázatosság is nagy volt őbenne, és azért akármely alacsony [60] házbéli dolgot is végbevitt, ~~<de az szeplőtelen boldogságos szűz sokkal alázatosabb lévén nálánál is, és az maga kötelességét is maga előtt viselvén, mellyel minden gyermek tartozék édesanyjának, azért nem engedte Szent Annának a házbéli szolgálatot, és az olyan alacsony munkát kezeiből kivette és maga végbevitte. Ó bár adná Isten, hogy sok követői volnának Máriának és hasonló böcsülettel viseltetnének a mostani időben a gyermekek az ő szüleikhez! Bizonytal több áldás szállona reájok.>~~⁷⁶ az imádságba[n] és éjjeli vigyázásba[n] is⁷⁷ igen buzgó volt Szent Anna, úgyhogy sokszor az étszakának nagyobb részit az isteni dicsíretben töltötte. Ilyen és hasonló szent gyakorlatosságokba[n] töltvén ideit Szent Anna, az ő életnek vége elközelgete, és hetvenhárom esztendő lévén, halálra betegedék, ~~<kit látván az ő szent leánya, Mária, legottan szolgálatjára siet és el nem távozik tőle, hanem nagy>~~ szorgalmatossággal szolgál vala néki. Azonba[n] elközelgetvén az ő utolsó órája, akkor az édes Jézus Szent Józseffel egyetembe[n] hozzája mene és bátorítá őtet, Szent Anna pedig nagy alázatossággal monda az édes Jézusnak: Én Uram s én Istenem, hálákat adok néked, hogy engem méltatlant váloisztattál öreganyádnak és alázatosan követlek, szerelmes onokám, hogy néked nem úgy szolgáltam, azmint kellett volna, bocsásd meg nékem, ha miben megbántottalak, és a te kezidbe ajánlom az én lelkemet, és kérélek, oltalmaz engem a gonosz lelkek szörnyű látásától. Ezekre felele Krisztus Urunk: [61] Áldott vagy te, én édes nagyanyám, azki oly híven nékem szolgáltál; az én mennyei szent Atyám tégedet megtisztelt, mivel téged választott öreganyámmá, és valakik téged tisztelni fognak, megáldatnak lelkeibe[n] és testekben. És valakik téged szükségéibe[n] segítségül hínak, tőlem meghallgattatnak a te nevedért. És mivel te kedden születél és most kedden is halsz meg, azért az kedd napot megáldom a te tiszteletedért, és valakik téged azon nap kiváltképpen fognak tisztelni, tőlem meghallgattatnak. Ezen szók szerént jelentette Szent Jakab apostol egy magyarországbéli ifjúnak a Krisztus szavait, kiket, úgymond, maga hallott volt tőle, ő is, Szent Jakab, jelen lévén a Szent Anna halálán. Annakutána Máriától is elbúcsúzik Szent Anna. Ó ki mondhatná meg, mennyi szívfájdalmat szenvedtek mind a ketten! Soha egy gyermek úgy nem szerette anyját, ~~<mint a Szeplőtelen Szűz, azért igen fájdalmas volt néki attól megválni. Éltében Szent Anna is egyéb anyák fölött szeretvén Máriát, attól való elválása sok könnyhullatásban állott.>~~ [A másoló kéz jelölt kiegészítése a legenda végén, 3.] Azután Szent Józsefhez fordula Szent Anna és nagy buzgósággal nékie ajánlá Jézust és Máriát, kérévén őtet, hogy szorgalmatos gondjokat viselné, és

⁷⁶ [Utólagos kéz, az eredeti szöveg áthúzásakor korrekktúrjellel beírta:] amellet

⁷⁷ [Utólagos kéz, az eredeti szöveg áthúzásakor a sorok közé írta:] Szent Joákim halála után

nekik híven szolgálna, ezek után a Krisztus szentséges ~~A Krisztus szentséges~~^{>78} mellyére hajtván feit Szent Anna, kiadá lelkét. Ó szerencsés halál, ó boldog kimúlás! Ha Szent Jánosnak nagy böcsületire vagy, hogy a végvacsorán a Krisztus mellyére hajtotta feit, mivel nagyobb böcsületire lehet Szent Annának es, hogy ily módon holt meg. Kit a szent társóság az több rokonsággal öszve illendő böcsülettel eltemettetett, szent lelke pedig a szent angyaloktól Ábrahám kebelében vitetett. Kérjük azért Szent Annát, hogy esedezzék érettünk a Szentháromságnak és [62] nyerjen minden szükséges malasztokat, végre boldog kimúlást és azután az örek életet, hogy az Istent színről színre látván, őtet örökké dicsírhessük, kit engedjen az Atya, Fiú, Szentlélek Isten, Szent Anna és Szent Joákim érdemiért. Amen.

O. A. M. D. G. M. B.
Ab angelo salutatae S. F. et J.

[A legenda végén álló betoldások. A jelölt helyen is olvashatók.]

I. [Az 52. laphoz, de nincs jelölve.] Mert az olyan templomba[n] lakozó leányzóknak nem volt szabad szülejeket látni, sem vélek szállani, és sőt ha megholt is valamelyiknek anyja vagy atyja, az temetésre sem mertek menni, és mindezeket a törvény tartotta. Így azért könnyű meggondolni

NB. II. [Az 58. laphoz, jelölve van.] És azért Salome, az Zebedeus fiai anyjának nevezetik, és az említett két apostol közletről való atyafinak látszik, leánya Krisztusnak, mivel Szent József egy testvér bátyja leánya fiai voltak. Azután Mária Kleofás megént négy fiat szüle, úgymint kisebbik Jakabot, és azért néha Mária Jakobének is nevezetik, tudnia illik a fiáért; Józsefet, kit az evangelium igaznak nevez, és ez egyik vala az hetvenkét tanítványokból; Judás Taddeust, azki is Krisztusnak választott apostola volt; és Simeont, aki jeruzsálemi püspök volt az egy testvér bátyja, kisebbik Szent Jakab apostol halála után. Ezen négy atyfiakat az evang[e]lium a Krisztus öccseinek nevezi, kit nem úgy ért, mint azáltal, mintha a Boldogasszony egy testvéreinek gyermeki lettek volna, hanem úgy, mint az ő nevelő atyjának, Szent József bátyja gyermeki lévén, a Krisztussal [63] atyafi gyermekek voltak.

3. [A 61. laphoz, jelölve van.] Azután Szent Józsefhez fordula Szent Anna és nagy buzgósággal nékie ajánlá Jézust és Máriát, kérvén őtet, hogy szorgalmatos gondjokat viselné, és nekik híven szolgálna, ezek után a Krisztus szentséges

* * *

⁷⁸ [Utólagos kéz, az áthúzáskor bejegyzésével az alábbira változtatta a szöveget:] És meghallá Szep-lőtelen Szűz, azért igen fájdalmas volt néki attól megválni, kit élteben oly igen szeretett. Szent Anna is egyéb anyák fölett szeretvén Máriát, attól való elválása sok könnyhullatásban állott.

*Szent Anna asszony csodatételei**A. Az első*

Angliába[n], melyet másképp Nagybritániának hínak, régenten az község igen nagy ájtatossággal volt Szent Annához. Lőn azonba[n], hogy azon országnak egyik tartományába[n] egy püspök (a gonosz lélektől indíttatván) nemcsak maga tiszteli a Szent Annát, de annak fölette nagy ellensége is volt [64] azoknak, kik Szent Annát tisztelték. És látván az említett püspök, hogy naponként öregbednék a Szent Annához való ájtatosság, és hogy sok viaszgyertyákkal és egyéb offer-tóriumokkal tiszteltetnék, megiréglé a püspök, és a köresztény hívek ellen sok böcstelen szólásokat tőn, kin megháborodván a község, nem tudván, mi tévők lennének; ha a püspöknek köllene-é inkább engedni, avagy a Szent Anna tiszteletit tovább is elkövetni. Lőn azonba[n], hogy az Isten zúgollásából a nép megösmeri, hogy méltóbb volna Krisztust és az ő nagyanyját tisztelni és őbennek reménségit vetni, mintsem *Az emberek fiaiba, mivel ezekben[n] való reménség heába való*; azokáért elvégezék magokba[n] az köresztény hívek, hogy az Isten szent szüleinek tiszteletitől el nem állanának, inkább készebbek volnának akárminémő böcstelen szókat elszenvetni. Így azért meg nem szűnt a Szent Anna asszonyhoz való ájtatosság, sőt naponként nevelkedett. Kevés napok múlva, látván püspök, hogy az ő szavát semmiben hajtana a község, és a Szent Annát csak úgyan tisztelné; azért igen megharaguvék a püspök és nagy haraggal kiméne a templomból, eltökélvén magába[n], hogy a Szent Anna tisztelőit mindenestől átokba tenné. Ilyen gondolatlaltal s szándékkal fölülvén lovára, legottan a ló alatta megvadula és a püspököt földhez veré, ki nyakát szakasztá és véletlen halállal meghala. Mely csuda kihíresedvén, annál inkább tisztelték Szent Annát az ő hívei, látván, hogy az Isten büntet[t]len nem hadta a püspök gonoszságát.

Hirixiens c. II. Dorland. L. 3. mir. 5. ms. Carthus. Colon. Born. p. 2. c. 18. Joseph. de Pebroch Historiae vitae S. Annae Gallicae c. 6.7. Simonis cap. 62.* [65]

B. Az második csuda

Németországba[n] volt régenten egy gazdag özvegyasszony, kinek három gyermeke volt. Az asszony mindazáltal az ő jószágát mind a szegények közé osztá. Hogy annyival szorgalmatosb lehetne az imádságba[n], reménségit csak az Úrba vetvén, az evangéliumi tanítás szerint: *Ha tökéletes akarsz lenni, add el mindenedet, amivel bírsz, és osszad azt a szegényeknek*. Így tőn az említett asszony is, magát szabad akarátja szerint nagy szegénységre adá. Azonban már igen megfogyatkozván, magát és gyermekeit nehéz kézi munkával kellett néki eltartani, és amellet a szom-

* Az egyes mirákulumleírások utáni hivatkozásokat abban a reményben közlöm, hogy segítik a fordítás közvetlen forrásának megtalálását.

szédi s rokonitól sok bosszú-szókat is szenvedni. Senki nem segítette szükségiben, és keserűségiben nem vigasztalta, és az éhező gyermekeknek senki egy darab kenyeret nem adott. Ily ínségbe[n] látván magát a szegény asszony, és minden emberek segítségitől megfosztva lévén, azért az mennyei segítséghez folyamodék. És gondolkodni kezdte, kit kellene néki a mennyei szentek között segítségül hinya, és ottan az Isten azt adá elméjében, hogy a Szent Anna asszonyt, az szeplőtelen Szűz Mária szentséges anyját, azki bizonyosan megsegéti az szűkölkedőket, azkik hozzá folyamodnak. Azokáért nagy reménséget vőn magának az asszony és nagy ájtatossággal kezdé tisztelni a Szent Annát, kinek nagy hasznát szemlátomást érzette, mert mint az Ótörvénybe[n] Elizeus próféta által 4 Reg 4. az özvegy asszony lisztje és olaja el nem fogya, úgy ezen ögyzvegyasszony is a Szent Anna csudálatos gondviselése által eléldött gyermekeivel egyetemben, és az Istennek kiváltképpen való áldása lévén rajtok. Végre boldogul múlnak ki e világból.

Hirixiens. c. 14. [66]

C. Harmadik csuda

Caesarius igen tudós és tökéletes férfiú, az cisterciensis szerzetbéli prior, ki 400 esztendővel azelőtt az mennyei Jelenésekről írt könyvében a Szent Annáról egy jeles dolgot ír, ilyen szókkal mondván: Midől Filep, a római császár Kolonia táján az országot először rontotta, akkor történik, hogy én Gerard apátúrral Baldbergából Koloniába menék, és az említett apátúr sok szép intéseket tett, hogy engem az szerzetes élethez édesíthetne, mely lelki beszélgetésnek béfejezésére Clarenthal névő kalastrombéli szerzetesekkel történt dolgot beszél, úgymint, hogy azon szerzetesek egykor az mezőn dolgozván, láta egy igen szent élető embert, hogy a hegyről a völgybe leszálla, a boldogságos Szűz Mária, Szent Anna és Szent Mária Magdolna, és az szerzetesekhez közelgetvén azok veritékit letörülgették és egy gyöngge szellőt támasztván az elfáradott szerzetesek meghüvesítésére. Ezt meghallván, legottan szívem meghajula, és aki azelőtt idegen valék a szerzetes élethez, ezen történet hallásától kedvem jöve, és azonnal megígérém az apátúrnak, hogy ha az Istentől a szerzetes életre leszen hivatalom, nem egyebütt, hanem az ő kalastromába[n] viszem föl a szerzet ruháját.

Caesarius lib. 1. c. 17.

D. Negyedik csuda

Azon üdőben, midőn Burgundiában Filep névő herceg, (kit másképp kegyesnek hittak) uralkodott, és egykor Deven[67]ter városát megszállván, lőn, hogy az zárott városba[n] döghalál kezdte uralkodni és igen sok károkat tőn a városbéli népekbe[n]. Azokáért kiki patrónusát a mennyei szentek közül tiszteli. De nem mindenek hallgattatának meg kérésekbe[n]. Azonba[n] egy özvegyasszony leánya, kibe[n] is az anyja nagy reménségi[t] helyheztette volt, az említett dögös nyavalyába esék. Kit látván az anyja, igen elbúsula, és mindenféle orvoslásokkal igye-

kezett leánya gyógyítására, de mind csak hiába volt. Azért az Istenéhez és az ő szent anyjához, és némely szentekhez folyamodott, buzgón könyörögvén leánya gyógyulásáért, de csakugyan nem lőn haszna. Az asszony mindazáltal reménségébe[n] meg nem csükkent, hanem újobban az Úrba helyeztette bizodalmát és nagy ájtatossággal Szent Annához folyamodott, elvévén beteg leányát egy templomba, a Szent Anna asszony képe eleibe, és egy viaszgyertyát offerálván nagy ájtatossággal imádkozának a jó egészségnek visszanyeréséért. Nem lőn hiába a Szent Annához való ájtatosság, mert az Isten az ő öreganyjának érdemiért legottan megadá egészségét a leánynak, ki imádságát végezvén, frissen, egészségesen fölkele a földről, és látván magát nemcsak a dögletes mirigyűl mentnek lenni, de annak fölette minden fájdalomtól is, azokáért nagy hálákat ada az Istennek, aki olyan csudálatos az ő szenteibe[n], és kiváltképpen a Szent Anna dicsí[r]őit meghallgatja az ő kérésekbe[n].

Hirixiens. c. 15. ms. Charthus. Colon. [68]

E. Ötödik csuda

Egy Margaréta névű leányka, apáca szűz, sok esztendőig az Istennek szent együgyűséggel, nagy szorgalmatossággal szolgált, és az ő mennyei jegyesének példáját igen igyekezett követni, amellyett pedig a boldogságos Szűz Máriát és Joákimot mindenkor igen szerette s tisztelte, kiváltképpen minden nap öt Miatyánkat és Üdvözlégly Máriát mondott azok tiszteletére. Lőn azonba[n], hogy azon kalastrombéli koros apáca szüzek inték Margarétát, hogy tanulna deákul olvasni és énekelni, hogy őnéki is fekete vélom adatnék. Kit hallván a jámbor szűz, nagy alázatossággal felele a többinek: Édes néném, jobb énnékem az Istent együgyű ájtatossággal szolgálnom, mintsem olyan följobb való állapotra jutnom, kibe[n] netalántán lelkemnek kárát is szenvednem. Ahhoz már alkalmas öregséget is elérvén, és abba[n] kezdvén úgy életnek módját, úgy fordulhatna, hogy inkább hátra, mintsem elő mennék. Az emlékezet már megerőtlenült és az értelem megtompult: meglegszem alacsony állapotommal és a régi módom szerént dicsérem az Istent, buzgón mondván az *Miatyánkat* s *Üdvözlégly Máriát* és az apostoloktól szerzett *Hiszékek egy Istent*. Az Istennek tetszék e szűznek ájtatossága és természet fölött való értelemmel ékesítette őtet, úgy, hogy noha ő írást soha nem tanult, mindazáltal minden kérdésekre igen elmésen s helyesen tudott megfelelni. Mindazonáltal az [69] emberektől nem akart nagyra böcsültetni, ellenben az szerzetes engedelmességnek is tovább ellent nem állhatván, azért nagy bizodalommal Szent Anna asszonyhoz folamodék, és nagy buzgósággal és ájtatos szívvel így imádkozék, mondván: Ó Krisztusnak nagyanyja, dűcsőséges Szent Anna asszony, nékem szerelmes szószólóm! Kérlek tégedet, könyörögj érettem az órában, te tudod az én szívem kívánságát, és hogy nem kívánok semmi följobb való állapotot magamnak, azért kérlek téged, ó áldott Szent Anna asszony, lelkemnek legüdvösebb akár az élet s akár a halál légyen, és én mindenestül a te gondviselésedbe

ajánlom magamat. Meghallgatá Isten Margarétának buzgó könyörgését és legottan testi nyavalyát bocsáta reája, ki eritől megfosztatván, ágyban fekvék és napról napra elnehezdvén, végre az ő utolsó órája közelgetvén, az körülé álló apáca szüzeknek így szóla: Essetek térdre, fejeket meghajtván, tegyetek tiszteletet a mennyei lakosaknak. Nem látjátok-é, hogy Szent Anna és Szent Joákim az ő egész nemzetségével ágyomat környülvették. És azután úgy mond: Üdvözlégý, édes-séges szószólóm, dücsóséges Szent Anna asszony, nékem kiváltképpen való vigasztalásom. Ezeket hallván az körülálló apácák, azt gondolák, hogy a beteg esze nélkül beszélne és azért semmibe hajták szavait. Azonba[n] fordula a beteg egy apácához, aki az ágyához legközelebb állott, monda néki: Készülj velem e világból kimúlni, mert íme a Szent [70] Anna az mennyei lakodalomba hí ben-nünket! Kíálts az Úrhoz és az ő szent anyjához, és Szent Anna asszonyhoz, kit én teljes életemben szívből szerettem és tiszteltem! Alig végezi szavát a beteg, ottan mind a ketten meghalának és lelkek az örök életbe viteték. És az egész ház meg-telék jó illattal, azki is elég bizonyosága volt a mennyei szentek jelenlétének. Hirixiens. c. 16. ms. Charthus. Colon.

F. Hatodik csuda

A Szent Klára szerzetének egyik fínyeskedő karbunkulusa és azon szerzetnek reformálója szűz Szent Koléta, aki Picardiumba[n] születék és Krisztus Urunknak 1447. esztendejében sok csudatételekkel fínyeskedvén múlt ki e világból március havának hatodik napján; ez a szent szűz kiváltképpen való nagy ájtatossággal viseltetett Szent Anna asszonyhoz, és megszünhetetlenül tisztelte őtet. Egy nap azért, midőn buzgó imádsággal tisztelné kedves szószólóját, Szent Anna asszonyt, lelkébe[n] elragadtaték Szent Koléta és látá, hogy az mennyei szentek mindnyájon arany csészékben arany metallumokat ajándíkozának Szent Annának, ki is nagy kedvvel vévé azokat, és a Szentháromság széki eleibe menvén, mindenestül ő szent fölséginek áldozá azon arany csészéket, és kéré a Szentháromságot, hogy Kolétát, az ő hív szolgálóját mindenemő isteni malasztival bővesítené. És ezen látás után Szent Koléta naponként nagyobb előmenetelt tett a jóságos erkölcsök-be[n], úgyhogy végre Szent Anna esedezése által az legtökéletesb szentségre ju-tott. Ez a szent szűz igen igyekezett azon, hogy mindenek [71] szívében a Jézus, Mária s Szent Anna szereretit[!] gerjeszthetné, melyért Isten úgy megáldotta, hogy ő is kalastromokat építtetett és őt halottat támosztott, és végre teljes lévén sok isteni malasztal, szentül múlt ki e világból, és elvevé az örök élet jutalmát, örökös társa lévén Szent Anna asszonynak, kit e földi életben híven tisztelt. E szent szűznek halála napja Flandriában esztendőnként megülettetik az VIII. Kele-men és V. Pál pápák engedelmeből. Juliacus István, aki Szent Koléta idejében élt, azt bizonyítja, hogy a Szent Klára szeretetit[!] akarván reformálni, Szent Koléta nagy buzgósággal folyamodott eziránt Szent Annához, azon kérévén őtet nagy alá-zatossággal, hogy méltóztatnék mind az egész mennyei udvarral érette a fölségnek

esedezni, hogy az elkezdett reformációt jól vihetné végben, mely meg is lőn, és Szent Koléta a Szent Anna asszony tiszteltire ennyihány templomat és kalastromat épített, kik között legjelesebb volt a bisentiniumi kalastrombéli kápolna, kit a pápa önnön maga engedett néki, és ő azt az ő kedves patrójána, Szent Anna tiszteltire föllállítatá, és azután azon kápolnában a szűznek nagy rendő atyjafiai sokan oda temettetének.

Hirixiens. c. 12. Dorland. l. 3. mir. 7.

G. Hetedik csuda

Szent Brigitta asszony, aki királyi vérből született és brabanciai hercegnek házastársa volt, igen szent életet viselt, kiváltképpen az ura halála után az tökéletességnek újtán napról napra nagyobb előmenetelt tett szent életében. Ez az [72] Isten hív szolgálója igen tisztelte a Szent Annát, és egykor Rómában lévén, a városon kívül lévő Szent Pál egyházába[n], az oda való sekrestyés megajándékozá a szent asszonyt a Szent Anna relikviáival, kit Szent Brigitta nagy kedvvel vévén, és igen tisztelvén kedves patrónáját, Szent Anna asszonyt, megjelenék néki és nagy kedvességgel köszönti őtet, mondván: Édes leányom, Brigitta, én vagyok Anna, akit te szeretsz, én kegyesen oltalmazom, kik engem tisztelnek, és gyarapítom, akik a szent házosságba böcsületsen és békességesen élnek, és hogy ha engem segítségül hínak. Azért tanuld meg és egyebeket is taníts meg, mint kell az Isten Fiát dicsérni és magasztalni eképpen: Áldott légyen az édességes neve a mi Urunk Jézus Krisztusnak, aki az élő Isten és a szeplőtelen Szűz Máriának szent Fia: kinek tisztaságos anyja született boldogságos szüléktől, Joákim és Annától. Ó Uram, aki szentséges emberségedet és édességes nevedet tőlek akarád fölvenni, kérlek Uram téged alázatosan, hogy az ő érdemekért házosoknak, akik a te isteni parancsolatodat megtartják, isteni irgalmadot terjeszd reájok, s kiváltképpen azokra, akik a te szent szolgálatodba[n] és szent szüleidhez való ájtatosságba[n] állhatosak, ó Uram, adj nekik malasztot az igaz egyességre, testi egészséget, gyermekek jámbor nevelésit lelkeknek üdvösségére és ez énséges élet után az örök életet. Amen. Ezek után Szent Anna asszony kimondhatatlan nagy mennyei édességgel bétölté Szent Brigittá[t], és [73] az ő szeme láttára fölméne mennyekbe.

Hiri. c. 12. Dorland. ut Simonius c. 17.

H. Nyolcadik csuda

Dorlandus Péter Brabanciába[n] az karthuziai szerzetnek egyik priora, aki 1507-ben boldogul múlt ki e világból, kevéssel halála előtt a Szent Anna históriáját deák nyelven írta, és a többi között a következő történetet is beléfoglalta, ekképpen: A mi határinktól nem messze volt egy apácakalastrom, amelyben a nemes szűzek valamentire[!] szabadosabb életet kezdettek föl, mintsem szerzetes rendjek hozta. Lőn pedig, hogy az abbatisszajok meghala és helyében választaték egy olyan abbatisszának, aki buzgó kedvelője az kemény szerzetes életnek. Azokáért szívek

fájdalmával szemlélte alattavalóinak feslett életit, szüntelen esedezett azért érettek és intette gyakorta őket istenes és kemény beszédekkel, amellet jó példaadással is igaz előljárójok volt, hogy valami módon az isteni félelemre és igaz szerzetes életre hozhatta volna szerzetes leányit. De végre látván az istenfélő szűz, hogy minden munkálkodása hiába való volna, akkor azért teljes bizodalommal Szent Anna asszonyhoz folyamodék és sok fohászkodásokkal s könnyhullatásokkal így könyörgött Szent Annának: Ó dűcsőséges Szent Anna asszony, ha akard, megsegéthetsz engem, nyomorultat, hogy az fölséges pásztortól ream bízott juhaimot a szabadságnak tévölgő útjáról az igaz szerzetes élet ösvényére hozhatnám. Ilyen módon azért gyakorta könyörögven Szent Annának, nem sok üdöre nyilvánvaló hasznát kezdé érzeni imádáságának az [74] abbatissza, mert az Isten az ő szent malasztját bővségesen kiönté az tévölgő szüzekre, akik legottan egyenlő akarattal és egyes szent szeretettel, nagy kedvvel megadák magokat az szerzetes kemény életre, mely hirtelen változás méltán a Szent Anna érdeminek tulajdoníthatott, mert amint a bölcs Eccles. 1. mondja, *Az elfordultak nebezen jobbitathatnak meg.* Azért bizonyos, hogy a kemény szívek akkor meglágyulnak, midőn az Istentől megvilágosíttatnak. Látván pedig az abbatissza alatta valóinak hirtelen változtását, meg nem szűnt az Istennek hálákat adni és szerzetes leányit is igen ösztönezte a Szent Anna tiszteletire, kit is amazok jó szívvel elköverték, mivel egészen néki tulajdonították az ő megtéréseket. Az histori[c]us azt mondja: mí[n]den azt tartsa e történetről, amit akar, de én egy igen jeles történetnek tartom, mert az Istentől mindenek lehetségesek, mindazáltal sokkal dűcsőségesebb cselekedet az megátolkodott kemény szíveket megegyeztetni, mintsem halottakat föltámoztni.

Dorland. lib. 3. mir. 11.

I. Kilencedik csuda

Krisztus Urunk születése után 1478. esztendőben Perus városából Coloniában vitették a Szent Anna asszony egyik újja, melyről a bizonyosságok nyilván lévén, a prédikátor szerzetbeli kalastrom templomában nagy tiszteletben tartatott. És az Isten sok csudákat tőn azon szent ereklye által. [75] Azokáért messze helyekről is sok emberek jövének Coloniába, a többi között egy böcsületes Gertrudis névű szűz érkezék oda, akinek a torkán rettenetes daganatja volt, úgyhogy minden réa nízők eliszonyodtak rajta, és a szűz már csaknem minden javait az orvoslásra költötte, de semmit nem használa, kit látván, és a Szent Anna érdeme által lett csudáknak híret hallván, ő is bizodalmot vőn és erős hittel meglátogatá a följobb említett templomot, és abban lévő ereklyéit Szent Annának igen nagy buzgósággal tisztelte, mely nem is lőn haszontalan, mert alég végezte ájtatos imádságát, legottan elmúlt a daganat, mintha nem is lett volna.

Hirixiens. c. 17. Dorland. l. 3. mir. 13. ms. Charth. Colon.

K. Tizedik csuda

Ugyanazon üdőben a följebb említett Szent Anna ereklyéje Coloniában vitetett. Azon városba[n] lévő egyik kalastrombéli apáca szüzek igen kívánták, hogy azon Szent Anna újja vitetnék hozzájuk, és hogy ők is a rekesztén belől tehetnének tiszteletet a szent ereklyének, amely oly sokszor illetve Jézus és Máriának tisztaságos testit. Eleget akarván azért tenni az egyházi emberek a szerzetes szüzek kívánságának, azért odavívék nekik a szent újját és az szüzek rendel hozzá járulának és nagy ájtatossággal csókolák. Volt pedig egy szűz, aki nagy fogfájásba[n] kínlódott, úgyhogy a nagy kín miatt csaknem eszitől is megvált, ennek azért tanácslák a többi, hogy ő is járulna a Szent Anna újjának megcsókolására, kit a beteg [76] szűz nagy jó kedvvel (noha nagy bágyadt erőben lévén) megtőn. És ó Istennek nagy kegyessége, ki Szent Annának érdemiért legottan hatalmát megmutatá, és a beteg alég mondott egy Miatyánkat, ottan úgy elmúlt minden fájdalom, mintha soha nem is lett volna; mely csudáért a szűz hálákat ada az Istennek és teljes életében igen tisztelte a Szent Anna asszonyt.

Dorl. et. ms. ubi supra.

L. Tizenegyedik csuda

Vesztfáliában Minster névű helyben 1616. esztendőben egy városbéli polgár, aki sörfőző volt, monda szolgájának, hogy kiszülne a sörfőzéshez. Kit hallván a szolgálga, monda urának, tudná-é, hogy másnap a Szent Anna ünnepe napja lenne. De ezzel a polgár nem gondola és szolgálja intését semmiben hajtván, csakugyan dolgozóhoz látta. Az Isten pedig büntetetlen nem hagyá az ő szent szüleinek ünnepe meg nem szentelését. Lőn azért, hogy azon nap, estve 6 órakor tűz támoda, ki az nagy rakás fát megfogván, iszonyúképpen égett, mely miatt a helynek lakosi nem kevés szorongatásba[n] valának. Mindenfelől azért nagy jajszó, panasz és sírás hallatott. Kit látván az egyházi rend, lelki orvossághoz fogának, és a szent Sacramentommal, a tűz felé fordulván, áldást adának. Legottan az irgalmas Isten szelet támoszta, aki a tüzet másfelé fordítá, egyébképpen az öreg templom, mind ez egész káptolom a plébániával egytembe elégett volna. Oly nagy [77] volt a tűz, hogy annak hévségitől a városon kívül lévő fák és füvek elszárodának, és annak fölötte a fehéretésre kivont vászony is mind öszveégett. Ez ilyen nagy ínségbe[n] azért Szent Annához folyamodék az említett polgár felesége és fogadást tőn, hogy az ünnepnek meg nem tartásáért egy szép processziót tartatna a Szent Anna tiszteletire. Ezen fogadás után legottan megállta a tűz. És az asszony is bételjesíté a fogadását: mely processzió mostanig is esztendőnként megtartatik, hogy az Isten a Szent Anna érdemiért az olyan veszedelemtől a várost megoltalmazná.

Exegeticon auctoris Latinum c. 18. mir. 29. fontem aperuit.

M. Tizenkettődik csuda

Brabancia teljes lévén köröszteni ájtatossággal, melynek erősedéséért azt rendelé az egyházi rend, hogy szombaton a boldogságos Szűz Mária tiszteletire, és kedden a Szent Anna asszony tisztességére bizonyos ájtatosságok tartatnának. Ugyanazon buzgóságtól viseltetvén Bissl névű fő városba[n] 1636 egy kápolna építettet a Szent Anna tiszteletire a Szent Ágoston regulája alatt élő szüzeknél, amely kápolnába az nagy oltárra a Szent Anna asszony képe tétetett, mely képet az Isten sok szép csudákkal dicsőített. Ugyanezen helytől csak egy fél mérföldnre vagyon egy más kápolna, a Szent Anna tiszteletire szenteltetett, és amelyet kút, akin deák bötűk[78]kel ezen ígék vannak: Ez a kút már sok üdöktől fogva igen hasznos a hideglelés ellen. És hogy következendőkben is az víz meg nem böcstelenítették, és közönséges folyása ne lenne, azokáért 1625. esztendőben az méltóságos Izabella Klára Eugénia spanolyországi[!] hercegasszony sok ékességekkel és szép csatornákkal ékesítetté az említett kutat az tisztelendő prior András a Soto könyörgésire.

N. Tizenharmadik csuda

Franciaországnak egyik tartományának Aptens névű fő városába mene egykor az nagy Károly császár és nagy sok császári gráciákkal ajándékozá a várost, és a többi között azt parancsolá, hogy a török pogányságtól elrontatott öreg temploma azon városnak fölépítették, kire való költséget is elrende a császár. Megkészlővén az épület, napot rende, amelyen az egyház szentelése lenne, azt ígérvén a császár, hogy akkor maga is jelen akarna lenni. Eljűvén azért az áldott nap, elérkezék a császár és mindenek szép rendben eligazittának, sok számú nép vala jelen, azkik mindnyájon szép rendes processzióba[n] az új templom felé indulának. Lőn azonba[n], hogy a szép rendit a processzióknak elbontá egy nagy nemből való ifjú, aki születésétől fogva néma, süket és vak vala, ez azért csak véletlen nép közül kiméne és egy helyhez siet, ahol egy nagy rakás kő és föld vala, és mindenektől semmibe hajtattott, az ifjú a kőrakást kezdé hagyogálni, kit látván a nép, igen csudálkozék. És sokan odasietének, úgyhogy a császár is Istennek rendelés[79]éből odamene, hogy látná, mi dolog volna: azonba[n] látván, hogy az ifjú intésivel és munkálkodásával azt jelentené, hogy a kőrakás eltisztíttatnék, azokáért megparancsolá, hogy az a hely megtisztíttatnék. És legottan elhányatván a kövek, egy régi épületre találának. És a császár megparancsolá, hogy legelől is az ifjú menne bé, és mutatna utat nekik. És íme láss csudát, melyet az Isten tett az vak, néma, süket ifjúval, azki valóba[n] szerencsés vezér volt. Mivel legelől bémenvén, és az első bélépésben legottan szeme fölnyílt, és jól láta; és nyelvének kötele föloldzódék[!], és szóla, és fülei is megnyílnak, és halla a Szent Anna hathatós könyörgése és érdeme által. Ilyen jeles nagy csudatétel által akarván a fölséges Isten kijelenteni a Szent Anna testit, aki mindazon óráig elrejtve volt, most azért annyi számú

népnek jelenlétiben kinyilatkoztatá ezt a drága kincset ezen vak, süket, néma ifjú által. Azki legelső szavával is megjelenté, mely felé volna a Szent Anna teste. És midőn a hely jól megkerestetett, találának egy koporsót, aki[n?] legföljöl olvasható bötűkkel valának ezen szók: Itt nyugszik a Szent Anna, a boldogságos Szűz Mária szentséges anyjának teste, aki az üdvözésnek[!] idein elrejtetett Marcus Aurelius császár idejében az Auspicium városbéli püspök által. Akkor azért fölvetetett a szent test és nagy tisztelettel böcsültetett. Az irgalmas Isten pedig sok csudákat tészzen mind ez mái napig az ő szent [80] szülejének édesanyja érdemiért.

Ex Matthia a S. Bernardo Carmelita in Vita S. Annae Star. 3. c. 11.

O. Tízennegyedik csuda

A Németország[ban] lévő több csudálatos szent helyek között vagyon nem meszsze Celltól [a szövegben: Czell] egy hegy, kit Szent Anna hegyének hínak, és a Szent Anna tiszteletire épített kápolnával ékesített, és az Isten sok csudákkal mutatja keg[y]ességét az emberekhez azon helyen. A többi között 1633 esztendőben egy igen jeles csuda történék az említett hegyen egy néma asszonnyal, ily formán: Volt egy bécsi polgárasszony, aki hét esztendeig néma vala, mely nyavalyás voltát az asszony hogy távoztathatná, és előbbi szólását visszanyerhetné, azokáért a celli csudálatos Boldogasszony képéhez siet. Ottan ájtatosságát végzé, de az Istennek titkos rendeléséből nem tére azon szent helyen szólása az asszonynak, kit látván, visszatére hazájában, és útjában lévén az említett Szent Anna hegye, kire fölmenvén, és az ott lévő kápolná[ban] nagy buzgó szívvel könyörge az Istennek, hogy a Szent Anna érdemiért adná vissza szólását. És íme, láss csudát, mert az Isten az ő nagyanyjának érdemiért megadá szólását az asszonynak, aki buzgó szívvel dicséré az Istent és Szent Annát, és hálákat adván a nagy jótéteményért.

Venerabilis P. Malachias Rosenthal ord. Cister. in Concha Margaritifera Cap. 12.

V É G E

IMÁDSÁGOK

Imádságok Szent Annához

*[Szent Annáról]**

Üdvözlégy Mária, malasztval teljes, Úr vagyon teveled, te malasztod legyen énvelem. Te vagy áldott asszonyoknak kezette és áldott legyen te szentséges anyád, Szent Anna asszony, kitél születék te szentséges és istenes tested minden szeplő nélkül és fertelmesség nélkül nekenk. Ó édes Szíz Mária, tetőled kegyég szileték az áldott Jézus Krisztus, Atyaistennek fia. Amen.

*Ájtatos imádság az szentségös Anna asszonyról***

Üdvözlégy Mária, malaszttal teljes, Úr vagyon teveled, az te malasztod legyen énvelem, áldott vagy te asszonyállatoknak közötté és áldott legyen az te anyád, Szent Anna asszony, kitől eredett bínnek szeplője nélkül, ki szármasztál ó bódogságos Szíz Mária, mert tetőled sziletött Jézus Krisztus, élő Istennek Fia, ki mindeneknek Ura és teremtője. Amen.

*Szent Anna asszonynak üdvözleti****

Üdvözlégy Mária, malaszttal vagy teljes, Úr vagyon teveled, a te malasztod legyen énvelem, áldott vagy te az asszonyi állatok között, és áldott a te anyád, akitől te minden bűn és makula nélkül szármasztál, szép Szűz Mária, és tetőled születék a Jézus Krisztus, élő Istennek szent Fia. Amen.

*[Szent Annához] imádság*****

Ez imádságot valaki átéatosan elmondja Szent Anna asszony képe előtt, ennihány ezer esztendőkre való búcsút engedett az IV. Sixtus pápa.

Üdvözlégy Mária, malaszttal vagy teljes, Úr vagyon teveled, az te malasztod legyen énvelem, áldott vagy te asszonyállatok között, és áldott az te anyád, Szent Anna asszony, azkitül te minden bűn és makula nélkül szármasztál. Üdvözlégy, minde-

* *Lobkovitz-kódex*, 252.

** *Lázár Zelma-kódex*, ff. 105v-106r.

*** PONGRÁCZ, *Arany korona*, 398.

**** *Liliom kertecske*, Pozsony, 1675, 83–85.

neknél szentebb Mária, Istennek szent anyja, mennyeknek királméje, paradicsomnak ajtaja, világnak asszonya; minden szüzek között legtisztább vagy te, te minden bűn nélkül fogadtad az Jézust, te szüled az világnak teremtőjét és üdvözítőjét, azokban semmi kétségem nincsen, ments meg engem, asszonyom, minden gonosztól és imádkozzál az bűnösökért. Amen.

*Szent Anna asszonyhoz imádság**

Üdvözlégy ó dicsőséges Szent Anna asszony, Szent Joákimmal és egész nemzetiségeddel együtt teljes vagy malasztal, az Úr áldása vagy teveled: áldott vagy te az ótestamentomi asszonyi állatok között, és áldott a te méhednek gyümölcse Mária, a mi Urunk Jézus Krisztusnak szent anyja, kit te makula nélkül fogadtál és szültél. Kérlek téged, ó Szent Anna asszony, esedezzel a te szent nemzetiségeddel érettem, szegény bűnösért, most és halálomnak óráján. Amen.

*Szent Anna asszonyról***

Üdvözlégy ó dicsőséges Szent Anna asszony, Szent Joákimmal és a te egész nemzetiségeddel együtt teljes vagy malasztal, az Úr áldása vagy teveled, áldott vagy te az ótestamentomi asszonyállatok között, és áldott a te méhednek gyümölcse, Mária, a mi Urunk Jézus Krisztusnak szent Anyja, kit te makula nélkül fogadtál és szültél. Kérlek téged, ó Szent Anna asszony, esedezzel a te szent nemzetiségeddel érettem, szegény bűnösért, most és halálomnak óráján. Amen.

*Szent Anna asszony napján****

Erős asszonyállatot ki talál? messziről és az utolsó határokról annak az ára. Bízunk ahhoz a férjének szíve és ragományok nélkül nem szűkölködik. Jót ad neki, és nem gonoszt, életinek teljes napjaiban. Etc. Lött mint a kereskedő hajója, messziről hozván az ő kenyérét, és éjjel felkölt és élést adott a háza népének, és eledeleket az ő leányóinak. Megszentelte a mezőt és megvette azt, kezei munkájából szőlőt plántált. Felövezte erősséggel az ő ágyékit és megvastagította a karját. Megkóstolta és látta, hogy jó az ő kereskedése, el nem aluszik éjjel az ő világa. A kezét erős dologra vetette, újjai az orsót fogták. A kezét megnyitotta a szűkölködőknek, és az ő tenyerit kinyitotta a szegényre. Etc. Drága cifrás ruhát csinált magának, bíbor és veres selem az ő öltözet. Etc. Erősség és ékesség az öltözet, és nevetni fog az utolsó napon. A száját megnyitotta a bölcségnek[!] és a kegyelmeségnek törvénye az ő nyelvén. Felköltek a fiai és igen boldognak hirdette a férje és

* Uo., 399.

** CSÁKI, *Mennyei igyekezet*, 736.

*** PONGRÁCZ, *Arany korona*, 398.

dicsérte őtet. Sok leányok gyűjtöttek gazdagságokat, te feljülhaladtad mindnyájukat. Csalárd a kedvesség és hívságos a szépség: az urát félő asszonyállat, a' dicsértetik. Adjatok néki az ő kezecinek gyümölcséből és dicsérjék őtet a kapukban az ő cselekedeti.

*Jézus, Mária, Szent Anna asszonyhoz**

Üdvözlek titeket ó legszentségesebb három személyek, Jézus Mária, Anna. Üdvözlek és minden angyalok és szentek nevében áldlak titeket, mert ti vadtok a legkegyesebb és szerelmesebb atyafiak; nékem pedig hív segítőim, gyámolím minden szükségimben. Tisztellek ezen imádsággal titeket, igazán szerető atyafiak; és híven ajánlom néktek lelkemet és testemet: Jézus, Mária, Anna. Köszöntlek titeket, ó egygé lett szívek, Jézus, Mária, Anna. Néktek esedezem, ó mennyei dicsőségnak lakosi. Mutassátok hozzám kegyelmességeteket, gyullasszátok fel szívemet a ti szerelmeitekkel, hogy méltó ájtatossággal lehessenek tihozzátok. Ó Jézus, Mária, Anna! Néktek ajándékozom az én szívemet, és kérlek titeket azon nagy szeretet által, mellyel egymáshoz vadtok, számláljatok engem a ti hív szeretőitek számában, és az én utolsó végemben légyetek velem.

*Szent Anna asszonyunkhoz ájtatos imádság***

Ó boldogságos Szent Anna asszony, a mi üdvösségünknek nemes gyökere és kezdete, kívül virágos vessző származék, ki mennyei nemes virágot szüle, kin a Szentlélek megnyugovék. Te vagy a mennyei királyné asszonynak méltó szép szülője és szent anyja. Téged szeretlek, tisztellek és becsüllek, mert te vagy minden tehozzád kiáltóknak szorgalmatos segítője, te a szomorúakat megvigasztalod, a szegényeket meggazdagítod: te vagy a számkivetetteknek élete és a tebenned bízó nyaválásoknak oltalma: senkinek, ki téged tisztel, kérését héában nem hagyod. Ó nemes, szép anya! Légy velünk. Ó dicsőséges Szent Anna asszony! Légy velünk és segélj minket méltatlanokat, szabadíts meg minden nyavalyánkból, mert senkit, ki néked könyörög szükségének idején, segítség nélkül nem hagyod. Azért, dicsőséges Szent Anna asszony, néked könyörgünk, hogy minket oltalmazz látható és láthatatlan ellenséginktől és hirtelen haláltul. Amen.

Örülj boldogságos Szent Anna asszony: ki méhedben oly áldott magzatot fogadtál, ki méltó vala szülni e világnak üdvözítőjét.

Örülj boldogságos Szent Anna asszony, mert tebelőled támada a magasságos napnak fényességes csillaga.

Örülj boldogságos Szent Anna asszony, Szűz Máriának édes szülője.

* *Uo.*, 399.

** PONGRÁCZ, *Arany korona*, 400–401. Bővebb változatai: *Liliom kertecske*, [Nagyszombat, 1713 k.], 316–322; = *Officium Rákócziánium*, Kassa, 1767, 334–338.

Örülj boldogságos Szent Anna asszony, ki egyedül érdemléd, hogy lennél a Jézus Krisztus szent Anyjának anyja.

Örülj dicsőséges Szent Anna asszony, örülj véghetetlen örökké: és én érettem esedezél a te szentséges leányoddal az örök dicsőségnek királya előtt, hogy nékem bűnösnek légyen kegyelmes és irgalmas. Amen.

Könyörögjünk.

Ó Uram, mindenható Úristen, hálát adok te szent felségednek, ki annyi malasztot méltóztatnál engedni a boldogságos Szent Anna asszonynak, hogy a te szent anyádot, a Szűz Máriát az ő méhiben érdemléné viselni, engedjed minékünk az ő szent anyjának, és a te édes szent anyádnak esedezéseik által kegyelmességednek bővségit, hogy kiknek kívánjuk kegyes emlékezeteket tisztelni e földön, az ő esedezéseik által juthassunk az örök életre. Amen.

Örülj Szent Anna asszony, mert öröktől fogva szerettettél az Úristentül, és elrendeltettél, hogy lennél az ő szent Anyjának anyja, és a te minden jó cselekedetid felmentenek a Szentháromságnak eleibe nagy kellemetességgel, kikkel megnyeréd az édes Szűz Máriát.**

Dicsőség Atyának és Fiúnak és Szentléleknek etc. Üdvözlégy Mária etc.

** Az *Officium Rákócziánumban* (Kassa, 1767, p. 336.) és a *Liliom kerteskében* (Nagyszombat, 1713 k., 320.) ezen a helyen besorolt további örömkök:

Örülj édes Szent Anna asszony, mert az Úrnak angyala jöve hozzád és nagy örömet hirdete néked, hogy meghallgatta a te imádságodat, és minden jó cselekedetidet vette nagy kellemetesen, és oly édes leányt ada tenéked, kinél édesebb soha nem leszen.

Dicsőség Atyának etc. Üdvözlégy etc.

Örülj szerelmes asszonyom, Szent Anna asszony, mert megboldogíta a Szentháromság, mikor a te méhedben a Szűz Máriát isteni hatalmasságával, bölcsességével és jóvoltával megtartá az erendő büntől, és tégedet nagy örömmel, malaszttal, gyönyörűséggel bétölte, és Isten áldomásával megálda és megszentelte.

Dicsőség etc. Üdvözlégy etc.

Örülj édes Szent Anna asszony, mert az örök boldogságnak megnyerőjét nagy örömmel, kín nélkül szüléd e világra és nagy édesen tartád, ölegetésekkel és csokolásokkal szolgálál néki, szent tejeddél három esztendeig neveléd Szentháromságnak tisztességére.

Dicsőség etc. Üdvözlégy etc.

Örülj Szent Anna asszony, mert az Istennek nyugodalmas hajlékát vitted az Istennek templomába, és ajánlád az Istennek. Ó boldog Szent Anna asszony, mely nagy kellemetességgel vévé az Úristen a te ajándékokat és az ő isteni édességével bétölte tégedet örömmel és isteni gyönyörűséggel. Ó dicsőséges Szent Anna asszony, mikor meglátád a te édes leányodnak szent Fiát: ó mely nagy ájtatossággal imádtad, ölelgetted, apolgattad, szeretgetted őtet. Azért végezetre minden jókkal békességben kimúlál e világból, és nagy örömet hirdettél a szent atyáknak Limbusban.

Dicsőség etc. Üdvözlégy etc.

Örülj Szent Anna asszony, mert láttad Isten Fiának nagy dicsőséggel való feltámadását és szent leányodnak nagy édes gyönyörűséges örömét szent Fiával.

Dicsőség Atyának etc. Üdvözlégy etc.

Örülj boldog Szent Anna asszony, mert a kegyes Jézus tégedet, mint ő szép öreganyját, nagy tisztességgel felvón a mennyei dicsőségben, Áldozó napján, és helyheztetett téged a néked öröktől fogva elrendelt helybe, és ékes koronával megkoronáza, aholott örökkön örökké élsz a te édes leányoddal és az ő szent Fiával. Azért szerelmes, kegyes asszonyom, a te szent leányodhoz való szeretetedért, és az ő Fiához való szerelmedért, kérlek, nyerj nékem minden bűneimről való teljes bocsánatot és örök dicsőséget. Amen.

Dicsőség Atyának, és Fiúnak és Szentléleknek etc. Üdvözlégy Mária etc

Szent Annának öt öröme, [I]*

melyeket igen hasznosan gyakorolhatni mindennap a boldog kimúlásért

Első öröm

Emlékeztetlek téged, ó dicsőséges Szent Anna asszony, arra a méltóságra, mellyel Istentől megáldattál, az Isten anyjának szülőjévé választatván. E nagy tiszteletre és méltóságra emlékeztetlek téged és kérlek, hogy a te édességes unokádnak esedezzel érettem és nyerd meg nékem, hogy mindennemű szükségimben és szorongatásimban megsegítsen, és igaz örömmel örvendeztessen, legkiváltképpen halálom óráján. Amen.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, etc.

Második

Emlékeztetlek téged, ó édességes Szent Anna asszony, a nagy öröme, melyet vallottál, midőn az Isten imádságodat meghallgatta, és tégedet az angyal megvigasztala, s néked meghirdeté, leány magzatot fogadnál méhedben és szülnél e világra, és az Isten anyja lenne. Ezen nagy öröme azért emlékeztetlek téged, és kérlek, hogy örvendeztess meg engem mindennemű ínségim és szükségimben, kiváltképpen halálomkor. Amen.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, etc.

Harmadik

Emlékeztetlek téged, ó áldott Szent Anna, arra a nagy öröme, kit vallottál, midőn makula nélkül szülted méhednek szent gyümölcsét, mellyel Isten megáldott volt. Erre a nagy öröme emlékeztetlek teljes szívemből és kérlek, örvendeztess meg engem mindennemű szükségimben, kiváltképpen halálom óráján. Amen.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, etc.

* *Az Isten mindenbatóságának tárháza, 45–51.*

Negyedik

Emlékeztetlek téged, ó elválasztott anya, Szent Anna asszony, arra a nagy öröme, melyet vallottál, midőn az Atyaistennek föláldozád ama méltóságos áldozatot, kit maga szent Fiának anyjává és a Szentlélek jegyesévé, és a mennyei seregeknek királynéjává s a szegény bűnösöknek szószólójává választott. Ó áldott Szent Anna asszony, ki méltóvá lettél, hogy ezen nagy áldozatot az Istennek föláldoznád. E nagy méltóságra és öröme emlékeztetlek téged és kérlek, hogy engem örvendeztess meg minden szükségimben, de legkiváltképpen halálom óráján. Amen.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, etc.

Ötödik

Emlékeztetlek téged, ó kegyes Szent Anna asszony, emlékeztetlek mindazokra az örömökre, kikben örökösen részesülsz, Istent és szerelmes leányodat, a mennynek és földnek királynéját és minden szenteket, kik a te nemzetségedből valók valának, szemlélvén, kimondhatatlan öremed következett, azért kérlek téged alázatosan, ó Szent Anna, légy énnékem hív szószólóm az Isten színe előtt, és kérlek téged, hogy szerelmes unokád engem mindennemű szükségimben, de legkiváltképpen halálom óráján vigasztaljon és örvendeztessen. Amen.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, etc.

Egy szép imádság,

*amellyel Szent Annát szószólónak választjuk,
és legkiváltképpen a' napon kell mondani, amely nap valaki magát kongregációban íratja*

Ó dicsőséges Szent Anna, a mi Urunk Jézus Krisztusnak nagyanyja és a szentséges Szűz Máriának édes szülője! Én N. N. választlak téged e mai napon kiváltképpen való szószólómnak és oltalmazómnak, és erősen eltökélem magamban, hogy soha a te tiszteletedtől meg nem szűnöm, és az énhozzám tartozandóknak sem engedem, hogy legkisebben valamit tegyenek, mely a te tiszteleted ellen való volna, és hogy te valamiben megbántatnál, sem szóval, sem cselekedettel. Azért, kérlek, végy föl engem, szegény örökös szolgádat (vagy szolgálódat) és légy nékem mindennemű lelki és testi szükségimben segítségem, és minden dolgaimban légy velem, Jézus, Mária, Józseffel, és mind a te szent nemzetségeddel, de kiváltképpen halálom óráján. Amen.

Más ajánló imádság,

Szentséges Isten anyjának anyja, dicsőséges Szent Anna, a mi megváltó Jézus Krisztusunknak legtökéletesebb nagyanyja, én N. tégedet ma az én szószólómnak és kegyes anyámnak választlak, és magamat egészen, testemet és lelkemet, minden szükségimet és esetimet, életemet és halálomat a te anyai gondviselésed és őrzésed alá ajánlom és vetem. Mert tenéked szolgálni, tégedet szentséges leányod szeretetivel szeretni és a te tiszteletedet tehetségem szerint oltalmazni és gyarapítani fogadom. Azért ó édes anyám és szószólóm, méltóztassál engem szolgádnak (*vagy szolgálódnak*), fiadnak (*vagy leányodnak*) és áitatos tisztelődnék fogadni. Nyerd meg énnékem az édes Jézustól, hogy a te életednek jóságos cselekedetit, melyekkel Isten előtt tetszettél, úgy kövessem, hogy a te unokádnak, Jézusnak, és leányodnak, Szűz Máriának, és tenéked mindenkor tessek. Nyerd nékem boldog kimúlást, és midőn az halállal tusakodni fogok, légy jelen segítségemmel, vigasztald és bátorítsd akkor testemtől elválandó lelkemet, esedezzél érettem, hogy ez életben, a Krisztus Jézus kinszenvedése, érdeme és kegyelme által minden bűneimtől és azokért érdemlett büntetéstől megszabaduljak, hogy halálom által szabadon e testből általmehessek az örök nyugodalomra. Amen.

Szent Anna öt öröme [II]*

Áitatos imádság Szent Anna asszonyhoz,

mely égő gyertyánál

*(akitől meglehet másként a jó akarat és szándék szintén oly kedves lényen Szent Anna anyánk előtt)
minden kedden az áitatos tisztelőktől mondatik.*

Ó boldogságos anya, Szent Anna! Azon szeretetnek és kegyességnek egyességében, mellyel a te édes leányod, a Szűz Mária, az édességes Kisjézust, az ő tisztulásának napján a mennyei Atyának bémutatta, élő ajándéku mutatom bé tenéked ezt az égő gyertyát, mely születésednek és boldog halálodnak napján, úgymint kedden, ezen te szent képed előtt meggyújtott. Hasonlóképpen sok vétkekkel megförtöztetett mocskos szívemet örök áldozatul mutatom bé tenéked, gerjeszd fel a te szeretetednek tüzével, hogy tenéked belől égő kívánsággal s gerjedéssel életem fottáig szolgáljon. Ó édességes anya, Szent Anna! Kívánnám, hogy az én testem viasszá, szívem égő gyertyává, lelkem pedig égő lánggá változnék, akarnám egészen magamat égő gyertya helyett a te szent képed előtt meggyújtani, hogy az utolsó ítélet-napig a te szeretetednek tüzével égjen és megemésztessék. Ó elválasztott Jézus Krisztusnak nagyanyja, ki itt e földön, mint az égő gyertya jó erkölcsökkel és szentséggel fénllettél, és mostan is az Istennek királyi széke előtt, mint az égő fáklácska világoskodol, és a te világosságoddal az egész mennyország-

* KE CZER, *Szent Anna asszonyhoz*, A₃₋₁₂.

got fényesíted és ékesíted, tessék tenéked ez az én kincsiny[!] és csekély ajándékom és tehozzád való szeretetem, és valamíg ez a gyertya ég, mindaddig a mindenható Istennél esedezzél érettem, hogy ő az én szívemet szeretetének tüzével felgerjeszteni, és értelmemet az ő ismértségének világosságával kegyelmesen megvilágosítani méltóztassék. Amen.

Ezek után mondj három Miatyánkot és három Üdvözlélet és Hiszék egy Istent.

SZENT ANNÁNAK ÖT KIVÁLTKÉPPEN VALÓ AJÁNDÉKI,

melyek emlékezetével az ájtatos tisztelőküül nyertesén a boldog kimúlásért tiszteltetni szokott minden nap Szent Anna, ugyanannyi Miatyánknak és anyagi Üdvözlétnak elmondásával.

Első öröm

Az kiváltképpen való elválásztás

Üdvözlek, tisztellek és magasztallak tégedet ó dücsőséges Szent Anna, minden asszonyoknak tüköre és dücsősége, kihez Jézus és Mária után fohászkodik az én lelkem, és szívemnek belső részeiből örvendek a te kiváltképpen való ajándékon, mellyel tégedet a mindenható Isten maga szentséges anyjának anyjává és maga nagyanyjává minden asszonyi állatok fölött választott. Ó mely nagy dücsőséged, mely nagy örömed vagy onnét, midőn magadat egek királynéja anyjának és az felséges Isten nagyanyjának lenni szemléled. Azért én erre a nagy malasztra és szívednek öröme tégedet emlékeztetek és alázatos szívvel kérlek, hogy a te szerelmes unokádnál, a drága Jézusnál nékem minden bűneimnek bocsánatját, szent töredelmességnek malasztját, isteni szeretetet, a belső embernek mindennapi előmenetelét, mély alázatosságnak ajándékát és magam egészlen való megvetését megnyerni méltóztassál. Ó tiszteletes anya, vidd végben érdemid és esedezésid által, hogy minek előtte e világból kimúljak, teljes szívemből megtérjek, és igaz s töredelmes penitenciát tartsak, légy velem most és lelkemnek testemtől elválásakor, jöjj eleiben és vedd anyai palástod alá, és ne engedd az ördögök látásátul háborgattatni; tedd énnékem az én bírámát, a te isteni unokádat irgalmas-sá és kegyelmessé, hogy engemet igaz ítélő székinék jobbára állítson. Amen.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, etc.

Második öröm

A fogantatásnak megjelenése

Üdvözlégy ismét és ezerszer üdvözlégy Isten anyjának legnemesebb anyja, dücsőséges Szent Anna, én leghívebb szószólóm és szívemnek egyetlen egy öröme s vigasztalása, kit egész buzgósággal szeretni kíván az én lelkem, és akinek örömen és vigasságán örülök, mellyel bétöltél, midőn a te szomorú és magtalan állapotodat sok könyörgés és könnyhullatás után meghallgatván Isten, szent anygala által vigasztalni méltóztatott, mely által elűzvén magtalanágodat, a fogantatásnak szerencsés üzenetét megjelentette, hogy tudniillik Isten szűzen szüendő anyjának

anyja léendő volnál. Erre a te kiváltképpen való örömödre téged emlékeztetvén, teelőtted alázatosan leborulok és szeretetemnek új buzgóságával, tégedet egyedül tisztelendő, szeretendő, követendő és dicsőítendő anyámnak választlak: fogadj te is engemet kiváltképpen való fiadnak és viseld gondomat, mint az anya szokta fiának gondját viselni, mert tenéked testemet, lelkemet és mindenemet ajánlom. Tégy énbőlőlem, kérlek, Isten szíve szerént való férfiat, zabolázd meg vásott erkölcsimet a szent életnek példája szerént, rendeld cselekedetimet Istennek tetszése szerént, hogy mindenekben, mindenkor azt műveljem, amit az Isten leginkább kíván tőlem. Légy énnékem, ó édes Anyám, utolsó dolgaimban hív segétóm, légy jelen abban az órában, midőn holt eleven nyelvemet a te segítséged hívására meg nem mozdíthatom, sem a szemeimet tehozzád nem emelhetem: emlékeztetek akkor ezekre az esedezésekre, melyeket most nagy alázatos szívvel néked bemutatok, vigyed végben a te érdemid, imádságid s esedezésid által, hogy lelkem testemtől tisztán váljon el és azonnal az örök életre jusson. Amen.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, etc.

Harmadik öröm

A makula nélkül való fogantatás és vigasságos szülés

Ó tisztelendő anya, a felséges Istennek dicsőséges nagyanyja, Szent Anna aszszony! Arrul a vigasságodrul és örömedrül vígan emlékezem, melyet érzettél, midőn legdrágább méhednek gyümölcsét az eredendő bűnnek mocska nélkül méhedben fogadtad és minden fájdalom nélkül, nagy örömmel e világra hoztad. Ennek, tehát a nagy vigasztalásodnak emlékezetit előhozván, szívemnek teljes buzgóságával tégedet kérlek, meg ne vess engemet, noha rút, undok bűnben fogantattam és neveltetem, hanem szólj énérettem a te leányod Fiánál vigasztalásomra való szókat. Engeszteld meg nékem a te leányodat is, Szűz Máriát, melyet minden jó erkölcsökben és szentségben felneveltél, parancsold meg néki, hogy engemet szeressen és reám anyai gondot viseljen, és fiainak száma közé, akik kiváltképpen az ő szűz szívében írva vannak, engemet is írjon, legkiváltképpen pedig, lelkemnek utolsó bajvívásakor jelen lenni, és engemet mézzel folyó jelenlétével vigasztalni méltóztassék, hogy vígan és szent bátorsággal haljak meg. Amen.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, etc.

Negyedik öröm

A vigassággal teljes társalkodás

Ó legszerelmesebb anya, dicsőséggel teljes Szent Anna, én kiváltképpen való örömem, ki teljes voltál vigasságos örömmel, midőn a Boldogságos Szűz Máriát, legékesebb leányodat anyai öleletéssel hozzád kapsoltad, szent emlőiddel szoptattad és anyai szádnak szent csókjaival csókolgattad, és több anyai szeretetednek jeleit hozzá mutattad, melyet végtére minden szentségben felnevelvén a minden-

ható Istennek ájtatosan bémutattad; akit is az örök mindenható Atyaisten legszellemesebb leányának, az örök Ige legméltóbb anyjának, a Szentlélek Isten legtisztább jegyesének választott. Aki a Szentlélektől méhében fogadván az Istennek fiát szülte, és tenéked unokául az Istent adta, melyet testében kis gyermekse korában látni, szent öledben venni, ölelgetéssel és csókolgatásokkal vigasztalni méltó voltál. Ó te ezerszer meg ezerszer szerencsés nagyanya! Vajon ki magyarázza meg, minémű sugárokat, minémű ösztönöket, mennyei világosításnak, ájtatosságnak és szeretetnek üdvösséges nyilait bocsátotta a te szívedben az isteni unokácskád? Ezeket a te víg örömidet, midőn előtted emlegetem, együtt szívemből veled örülök és teljes szívemből tégedet kérlek, hogy minden útaimban, szorongatásimban és szükségemben kegyesen légy jelen, de legkiváltképpen halálomnak óráján szent leányoddal és mennyei unokáddal engem segíteni és vigasztalni méltóztassál. Légyen, kérlek a te esedezésed által akkor az én hitem erős, reménségem bizonyos és szeretetem tökéletes, igaz alázatosságom, tiszta lelkiismeretem, és mindenben keresztényen kimúlásom.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, etc.

*Ötödik öröm
A mennyei vigasság*

De ó dücsőséges Szent Anna, én szerelmes anyám és szószólóm, mi módon emléksem azt a dücsőségedet, azt az örömidet, azokat a gyönyörűségeket, melyekkel már mennyben illetted? Ó mely nagy örömed, mely nagy vigasságod vagy, midőn látod szent leányodat, a te véredet és testedet, minden szentek karjai fölött felmagasztaltatva, mennynek királynéjává felszenteltetve és a dücsőség székében helyheztetve örökkén uralkodandani; amely viszontag tégedet szent anyjának és dajkájának ismérven, azokkal a kegyességgel teljes szemekkel, akik a szíveket sebesítik, édesdeden és szerelmesen szemlél és tisztel; sőt magát is a dücsőségnek királyát, aki előtt az egek hatalmasai rettegnek, és az angyalok, mint urokat imádják, te bátran unokádnak hívod, és mint kedves unokádat szereted, melytől viszontag mint tisztelendő nagyanya legnagyobb tisztelettel és szeretettel mindezeket ájtatos emlékezettel elődben számlálván és azokon örvendezvén, együtt alázatosan könyörgök néked, nyerjed meg a te szent s esedező érdemid által, hogy oly tökéletesen és istenesen éljek, oly híven szent leányodnak és unokádnak s tenéked szolgáljak, és néktek egészen tessek, oly buzgó szívvel az Istent és felebarátomat szeressem, hogy semmi kárhozatra vagy tisztulásra méltó bűnöm ne legyen, midőn e világból ki fogok költözni, hanem szent úti társul az én megváltó Jézusomnak szentséges testének és vérének hozzám vételével és utolsó kenettel felfegyverkezett s tehozzád buzgó szeretettel folyamodó lelkemet azonnal a kimeríthetetlen valóságnak színűrül színre való boldog látására vezessed. Amen.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, etc.

*Testünknek és lelkünknek a Jézus, Mária, Anna oltalma alá való,
minden nap gyakorlandó ajánlása*

Ó jó Jézus, a te kimondhatatlan irgalmasságodnak szent kezeiben, és kiváltképpen való oltalmatok alá, ó boldogságos Szűz Mária és dicsőséges Szent Anna, ajánlom testemet és lelkemet, érzékenségit és tanácsimat, és minden szükségét testemnek és lelkemnek, kimeneteletem és bójöveteletem, hitemet és társalkodásomat, életemet és életemnek végét, nyugodalmát és feltámadását testemnek a te szenteiddel és elválasztottiddal. Kegyes Jézus, irgalmazz nékem, szegény bűnös szolgádnak. Amen.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, etc

Szent Anna hét üdvözlete*

HÉT ÜDVÖZLET

Erre a hét üdvözletre maga az Isten anyja tanított egy ájtatos személyt, mondván: Hogyba valami nyomorúságban léend, ezeket mondaná naponként az ő édesanyja tiszteletire. A Lelki paradicsom kertecske nevű könyvből vétetett, mely nyomtattatott 1658. esztendőben.

I.

Üdvözlégy, ó te nemes és jóillatú rózsa, dicsőséges Szent Anna asszony! Malasztal vagy teljes és sok embereket megsegítesz az ő szükségekben; segíts meg engem is, ó nagyérdemű anya, minden szükségimben, erre kérlek téged azon öröm által, kit vallottál, midőn az Isten angyala néked megjelenté, hogy te lennél a fölséges Isten szent anyját szürendő; szabadíts meg engem, ó Szent Anna, mindennemű szomorúságimtül és szorongatásimtül. Amen.

Miatyánk etc. Üdvözlégy Mária etc.

II.

Üdvözlégy jóillatú levendulavirág, ég színű kék színnel ékesített szerencsés Szent Anna asszony! Szívesen örvendek, midőn meggondolom, avagy kimondom szentséges nevedet. Kérlek téged azon öröm által, kit vallottál, midőn tiszta méhedben hordoztad a nemes Szűz Máriát, hogy engem megsegíts, és minden dolgaimat a te tiszteletedre s lelkem üdvösségére végezhessem, és engem mindennemű inségbül és szomorúságbul megszabadíts, ó kegyes érdemű Szent Anna! Amen.

Miatyánk etc. Üdvözlégy Mária etc.

* *Az Isten mindenbatóságának tárháza, 51–56.*

III.

Üdvözlégy mindeneknek kedves temjénje, a jóságos cselekedeteknek illatjával teljes üdvösséges anya, Szent Anna! A te neved annyit téssen, mint malaszt és irgalmasság, azért szüntelenül hozzád fohászkodom. Kérlek azon örömedért, melyet vallottál, mikor szülted és szemeiddel láttad a jövendőbeli Isten anyját, szabadíts meg azért engem minden fájdalmimból, háborúságimból és szorongatásimból. Amen.

Miatyánk etc. Üdvözlégy Mária etc.

IV.

Üdvözlégy nemes viola, alázatosságnak malasztjával ékesített Szent Anna asszony! Éva mindnyájunkat pokolra taszított, a te leányod által pedig mennyország megint nekünk megnyitatték. Kérlek téged azon öröméért, melyet vallottál, midőn karjaidon hordoztad és tejjel tápláltad azt, aki a fölségesnek Fiát méhében hordozandó vala. Szabadíts meg engem, ó Szent Anya, mindazoktól, valamelyek lekemnek, vagy testemnek ártalmasok lehetnének. Amen.

Miatyánk etc. Üdvözlégy Mária etc.

V.

Üdvözlégy napra forduló, isteni hasonlatossággal felékesített kedves virág, ó édességes anya, Szent Anya! Vajon s kicsoda, és mihez hasonlíthat téged érdemesen öröktől fogva elválasztott Anya? Kérlek téged azért a gyönyörűségért, melyet vallottál, midőn az áldott Szűz Máriát a templomban az Istennek bémutattad, légy segítségemre, hogy mindenkor az én állapotomban az Istennek magamat tökéletesen bémutathassam, és szabadíts meg engem minden gyötrelmekből, szenvedésektől és búsulásoktól. Amen.

Miatyánk etc. Üdvözlégy Mária etc.

VI.

Üdvözlégy kedvességgel ékesített paradicsomi virág, szerencsés Szent Anna asszony! Ó te nemes asszony, aki legnemesb nemből származtál, a te dicséreted meghaladja minden asszonyok dicséretit. Kérlek téged azon öröméért, melyet vallottál, midőn édességes leányodat láttad nehézkesen a világ megváltójával, segíts meg engem és szabadíts meg minden gonosztól. Amen.

Miatyánk etc. Üdvözlégy Mária etc.

VII.

Üdvözlégy nagyra kiterjedett és gazdagon mennyei színekkel megékesítettettt bú-zavirág, ó hatalmas asszony, a tisztaságos Szűz Máriának érdemes Anyja! Kérlek téged azon örömedért, melyet most vallasz a mennyei paradicsomban együtt lévén az Úr Jézussal, ki valóságos fia a te szent leányodnak, emlékezzél meg rólam és hallgasd meg kiáltásomat, s nyerj nékem malasztot, hogy bűneimet töredelmesen meggyónhassam s azokért eleget tehessek, hogy holtom után a szentekkel Istent az örök boldogságban dicsérhessem. Amen.

Miatyánk etc. Üdvözlégy Mária etc.

SZENT ANNA ASSZONY OFFICIUMA*



*Szent Anna, az imádság és ájtatosság patrónája
szóval és példával tanítja Máriát*

[1]

* *Az Isten mindenbatóságának tárbáza*, 1–20. A fenti kép, melynek témáját nagyon gyakran ábrázolták a barokk korban, az officium előtt áll. – Az officium némileg eltérő, valószínűleg más szöveg hagyományú változata olvasható például az *Officium Rákócziánium* kiadásaiban. A himnusz az utóbbiban imaóránként négy soros. Lásd az *Énekek* fejezetben.

Imádságok: Szent Anna asszony officiuma

*Jézus, Mária, Szent Anna officium
avagy Zsolozsmája a dicsőséges Szent Anna asszonynak*

A MATUTINUMRA

Jézus, Mária, Szent Anna!

Áldott légyen minden tiszteletre méltó Szent Anna asszony, aki makula nélkül fogadta a szentséges Szűz Máriát. [2]

V. Nyisd meg Uram az én ajkaimat.

R. És a szám a te dicséretedet fogja hirdetni.

V. Isten figyelmezz az én segítségemre.

R. Uram siess az én segítségemre.

V. Dicsőség Atyának, Fiúnak és Szentléleknek,

R. Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökkön örökké. Amen.

Himnusz

Egekben vigadó, Isten előtt álló,

Dicsőséges Szent Anna,

Kit Salamon dicsért, Isten könyvében írt,

Erős asszony vala.

Mennyei malasztal és minden áldással,

Lelke, teste ép vala.

Téged Isten anyja, a szép Szűz Mária

Nevez édesanyjának.

Az Isten Fia is, ki bizony ember is,

Tart téged nagyanyjának.

E kettővel anyját, tiszta arany tonnát

Mondja nyelvem áldottnak. [3]

Tudom, amit kérek, Istentül reménlek,

Anna által megnyerem.

Minden veszélyemben, szerencsétlenségben

Hogyha őtet tisztelem.

Megvigasztal engem, léssen segítségem:

Vagyon oly reménségem.

Antiphona

Erős asszonyi állatot ki talál? Messzirül és az utolsó határokrul annak az ára; bízik ahhoz a férjének szíve és ragadományok nélkül nem szűkölködik.

V. Könyörögi érettünk, ó dicsőséges Szent Anna asszony.

R. Hogy méltókká téessünk a Krisztus ígéretire.

Imádság

Örök mindenható Isten, ki Szent Annát szent Fiaid anyjává választád, engedd meg kegyelmesen, hogy akik Szent Anna emlékezetét ájtatosan [4] tiszteljük, az ő érdeme és esedezése által az örök életnek örömét elnyerhessük; azon mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

V. Hallgasd meg Uram az én könyörgésemet.

R. És az én kiáltásom jusson elődbe.

V. Mindennémű ínséginkben legyen segítségünkre mindenkor a Szent Anna esedezése.

R. Amen.

A PRIMÁRA

Jézus, Mária, Szent Anna!

Áldott légyen minden tiszteletre méltó Szent Anna asszony, aki makula nélkül fogadta a szentséges Szűz Máriát.

Himnusz

A szent házasságban, áldott társaságban
Sok vigasztalást értél
Noha magtalanul, az isteni jótul
Te élni engedtetted.
De minden dolgokat, jót és gonoszokat
Vigasztalásul vettél.
Isten rendelésén s az ő szent tetszésén
Megnyugodt minden kedved.
Soha ellenkezőt és neki nem tetszőt
Nem kívánt tiszta szíved.
Isteni akarat, ámbár ha súlytogat,
De kedves volt előtted.
Ó édes szent anyám, szerelmen patrónám,
Nyerd meg nékem Istentül,
Szent akaratjára s parancsolatjára
Hajoljak teljes szívbül,
Minden ellenkezést, ínséget s megvetést
Vegyek kedvvel kezébül. [6]

Antifona

A sok vizek meg nem olthatják a szeretetet, sem a folyó vizek el nem boríthatják azt.

V. Az Isten szerette és felékesítette őtet,

R. És az ő országának lakosává tette őtet.

Imádság

Ó irgalmas Isten, hallgasd meg a mi imádságunkat és a te szent nagyanyádnak, Szent Annának érdeméért és esedezéséért engedjed, hogy mindennemű szükséginkben meghallgattassunk. Ki élsz és uralkodol, mindörökkön örökké. Amen.

V. Uram, hallgasd meg Uram az én imádságomat,

R. És az én kiáltásom jusson elődbe:

V. Mindennemű szükséginkben legyen segítségünkre mindenkor a Szent Anna esedezése.

R. Amen. [7]

A TERCIÁRA

Jézus, Mária, Szent Anna!

Áldott legyen minden tiszteletre méltó Szent Anna asszony, aki makula nélkül fogadta a szentséges Szűz Máriát.

V. Isten figyelmezz az én segítségemre

R. Uram siess az én segítségemre.

V. Dicsőség Atyának, Fiúnak és Szentléleknek

R. Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökkön örökké.

Amen.

Himnusz

Sok üdők eltelvén s már nem remélhetvén
Hogy magzattal áldassál,
Koros állapotod és nagy üdős voltod
Mert már arra nem szolgál.
De Isten ereje s megsegítő keze
Ím melletted készen áll,
Mert leány magzattal, mely teljes malasztal,
Így megvigasztal. [8]
Minden mocskok nélkül és makula nélkül
Kit méhedben fogadtál,
Mely által Istentül, s nagy kegyességétül
Minden jóval áldattál.
Végy kedvedben azért, kérlek az Istenért,
Mutasd magad anyámnak,
Oltalmaz a büntül, gonosz kísértettül,
Lássad igyét árvádnak.
Siralom völgyében, ínség tengerében
Nyújtsad kezéd szolgálódnak.

Antifona

Örvendezzettek velem mindnyájan, kik szeretitek az Urat, mert ímé én előhoztam az én Üdvözítőmnek makula nélkül való anyját, és mostantul fogva boldognak mondanak engem minden nemzetségek.

V. Sok leánzók gazdagságokat gyűjtöttek maguknak,

R. Te pedig meghaladtad mindazokat. [9]

Imádság

Uram Jézus Krisztus, a te nagyanyádnak, Szent Annának oltalma alá futunk mi szegény, szükölködő bűnösök, alázatosan kérvén, Uram téged, hogy minket Szent Anna gondviselése alatt mindenható és láthatatlan ellenségtől megoltalmazz és minden gonosztul megszabadíts. Ki élsz és uralkodol mindörökkön örökké. Amen.

V. Uram hallgasd meg *etc. amint feljebb.*

R. És az én kiáltásom *etc.*

V. Mindennemű szükséginkben légyen segítségünkre mindenkor a Szent Anna esedezése.

R. Amen.

A SEXTÁRA

Jézus, Mária, Szent Anna!

Áldott légyen *etc. amint feljebb.*

V. Isten figyelmezz az én segítségemre

R. Uram siess az én segítségemre.

V. Dicsőség Atyának, Fiúnak és Szentléleknek

R. Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökkön örökké. Amen.

[10]

Himnusz

Hogy három esztendő, volna anyyi üdős

Ártatlan kis leánkád,

Tiszta jó kedvedbül s víg szeretetedbül

Őtet Istennek adád.

Szelíd báránkádat s együtt te magadat

Csak Istennek ajánlád.

Maga is Mária, az Istennek anyja,

Ilyen kisedségben

Magát feláldozá s az Istenre bízta

Ilyen gyengeségében.

Tudván, hogy életét s minden üdvösségét

Találná csak Istenben.

Én is most lelkemet, romlandó testemet

Uram néked ajánlom.

Édes Anyám által, a Szent Anna által,
Tenéked bémutatom.
Minden akaratom, szívem s indulatom,
Tiéd legyen, kívánom. [11]

Antifona

Az ő fiai feltámadtak és legboldogabbnak hirdették őtet.
V. Áldott vagy te az asszonyi állatok között,
R. És áldott a te méhednek makula nélkül fogantatott gyümölcse Mária.

Imádság

Úristen, ki azt akarád, hogy Szent Anna, a te szűz szent anyádat, Máriát szülné, és azt tenéked a te szent templomodban feláldozná, engedd nekünk az ő szent anyjának és leányának érdeméért, hogy mink a mi akaratumkat szent akaratodban éppen való megadása által a te mennyei templomodban feláldozhassuk. Ki élsz és uralkodol mindörökkön örökké. Amen.
V. Uram hallgasd meg *etc. amint feljebb.* [12]
R. És az én kiáltásom *etc.*
V. Minden szükséginkben *etc.*

A NÓNÁRA

Jézus, Mária, Szent Anna!

Áldott legyen *etc. amint feljebb.*
V. Isten figyelmezz az én segítségemre
R. Uram siess az én segítségemre.
V. Dicsőség Atyának, Fiúnak és Szentléleknek
R. Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökkön örökké. Amen.

Himnusz

Mint kisdéd angyalkát, édes Máriácskát
Úgy nevelte Szent Anna,
Teljes szeretettel s nagy gondviselettel
Volt hozzá mint jó anya.
Karján hordozta, gyakran apolgatta,
Ki Istent szülni fogja.
Az angyali szűzzel, isteni erkölccsel
Angyalok társalkodtak.
Mennyei hercegek, angyali seregek
Őnéki udvaroltak. [13]
Midőn a templomban, az Isten házában
Volna, néki szolgáltak.
Asszonyok gyémántja, ó dicső Szent Anna,
Taníts, kérünk, minket is.

Az ártatlanokat s kedves magzatokat
Nevelhessük, hogy mi is
Tekéletességben és minden szentségben
Mennyben juthassunk mi is.

Antifona

Ez az ékes pálmafa, melynek gyümölcsét mind az egész világ kívánva várta.

V. Minden nemzetek boldognak mondanak téged.

R. És minden népek magasztalni fogják a te nevedet.

Imádság

Uram Isten, kinek irgalmassága határozatlan és kegyessége vég [14] nélkül való, hála-
látat adunk te szent felségednek, hogy dicsőséges Szent Annának annyi jótétemé-
nyeket tettél és malasztodban annyira megerősítetted. Kérünk téged azért, Uram,
nagy bizodalommal, hogy szüntelen az ő könyörgésének gyümölcsét érezhessük;
holtunk után pedig az örök életnek dicsőségében részesülhessünk, a mi Urunk Jé-
zus Krisztus által. Amen.

V. Uram hallgasd meg *etc. amint feljebb.*

R. És az én kiáltásom *etc.*

V. Minden szükséginkben *etc.*

A VECSERNYÉRE

Jézus, Mária, Szent Anna!

Áldott légyen *etc. amint feljebb.*

V. Isten figyelmezz az én segítségemre

R. Uram siess az én segítségemre.

V. Dicsőség Atyának, Fiúnak és Szentléleknek

R. Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökkön örökké. Amen.

[15]

Himnusz

Jézus születésén, világra jövésén
Szent Anna örvendeze,
Tudván az életnek s lelki üdvösségnek
Hogy a' volna kezdete.
Kiért óhajtással és nagy buzgósággal
Anna Istent dicsérte.
Ó te kegyes Anya, szerelmes Szent Anna,
Magam néked ajánlom,
És igaz hívednek, de sőt gyermekednek
Hogy engem végy, kívánom.
Soha életemben, világon létemben
Tőled nem lesz válásom.

Imádságok: Szent Anna asszony officiuma

Halálom óráján, s éltém vége táján
Kérlek légy segítségem.
Midőn sok bűneim, gonosz ellenségim,
Dühösködnek ellenem,
Vigasztald szívemet, bátorítsd lelkemet,
Légy nékem hív vezérem. [16]

Antifona

Sok leánzók gazdagságokat gyűjtöttek; te felülhaladtad mindnyájokat; csalárd a kedvesség és hívságos a szépség, az Urat félő asszonyi állat, a' dicsértetik.

Proverb. 31. v. 30.

V. A malaszt kiöntetett a te ajakidban,
R. Azért az Úr megáldott téged örökké.

Imádság

Örök mindenható Isten, ki Szent Annának lelkét és testét a Szentlélek malasztya által elkészítetted, hogy méltó lakóhelye lenne a te Fiad szent anyjának; engedd Uram, hogy az ő kegyes esedezése által minden lelki és testi gonosztul ez életben, és az örök haláltul megőriztessünk: ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

V. Uram hallgasd meg *etc. amint feljebb.*

R. És az én kiáltásom *etc.*

V. Mindennemű szükséginkben *etc.* [17]

A KOMPLÉTÁRA

Jézus, Mária, Szent Anna!

Áldott légyen *etc. amint feljebb.*

V. Isten figyelmezz az én segítségemre

R. Uram siess az én segítségemre.

V. Dicsőség Atyának, Fiúnak és Szentléleknek

R. Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökkön örökké. Amen.

Himnusz

Immár az életbül, ínség tengerébül
Kívánt partra evezteél,
Szent Anna, Mária, mind kettő vigadva
Örök dicsőségben él.
Valaki szereti őket és tiszteli,
Veszedelemtül nem fél.
Örülj azért szívem, minden tagom s ízem
Mária nagy felségét.
Vigadj, tapsolj lelkem és érzékenségem
A Szent Anna dicsőségén.

Mert már uralkodik, s mennyben gyönyörködik
Az angyalok zengésén. [18]
Lássad édes Anna, árvák szószólója,
Hozzád bizodalmamat,
Sok ellenkezésben és keserűségben
Szánd szomorú voltomat.
Fordítsd dolgom jobbra, ha Isten akarja
Add vigasztalásomat.

Antifona

Az igazak fája tündöklik, mint a verőfény, és továbbmenvén nevelkedik mind a teljes napig.

V. Könyörögj érettünk ó dicsőséges Szent Anna asszony.

R. Hogy méltókká lehessünk a Krisztus ígéretire.

Imádság

Örök mindenható Isten, ki Szent Annát a te egyetlenegy Fiadnak szent anyja szülőjévé választottad, engedjed kegyelmesen, hogy mi, akik az ő emlékezetit ájtatosan tiszteljük, az ő érdeme és esedezése által az örök életnek örömét elnyerhessük. Ugyanazon [19] a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

V. Uram hallgasd meg *etc. amint feljebb.*

R. És az én kiáltásom *etc.*

V. Minden szükséginkben *etc.*

AJÁNLÁS

E kis imádságot, s ájtatosságot,
Szívesen bémutatom.
Mária anyjának, édes Szent Annának
Buzgósággal ajánlom.
Életem fottáig s utolsó órámig
Magamat feláldozom.
Tudom, hogy megnyerem, ha tetőled kérem,
Az Istennek szerelmét.
Bűnömből megtisztít, sebemből meggyógyít,
Rám fordítja szent szemét.
Rád bízom dolgomat, egészen magamat,
S főképpen éltem végét.
Meghalni kész vagyok, mást nem is kívánok,
Csak mint Isten akarja. [20]
Ha tovább kell élnem, s világon szenvednek,
Szívem csak azt óhajtja:
Hogy a kereszt után, az örömré jutván,
Veled az Istent lássa. Amen.

LITÁNIA
SZENT ANNÁRUL, ÉS AZ Ő EGÉSZ NEMZETSÉGÉRÜL*

Uram irgalmazz nekünk.
Krisztus kegyelmezz nekünk.
Uram irgalmazz nekünk.
Krisztus hallgass minket.
Krisztus hallgass meg minket.
Mennybéli Atyaisten – Irgalmazz minékünk.
Meváltó Fiúisten – Irgalmazz minékünk.
Szentlélek Úristen – Irgalmazz minékünk.
Szentháromság egy Isten – Irgalmazz minékünk.
Szentséges Szűz Mária, kit Szent Anna eredet szerint való mocsok nélkül méhében fogadott – Könyörödj érettünk.
Szent József, Boldogságos Szűz Máriának, Szent Anna leányának jegyese – ~
Szent Joákim, Szent Annának férje – ~
Keresztelő Szent János, Szent Annának unoka fia – ~
Szent János evangélista, Szent Annának öccsétül való unoka fia – ~
Nagyobbik Szent Jakab, Szent Annának unokájátul való unoka fia – ~
Kisebbik Szent Jakab, Szent Anna unoka fia – ~
Szent Judás Tádéus, Szent Anna asszonynak öccsétül való unoka fia – ~
Szent Kleofás, Szent Annának férfi öccsétül való unoka fia – ~
Szent Simeon, Szent Anna asszonynak öccsétül való unoka fia – ~
Sz. Igaz József, Szent Anna asszonynak öccsétül való unoka fia – ~
Szent Zakariás, Szent Anna asszonynak sógora – ~
Szent Örzsébet, Szent Anna asszonynak öccsétül való unoka leánya – ~
Szent Mária Kleofé, Szent Annának sógor asszonya – ~
Sz. Mária Szalomé, Szent Anna asszonynak öccsétül való unoka lánya – ~
Szent Mária, Szent Jánosnak anyja, Szent Annának öccsétül való unoka leánya – ~
Szent Anna, a Jézus Krisztusnak nagyanyja – ~
Szent Anna, a Szentléleknek munkálkodó eszköze – ~
Szent Anna, az Isten anyjának anyja – ~
Szent Anna, férjed ékessége, tisztessége – ~
Szent Anna, minden ótestamentomi asszonyoknak dicsősége – ~
Szent Anna, minden kegyes jámbor házasságban élő asszonyoknak tüköre – ~
Szent Anna, Isten rendelésébül magtalan – ~
Szent Anna, Istentül magzattal megáldatott – ~
Szent Anna, szegények anyja – ~
Szent Anna, szükségben lévők segítője – ~

* *Az Isten mindenbatóságának tárháza*, 20–26.

Szent Anna, üldözést szenvedők oltalmazója – ~
Szent Anna, a te ájtatos tisztelőidnek bizonyos oltalma – ~
Mi szegény bűnösök: Kérünk téged Úristen, hallgass meg minket.
Szent Annának érdeméért és esedezéséért – ~
A kiváltképpen való kegyelemért, hogy Máriát makula nélkül fogadta méhében – ~
Az örömért, mely volt, midőn szülte a szentséges Szűz Máriát – ~
A nagy szeretetért, mellyel Szűz Máriát a templomban feláldozta – ~
Az ő jóságos erkölce és érdeméért – ~
Az ő szánakozása és a szűkölködő szegényekhez való bővkezűségéért – ~
A vigasztalásért, melyet halálakor, Jézus, Mária és Szent József jelenlétekben érzett – ~
A tisztelet által, melyet minden mennyei szentek a mennyégben néki tesznek – ~
Az öröm által, mellyel az örök dicsőségben Mária és mind az egész szent atyjafiat látja – ~
Hogy őtet ájtatosan tisztelőit és híven szeretőit mindennemű lelki s testi szükségekben hathatós könyörgése által megsegíteni méltóztassál – ~
Hogy minden rendbélieknek, kik a lelki nyughatatlanságban élnek, szent akarattal való tekéletes egységet és szíveknek igaz békességet engeni méltóztassál – ~
Hogy minden szüzeket és özvegyeket rendekhez illendő tisztaságban megtartsad – ~
Hogy minden keresztény házásoknak békességes tűrést és igaz egységet engedj – ~
Hogy minket ez életben minden nehéz szívszorongatásoktól, halálunk óráján pedig az ördögnek incselkedő hatalmától megoltalmazni méltóztassál – ~
Jézus, Szent Annának unokája – ~
Isten báránya, ki elvészted e világ bűneit, a Szent Anna esedezése által – Hallgass meg minket Uram.
Isten báránya, ki elvészted e világ bűneit, a Szent Anna esedezése által – Kegyelmezz nekünk Uram.
Isten báránya, ki elvészted e világ bűneit, a Szentz Anna esedezése által – Könyörülj rajtunk Uram.
Uram irgalmazz nekünk.
Krisztus kegyelmezz nekünk.
Uram irgalmazz nekünk.
Krisztus hallgass minket.
Krisztus hallgass meg minket.

Antifona

Boldog a méh, mely Máriát hordozta, és az emlők, melyek az Isten anyját szoptatták.
V. Könyörögj érettünk Szent Anna.
R. Hogy a te esedezésed által az örök életnek örömeit elvehessük.

Ajánlás

Ó ti mindnyájan Krisztusnak elválasztott kedvesi és szent atyafiai, és te legfőképpen, ó dicsőséges Szent Anna asszony! Vegyed ezen szent litániát, melyet mostan a te nagyobb dicsőségedre és tiszteletedre mondtam; és azt az édes Jézus Szentséges Szíve által ajánlom néked a te örömidnek öregbítésére, melyet vallottál e földön Jézus és Máriával nyájaskodván, most pedig az örök életben vélek örvendez mindörökké.

Ó édességes szent anyám! Tessék néked az én ájtatosságom, és ne feledkezzél el soha értem esedezni Jézus és Mária előtt, s légy mindenkor hív szószólóm előttök, de kiváltképpen e jelenvaló szükségemben és halálom óráján. Emlékezzél meg róla, hogy ezen ájtatossággal tisztellek és akkor mutasd magadat anyámnak, hogy az örök életet elnyerhessem. Amen.

*A Krisztus szentséges nemzetségéhez való imádság**

Ó minden szeretetre méltó Istennek szent anyja, boldogságos Szűz Mária! Ó dicsőséges Szent József, az én Üdvözítőmnek nevelő atyja! Ó ti elválasztott nagyérdemű szentek, Joákim és Szent Anna, a Krisztusnak nagyanyja és atyja, és ti mindnyájan dicsőséges szentek, akik Krisztus Jézus szentséges emberségének elválasztott, vér szerént való atyafiai voltatok, mind fejenként köszöntlek titeket, én szegény bűnös, és kérlek titeket alázatosan, hogy méltóztassatok engem szolgátoznak (vagy szolgálótoznak) fölvenni, és a ti hatalmas könyörgésetek által minden büntül megszabadítani; kérlek titeket, őrizzetek meg engem a testnek kísértetül és e világ csalárdságátul, és a sátánnak mindennemű incselkedésétül, hogy én a jószágos cselekedetekben magamat foglalván, titeket követhesselek. Szabadítsatok meg engem minden látható és láthatatlan lelki és testi veszedelemtül, legyetek segítségemre minden szükségemben, nyerjétek meg nékem a boldog kimúlást, hogy veletek egyetemben az én Istenemet dicsőíthessem és magasztalhassam mindörökké, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

* *Az Isten mindenbatóságának tárháza, 27–28.*

IMÁDSÁGOK

*Aranyas üdvözlét**

*Jézus, Mária, Szent Joákim és Szent Annához,
melyet mind az elevenekért s mind az holtakért igaz hasznosan gyakorolbatni*

Üdvözlégy Uram Jézus Krisztus, igaz Isten és ember, s a szeplőtelen Szűz Máriának csudálatos Fia! Üdvözlégy Mária, az Istennek szülője s az édes Jézusnak csudálatos szent anyja! Üdvözlégy Szent József, az Isten Fiának öröktül fogva elválasztott nevelője és gondviselő atyja, Máriának pedig szűz jegyese! Üdvözlék titeket, Joákim és Szent Anna, mind tisztelendő szülei a Jézus anyjának, Máriának: ó ti Istennek áldottai, mindannyiszor köszöntlek és áldlak titeket, valamennyi csepp víz a tengerben, fővény a földön, mennyi levél a fákon, füvecske a mezőkön voltak, vadnak és léznek. Ó Jézus, Mária, József! Joákim és Szent Anna! Magasztallak titeket teljes lelkemből, minden erőmből és szívemnek belső részéből. Ó Jézusom, a szűznek Fia és az irgalmasságnak s malasztnak kútfeje, könyörülj rajtam, szegény bűnösön és a Purgatóriumban lévő szegény lelkeken a szeplőtelen Szűz Máriának, Szent Józsefnek, Szent Joákimnak és Szent Annának esedezéséért. Ó Mária, Jézusnak tisztaságos anyja, malaszttal teljes, az Úr vagyon teveled, a te malasztod és könyörgésed légyen velem és a purgatóriumbéli szegény lelkekkel. Áldott vagy az asszonyi állatok között, sőt minden emberek és angyalok fölött, és áldott a te méhednek gyümölcse, az élő Istennek igaz Fia, Jézus Krisztus, igaz Isten és ember; és áldott a te jegyessed, Szent József, áldottak a te szüleid, Szent Joákim és Szent Anna, akiktől makula nélkül fogantattál. Ó Mária, József, Joákim és Szent Anna, esedezzetek érettem, szegény bűnösért (és a purgatóriumbéli lelkekért) a ti fölséges fiatoknak és unokátnak, a Jézus Krisztusnak most, és kiváltképpen halálom óráján. Amen.

.....

*Más***

Üdvözlégy dicsőséges Szent Anna, az Isten szentséges anyjának édesanyja, a Szentháromságnak kedvese, és minden asszonyok fölött tiszteletes; te megáldattál az Úrtul, és áldott a te méhednek gyümölcse, Mária, és az ő szűzen szült szent Fia, Jézus Krisztus. Amen.

Asszonyunk Szűz Mária, Istennek szent anyja, és Szent Anna asszony, imádjátok Istent éretünk most, és halálunk óráján. Amen.

* *Az Isten mindenbatóságának tárháza*, 28–30. – ** *Uo.*, 34–39.

*Mindennemű szükségben segítséget keresendő imádság a Szent Annához,
Tribemius által egyben foglaltatott
ezeröttszázhárom esztendőben pedig Raymundus apostoli követül megerősített*

Üdvözlégy, ó szent asszony, az Isten szülőjének érdemes anyja, Szent Anna! Üdvözlégy, aki makula nélkül fogadtad és szülted az angyalok asszonyát, kit is az Istennek, a fölséges királynak templomában bémutatnál. Örvendezz, ó tekéletes asszony, öröktül fogva az emberi nemzet megváltójának elválasztott nagyanyja. Örvendezz, aki a Moyses törvénye szerint ártatlanságban éltél és az Istennek a földiek között tetszettél, akinél most, mind leányoddal és unokáddal egyetemben szerencsésen vég nélkül mennyországban uralkodol. Ó Szent Anna! Te vagy, aki régenten a legfölségesb Fiúnak, szent leányod által tisztaságos lakóhelyet készítettél, kinek is mennyei palotájában hatalmassá löttél, és mint szerelmes mennyei királynénak anyja, könnyen szerelmes unokádtul megnyerhetsz mindeneket, valamelyeket kívánsz. Örvendezz, ó áldott anya, Szent Anna, mivel a te akaratom szerint jutalmaztatnak hív szolgálód az Úrtul, mind ez életben, mind az örökkévalóban; mert te bővségesen fizeted meg az hozzád való ájtatosságot; te a penitencia-tartóknak bűneik bocsánatját megnyered és sok móddal gazdagítod a téged szeretőket. Örvendezz, ó szent asszony, mivel (a neved magyarázatja szerint) azoknak, kik téged szeretnek, üdvösséges malasztot és örökös szerencséket s örömet az Úrtul nyerhetsz. Vigadj, ó nemes asszony, Szent Anna, aki naponként a halálra váltaknál sok csudákat tészesz mindeneknek, akik nevedet ájtatos hittel segítségül híják, sokféle jókat tehetsz.

Te elkergeted az ördögököt, meggyógyítod a betegeket, a szegények szükségét megsegíted, a gonosz eget eloszlatod, a tengeri háborút megszünteted, és egy szóval (ha a tehozzád kiáltóknak hiti megérdemli) mindennemű veszedelemtül megmenekednek a te érdemed által. Te eltávoztatod híveidtül a testi kísértetet, elveszed a restséget és ártalmas bánatot a szívtül; az elmében jóságos erkölcsökben való nevelkedést engedsz és minden gonoszságok tüzét eloltod; végtére minden háborúságokban és ellenkezésekben ellent állasz azokért, kik téged buzgón tisztelnek.

Minekutána, szentséges anyám, én a te hatalmadban legkisebben sem kételkedtem, hogy te minden hozzád kiáltóknak teljes segítséget nem nyújthatná, hallgasson meg engem (a te és a mennyei királynénak, a te szent leányodnak) meggyőzhetetlen királya, az Úr Jézus Krisztusa a te unokád, szolgálját (vagy szolgálóját) és esedezzel érettem néki a mennyei Paradicsomban, aki téged, mint nagyanyját, szeret, tisztel, és semmiben néked ellent nem tart. Ímé te szolgáló vagyok én, ó édességes anyám, és noha elégtelen vagyok arra, hogy tégedet érdemed szerint tiszteljelek, mindazáltal teljes erőmből kívánlak tégedet szeretni.

Ezokáért, ó valósággal igen szent asszony, dicsőséges Szent Anna, kérlek tégedet a Jézus Krisztusnak, az örökké való királynak szerelméért, hogy nékem mindennemű szükségimben, mind életemben s mind holtomban szószólóm légy;

imádjad az Urat értem, kinek szerelmes és tisztaságos anyját szülted, nyerd meg nékem bűneim bocsánatját, igaz töredelmességet, a jámbor életben való erős tökéllést és a lelki jóban való előmenetelt, és az Istenhez való buzgó szeretetet.

Nyerd meg nékem, ó szentséges Anna, a szeretetnek belső édességét, igaz szívbeli ájtatosságot, szemeimnek bővséges könyhullatást, elmémnek megvilágosítást, jóakarató indulatot és minden tekéletességre való hajlandóságot.

Magam viselésemben illendőséget, erkölcsömben szemérmességet és mindennemű cselekedetemben keresztény alázatosságot és tisztaságot.

Tegyed azt, ó szentséges anyám, a te érdemed által, hogy én az Isten kedvéért e világot az ő hívságival megutáljam és az ördög kísértetét meggyőzhessem, a testnek indulatit megzabolálhassam, és hogy az isteni és felbaráti szeretetben mindenkor állhatatos lehessenek.

Órizz meg engem, ó kegyes anyám, ma és minden üdőben az ördög incselkedésitől, hogy a bűnnek kötelében ne essem, nyerd meg nékem a lelki s testi egészséget, szabadíts meg az embereknek gonosz tanácsától, vezérelj engem mindenkor az igaz úton, oltalmaz meg, hogy a háborúságoztól el ne nyomattassam, hanem Istenemet víg szívvel szolgálván, végre az örök dicsőségben örökké dicsérhesselek. Amen.

*Egy szép imádság a Szent Annáról,
kit maga jelentett meg**

P. Jacobus Polius in Exegetico Hist. S. Annae Cap. 18. mirac. 17. et alii apud eundem.

Áldott légyen a mi Urunk Jézus Krisztus, az élő Istennek és makula nélkül való Szűz Mária, szent és édességes fiának neve; dicsőíttessél Uram, ki a Szent Joákimot és Annát választottad szüleidnek, és a szent szüzet, kitől te az emberi természetet föl akarád venni, kérlek téged alázatosan, Uram, hogy azon szent szűznek érdeméért könyörülj az házasokon, kik a te parancsolatodat megtartják, kiváltképpen pedig azokon, akik a te anyádnak szüleit tisztelik, azoknak adjad a te isteni malasztodat, hogy a jóságos erkölcsökben előmenetelt vehessenek, és minden lelki s testi állapotokban szerencséltesselek. Áldd meg, Uram, őket fiakkal és leányokkal, és hogy azokat üdvösségesen nevelhessék a te dicsőségedre, és ez élet után maradékjokkal egyetemben az örök boldogságot elvehessék. Amen.

*Más a Szent Annáról***

Üdvözlégy, ó nagyérdemű boldogságos Szent Anna, a Krisztusnak nagyanyja! Te vagy a Jessze nemzetiből származott gyökér, akitől vett eredetet a mi váltságunk,

* *Az Isten mindenhatóságának tárháza*, 40–41. – ** *Uo.*, 41–43.

tőled születvén az Isten anyja, mely által minden bánatunkat örökös örömré változtattad.

Üdvözlégy Szent Anna asszony, minden asszonyok dicsősége! Tőled született az igaz hajnali csillag, akiben az igazságnak napja magát elrejtette és az egész világot végre megvilágosította.

Üdvözlégy Szent Anna, az Istennek csudálatos háza, akiben nyugodott a mennyei kenyérnek valóságos szekrénye! Üdvözlégy ó Szent Anna, te megáldatott föld, aki hordozta a mennynek és földnek királynéját! Azért örvendezz, ó szent anya, velünk egyetemben, és segíts meg minket, hogy részesekké lehessünk szerelmes leányodnak örökös örömében. Örvendezz ó méltóságos anya, Szent Anna, mind az egész mennyei udvarral, mert te méltóvá lettél a királyok királyának öreganyjává lenni. Örvendezz, ó dicsőséges Szent Anna örökké, mert a fölséges Isten téged az egész világnak asszonyi fölött, az ő kedves Fíának nagyanyául választott.

Azért, ó nagyérdemű anya s hív szószólója a tehozzád folyamodóknak, én szegény bűnös, te szolgálád (vagy szolgálód) kérlek téged alázatosan azért az örömet, akit vallottál férjeddal, Szent Joákimmal egyetemben, midőn méhedben makula nélkül fogadtad a boldogságos Szűz Máriát, és azért az érdemért, kit az Isten előtt leltél, kérlek téged, hogy engem e jelenvaló szorongatásombul megszabadíts, mert én bizonyal hiszem, hogy a Jézus Krisztus néked és szerelmes leányodnak, Máriának (kinék szerelméért könyörgök) semmiben ellentartó nem leszen. Kérjétek azért az Urat, hogy rajtam könyörüljön, és életemet addig engedje meg, míg bűnömért eleget teszek; és hogy a világ gyalázatjátul megőriztessem, de kiváltképpen a halálos bűntől, és hogy a testi szükséges táplálásom meglégyen, s híven és igazán szolgáljam Istenemet, hogy holtom után az örök boldogságban örvendezhessek örökké. Amen.

*Az embernek Jézus, Mária, Szent Anna oltalmában ajánlása**

A te kimondhatatlan irgalmasságotnak kezeiben, ó kegyes Jézusom, és a ti buzgó könyörgésekben, boldogságos Szűz Mária és nagyérdemű Szent Anna asszony, ajánlom ma és naponként magomat; de kiváltképpen halálom óráján lelkemet és testemet, érzékenségimet, értelmemet, gondolatimat, szólásimat, cselekedetimet és életemnek teljes folyását, halálomat s nyugodalmomat, és testemnek föltámadását; és a te szenteidnek s választottidnak könyörgésekért légy kegyelmes nékem, ó kegyes Jézus. Amen.

* *Az Isten mindenhatóságának tárháza*, 44–45.

LITÁNIÁK

*Szent Annáról Litánia**

Uram irgalmazz nekünk.
Krisztus kegyelmezz nekünk.
Uram irgalmazz nekünk.
Krisztus hallgass minket.
Krisztus hallgass meg minket.
Mennybéli Atyaisten – Irgalmazz minékünk.
Meváltó Fiúisten – Irgalmazz minékünk.
Szentlélek Úristen – Irgalmazz minékünk.
Szentháromság egy Isten – Irgalmazz minékünk.
Szent Anna, Krisztus Urunk öreganyja – Könyörögi érettünk.
Szent Anna, boldogságos Szűznek anyja – ~**
Szent Anna, Szövetség szekrénye – ~
Szent Anna, Oreb hegye – ~
Szent Anna, Jessze gyökere – ~
Szent Anna, Jó gyümölcsfa – ~
Szent Anna, Termő szőlőtő – ~
Szent Anna, Király nemzet csemetéje – ~
Szent Anna, Angyalok öröme – ~
Szent Anna, Pátriárkák magzatja – ~
Szent Anna, Próféta titkos értelme – ~
Szent Anna, Papok és léviták dicsősége – ~
Szent Anna, Harmattal teljes felhő – ~
Szent Anna, Fényes tiszta felyhő – ~
Szent Anna, Malasztal teljes edény – ~
Szent Anna, Engedelmességnek tüköre – ~
Szent Anna, Töredelmességnek tüköre – ~
Szent Anna, Irgalmasságnak tüköre – ~
Szent Anna, Ájtatosságnak tüköre – ~
Szent Anna, Anyaszentegyháznak erős bástyája – ~
Szent Anna, Bűnösök oltalma – ~

* PONGRÁCZ, *Arany korona*, 402. (Nyelvjárási és névelő-eltérésekkel és néhány betoldással ez a litánia olvasható például az *Officium Rákócziánumban* (Kassa, 1767, 331) és a *Liliom kertecskében* (Nagyszombat, 1713 k., 324) is.

** Az *Officium Rákócziánumban* (332) betoldás: Szent Joákim mátkája – ~; Szent József napája – ~; Noé bárkája – ~. A *Liliom kertecskében*: ~, Joákim mátkája – ~; ~, József napja – ~; ~, Noé bárkája – ~.

Szent Anna, Keresztények segedelme – ~
Szent Anna, Rabok szabadulása – ~
Szent Anna, Házások vigassága – ~
Szent Anna, Özvegyek anyja – ~
Szent Anna, Szüzek asszonya – ~
Szent Anna, Evezőknek üdvösséges partja – ~
Szent Anna, Szarándokok útja – ~
Szent Anna, Betegek orvossága – ~
Szent Anna, Bányások erőssége – ~
Szent Anna, Vakok világossága – ~
Szent Anna, Némák nyelve – ~
Szent Anna, Siketek füle – ~
Szent Anna, Szomorúak vigasztalója – ~
Szent Anna, Minden tehozzád folyamodóknak segítsége – ~
Isten báránya, ki elvészted e világ bűneit – Irgalmazz minékünk.
Isten báránya, ki elvészted e világ bűneit – Hallgass meg minket.
Isten báránya, ki elvészted e világ bűneit – Irgalmazz minékünk.
Krisztus hallgass minket.
Krisztus hallgass meg minket.
Uram irgalmazz nékünk.
Krisztus kegyelmezz nékünk.
Uram irgalmazz nékünk.

V. Szerette az Úr Szent Annát.

R. És az ő személyének kedvelőjévé lött.

Könyörgjünk.

Mindenható Úristen, ki a boldog Szent Annát a te egyetlen egy Fiad szülőjének anyjává választani méltóztattad, engedjed, hogy akik az ő emlékezetit hív ájtatosággal szenteljük, az ő érdeme által az örök életnek jutalmát vehessük. A mi Urunk Jézus Krisztus által, ki teveled és a Szentlélek Istennel egyetemben él és uralkodik örökkön örökké. Amen

*Szent Anna asszonyhoz Litánia**

Uram irgalmazz nekünk.
Krisztus kegyelmezz nekünk.
Uram irgalmazz nekünk.
Krisztus hallgass minket.
Krisztus hallgass meg minket.
Mennybéli Atyaisten – Irgalmazz minékünk.
Megváltó Fiúisten – Irgalmazz minékünk.
Szentlélek Úristen – Irgalmazz minékünk.
Szentháromság egy Isten – Irgalmazz minékünk.
Asszonyunk Szűz Mária – Könyörögj érettünk.
Istennek szent anyja – Könyörögj érettünk.
Minden angyali karok – Könyörögjettek érettünk.
Istennek minden szentei – Esedeztetek érettünk.
Dücsőséges Szent Anna – Könyörögj érettünk.
Atyaistennek elválasztotta – ~
Krisztus Jézusnak nagyanyja – ~
Szentléleknek orgonája – ~
Szentháromságnak gyönyörűsége – ~
Isten anyjának szülője – ~
Szent Joákimnak házastársa – ~
Szent Józsefnek napa – ~
Szegények anyja – ~
Pátriárkák leánya – ~
Ótestementombéli asszonyok tüköre – ~
Mennyek királynéjának tárháza – ~
Szent férjednek dücsősége – ~
Dávid házának tisztessége – ~
Legtisztább az asszonyok között – ~
Házasoknak tüköre – ~
Jószágos cselekedeteknek jó példája – ~
Szentségnek edénye – ~
Aranyas kincsház – ~
Jesse vesszejének természe – ~
Élet fájának gyökere – ~
Mojzes csipke bokorjának szent földje – ~
Élet gyümölcsinek zöld kerte – ~
Szűzek virágjának liliom kerte – ~

* KECZER, *Szent Anna asszonyhoz*, A₁₀₋₁₂.

Örök irgalmasságnak olaj fája – ~
Tégedet segítségül hívóknak pártfogója – ~

Mi bűnösök – Kérünk téged, hallgass meg minket.
A te érdemid és jószágos cselekedetid által – ~
A te nagy kegyelmességed által – ~
A te szánakodó szíved és adakozásod által – ~
Minden malasztok által, melyekkel Istentül megáldattál – ~
A te Isten nagyanyjává választásod által – ~
A te választásod malasztja által, mellyel a makula nélkül való Szűz Máriának anyjává választattál – ~
A te örömed által, mellyel bétöltél, midőn a boldogságos Szűzet szülted és szoptattad – ~
A te örömed által, mellyel bétöltél, midőn szűz leányod Mária Józsefnek eljegyeztetett – ~
A te örömed által, , mellyel bétöltél az Út születésének várásán – ~
A te örömed által, mellyel bétöltél, midőn Krisztussal e földön társalkodtál – ~
A te örömed által, mellyel bételsz mennyben Jézussal és Máriával – ~
A te örömed által, melyet érzesz mennyben egész rokoniddal – ~
A te tiszteleted által, mellyel minden szentek mennyben illetnek – ~
Dücsőséges Szent Anna – ~
Isten báránnya, ki elvészted e világ bűneit – Engedj meg Uram nekünk..
Isten báránnya, ki elvészted e világ bűneit – Hallgass meg Uram minket.
Isten báránnya, ki elvészted e világ bűneit – Irgalmazz minékünk.

Antiphona. Boldog az a méh, amely hordozta a boldogságos Szűz Máriát: és boldogok azok az emlők, amelyek szoptatták a felségesnek anyját.

V. Imádj Istent értünk dücsőséges Szent Anna.

R. Hogy teáltalad az örök öröme juthassunk.

Könyörgjünk.

Örök mindenható Úristen, ki a Szent Annát anyyi malasztokkal felékesítetted, hogy Isten nagyanyjának választatnék, és lenne; engedjed, kérünk, hogy ez szent leány és anyja esedezések által a te bővséges malasztiddal bételvén és az ő szentégeket ájtatos elmével szentelvén, mindkettőnek esedezése, könyörgése és érdemi által az örök boldogságra juthassunk. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

SZENT ANNÁHOZ KILENC KEDDRE VAGY HÉTRE ELOSZLATOTT ÁHÍTATOSSÁG*

Első héten

Isten akaratja: Kövesd Szent Annát a házasságbéli egyességes és békességes lakásán. Szent Joákim és Szent Anna egymást igazán szerették, illendőképpen megbecsülték, oly szelídséggel laktak együtt, mint egy pár gerlicék; valamit az egyik Isten törvénye szerint jónak ítelt, a másik is azt ítélte. Másodsor: lelki és testiképpen egymást segítették, vigasztalták, jóra intették. Harmadszor: Mint egy test egymás terhét viselték.

Fobászkodás: Eltökéltet akaratom én Jézusom, hogy ezután az én hitvesemmel és házi cselédimmal egyességben és békességben lakok. Kérlek Szent Anna érdeme által adj erre szent malasztot.

Imádság: Üdvözlégy én kegyes nagyanyám, Dicsőséges Szent Anna, kérlek tégedet a Jézusnak, Máriának, Józsefnek és Joákimnak szíveddel megegyező szíveik által nyerj nekünk is együtt lakosoknak veletek és egymással egyező szívet, hogy mi is az Istennel egy akaratúak legyünk, szeressük egymást, és amit az Isten szeret; gyűlöljük, amit gyűlöl, és egymásnak terhét s fogyatkozásait békével viseljük. Amen.

Minden imádság után ez mondassék: Ó Jézus, Mária, József, Joákim és Szent Anna, jöjjetek segítségemre minden kísértetemben, betegségemben és szükségemben, de kiváltképpen halálom óráján, részeltessetek a végső szentségekben és vigyetek a ti atyátok-fiai közé mennyben. Amen. – Áldott légyen az Úr, ki a Szűz Máriát nekünk anyául adta: Boldog az a méh, mely Máriát hordozta, és az emlők, amelyek őtet szoptatták. Miatyánk, Üdvözlégy *stb.*

Második héten

Isten akaratja: Kövesd Szent Annát az isteni és felebaráti szeretet: tökéletes lésszes az isteni szeretetben, ha készebb léssz inkább atyád-fiaitól, jószágotól, egy szóval mindentől elválni, és mindent elszenvedni, hogysesz az Istent akartva megbántani. Másodsor: Úgy léssz Krisztus atyjafia, ha atyád-fiai lesznek a koldusok.

Fobászkodás: Uram, Szent Anna érdeme által add szívemben a te szeretetedet, mely ébresszen, hogy segítsem a te szegényeidet.

* KÓKAI, *Krisztus atyafiságának könyve*, 210–213.

Imádság: Üdvözlégy én kegyes nagyanyám, Dicsőséges Szent Anna, kérlek a Jézus szerelméért, nyerj nékem Jézustól szíved szerént való isteni és felebaráti szeretettel lángoló szívet, hogy az Istent mindenek felett, felebarátomat pedig úgy szeressem, mint önnön magamat; a szűkölködőknek úgy igyekezzek szolgálni, mint Krisztusnak, hogy valaha sáfárságomról jól számot adhassak. Amen. Ó Jézus Mária *stb.*

Harmadik héten

Isten akaratja: Kövesd Szent Annát a hosszú várakozásban és szenvedésben. Szent Anna magtalanága hosszú várakozás és szünetlen kereszt vala, mivel az Ótestamentomban átoknak tartatott a magtalanág, az okáért lén, hogy a főpap Szent Joákimnak áldozatját még az oltárról is levetette. Tanuld meg, hogy Krisztus valamint az előtt, most is csak az ő legkedvesebb barátira köszönti az ő szenvedésének keserű poharát.

Fohászkodás: Ó Jézusom, kezeidből örömet veszem a keserű poharat, csak kérlek Szent Anna érdeme által, adj szenvedő lelket.

Imádság: Üdvözlégy én kegyes nagyanyám, Dicsőséges Szent Anna, kérlek a te méhednek szűz gyümölcse által, nyerd meg nékem, hogy mint Krisztusnak igaz atyjafia, soha kereszt nélkül ne legyek, és távul légyen nékem másben gyönyörködnem, hanem csak az én Jézus Krisztusomnak keresztében: de kérem, küldje az ő angyalát, aki erőtlenségemet megerősítse. Amen. Ó Jézus, Mária *stb.*

Negyedik héten

Isten akaratja [tanítás:] Kövesd Szent Annát a testi szépségnek megvetésében és a léleknek többre becsülésében. Örült ugyan Szent Anna szülésekor a Száz Mária szépségének, de sokkal inkább malasztal teljes lelki ékességének: Tanuld meg, hogy a lelked drágább ezer világnak gazdagságánál, sőt Krisztus maga szent Vérére becsülte, mert azt egy cseppig kiontotta érette. Szégyen, ha a te lelketed egy kis mulandó testi szépségnél és nyereségnél kevesebbre becsülöd.

Fohászkodás: Ó Jézusom, Szent Anna érdemeiért adjad, hogy az egyetlen egy lelkemet a testi szépségek, gazdagságok és becsületek rendetlen kívánságával meg ne sértsem.

Imádság: Üdvözlégy én kegyes nagyanyám, Dicsőséges Szent Anna, kérlek szűz leányod szerelméért, nyerd meg nékem Jézustól, hogy lelkemnek drága voltát megismérhessem, e mulandó szépségért, gazdagságért, becsületért sem magam, sem felebarátomnak lelkét meg ne sértsem, hanem ételben, italban való mértékletességgel, szemeim, füleim és nyelvem megzabolázásával a testet a léleknek szolgálatja alá vethessem. Amen. Ó Jézus, Mária *stb.*

Ötödik béten

Isten akaratja: Kövesd Szent Annát az ő szűz leányának nevelésében. Szent Anna a szeplőtelen szűzet mindennemű tökéletes erkölcsökben nevelte. A kisdedeknek a neveléstől függ az örök boldogságok, vagy boldogtalanságok. Szükség, hogy a szülék őket kemény őrizet alatt tartsák és minden jóra kézen fogva szoktassák.

Fohászkodás. Ó Jézusom, kérlek Szent Anna érdemiért, adjad napról napra nevedjünk félelmedben és a tökéletes erkölcsökben.

Imádság: Üdvözlégy én kegyes nagyanyám, Dicsőséges Szent Anna, kérlek a te szerelmes leányod tisztaságos szíve által, nyerj nekünk példás életet, hogy gyermekeinket is keresztényi tökéletességben nevelhessük, másokat is a mi jeles külső viseletünkkel a jóságos cselekedeteknek gyakorlására gerjeszthesünk, hogy miáltalunk, és azok által a Krisztus atyjafiainak száma öregbedjen itt és az örök dicsőségben. Amen. Ó Jézus, Mária *stb.*

Hatodik béten

Isten akaratja: Kövessék a szülék Szent Joákimot és Szent Annát, kik a makulátlan szűzecskét a jeruzsálemi templomban felvették és az Istennek szolgálatjára feláldozták. Nehézkes asszonyok és szoptatósök minden nap könyörögjenek a méheknek gyümölcséért, áldozzák fel az Istennek dicsőségére. Az is igen kedves az Istennek, ha naponként a szűzek szűzességeket, az özvegyek lelki s testi tisztaságokat feláldozzák.

Fohászkodás. Ó Jézusom, ó Mária, a ti felajánlástoknak egyesülésében néktek felajánlom az én méhemnek gyümölcsseit.

Imádság: Üdvözlégy én kegyes nagyanyám, Dicsőséges Szent Anna, valamint feláldozád a szeplőtelen szűzecskét, kérlek a szerént áldozd fel az én méhemnek gyümölcsét, ettülen fogvást a te hathatós anyai oltalmadban ajánlom magamat és az egész házamat, távoztass tőlünk minden lelki s testi károkat. Ó nagyanyánk, esedezz érettünk, hogy példádnak követése által atyafiságodban számlálatni méltókká lehessünk. Amen. Ó Jézus, Mária *stb.*

Hetedik béten

Isten akaratja: Kövesd Szent Annát a tündér földi jóknak megvetésében. Először: Szent Anna példájára meg fogod vetni a testi gyönyörűségeket, ha lelki s testi érzékenységednek semmit nem engedél csupán gyönyörködtetésnek okáért, hanem ha mindeneket jó szándék által az Isten akaratjának bételjesítésére intézel. Másodszor: Meg fogod vetni lelkiképpen a világi gazdagságot, ha mindennemű szükségét és a károkat békességgel szenveded. Harmadszor: Meg fogod vetni a tisztségnek és tiszteletnek rendetlen kíván-

ságát, ha midőn emberektől tiszteltetel, te azon tiszteletet magadról az Istenre hártod, mondván Szent Pállal: egyedül Istennek a tisztelet és dicsőség: ellenben, ha a megvetéseket békével szenveded.

Fohászkodás. Ó Jézusom, kérlek a te szent Nevedért és Szent Annának érdemiért, adj kegyelmet a földieknek megvetésére és a te példádnak valóságos követésére.

Imádság. Üdvözlégy én kegyes nagyanyám, Dicsőséges Szent Anna, kérlek a Jézus szent Nevére, nyerd nekem malasztot a szent keresztségben tett fogadásom szerént az ördög pompáinak megvetésére. Először: Hogy csupán testemnek gyönyörködtetésére semmit ne cselekedjek, hanem jó szándék által mindeneket Isten dicsőségére intézzek. Másodsor: Hogy e világi kincset, gazdagságot nem szomjúhozzam, hanem lelki szegénységben élvén minden kárt és szükségét Istenért békével szenvedjek. Harmadsor: Hogy a hívságos szeretetnek és tiszteletnek kívánója ne legyek, hanem mint Krisztusnak atyja fia a megvetésekben, szegénységben és szenvedésekben örvendezzek. Amen. Ó Jézus, Mária stb.

Nyolcadik bétén

Isten akaratja: Kövesd Szent Annát, aki özvegyiségben Jézussal és Máriával társalkodott. Valamikor imádkozol, vagy Jézusról vagy Máriáról gondolkodol, beszélgetel, olvasol és tiszteletekre munkálkodol, akkor midnék Jézussal és Máriával társalkodol. Ha pedig akarod, hogy Jézus az ő atyjafiaival veled társalkodjon, 1. Távozz a világiak társaságától, 2. Tisztán tartsd szívedet a vétektől és haragtól, 3. valamivel látogat, vedd kedvesen Jézustól.

Fohászkodás. Ó Jézus, Mária és Szent Anna, legyetek velem, vegyetek társaságtokba, most és halálos szorongatásimban.

Imádság: Üdvözlégy én kegyes nagyanyám, Dicsőséges Szent Anna, ellene mondok minden vétkeknek és vétkes társalkodásnak, haragnak és bosszúállásnak. Kérlek, nyerd meg nekem, hogy Jézussal, Máriával és a te atyádfiaival legyen nekem minden barátságom, elmélkedésimben társalkodásom, kételkedésimben tanácskozásom, szomorúságimban vigasztalásom, életem, halálom és feltámadásom veletek legyen. Amen. Ó Jézus, Mária stb.

Kilencedik bétén

Isten akaratja: Kövesd Szent Annának élete formáját, ha kívánod boldog halálát. Halálodkor valamint Szent Annának, úgy néked nem lehet nagyobb lelki vigasztalásod, mint az: hogy te Krisztusnak és a Krisztus néked atyádfia. Mivel a Krisztus atyjafiainak halála gyönyörűséges álom, ítéletek pedig csak egy kegyes tekintet. Vesd meg tehát a hívságos barátságot, ha Krisztus atyjafiainak barátságát kívánod: mert amaz halálodkor megvet, de ez veled örökké

megmarad. Nem lehet világnak is, Istennek is tetszeni, amint Szent Pál mondja: Ha az embereknek tetszenék, Krisztus szolgája nem volnék. Ad Gal. I. v. 10.

Fobászkodás. Nem bánom e világ bármit mondjon, csak te, Ó Jézusom, és a te atyafiságod el ne hagyjon.

Imádság: Üdvözlégy én kegyes nagyanyám, Dicsőséges Szent Anna, kérlek a te szent halálodért, nyerj nékem boldog kimúlást, a hitben, reményben és szeretetben végig megmaradást, bűneimből és büntetésimből kitisztulást. Ó Jézusom, a te atyádfiaival halálom óráján légy velem, minden kísérteteket távoztass el tőlem. Ó Jézusom, a te Jézus szent Nevedért akkor egy kegyes tekintettel vidámítsd meg félelmes lelkem, hogy örökké dicsérjen mennyben, Amen. Ó Jézus, Mária, stb.

Áldás kérés

Ó én kegyes nagyanyám, Dicsőséges Szent Anna, áldd meg lelkemet, szívemet, hogy az Isten akaratját mindenekben megismérvén, mint Krisztus atyja-fia aszerént éljek és haljak. Amen.

SZENT ANNA ASSZONY ÁJTATOS TISZTELŐINEK
KILENC KEDDRE ELOSZTOTT
ELMÉLKEDÉSEK,
JÓSÁGOS CSELEKEDETEK
ÉS IMÁDSÁGOK*



Köss velem szövetséget, s támogatlak

* *Az Isten mindenhatóságának tárháza, 57–151.*

*Ájtatos gyakorlatosságok,
amidőn a Szent Anna asszony tiszteletire a kilenc keddi ájtatosság tartatik*

Először. Minden kedden látogasd meg a Szent Anna templomát (ahol vagyon), oltárát, avagy képét, és ott végezd ájtatosságodat; e pedig talán legalkalmasabban a Kongregációnak miséje alatt, avagy a délután való dicséret-éneklés alatt fog meglehetni, ahol tartatik.

Másodszor. Azonközben, ha a templomban mégy, föltett szándékokat megújítsad, amely végre elkezdted, és teljes bizodalommal kívánságodat a Szent Anna ölében helyheztetni szándékozzál.

Harmadszor. Azon az egész napon üdő közben [65] gyakorta megemlékezzél a Szent Annárral; hol arrul, mi módon az ő imádságát, mely nagy buzgósággal és figyelmetességgel végezte; hol arrul, hogy minémű lelki épülettel igyekezett ő háza népének gondviselésében lenni; mely sok és nagy vigasztalási voltak az ő leánya és unokája társaságából.

Negyedszer. A szájjal való imádságot a Szent Anna tiszteletire el ne mulaszd; úgymint az ő Officiumját, Litániáját és egyéb imádságait, melyek ezen könyvecskében foglaltattak, mondd el azokat ájtatosan.

Ötödször. Szent Anna képét, avagy a kezének formáját kilencszer megcsókoljad, avagy evégre a térdeplő széket, vagy házadnál annyiszor a földet.

Hatodszor. Az ő tiszteletire misét mondass, avagy alamizsnát adj.

Hetedszer. Kedd nap, vagy annak estvéjén magadat valamely ételtől, vagy akár csak tetsző falattul megtarrtóztasd, szemeidet a csintalan nézéstől elfogjad, és munkád közben a héában való fecsegéstől.

Nyolcadszor. A Krisztus Jézusnak és Szent Annának minden vér szerént való atyjafiait, de kiváltképpen a boldogságos Szűz Máriának makula nélkül való fogantatását buzgó ájtatossággal tiszteljed. [66]

Kilencedszer. Minden kedden a felül megírt tanúságokat, mint kelljen a Krisztus atyafiságában magadat juttatnod, elolvassad mint ezen ájtatossághoz való szükséges állapotot, és meg is vizsgálj magadat, mint követed azon tanúságokat.

Midőn szintén az ájtatosságot el akarod kezdeni

Sokan vannak, kik ezen ájtatosságot tartván, mihelyen a templomban bemennek, legottan gyertyát gyújtnak, mely szokást ugyan egyéb ájtatosságban sem vet meg az Anyaszentegyház: Ehhez is illik azért legkiváltképpen; mivel olvastatik, hogy Szent Jakab apostol egykor egy ifjúnak parancsolta, hogy minden kedden a Szent Anna tiszteletire három Miatyánkot s annyi Üdvözlöt és egy Hiszek egy Istent mondana, és amellet az ő képe előtt gyertyát gyújtana, hogy-

ha az ő inségibül meg akarna szabadulni. Mindazáltal azt ne véljed, hogyha szintén a gyertyát meggyújtod, szívedet pedig fel nem gerjeszted, hogy sokat használjon, mivel csak a külső színnel tésszesz eleget az ájtatosságnak; azért azon légy, hogy szíved buzgósággal égjen, és több haszna, hogysen mint az egész térdeplő székedet körös-környül gyertyákkal körülvenned.

A gyertyának bémutatása

Ó boldogságos anya, azon szeretetnek és kegyelmességnek egyességében, mellyel a te édes leányod, a Szűz Mária, az édességes kis Jézust az ő tisztulásának napján a mennyei Atyának bémutatta; élő ajándécul mutatom bé tenéked ezt az égő gyertyát, mely születésednek és boldog halálodnak napján; úgymint kedden, ezen te szent képed előtt meggyújtatott. Hasonlóképpen sok vétkekkel megfertőztetett mocskos szívemet örök áldozatul mutatom bé tenéked: gerjeszd föl a te szeretetednek tüzével, hogy tenéked belől égő kívánsággal s gerjedezéssel életem fottáig szolgáljon. Ó édességes anya, Szent Anna, kívánám, hogy az én testem viasza, szívem égő gyertyává, lelkem pedig égő lánggá változnék! Akarnám egészen magamat égő gyertya helyett a te szent képed előtt meggyújtani, hogy az utol[68]só ítélet napig a te szeretetednek tüzével égjen és megemésztessék! Ó elválasztatott Jézus Krisztusnak nagyanyja, ki itt e földön, mint az égő gyertya, jó erkölcsökkel és szentséggel fénylettél, és mostan is az Istennek királyi széke előtt, mint az égő fáklya világoskodik, és a te világosságoddal az egész mennyországot fényesíted és ékesíted; tessék tenéked az én kicsiny és csekély ajándíkom és tehozzád való szeretetem, és valamíg ez a gyertya ég, mindaddig a mindenható Istennél esedezzél értem, hogy ő az én szívemet az ő szeretetének tüzével felgerjeszteni és értelmemet az ő isméréteinek világosságával s kegyelmességével megvilágosítani méltóztassék. Amen.
Ezék után három Miatyánkat mondj és három Üdvözléket, és Hiszék egy Istent.

Más, rövidebb gyertyának bémutatása

Vegyed, ó boldog anya, dicsőséges Szent Anna ez égő gyertyát, melyet ezen e mai kedd napon a te szűz születésed és boldog halálodnak tiszteletére a te képed előtt meggyújtottam; néked áldozom azt ájtatos szívvel, és azzal egyetemben szívemet is néked adom. Gyullaszd fel azt égő szeretettel tehozzád, tessék néked, ó szent anya ez az én kis adományom, és esedezzél értem az Istennek, hogy szívemet az igaz keresztyényi szeretettel felgerjessze, és elmémet az értelemnek világosságával megvilágosítsa.

Azonba, ha kinek gyertyája nem volna, melyet meggyújtson, olyannak kedve el ne essék az ájtatosságtul, mivel ez a szent anya nem kedvesb kedvvel veszí a jó szándékot, mint szintén az égő gyertyát.

Azután ájtatosan köszöntsd a Szent Annát, mondván:

Ó te dicsőséges és öröktül elválasztott anya, Szent Anna assz[70]szony! Imé én szegény bűnös, te méltatlan szolgáló (vagy szolgáló) alázatos szívvel jövök hozzád és meghajtott térdekkel tisztelem a te szent képedet, köszöntlek téged szívemnek belső részeibül; ó te áldott anya, Szent Anna, örvendek a te nagy dicsőségeden, melyben helyeztettél, mint a Krisztus Jézusnak nagyanyja, és teljes lelkembül köszöntlek téged, és szívembül kívánom, hogy minden emberek téged szeressenek és tiszteljenek; mivel téged az Isten oly igen tisztelt. Áldott légyen a kedd, amelyen te a mi vigasztalásunkra, mint egy fényes hajnal születésed által e világra jöttél, és áldott az a kedd, te, mint egy tele hold, teljes lévén a jóságos erkölcsökkel lelket föladtad. Azért tisztellek téged e mai kedd napon, ó dicsőséges Szent Anna asszony, és a te képed előtt térdeimet meghajtom; itten panaszlom néked szükségemet, teljes bizodalommal lé[71]-vén, hogy kegyes szívedtül vigasztalást vehessek.

Ó kegyes Szent Anna! Mivel sohott inkább fel nem találhatlak, mint a te szent képedben, és nem is tudok hol közelebb hozzád járulnom, mint ezen a te nevedre szenteltetett templomban a te oltárodnál; ha személyed szerint énelőttem volnál, ó minémű tiszteletet tennék néked! Ó mely alázatosan csókolgathnám kezeidet! Mely édesdeden általölelnék! Minémű szíves bizodalommal elődben tenném szükségemet! De mivel ezen kegyelem nékem nem engedték, azért a te képednek méltó tiszteletet tészek; köszöntlek azért téged, ó szentséges Anna ezen te képedben, és köteles tisztelettel meghajtom bűnös fejemet, hozzád emelem méltatlan kezeimet, hozzád fordítom együgyű szememet, ó te valóságos vigasztaló, Szent Anna! Hozzád kiáltok, hogy engem minden lelki s testi szükségimben megsegíts, [72] kiváltképpen ebben (és itt mondd elő szíved szomorúságát) ó mely igen könnyen megsegíthetsz engem, ó kegyes anya! Ó mely könnyen arra indíthatod a te unokádat, Jézust, hogy e szükségemben az önnön maga ígérteit beteljesítse, megadván szívem kívánságát. Ó hatalmas anya, nyerd meg kérésemet, a te nevedben áldom ma az Istent a te szerencsés születésedért és dicsőségesen e világbul való kimúlásodért, kérlek téged alázatosan mindazon malasztok által, melyeket az Isten a földön és mennyégben adott, hogy ne utálja meg könyörgésemet, és nyerd meg, amit kérek. Kérjed szerelmes leányodat, a szentséges Szűz Máriát, az egek királynéját, hogy veled egyetemben a Szentháromság isteni széke eleiben lépjen és érettem esedezzen; hogy ha az Isten dicsőségére és lelkem üdvösségére vagyon, amit oly szívesen kérek; azonban teljes reménységgel lések, hogy az Isten [73] semmiben néktek ellent nem tartván, ebben is kéréstekben eleget tészen. Ó szentséges Anna! Ismértesd meg velem, hogy héában nem esedeztem néked, ne hagyj vigasztalatlanul magad elöl elmennem, hogy a te anyai szent nevedet mind ezen, mind a más világon örökké dicsérhessem. Amen.

Más üdvözlőlet

Ó te nemes nagyanya, kit az örök dicsőségnek királya a Jézus Krisztus öröktől fogva magának elválasztott vala, te vagy hív szószólója azoknak, kik benned bíznak; ó nagyérdemű anya, Szent Anna asszony! Én szegény bűnös, ím elődben jöttem, hogy emlékeztetnélek arra a nagy malasztra, melyre az Isten minden asszonyok között, kik természet szerént fogadnak, méltóvá tett, hogy méhedben fogadnád, nem a haragnak és bűnnek, hanem az Istennek nagyon kedves leányát, a legszentségesb és tiszt[74]taságosb szüzet, ahol sem a bűnnek, sem a gonosz ellenségnek soha semmi része nem volt, mivel ő az Istennek gondviselése által, mint egy makula nélkül való gyümölcs a te méhedben fogantatott. Ezen nagy malaszt által kérlek téged, ó csudálatos anya, Szent Anna, hogy a te makula nélkül fogantatott leányoddal, Szűz Máriával egyetemben nékem a mi Urunk Jézus Krisztusnál hív szószólóm légy, aki néktek semmiben ellent nem tart; hogy azért rajtam könyörüljön, mint egy Ádám fián, aki bűnben fogantatott és született; kérlek téged a te születésedért és szerencsés általmeneteledért, ó szerelmes anyám, Szent Anna, emlékeztess Krisztust ígéréte, melyet tett néked, hogy mindenek, akik téged tisztelni fognak lelkekben és testekben szerencsések lesznek, és ha téged az ő szükségekben segítségül fognak hínya, a te nevedért meg fognak hallgattatni; azért a te édességes ne[75]vedért kérem az én Istenemet, hogy engem az én szomorúságomban megerősítsen, és mindennemű szükségemben meghallgasson. Amen.

Ezek után a szentgyónáshoz és kommúnióhoz járulhatsz, melyhez való imádságok külömbféle könyvekben találhatók. Ha pedig valaki nem gyónik, legalább lelkiképpen tegye azt, megszárván s bánván bűneit, és buzgó kívánsággal az Oltárszentségben részesítse magát a szentmise alatt, és annak utána ajánljad az Istennek elődben vett ájtatosságodat, mondván a Jézus szent nemzetsége tiszteletire ezt, avagy ehhez hasonló imádságot.

A kilenc keddi ájtatosságnak felajánlása

Örök mindenható Isten, aki méltóztattál Szent Annának azt a kegyelmet tenni, hogy ő a te született fiadnak anyja szülőjévé lenne; hálákat adok néked mindazokért a nagy malasztokért, kiket e szent anyának adtál, és mostan is tészes véle sok kegyelmességeket, mind e világ előtt megdicsőítvén őtet a sok csudatételek ál[76]tal, meghallgatván azok könyörgését, kik az ő érdeméhez folyamodnak és általa isteni hatalmadtul valamit kérnek. Ó én szívemnek Istenem! Ímé elődben jöttem és néked fölláldozom ezen ájtatosságomat, ugyanannak tiszteletire, akit te oly igen tiszteltél és magasztaltál; de kiváltképpen pedig azon kilenc hónapoknak tiszteletire ajánlom ezen ájtatosságokat, amelyeken méhedben hordozta a makula nélkül fogantatott leányát; és erről megemlékezvén, kötelesen hálákat adok tenéked, ó én kegyelmes Istenem, a te nagy kegyelmedért és malasztodért, melyet énvelem tettél már sokszor, meghallgatván kérésemet

e nagyanyának érdeméért. Kérlek azért, Uram, alázatosan, hogy e mostani szükségemben is meghallgass, mivel ez a nagyérdemű anya esedezik érettem, aki néked és szent Fiadnak mindenkor tetszett; mindenek fölött arra céloz kívánságom, hogy én e dicsőséges anya [77] erkölcsinek követése által arra juthassak, hogy azok számába számláltassam, akikről szent fiad, Jézus mondta volt? *Aki az én Atyámnak, ki mennyekben vagy, az ő akaratját térszi, az, az én bátyám, húgom és anyám.* Azért ha nem volna a te nagyobb dicsőségedre, amit kérek, hogy abban meghallgattassam, tehát csak azt a kegyelmet kérem tőled, hogy értelmemet megvilágosítsad, hogy mind ebben, s mind egyéb dolgokban a te szent akaratodat megismérjem, és mindeneket békességes tűréssel viseljek, és nagy állhatatossággal mindhalálomig a te akaratodat bétöltsem, ugyanazon mi Urunk Jézus Krisztus által, ki teveled és a Szentlélekkel egyetemben él és uralkodik mindörökké. Amen.

Az Isten Anyjához való könyörgés

Ó dicsőséges mennyei királyné és Szűz Anya, ki a Szent Annátul makula nélkül fogantattál, aki magad parancsoltad egy hív szolgádnak, [78] hogy Szent Anna, akinek méhéből az eredendő bűnnek mocska nélkül származtál: te parancsoltad, hogy szent anyád ünnepét nagy ájtatossággal üllenék. Ó nagy érdemű szent anyádnak leánya, ki a te szent anyádnak képét mennyországbul lehoztad, és azt némely ájtatos szűzeknek kézzel-kézre adtad, mondván, hogy valami tiszteletet szent anyádnak tennének, azt kiváltképpen való kedvvel vennéd; és arrul is bizonyos ígéretet tettél egy jelenésben, valakik édesanyád böcsületit oltalmazni fogják, mindennemű szükségekben, és kiváltképpen halálok óráján nagy vigasztalást vennének. Engedd azért kegyelmesen, ó mennynek királynéja, hogy én ez ájtatosság által ígéretedre méltóvá lehessen, melzet is megérdemleni teljes erőmből igyekezem. Amen. [79]

Ájtatos imádság

*a Szent Annához, mely egyben foglaltatott
e szent anyának bizonyos jelenésiből és csudatételéből*

Ó dicsőséges Szent Anna, a fölséges Isten Anyjának nagyérdemű anyja, Jézus Krisztusnak elválasztott nagyanyjának nagyérdemű anyja![] Azért a szeretettedért és minden tiszteletekért, melyeket tenéked az Isten az Úr Jézus és a te szent leányod, Szűz Mária mutat, kérlek téged, adjad, hogy állhatatosan tiszteljelek, és nyerd meg nekem, hogy buzgósággal készüljek a halálhoz, hogy én is méltóvá lehessen ama vigasztalásnak szavaira, mellyel Szűz Mária biztatá halálra vált szolgádat. Szóljon azért nekem is a Szeplőtelen Szűz Mária, mondván: a te nénéd vagyok, és azért a poklot előtted bézárom, hogy abban ne menj, mert ez én szerelmes anyámat, Szent Annát buzgón tisztelted.

Ó minden tiszteletre és szeretetre méltó anya, mely nagy vigasztalásokat vesznek halálok óráján, kik né[80]ked híven szolgálnak! A pokol kapuja előttök bezárattatik. Te vagy, aki dicsőségesen megjelentél egy hív tisztelőnek, így vigasztalván őtet: *Nemde nem tudod-e, ó keseredett szív, hogy birtokomban vannak a mennyei paradicsomnak minden kincsei!* Mindazokbul azért, ó Szent Anna, kérlek téged, adjad nékem, hogy mind szerencsében, s mind szerencsétlenségben buzgón kívánjam az Isten akaratjának bételjesítését, és hogy annak igaz követője legyek.

Szentséges anya, aki sietséggel megsegítetted és a Krisztus Jézus igaz barátságában megerősítetted, aki segítségül hívott tégedkísértetinek üdöjén, mondván: Ó Szent Anna, a te lábaidhoz tészem lelkemet. Ó Szent Anna, szabadíts meg lelkem után leselkedő ellenségimtül! Segíts meg azért engem is mindennemű incselkedő kísértetemben, mivel a gonosz kísértő csak azt kívánja, hogy nevemet a választottaknak könyvéből kitörülhesse. [81]

Ó egeknek áldotta, Szent Anna, aki egykor Szent Coléta szűznek megjelentél, arany edényt tartván kezében, amely drága edényben Szent Coléta szűznek imádságit az Isten széke eleiben vitted, sok mennyei szentektül kísértetvén. Gyullaszd föl azért az én hideg imádságomat is, és tedd azt méltóvá, hogy az Istennek aranyas edényében, azaz az ő isteni szereteti tűzében fölládoztattassék.

Ó vigasztalással teljes anya, aki némely mezei munkásoknak szemlátomást a verítéket orcájokrul eltörlötted; taníts meg engem is, hogy munkáimat oly istenesen végezzem, hogy verítékem az Istennek nagyobb dicsőségére legyen, és oly módon kedvet találjak az Isten színe előtt.

Ó malasztal teljes Krisztus Jézusnak nagyanyja, akinek dicséretit Spanyolországban Villanova nevű helyben egy templomban az angyalok sok emberek hallottára éneklették, [82] mondván: Szent Anna az angyalokkal örökké uralkodik mennyországban. Ó légy szószólónk, hogy mink is társaságodban számláltassunk.

Ó csudálatos, tehozzád folyamodnak mindenek, te egész városokat a dög-leletességtül, sok számlálhatatlan rabokat a pogányok kemény fogságából megszabadítottál; egynéhányat az halálbul életre föltámasztottál, sokakat pedig lelki s testi szükségükben, s legkiváltképpen halálok óráján megsegítettél; a te kezeid, mint oly kegyes anyának, mindenkor készen vannak a szűkölködők segítségére, te senkitül meg nem vonszod kezeidet; azért hozzád jöttem, mint bizonyos segítőjéhez minden szűkölködőknek; azért fordítsad hozzám a te kegyes szemidet szent leányoddak s Jézussal egyetemben és könyörögj érettem.

Elsőben. Szent Anna, aki Szent Joákimmal eljegyeztettél, és véle egyeség[83]ben laktál, könyörögj érettem a te Szent leányoddal, Szűz Máriával. *Üdvözlégy Mária, etc.*

Másodszor. Szent Anna, aki javaidnak egy részét az Isten szolgálatjára, egy részét pedig a szegényeknek adtad, esedezzél érettem szent leánnyal, Szűz Máriával. *Üdvözlégy Mária, etc.*

Harmadszor. Szent Anna, aki hosszú magtalanságod után buzgó imádsággal az Istentől testednek áldott gyümölcsét megnyerted; könyörögj érettem szent leánnyal, Szűz Máriával. *Üdvözlégy Mária, etc.*

Negyedszer. Szent Anna, a makula nélkül fogantatott leánnyal szerencsés szülője; esedezzél érettem ugyanazon szent leánnyal, Szűz Máriával. *Üdvözlégy Mária, etc.*

Ötödször. Szent Anna, aki szent leánnyal szorgalmatos gondnal neveltetted, könyörögj érettem azon szent leánnyal, Szűz Máriával. *Üdvözlégy Mária, etc.*

Hatodszor. Szent Anna, aki három [84] esztendő leánnyal a templomban fölvitted; esedezzél érettem szent leánnyal, Szűz Máriával. *Üdvözlégy Mária, etc.*

Hetedszer. Szent Anna, aki az elválasztott szüzet, szerelmes leánnyal Szent Józseffel való eljegyzésre vezértetted; könyörögj érettem szent leánnyal, Szűz Máriával. *Üdvözlégy Mária, etc.*

Nyolcdszer. Szent Anna, akinek minden öröme s vigasztalása Szűz Máriával és az Isten Fiával, Jézussal vala; Imádj Istent érettem ugyanazon szent leánnyal, Szűz Máriával. *Üdvözlégy Mária, etc.*

Kilencedszer. Szent Anna, aki boldogul kimúltál e világból Jézus, Mária és József jelen léteben; Imádjad a Jézust érettem mind egész szent nemzetiséggel együtt. *Üdvözlégy Mária, etc.*

Tízedszer. Szent Anna asszony, vigasztalója és oltalma mindenknek, légy mindenkor szószólóm, a te szent leánnyal, Szűz Máriával és az Úr [85] Krisztus egész atyafiságával egyetemben, hogy életemnek minden üdejében megismérhessem és bételjesíthessem az Isten szent akaratját, és hogy örök nyugodalmom légyen az Úrban. Amen.

Krisztus Urunk szent nemzetiségéhez való könyörgés

Sok ezerszer köszöntelek titeket az Úr Krisztus Jézusnak öröktől fogva elválasztott vér szerént való atyafiai. Ó fölséges mennyei Királyné, a te szüléiddel, Szent Joákimmal és Annával, s szűz jegyeseddel, Józseffel egyetemben hallgasd meg az én fohászkozásomat, és az én kiáltásom jusson a te dicsőségednek széke eleiben. Ó Keresztelő Szent János, a mi édes Üdvözítőnknek előjáró követje! Ó ti áldott apostoli, a mi Urunknak kedves tanítványi, Szent János evangélista, nagyobbik Szent Jakab és kisebbik Szent Jakab és Judás Taddaeus, akik a [86] Krisztussal fogtok ülni és megítélni a bűnös világot, legyetek kegyes szószólóim, hogy kérésemben meghallgattassam. Ó ti dicsőséges férfiak és mennyei polgárok: Simeon, Kleofás és József, kik másképpen igazaknak hívatattok, kérlek titeket, hogy az én könyörgésemet mutassátok bé a fölséges Is-

tennek. A ti anyai karjaitokban, ó dicsőséges szent asszonyok: Szent Erzsébet, Mária, Kleofe, Mária Salome és Mária Johanna, ajánlom az én szívem szorongatását és reménlem, hogy tőletek vigasztalást vészek, amint szoktak a gyermekek az ő anyjuktól venni. Ó ti mindnyájan, dicsőséges szentek, az édes Jézustul származott gyökerek és ágak! Ó malasztal teljes vérforrási a mi üdvösségünknek, hadd érezzem gyümölcsét a ti könyörgéstekeknek és csak egy cseppecskéjét a ti malasztol[87]toknak nyújtsátok nékem. Emlékeztetek titeket, ó mennyei fejedelmek, arra a megfoghatatlan kegyelmességre, melyet az Isten veletek tett öröktől fogva, elválasztván titeket a maga vérségére; azért lábaitokhoz borulván alázatosan kérlek titeket, hogy amit ti vér szerént érdemletek, én azt lelkiképpen nyerjem meg, úgy, hogy mind itt, s mind az örök életben az elválasztottak számában számláltassam. Amen.

Kiváltképpen való gyakorlatosságok minden keddre

Amint följebb megmondattott, hogy a Krisztussal való atyafiság nemcsak pusztán az imádságban áll, hanem az imádsággal a jóságos erkölcsökben is, azért következnek mind a kilenc keddre szép elmélkedések magán elosztva, amely elmélkedések rend szerént vétettek a Szent Anna életéből, kinek is formáját vagy leábrázolását nagyobb buzgóságára képek írásiban előadom.



Az első keddre, midőn az ájtatosság elkezdetik



*Amint ez első kép mutatja,
hogy Szent Joákim és Szent Anna házasságban nagy egyességben élnek*

[88]

Erről való elmélkedés

Gondold meg, mintha szemeiddel látnád az egy pár szent házасokat, Szent Joákimot és Szent Annát, nagy szelídséggel, mint két gerlice egymással lakván az ő házokban, egy helytelen és rendetlen szó sem hallatott, semmi visszavonás vagy ellenkezés ott nem találtott; valami az egyiknek tetszett, a másik is azt akarta, s valamit az egyik jónak nem ítelt, a másiknak nem tetszett; ebben az házban föl találtott a legdrágább kincs, úgymint a szívnek s elmének egyessége. Tanulj ettől a Szent Annától minden helyen magadat mindenekhez, kik-

kel lakol, egységgel és békességgel viselni. A Krisztus atyafiságában nem kell semmi visszavonásnak lenni, mert Üdvözítőnk önnön maga mondja, így szólván: Arrul ismérnek meg titeket, hogy az én tanítványim és jó barátim vadatok, hogyha egymást szeretők lesztek: Földi pa[89]radicsom és angyali lakóhely, ahol az akaratoknak megegyezése vagyon; ellenben pedig pokolbéli gyötrem az együtt lakó személyeknek, visszavonása. Azért soha magadat olyan állapotra ne add, ahol köteles lennél az együttlakásra, hacsak az Isten lelke nem vezérli az igaz egységet. Nem csuda, hogy gyakorta nagy egyenetlenségek találhatók némelyek között, mivel nem az Isten lelkével viseltetvén, hanem a testi megvakult hívságos lélektől szívek vezéreltetvén a magok hivatalját megvesztegetik; és mit kell cselekedni, midőn efféle eset megléend, az oly állapotban, melyet azután meg nem változtathatnak? Az olyanban azért legalább a megátalkodott akarattal és a túrheterlen nyelveskedéssel ne gyútsd a harag tüzét, melyet az egyenetlenségnek lelke szüntelenül szokott gerjeszteni az együtt lakozó személyek között. Tartsd magadat a Krisztus származásának fájához, aki a békeségben gyökeret vert, a szeretetben kiterjedett és az egyenetlenségnek szelétül föl nem háborítottik.

A följebb megírt elmékedéshez való tanúságok

1. *Az olyan emberrel való lakást kerüljed, hol az egyenetlenségtől, avagy egyéb lelki veszélytől kellene tartanod. [90]*
2. *Olyan szót szádbul ki ne eressz, amely békétlenséget és unatkozást okozhatna.*
3. *Engedj és távozzál el, hogy a fölgyuladt harag tüze a pártütéssel inkább ne gerjedjen.*
4. *Inkább az emberek kedvéből akarj kiesni, mintsem olyanra engedj, mely Isten ellen való volna.*
5. *Gyakorta azokáért könyörögj, akikkel vagy a hivatalod szerint, vagy magad alkalmatosságodért együtt lakol.*
6. *Egyebekkel megegyezz, minekelőtte az Oltáriszentséghez járulsz.*
7. *Mindenben a lelkiatya oktatása szerint cselekedjél, és ha szintén valamely kedvetlenségben volnál is, az Úr vételétől sokáig el nem maradj.*
8. *Nyolcadszor a házások, az atyafiak s egyebek között való egyenetlenség csinálásátul magadat szorgalmasan oltalmazd.*
9. *Minden alkalmatossággal keress módot, hogy a békességet és keresztény szeretetet egyebekben megtartsad.*

Imádság

Úristen, ki az emberek szívét igazgatod, és minden jövendőket tudsz, tarts meg engem a tökéletes szere[91]tetben és egységben azokkal, akikkel együtt lakozom; oltalmaz meg engem az olyan állapottul és társaságtul, amelyet látsz, Uram, hogy nékem botránkozásomra vagy bűnre vívő volna; ellenben adjad,

Második leábrázolás a második keddre



A Szent Anna az ő jószágának jövedelmét három részre osztá

Elmélkedés

E kép, avagy Szent Annának leábrázolása, a gazdagoknak tanúságért, a szegényeknek pedig vigasztalásért adatik eleikben. Mert ha Szent Anna az ő kegyes kezeit élteben örömet kinyújtotta a szegény szűkölködők segítségére, mennyivel inkább remélhetjük az ő segedelmét, midőn már a mennyország böcsülhetetlen kincseivel bír. Kétségtől azért kegyes irgalmát inkább kiterjeszti a szűkölködőkre, ha az irigy szerencse vagy titkon, vagy [93] nyilván a szegénységnek öres zsákját nyakadba vetette. Légy jó reménységgel, mert ez a Szent Anna sokakat segített már meg az ő szükségek üdöjén; tőled sem vonzza meg

adakozó kezeit, ha csak üdvösségre leszen. Azonban ne is kívánj gazdag lenni, hanem kívánj inkább szegényen bémenni annak üdöjében a szentek gazdagságában. Mely sokaknak, akik a szegénységnek istápjával csak egyszer kolompozván, a mennyország kapuja nékik fölnyittatott, ellenben akik tele zsákokkal és nehéz terhekkkel valának, szintén nem mehetének bé a mennyország kapuján, valamint a teve mehet által a tő fokán. Hiszem a Krisztus nemzetségében többen valának szegények, mintsem gazdagok; a Szent Anna önnön maga sem volt a leggazdagabbak közül. És mindazáltal jövedelmének csak harmad részét tartotta meg maga szükségére, a másik két részét pedig, egyikét a templomhoz, másikat a szegények segítségére adta, Szent Hieronymus bizonyítása szerint. Gondold meg, mi módon rendeled el jószágodnak jövedelmit, talán mindenestül azt csak hívságra és pompára költöd, mintha a bőv kezű Isten téged azért áldott volna meg oly gazdagon, hogy azáltal hanyatt-homlok mennél a veszedelemre. Mely méltán pirulhatsz a te cifrakodásodért, [94] látván magadat drágább és szebb öltözetben, mintsem az Isten házában az ő oltári vannak fölékesítve. Aki a Jézus atyjafia akar lenni, mindenkor készen légyen, hogy őtet mindennemű szükségiben megsegítse, és nagy jó kedvvel bőv légyen hozzája. Ezt pedig a szegényekben teheted meg, mert valamit azokkal tészünk, azt az Úr úgy vészi, mintha ővéle tennénk. Lásd meg azért minémű atyafiságot mutatsz a Krisztushoz, midőn az ő szegényit nemcsak szeretettel nem segíted, de annak fölötté nagy kedvetlenséget mutatsz hozzájuk, sőt talán el is üzöd magadtul. Nehéz vala Lázárnak, midőn rakva lévén fekélyekkel, a dúsgazdagnak ajtaja előtt eltaszított; de jutalmát vévé, mert nagy dicsőséggel vitetett Ábrahám kebelében. Ne fordítsad javaidat olyan módon, hogy lelkiismereted megterheltecsék, hanem inkább lelked vigasztalására s Isten akaratja szerint költsed azt, hogy netalántán valaha a szerencse szerencsétlenségre ne forduljon, és midőn legbizonyosbnak tartod magadnak a mennyországot, akkor valahogy a veszedelemre ne taszítottassál, és az egy kis üdőig tartó szerencséért az örökös szerencsétlenség ne érjen. [95]

Mint kell a följebb megírt jószágok erkölcsökben magadat viselni.

Tanúságok

- 1. Egy filyért se, avagy csak annyi ért se tarts házádnál, amelyet igazságosan a magad tulajdonának nem tudsz lenni.*
- 2. A szolgáló cselédnek, úgy a napi számos munkásodnak az ő bérét meg ne tartsad, és fölöttébb keményen ne is vess számat azokkal; ez ilyen pedig gyakorta oly alamszna, mely méltán megkívántatik.*
- 3. Fölöttébb gondos ne légy e világi jók keresésiben, mert ki tudja, meddig bírod azokat és kire jutnak, amelyeket most bírsz.*

4. *Ami asztalodon megmarad, oszd a szűkölködőknek, és e' lelked hasznára való gazdálkodásod lésszen.*
5. *Jól meggondold, midőn a Szent Anna példája szerint javaidból az Isten és az ő szenteinek tiszteletükre részt akarsz adni, mint adjad azt, hogy leginkább az Isten dicsőségére essék.*
6. *Azokat a lelkeket igyekezzed segíteni, akik a nagy szükségűtől kénszerítettvén vétkeznek, és az a lelki alamizsnálkodás annyival érdemesebb lésszen, amennyivel meghaladja a lélek a testet.*
7. *Elrejtett házi szegényeket keress és [96] azoknak úgy alamizsnálkodjál, hogy a bal kezűd semmit se tudjon a jobb kezűd alamizsnálkodásáról.*
8. *Minden héten a te nyereségedből tégy félre, hogy azzal jócselekedetet tégy felebarátod javára.*
9. *Sokszor áldozzad és ajánljad Istennek javaidat, hogy azokkal azt tegye, ami kedves öelötte.*

Imádság

Úristen, kinek kegyes és adakozó kezeitől adattatnak minden földi jók, alázatosan hálákat adok néked minden szerencsédért és jókért, melyeket nékem ez üdőig minden érdemem kívül adtál, mindenem tiéd, mivel tőled vagyok, valamim van; azért nem is egyébként, hanem a te isteni szent áldásod szerint akarom javaimat rendelni. Ha tetszik néked, Uram, hogy javaimból valamelyet elvégy, tiéd az, és nem vészted az enyimet, hanem a tiedet. Áldott légyen a te neved minden üdőben, mind sze[97]rencsémbe s mind szerencsétlenségemben. Ímé én Istenem, mindeneket a te tetszésedre hagyok, és kedvedért kész vagyok mindentől megválni. Adjad értenem, miképpen fordítsam javaimat a te nagyobb dicsőségedre és lelkem vigasztalására s a szűkölködők segítségére. Te pedig Uram, adjad nékem a jóságos erkölcsnek bővségét, hogy a világi jókkal úgy éljek, hogy az örökkévalókat elnyerhessem. Amen.

Más a Szent Annához

Ó dicsőséges Szent Anna, ki férjeddal egyetemben, Szent Joákkal, a te javaidnak nagyobb részét az Isten szolgálatjára és a szegények segítségére adtad, nyerd meg nékem ezt a malasztot az Istentől, hogy megelégedjem azzal, amelyet a kegyes Isten ad, és hogy őtet mind a bővségben, s mind a szükségnek üdőjén áldjam, és néki hálákat adjak. Min[98]deneket pedig az ő nagyobb dicsőségére s lelkem hasznára alkalmaztassak, hogy úgy a mennyei dicsőséget elnyerhessem. Amen.

Harmadik leábrázolás harmadik keddre



*Szent Anna az imádság által
az hosszú üdöig tartó magtalanságtul megmenekedik*

Elmélkedés

Még az igen szent s az Istennek tetsző emberek sem lehetnek kereszt nélkül, sőt gyakortább azok terhelhetnek azzal inkább, mintsem akik magok tetszéseken járnak és a jóságos erkölcsöket messze kerülik. Mivel az Istennek tetszetél, úgymond a szent angyal Tóbiásnak, szükség vala, hogy megpróbáltatná. A Szent Annának magtalan volta nem volt egyéb, hanem hosszú üdöig való kereszt és szomorúság. Mivel az Ótestementomban átok alatt tartatott a magta-

lanság a házason, azokért lón, hogy a főpap Szent Joákimnak, méltatlannak tartván az ő áldozatját, az oltárrul elvetette. [99]

Gondold meg, hogyha ez a nagy kereszt nem méltán okozhatta-e Szent Annának a szorongatást és szomorúságot! Mindazáltal nagy volt az ő békességes volta, és noha sok fohászokdási és szüntelen való könyörgési a jó Istentül meg nem hallgattattak, de mind úgy sem akart az ő akaratja egyebet, hanem csak azt, amit az Isten akart. A' volt az ő vigasztalása, hogy tudta, hogy az Isten békességes tűrését kíván tőle az ő szenvedésiben. Kövesd a Szent Anna példáját és ne véld azt, hogy a te- és egyebek keresztje között hasonlatosság nem volna, mert az olyan képzés szokott származni a te pártütésed és tűrhetlenségéből, amellyel az Isten gondviselésének és kegyességének ellenállasz, mintha az Isten nagyobb s több terhet rakna reád, mintsem elviselhetnéd. Valamíg egy kereszt terheli vállaidat, addig egyebeknek súlyát nem érzed, és azt hisszük, hogy az legnehezebb. Ne vétkezzél azért eféle képzésekkel, hogy neta-lántán az Isten méltán olyat ne eressen reád, amelyhez az elébbeni hasonló nem volt; ne mond azt, hogy úgy látszik, mintha az Isten rólad elfelejtkezett volna, hogy ne emlékeznék meg az ő barátjairól, ki gondviselése által még ellenségirül is el nem felejtkezik. A sok szenvedések téznek téged mélt[100]tóra a Krisztus atyafiságára. Mert annak genealógiája a kereszt jelébül ismértetik meg. Az Isten Fia mind ez üdőig is az ő szenvedésinek poharátcsak az ő legjobb barátira köszönti. Ha azért te is a Krisztus tagja akarsz lenni, bátor szívvel nyúl az Úr poharához, mely noha keserű tenéked, örök áldást nyer Istentül. Mondjad azért: Ha meg kell lenni, légyen meg az Isten akaratja mindaddig és oly formán, míg Isten akarja. És ez az atyafiságos ital.

A békességes tűrésnek gyakorlatossági

1. *Erős hittel el kell binni, hogy valami szenvedést az Isten reánk ereszt, a mi javunkra rendelte.*
2. *Bízunk, az Isten hogy többet reánk nem ereszt, hanem csak amennyit a mi gyarlóságunk elviselhet.*
3. *Valamely teremtett állathoz ne kapcsold reménségedet, hanem egyedül az Isten akaratjában keresd nyugodalmadat.*
4. *Soha az Istentül, még valamely szentnek érdeme által is, ne kérj valamit általjában, hanem ilyen formán: ha az Istennek nagyobb dicsőségére és lelkennek üdvösségére szolgál.*
5. *Ha meg nem hallgattatunk, az Isten gond[101]viselésében bízunk, mert ő tudja legjobban, mi légyen nekünk hasznunkra, vagy kárunkra következendőképpen.*
6. *Ha olyat kérsz, mely éppen mulandó dolgot foglal magában, hadd egészen Istenre annak megnyerését.*
7. *A szenvedés és háborúság közben adj hálát az Istennek teljes szívvedbül, és magasztaljad őtet; ez a te jószágos erkölcsöd az Isten előtt naggyá és tökéletessé teszi.*

8. *A Miatyánkban kiváltképpen való vigasztalással monddj ama kérést: légyen a te akaratod.*
9. *Erős és bátor szívvel menj eleiben a háborúságoknak, és ellenkezéseknek üdöjén, és ennek fölötté ugyan óhajással kívánjad szenvedni, amit az Isten elrendelt felőled. A keresztet két kézzel fogni, ez a keresztény tökéletességnek fölsőbb garádicsa.*

Imádság

Ó én szerelmes Istenem, akinek akaratja és rendelése nélkülük legkisebb szenvedés sem érhet engem; mindeneket azért, amelyek reám következnek atyai kezedből, nagy kedvvel veszem. Ímé a te teremtett állatod [102] vagyok én, te pedig az én hatalmas uram, s egyszersmind kegyes atyám is. Reménlem azért, hogy többet reám nem eresztesz, hanem csak amennyit a te malasztoddal elviselhetek. Ezerszer s még ezerszer újítom meg teljes szívemből ama szöveget: Légyen a te akaratod, miképpen mennyben, azonképpen itt a földön is. Noha ugyan érdemem szerint keményen súlytogatsz, Uram, mindazáltal atyai kezedet csókolom, és kész vagyok minden nehézségeket ez életben megállani a te akaratod szerint; csak bűnéimet engedd meg, és azokért örökösen magadtul el ne vess. Ez az, amelyet tőled mindenek fölett kérek, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Más a Szent Annához

Ó malaszttal teljes Szent Anna asszony, kérlek téged a te békeséges tűrésed által, amellyel a mag[103]talanságnak keresztit viselted, nyerd meg nékem az Istentől a békeséges tűrésnek malasztját, hogy minden ellenkezésekben egészen az Isten akaratjára hagyjam magamat, és egyebet ne akarjak, hanem csak ami az Istennek tetsző, és hogy mindenkor a te anyai oltalmad alatt élhessek, mint egy atyjafia a Jézus Krisztusnak, akinek akaratja az Isten akaratjával mindenkor egyesítve marad, mindörökké. Amen.



Negyedik leábrázolás a negyedik keddre



*A Szent Anna nagy örömmel szüli
az ő makula nélkül fogantatott szentséges leányát*

Elmélkedés

Minémű nagy öröme volt Szent Annának, midőn a hosszú magtalanság után magzatja lőn, és ő kisedét szülvén s anyai [104] karjaira vévén, kétség nélkül az Istennek nagy hálákat adott azért a mennyei ajándékért, és azt az Istennek fölajánlotta. A fölségesnek leánya és az angyaloknak húga, a te lelked, ó ember! Fontold meg azért Szent Dáviddal ennek drága árát, mert valami az emberben van baromi, ahhoz nem hasonlítottathatik, mert az az Istennek tulajdon képe; valami mulandó, s valami halandó hozzá nem hasonló; valami földi s üdőig

való, az ő mivoltával nem egyenlő, mert az ő származása mennyből való. Noha az újonnan született kisdéd Mária a testi szépség szerént is meghaladta minden leánzóknak szépségét, mindazáltal Szent Annának nem annyira tetszett leányának testi ékessége, amint tetszett néki lelkének malaszttal való teljes volta, tudván, hogy annak szépsége sokkal meghaladná a testi ékességet. Tanuld meg, hogy nem kell annyira böcsülni azt, amit valakiben szemeinkkel látunk, mint a belső láthatatlan dolgokat. Inkább kell és szükségesb a lelki gondviselés, mintsem a testi. Azt mívelték mindenkor az Isten hív baráti, soha a test alkalmatlanságival annyit nem gondoltak, mint a lelki kárral; ellenben az Isten ellenségi minden gondjokat csak a testi gyönyörködésekre fordítják, keveset, vagy éppen semmit sem [105] gondolnak lelkek üdvösségével. Gondold meg, mely veszedelmes legyen a testnek tilalmas dolgokat engedni, s azonban a lelket azzal a veszedelemre taszítani. Semmi drágább kincse nincs az embernek, mint a lelke, semmi fogyatkozottabb, mint a teste: ez földből való, és azért megint a földdé, a rothadás által kell néki lenni, a lélek pedig mennyországból vette eredetét, azért az egek bírására teremtett. A testi színlétel alatt ó, mennyi rútságok rejtettek el! A lélekben vagyon minden alkalmas létel, az isteni malasztoknak bévétele. Ah, könnyörülj ily nemes teremtett állaton, kiben áll emberi voltodnak legfőbb mivolta, és ne hódultasd azt a testi cselekedettel a test alá, és következendőképpen az örök veszedelemre ne taszítsad! Vajon ez-é az, hogy mulandó dolgoknak fölöttébb való kívánságával a lelkünk örökkévalóságáru megfélejtkezünk? Vajon lehet-é az igaz Krisztusnak atyjafia, aki szent vérenek drága árán vett lelkét oly kevésre becsüli?

Ezen igazságnak cselekedeti

1. *A külső szépségtől meg ne csalattassál, mert ki tudja, minémű megundokíttatott lélek vagyon elrejtve a szép test alatt.*
2. *Senkit azért meg ne utálj, se ne gyűlölj, [106] hogy a természet őtet föl nem ékesítette a testi szépséggel, netalántán a lélek annyival kincsesben vagyon fölékesítve az isteni malasztokkal.*
3. *Az olyan emberektől ne irtózzunk, akiknek a betegségek mi képzsinknek ellenére volna, mert az Isten képe, mely a lélekben bényomva vagyon, senkit utálatossá nem tehet.*
4. *A fájdalmakban s testi erőtlenségekben gondold meg, hogy ami a testnek ellenére van, a léleknek hasznos.*
5. *Inkább akarj meghalni, mintsem testi nyavalyádat tilalmas orvoslással megsegíteni.*
6. *Hogy a lélek a testben gyarapodjék, a külső öt érzékenségeket megőrizzed minden rendetlenségtől.*
7. *Mindennémű testi szükségésekben mértékletes légy, hogy a lélek meg ne fogyatkozzék.*
8. *Hogy a lélek a testnek kötelei által a gonoszra ne vonattassék, tanácsos, hogy a testi sanyargatások által a testnek indulati megszaboláztassanak.*

9. *Kendőzéstud, cifrázkodástul és furcsa erkölcsitud oltalmazd magadat, hogy netalántán egyebek lelkeiben botránkozással kárt ne tégy.* [107]

Imádság

Örök mindenható Isten, ki a mi lelkünket a te hasonlatosságodra alkottad és azt parancsoltad, hogy a lélet a test fölett böcsültetnék, engedd kegyelmesen, hogy igazán megismérhessem lelkem nemességét és soha testemnek olyat ne engedjek, amely miatt lelkem kárt vallana. Te tudod legjobban, Uram, minémű erőszakot szokott a test a léleken tenni; ne engedd, hogy a test a lélek ellen pártot üssön, hogy azt a veszedelemre vigye. Ímé kész vagyok, ó én szerelmes Istenem, akárminémű testi alkalmatlanságot szenvedni, hogysen mint lelkemben legkisebb kárt vallani. Tarts[d] meg Uram bennem ezen szándékot, és a kísértetnek üdőjén erősíts meg; ezt kérem tőled a mi Urunk Jézus Krisztusnak szentséges vére által, mely az én lelkemnek drága bére. Amen.

[108]

Más a Szent Annához

Ó dicsőséges Szent Anna! Hálákat adok néked és magasztallak téged azért, hogy az egész világnak vigasztalására szerelmes leányodnak ama malaszttal teljes, áldott nevet adtad, Máriának híván őtet; ezen szent névben tisztelem ama mennyei malasztnak világosságát, amelyre az én lelkem néz, és akiben az én reménségemet helyeztetem. Ó Szent Anna! Adjad segítségül e nevet az én lelkemnek, midőn a testi indulatoktól a bűnre kízstetik; erősítsed ez áldott névvel az én gyarlóságomat a te szereteted és hívséged által, kérek téged, ó Szent Anna. Amen.



Ötödik lebrázolás az ötödik keddre



A Szent Anna isteni félelemben neveli szent leányát

Elmélkedés

Merem mondani, hogy közönségesen az emberek üdvössége leginkább a gyermekek nevelésétől függ. Mivel azoknak szükséges a jóra való vezérlés, minthogy ugyanis az ifjúságban ostromoltatik inkább az ember: az emberi természet az eredendő bűn miatt mindenkor hajlandóbb a bűnre, és a pokolbéli incselkedő lélek is inkább kísérti az ifjúságot, mintsem az öregséget; mivel, mint Clemens Alexandrinus tanítja: a gonosz lélek az Istennek leginkább irigylit az ifjúságtul az ő isteni tiszteletiben eltöltött esztendőket. Vedd eszedben errül, ó virágzó ifjúság, minémű örömet tehetsz az Istennek a jóságos erkölcsök vi-

rágzása által! Gondold meg, minémű hasonlíthatatlan kincseket vettél a szent keresztségben az Istentől, az ártatlansággal [110] megajándékozotván! Ha azért az Istentől szenteltetett köntös a bűn által megszenyesítették, annak kára megtéríthetetlen lészen. Lássátok mindnyájan, kikre az ifjúság nevelése bízott, mely jeles munkát s gondviselést bízott az Isten reátok! A Szent Anna az ő leányát mindennemű tökéletes jóságos erkölcsökben nevelte, inkább akarván, hogy azokkal lenne gazdag, mintsem pénzből és egyéb földi gazdagságokból, mert ugyanis tudván, hogy ezek nem lennének oly hasznosok az üdvösségre, mint a jóságos erkölcsök, kikkel is megérdemlette Mária, hogy az Isten anyja lenne. Dicséretes ugyan a gyermekeknek földi keresményeket hadni, de sokkal szükségeseb az ő örök üdvösségekre gondot viselni, elfogván tőlök azokat, amelyek őket az isteni félelemtől és az ártatlanságtól megfosztanák. Rettenjete meg mindnyájan, ó ti szülék! Az ítéletnek napján, akik az ártatlan vért, mely a ti testetekből vette származását, a ti gondviseletlenségtek s vétkeitek által inkább, mintsem Heródes királyt a lelki mézárszékre viszitek, valamennyiszer őket a gonoszra vívő alkalmatosságtól el nem fogjátok. Ellenetek kiált az igaz vér, akik fiaitoknak s leányitoknak gonoszra vívő szabadságokat engedtek; [111] sőt ugyan kézre adjátok. Aki a rosszat tehetsége szerént el nem távoztatja egyebetül, a mások bűneiért fog büntetődni, mint szintén a magáiért; az újak által való nézés nem használ a tűz oltására, hacsak kézzel hozzá nem nyúlunk. Féljete az örök jajtul mindnyájan, kik a botránkozásnak zablját megereszítetek, midőn valamely ártatlan szem vagy fül jelen vagyon! Az ifjúság tüzet hordoz elméjében, azért könnyen fölgyullad, és így könnyen az örök tűzre jut; azért ennek oltására mondotta Krisztus ama fenekedő rettenetes szókat a botránkoztatás ellen, így szólván: *Jaj annak az embernek, aki által botránkozás jó, aki pedig megbotránkoztat egyet a kisdedek közül, kik énbenem hisznek, hasznosb annak, egy malomkő köttessék a nyakára és elmeríttessék a tengernek mélységében.* Imé mely nagy gondja vagyon Krisztusnak a kisdedekre, kiket úgy félt, mint szeme fényét, és ezek az ő gyönyörűségi az emberek fiai között.

*A följebb megírt tanúságnak
jóságos erkölcsök szerént való módja*

1. *Ifjúságtul fogva kell távoztatni az olyanok társaságát, akik rendetlen erkölcsűek.*
2. *A buzgó imádság által az ártatlanságnak [112] drága kincsét gyakorta kell a szenteknek, skiváltképpen az angyalok oltalmában ajánlani.*
3. *Gyakorta segítséget kell kérni az Istentől, midőn az ifjúságnak gondviselése reánk vagyon bízva.*
4. *Az ifjúság jelenlétében szükség, hogy kiváltképpen való illendő magunkviselésével legyünk.*
5. *Soha semmi alkalmatosságban az ártatlanokat olyanok gondviselése alá ne adjuk, akik isméretlenek, avagy gonosz tisztátalan gyanóságban vannak.*

6. *Vigyázzó szemmel kell lenni a házj cselédre, hogy azok szemtelen, gonosz szókra ne fakadjanak, midőn a tiszta lelkek jelen vannak.*
7. *Egyebektől látván tisztátalanságot az öltözetben, azt megszólltsad, hogy netalántán a te bűnődde ne váljék.*
8. *Nagyobb kedvet kell mutatni a kisdedekhez, míg istenfélők, csendes magaviselek, és kezeckéiket öszve kúcsolván imádkozzonok, mintsem a térdhajásokkal a világi udvariságnak eleget tudnának tenni.*
9. *A már fölcsördült ifjakat a henyéléstől elfogjad, a játékot szokásul venni ne engedjed, azokat a gyanós társaságtul eltitsad, úgy a szükség nélkül való kinn járá[113]soktul és mindennemű titkos öszvejövésektül, akárkivel légyien is, atyai módon oltalmazszad és tartóztassad.*

Imádság

Örök mindenható Isten, hálákat adok tenéked és magasztallak téged a te isteni gondviselésedért, hogy mindenkor adtál nékem oly módot s alkalmatosságot a szorgalmatos oktatások által, hogy azokkal az ártatlanságban megoltalmaztatván mindenkor a te parancsolatidnak útján vezéreltessem. Ímé, én Uram s én Istenem, teljes szívemből bánom, valamit az ellen vétettem, ne emlékezzél meg Uram az én ifjúságomnak vétkeirül, és azokat, amelyeket tudatlanságbul tettem, ne tulajdonítsd nékem bűnül. Néked ajánlom, ó én szerelmes Istenem, mind az én reám bízott s mind pedig az idegen ifjúságot, amely szüntelen a veszedelemben fog; azért oltalmazd azt a te gondviselő kezed által, hogy valami kísértet[114]tül meg ne győztessek. Őrizzed őket, ó mennyei Atya, az ártatlanokat az ártalmas szabadságtul és azoktul, kik őket gonoszra igyekeznek vinni, add nekik a te szent angyalidat oltalmokra, kik a te orcádat szüntelen látják mennyben. Amen.

Más a Szent Annához

Ó dicsőséges Szent Anna asszony! Te az ártatlanságnak hatalmas oltalmazója, kinek anyai ölében és gondviselésében bízta vala az Isten amaz elválasztott drága kincset, Mária ártatlanságát, ó szentséges Anna! Taníts meg minket hasonló eszességre és szorgalmatosságra, hogy az ifjúságot minden jóra vezérelhessük és az ártatlansággal az Istent örvendeztethessük. Ebben lett fogatkozásinkat hozd helyre, és hordozd kezeinket a gyermekek fenyítésében, a mi gondviselőinket pedig mindenkor úgy vezérelj, hogy mind magunk viselésével és cselekedetinkkel az ifjúság lelki épületire lehessünk. Amen.

A hatodik leábrázolás, hatodik keddre



A Szent Anna Máriát a templomban fölviszi, és Mária az Istennek örökös szüzességet fogad

Elmélkedés

Kétség nélkül nagy sokasága a mennyei lelkeknek követték Szent Joákimot és Szent Annát, midőn az ő méheknek makula nélkül való gyümölcsét a jeruzsálemi templomban föl vitték és azt éppen az Isten szolgálatjára föláldozták. Valahol tiszta szüzesség e földön találtatik, bizonyos, hogy azt a mennyei sereg lányomban követi. De ki mond ellent ezen igazságnak? Csak az, aki nem tudja, hogy az angyalok királynéja a boldogságos Szűz Mária, aki ugyan minden szűzek példája, mert ő volt az első, aki amaz angyali áldozatot tette, úgymint a lel-

ki s testi tisztaságos szüzességnek megtartását az Istennek fogadván. Akarsz-é az angyalok szerencsés voltokban részesülni és a jóságos erkölcsökben őket meg is haladni? Nagy őrizettel és buzgósággal oltalmazd meg a tisztaságnak kin[116]csét, kit Mária még három esztendő korában áldozott az Istennek. Ezt tévén követője lészesz a mennyei menyasszonnak, melyért minden mennyei lakosoknak szemei hozzád fognak fordulni, benned fognak gyönyörködni és mindenkor megoltalmaznak. Akármint nyelveskedjék is a világ, és ám mondja, amit akar: ami az egeknek tetszik, csak az helyes, és nem csúfolásra való, maga teljes lévén undoksággal, tiszta szem nem is nézheti, ami mocskos. Ezen áldozatja vala a szent szűznek tökéletes megáldása az ő testének; azért méltán angyali áldozatnak mondatik. E vala egy napkeleti drága gyöngy, azért volt oly nagy az ő búcsője is; e vala paradicsomi liliom, melyet semmi mocskok nem illett, s azért olya makula nélkül való, egy szép tükör a szűzek példájára; azért vala oly tiszta, ha nincsen tehetségedben, hogy az angyalok közé repülj, a testnek gyarlósága miatt, kövesd Szűz Máriának tisztaságos nyomdokit az áldozatra; ha nem lehetsz is test szerént ottan, csak a lélekben tedd azt. A léleknek szabadosnak kell lenni a lelkiismeret vádolásátul, mivel a lélek tisztasága hasonló a forráshoz: mert valamint hogy a forrásbul tisztán kifolyó kristály színű szép vizet megmocskol egy sáros lábnyom, úgyszintén a [117] lelkiismeret tisztasága is a bűnnek sárjátul könnyen megrútítatik. Ha a földből valamely ellenkező párák föl nem ütnek, tisztán marad az ég; hasonlóképpen a lelkiismeret is meghománlyosodik és fölháborítottatik, midőn a rendeletlen kívánságok föltámadnak ember elméjében, a lelkiismeretnek ellene mondhatatlan tisztasága erőszakot tészon a mennyországon, és hogyha az ítéletnek napján azt előmutathatod, bizonyos lehetsz benne, hogy a világ bírása minden egyéb jeles dolgok bemutatása nélkül is az ő jobbjára fog ültetni és az ő atyjafiai számában lészesz.

A tisztaságra való szorgalmatos gondviselés

1. *Az angyali jóságos erkölcsöt az angyali kenyérrel kell keresni; Mária is az ő tisztaságának oltalmát a templomban találta meg.*
2. *Bizodalmos társaságokat akármiféle nemzettel is nem kell tartani; ahol legkéisebb bűnre hívő alkalmatosságtul tarthatni, el kell azt kerülni.*
3. *A szeretetnek lángját minden fölgyjújtó eszközöktül oltalmazd; az olyan személyek látogatását és a vélek való szólást elítávoztasd, akikkel szíved rendetlen indulattal viseltetik.*
[118]
4. *Olyan vigyázatlan szót szádbul ki ne eressz, amely szemérmetlen értelemmel magyarázható.*
5. *A tisztesség és búcsület nemcsak egyebek előtt megtartassék, hanem magán is, mivel az Isten és az ő angyali mindenütt jelen vannak.*

6. Minden szorgalmatossággal őrizd meg szívedet, hogy abban a szeretet, gyűlölség vagy szomorúság gyökeret ne verjen, mivel aféle indulatok a lelkiismeretet nyughatatlanná szokták tenni.
7. Szántsándékkal semmi bűnben ne ereszkedjél, mégcsak bocsánandóban is, és így tisztán marad a lelkiismeret.
8. Gyakorta vizsgálj meg lelkiismeretedet, és a szokásbul lett bűnökért magad szabad akaratjából büntesd meg magadat, és azükben győzd meg magadat.
9. Nemcsak a bűnökért, hanem a bűnre való hajlandóságokat is és lelkiismeretnek szorongatásit a lelki gondviselődnek meg kell jelenteni, kiváltképpen nehéz eséstül félhén.

Imádság

Ó irtalmas Isten! Te tudod, mennyi sok tisztátalan kísértetek rohannak sokszor szívemben, akik u[119]gyan majd hatalommal vonszanak engem és izgatnak a bűnre, akitül én mindazáltal szívem szerént irtózom. Nem engedd, ó én kegyes Istenem, aki a tisztaságot olyan buzgón kedveled, hogy valaha oly utálatosságba essem, aki az én állapotomnak s lelkem tisztaságának ellene volna. Tisztán kívánok élni és inkább akarok minden egyéb kárt vallani, mintsem a tisztaságban meg nem állani, tudván azt, hogy a te isteni szemeidnek az fölötté kellemetes. De mivel senki magát a büntül meg nem tartóztathatja, hanem ha a te malasztod segíti őtet, azért alázatosan könyörgök néked annak megadásáért, és kérlek Uram, erősíts meg engem a kísértetnek üdöjén, hogy amelyet a te belső megvilágosításod által megismértem és magamban eltökéllettem, azt mindhalálomig megtartsam. Amen. [120]

Más a Szent Annához

Ó dicsőséges Szent Anna asszony, igaz tüköre a tisztaságnak, mind szűz, házas és özvegy korodban! Esedezzel érettünk, hogy a tisztaságnak édes gyümölcsét mindenkor megköstolhassuk, és ezen drága édességre tehetségünk szerént vágyódjunk. Kicsoda kételkedik abban, Uram, hogy nem a tisztaság volna fundamentoma mind a három rendben a jószágos erkölcsöknek? Mivel pedig az Isten téged, ó szentséges Anna, oly nagy malasztal megáldott, hogy minden asszonyok közül te szülnéd a legtisztább szüzet, tartsd meg bennem mindenkor a lelki s testi tisztaságot, ó tisztaságos legtisztább szűznek anyja. Amen.



Hetedik leábrázolás



A Szent Anna az ő legtisztaságosb szűz leányát eljegyzé Józsefnek

Elmélkedés

Örökös dicséretre méltó vala a Szent Annának anyasága, aki szemeit nem fordította a mulandóságokra, midőn szerelmes leányának eljegyző üdője elközelgetett. Noha Mária Dávid király magvából származott és világi értéktől sem vala oly megfosztatott, hogy könnyű szerrel is, mint oly nemes, teremtett állat a földi jókban nem részltethetett volna, mindazáltal az ő szent anyja nem viselt arra gondot, hogy ha szintén szegény volna is, csak az Istennek tetszenék; azért kitetszik, hogy Szent Anna csak az örökké való jókra célozott, nem gondolván a földiekkal. Ímé lássátok, minden szülék, mire vadtok kötelesek vi-

gyázni, a ti gyermekeiteknek előmenetelére, mert ha csak az üdőig [122] tartó jók iránt viseltek gondot reájok és üdvösségekkel nem gondoltok, rettenetes léssen a ti számadástok; őket az isteni hivataltul elfogni és azokat fortéllyal a ti magatok képzése szerént valamely állapotra, vagy kötelességre venni, netalántán hajlandóságok ellen is ugyan kényszeríteni; néktek a köszönet örökös gyűlölséget és átkot fog hozni. E valóban nem egyéb, hanem szántszándékkal a gyermekeket a veszedelemre taszítani, mivel az ilyenbül szoktak származni a keserúségek, ellenkezések és végre az örök veszedelem. Vajon ugyan szivetekre veszitek-é, akik gyermekeitekét szeretitek, hogy oly keményen s gondolatlanul, és oly kegyetlenül bánhattok a ti tulajdon véretekkkel? Szánnyátok magatokat, ha már a tieteknek üdvösségével nem gondoltok! De ó mely keserves, hogy az egész világ fölfordul ezzel a veszettséggel, semmire kevesebb gondviselés nincsen, mint az örökkévalóságra, noha attól függ minden szerencsés, vagy szerencsétlen állapotunk ez élet után. Mindenek fáradoznak, munkálkodnak, izzadoznak, fohászokodnak, de nem az örökkévaló jóknak, hanem csak az elmulandóknak elveszéséért. De talám azt mondod, hiszem élni kell. Úgy van, élni kell, de nemcsak üdőig, hanem örö[123]kösen is. Nem sajnálsz a napot fáradságban és az étszakát vigyázásban eltölteni, hogy magadnak mulandó nyereséget szereznél, és hová marad gondviselésed az örök életről? Meglásd, hogy azok számából való ne légy, akikről a Bölcs panaszkodik, mondván: Egy kevés gyönyörűségért vagy nyereségért futnak, fáradnak nagy jó kedvvel, azonban a mennyországért restelljük a lábunkat is földről fölemelni. Ha üdvösségedet szereted, fordítsd az üdő nyereségét inkább az örökkévalóságra. Hová célozsz keserves veritékdeddel és azzal a gonddal, mely fejedet ősz hajakkal ellepi; nem egyébre, hanem az életben való jó állapotra, akit alig nyersz el, már meg kell halnod. Azonban mint van lelked állapotja? Vajon s minémű készülettel vagy az örökkévalóság útjára? Vajon bőves vagy-é jóságos erkölcsökkel és szabados vagy-é a gonosz lelkiismerettül, úgy, hogy nem kellene néki félni az Isten ítéletitül? Vajon bizonyos vagy-é abban, hogy örökös nyugodalomra és kívánatos állapotra mégyen? Ah, hadd a hívságot a hívságosoknak, az üdőnek az ő repülő örömét, te pedig még ma kezdj minden erőddel az örökkévalóságért szorgalmatoskodni. Talám nincs messze, s éppen csak egy lépésnyire tőled a nehéz út, melyet el nem kerülhetsz. [124]

Gyakorlatosságok, mint lehessen az olyan fogatkozásokat megjobbítani

1. Jó reggel üdőjén az Istenhez és az örökkévalóságra fordítsd gondolatidat, és ne töltsd mulandó gondokkal a reggeli órákat.
2. Üdő közben mind napestig gyakorta meglássad vigyázásoddal, hogy ha szíved mutatója az üdő szerént valókra-é, vagy az örökkévalóságra van igazítva?
3. Evégre a szobában az utolsó négy dolog képét, vagy legalább egy halál képét tarts magad előtt.

4. *Világi munkáid és fáradságid közben olykor szemeidet fordítsd az égre, mondván: Mit használ nékem minden szorgalmatosság, ha a mennyországot elvesztem?*
5. *Estve lefekvésünkben megemlékezünk amaz evangéliumi igazságról: Ó bolond! Talán ez étszaka megkérlek téled lelkedet, és amit ma gyűjtöttél, kié leszen holnap.*
6. *Semmi üdő szerént való kárvallástul nem kell tartani, akiben nincs veszedelme az örökkévalóságnak, és ellenben örömet kell szenvedni üdőig, hogy az örökkévaló szenvedést elkerüljük.*
7. *Semmi nem kell nagyinak vagy csudálatosnak tartani, ami az üdő szerént egy szempillantásban elmúlik. [125]*
8. *Senki ne vélje, hogy az örökkévalóságért csak a szerzetes személyeknek kellene szorgalmatoskodni, mert bizonynal egyféle ember sem akarna mennyországbul kinnmaradni.*
9. *Ne igyekezzél szántszándékkal gyermekeidet úgy nevelni, hogy valamely hajlandóságok ne légyen az oly állapotra, akiben csak az örökkévalóságra vagyon minden gond.*

Imádság

Örök mindenható Isten, aki az emberi semmiséget arra teremtett, hogy örökké rész lenne benned, adjad, hogy a mulandó jókkal úgy éljünk, hogy az örökkévalókat el ne veszessük; mert mit fognak nékem használni az üdő szerént való minden szerencsék, ha én tégedet örökösen tartó s megelégitő jót el nem nyerhetlek. Ne engedd, ó én kegyelmes Istenem, hogy én minden értelem ellen, tudván, hogy szenvednem kell, ne válasszam inkább az örökkévaló, s mintsem az üdő szerént való szenvedést. Bűnösnek ismérem, s oly[126]nak, aki sokszor teellened és az ég ellen vétettem, s azért mindennemű büntetésre méltónak vallom magamat. Imé tehát Uram, jelen vagyok, és itt égess, itt vagdalj, csak ott kegyelmezz meg örökké. Ó én Istenem, a te kegyes gondviselő kezdedben ajánlom az én üdőig való életemnek minden gondját, ellenben én magam csak az örökkévalóra fogok gondot viselni; erre azért leszen mostantul fogva igazítva minden gondolatom, és nem gondolok azzal, Uram, akár mint légyen is dolgom ez életben, csak tebenned, ó én Istenem, lehessen részem örökké. Amen.

A Szent Annához

Ó áldott Szent Anna asszony, aki szorgalmatos gondot viseltél leányodnak örökös szerencséjére, taníts meg minden anyákat, hogy az ő fiak és leányok üdvösségekre való gondviselő kötelességeket megismér[127]jék. Ó, vajha én tőled, ó mennyei asszony, ezen mesterséget megtanulhatnám, mi módon kellessek lelki szemeimet szüntelen az örökkévalóságra fordítanom, élvén a világi jókkal! Nyomd bé mélyen hívságos szívemben az örökkévalóságnak gondját, hogy a világ javaitul meg ne tántoríttassam, hogy soha azokkal egyetemben hívságosan el ne vesszek. Örökösen élni kívánok és csak azt óhajtom, azért őrizz meg engem az örök haláltul, ó szentséges nagyanyja a mi üdvösségünknek s életünknek. Amen.

Nyolcadik leábrázolás a nyolcadik keddre



*A Szent Annának Jézus és Máriával való öröme
az ő özvegységében*

Elmélkedés

Az igaz özvegységnek állapotja oly élet, mely minden vigasztalás nélkül való, hacsak az Isten vigasztalását nem adja; ezt azért váltig megpróbálta Szent Anna az ő hív házastársának, Szent Joákimnak halála után minden üdőjét az imádságban és egységben töltötte el, mint az egyes gerlice, távul kerülvén a világi örömek zöldelő ágát, eltávoztatott minden társaságot, Jézus és Máriát kivéven, minden vigasztalása csak azokban volt. Azért valakik ebben a Szent Annának követői, azok igazán való tagjai a Krisztus atyafiságának, mivel az egy

Isteneen kívül más vigasztalást valakinél nem keresnek. Azért ez a mennyei vendég valakinél találtatik, annak szíve inkább az éghez, mintsem a földhöz hasonlíthatatik; azokáért valamennyire lehet, mindannyira kell az olyannak a föl[129]diektül megtisztíttatni. Miért panaszolkodol, hogy a te imádságod minden vigasztalás nélkül való? Nem csuda, hogy az olyan elme semmi belső jó illattal nem erősítették, sem az olyan lélek a mennyei vigasztalásnak édességét nem érzi, amely egészen a világ örömétül bévétetett és a testi gyönyörűségekben úszik. A Noé bárkájából kibocsátott galamb az ő tiszta lábacskaival oly ágra le nem szállott, mely a vízözönkor a testi vétek miatt megsenyvedt és rossz szagú volt. E példázata az Istentül mennyből küldetett galambot, amely olyan emberhez nem szokott bétérni, akinél a test a léleken uralkodik. Aki azért azt akarja, hogy az isteni vigasztalás mindenkor szívében helyt tartson, szükség, hogy abban néki fészket csináljon, de nem puha tollakbul való párnákbul a gyönyörűségnek, hanem jóillatú fűszerszámokbul, úgymint az indulatok öldöklésébül és kereszt s tövisekbül, azaz minden földi vigasztalásbul magát éppen kiüresítvén. Amely lelket a kegyes Isten az ő vigasztalására méltóvá tészén, azt gyakrabban a pusztában, azaz a magánvalóságban szokta vezérleni. Mint adod hát te magadat csak csintalanságbul, minden szükség nélkül a világi zurzavar közé? Sőt még lelkednek káros társaságok[130]ban is, amelyektül nem távozván, lehetetlen éreznek amaz édességet, melyet az Isten csak a magános életűeknek ad kóstolni? Ó, mely édes az Úristen az olyan embereknek, akik mindenkétül eltávozván a lélek csendességivel szolgálják az Istent! Krisztus és Beliál nem illenek öszve, mert ha amaz már bévette a szíved, a másíknak kinn kell erővel is rekedni. Távuul kell azért lenni az elmétül minden világi játékoknak, hívságos gyönyörűségeknek, földi kívánságoknak és a szeretetnek, harag, gyűlölség és kevélységnek rendetlen indulatinak s hajlandóságának, és így bőv áradása léssen arra a mennyei vigasztalásnak. A fölsőbb Jeruzsálem a nyugodalomnak és békességnek várása lévén, azért a békesség királya azt magának lakóhelyül választá, jelentvén, hogy a földön is csak azt a szívet venné magának lakóhelyül, akiben csendességet találna. De hogy lehessen ott csendesség és nyugodalom, ahol a szív a gonosz hajlandóságoktul, nem különben, mint egy kormányos nélkül való hajócska a kegyetlen tengeri haboktul hányattatik? Ahol a gonosz kívánságok és zabolátlan természet indulati, nem különben, mint az erős szélvész zúgása az elmében zúgnak, úgy van állapotja az olyan szívnek, akiben az Isten [131] nem lakik. Vedd eszedben azonban az oly ember állapotját is, és annak szerencsés létét, aki az ő kívánságival nem a föld szélét, hanem fohászokodásival az egek felé emelkedik, továbbá, aki a világi gondoktul üres lévén, minden teremtett állatoktul magát megvonván az háznak egy szegletiben az Istennel egyesül: minden kedve, vigasztalása és megelégedése az olyannak csak az Istenben léssen. Az ilyen szívnek pedig mely jól legyen állapotja, pennám ki nem nyilatkoztathatja.

Kérd meg azért erről ama szerafikus lelket, aki valósággal mondhatta e szókat: Én Istenem, én mindenem!

Mint lehessen igaz vigasztalást Istenben találni

1. *A drága üdőt nem kell csintalansággal, játékokban gyönyörködtető multságokban, kerti sétálásokban eltölteni, hanem inkább egyebek lelki épületire töltsd az üdőt a templomban.*
2. *Az emberekkel való nyájasságból származott vigasztalást üdőtől, avagy mindenkor eltávolítsd.*
3. *Az héában való fecsegést és a szükség nélkül való hírek tudakozását eltávolítsd, mert az olyanok a szívnek békeességét könny[132]nyen felháborítják; azért azok helyett inkább valamely üdvösséges könyvet olvas.*
4. *A világi örömek mulandóságát gyakorta tedd szemeid eleiben, és a Bölcs mondása szerint lásd meg, hogy mindenek hívságok és a léleknek gyötrelmi.*
5. *Minden nap egy kis üdőt tölts az Istennel való beszédben, inkább a belső, mintsem a szájjal való imádság által.*
6. *Javaidnak elveszésében a reménységgel vigasztald magadat, hogy Isten vagy; irigynél is irigyebb az, aki az Istennek meg nem elégszik.*
7. *Midőn az emberek kedvéből kiesünk, az Isten malasztjával s barátságával meglegedjünk: ha pedig az Isten velünk, ki lesz ellenünk?*
8. *Amennyire foglalatosságid engedik, örömet légy egyedül, mely a léleknek nagy hasznára lesz; mert mentül távolabb vagyunk az emeberektől, annál közelebb van az Isten hozzánk.*
9. *A tulajdon szeretetének, és tennen magadnak, amennyire lehet, ellene állj, és magadat semmi dologban ne keresd, hogy az Istent megtalálhassad és vigasztalása szívvedben lehessen.*

Imádság

Én Istenem és mindenem! Vajha volna szerént érthetném ezen szerafikus fohászokodását! Ezerszer mondom s gondolom, sok ezerszer is újítom e szókat. Én Istenem és mindenem! Ámbár a világ az ő böcsületivel, gazdagsággal és minden gyönyörűségivel eltűnik is, mivel engem eléggé megcsalt, és megtanított, hogy igaz nyugodalmat és gyönyörűséget őbenne nem találhatni. Egyedül tebenned, én Istenem, mindazokat fölhalálom, amelyeket szívem kíván, te vagy a legfőbb jó és egyetlen egy nyugodalma az én kívánságomnak. Ó én nyavalyás, aki sokszor, mint tévelygő juhocska erre, avagy amarra a gyönyörűségnek mezejére futottam, légy kegyelmes nékem, én Istenem, mert ismérem én az én gonoszágomat és tévelygésemet, és ímé tehozzád fordulok, mint minden gyönyörűségnek [134] kútfejehez. Az Istenen kívül a mi szívünket semmi meg nem elégítheti. Azért hadd el, ó én lelkem, e világnak mulandóságait, és minden kívánságodat s bizodalmaidat az igaz jóban, úgymint a te Urad Istenedben, és ezen vigasztalásban nyugodjál mindörökké. Amen.

A Szent Annához

Ó dicsőséges Szent Anna asszony! Az én szívem mindaddig nyughatatlan, míg az Istenben meg nem nyugszik; néked panaszlom azért az én ínségemet, de remélem, hogy azt a te anyai öledben fölhalálom, amelyben a te leányodnak isteni gyümölcse oly sokszor nagy kedvvel és szeretettel nyugodott. Ó, vajha az Isten énbennem és én őbenne nyugodnék! Mi lehetne ennél vigasságosabb? Nyerj énnékem, ó Szent Anna, oly szívet, mely a tiedhez hasonló legyen, hogy amennyire lehet magamat mindenek[135]tül megvonjam, és az Istennel egyesüljek, a te példád szerint; végtére pedig a te esedezésed által örökké az Istenben részesülhessek. Amen.



Kilencedik leábrázolás a kilencedik keddre



A Szent Anna szentséges haláláról

Elmélkedés

Emeld föl lelki szemeidet és lásd meg, mely nagy vigasztalással adja föl Szent Anna az ő boldog lelkét, mely vigasztalással teljes kimúlását, ha megfontolod, méltán hozhat néked is kedvet a meghaláshoz. De mint lehessen kedve a meghaláshoz egy halandó embernek? Mivel meghalni nem egyéb, hanem mindenektől, amelyeket szerettünk, azoktól való megválás, és a léleknek egy szempillantásban Isten kemény ítéletiben való esése. Ó rettenetes szempillantás! Kicsoda vajon, aki ne írtóznék a halálnak csak elgondolásán is? Azokáért igen méltó, hogy [136] ki-kí teljes életében munkálkodjék, hogy az

utolsó órán vigasztalást vehessen, amidőn minden világi vigasztalások eltűnnek megüvegesedett szemeink elől. A szent halálhoz közelgetvén, nem volt abban vigasztalása, hogy királyi vérből származott, sem hogy a természet őtet kiváltképpen való adományival fölékesítette; sem abban, hogy a világ javaiban szűke nem volt; sem egyéb ehhez hasonló dolgokban, hanem egyedül az ő vigasztalása csak abban volt, hogy ő a Jézus atyafiságából való, vala, és abban élt és meghalt. Ez vala azért, amely az ő halálát megédesítette. Vedd észre, mi lehessen néked vigasztalásodra halálod óráján! Bizonytalán nem annak, vagy amannak az embernek barátsága (mely talántán nagyobb szorongatást fog néked okozni), hanem a' léssen vigasztalásod, hogyha a Krisztus atyafiságában juthattál a buzgó és tökéletes élet által. Mint juthatsz pedig arra, a följebb való írásban elődben adatott. Ne légyen azért néked nehéz ezen üdvösséges intések szerént életedet alkalmaztatni, mely ha most nehéznek látszik is, mindazáltal a legnagyobb szorongatásnak üdőjén meg nem bánod, sőt akarni fogod. A Szent Anna valamire célozott életének minden cselekedetivel, ugyanazont tette halála[137]kor is, úgymint a Jézus kezeiben adván utolsó akaratját is. Így szoktak meghalni a Jézus atyjafiai, akik az ő szeretetiben éltek. A te szíved semmire nem alkalmazatosb, mint a szeretetre; sőt szeretet nélkül merő ugyan lehetetlen élned. Bátor azért, ám szeress, de úgy, hogy a vak szeretet tévelygésben ne vigyen, vigyázva szemléljed az eget és eszesen nézd a földet, föl s alá, és lásd meg, ha talál-é egyebet a te vágyódó szíved, amely őtet inkább megeléghethetné, mint a Jézus, az Isten Fia, minden teremtett állatok szeretet, szívednek csak győtreleme, és egyedül csak a Jézus szeretete élesztheti meg az ilyen hívságoktól elbágyasztatott szívedet. Ha te a Jézus szeretetiről megfelelkezel, semmid nem léssen halálod óráján, mely szegénysége az halálra vált embernek legnagyobb győtrelmére szokott lenni, mivel leginkább halálunkkor nyílnak meg lelki szemünk és akkor kezdjük megismérni szeretetünk mivoltát s egyszersmind annak hasznát, vagy kárát világosan látjuk. Tudnod kell, hogy aki Jézust halálíig szereti, az ő kemény ítéletitől nem retteg, mert az olyanok ítélete nem léssen egyéb egy kegyes tekintetnél. Ímé azért választásodon áll, minémű vigasztalást akarsz halálod óráján; a világ barátságának-é, [138] vagy a Jézus barátságának vigasztalását? Ez az, aki téged az örök életben vezérelhet, amaz pedig halálodkor búcsút vészen tőled. Meglásd azért, melyikét választod, mert amelyikkel fogsz élni, azzal fogod magadat bátoríthatni, vagy rettenthetni.

Módok, mint lehessen a halál félelminek eleit venni

1. *Úgy élj, hogy soba és sobol a haláltul ne kelljen félned.*
2. *Semmi oly dolgot, tisztet avagy állapotot föl ne vállalj, amellyel halálodkor megbántathatnál.*
3. *Midőn halottat vagy temető helyt szemlélsz, ne merészelj magadnak bosszabb életet ígérni, mert talán ugyan te léssesz első azután.*

4. *Az haláltul való természet félelmétül magadat elszoktassad, gyakorta való megemlékezéssel halálodrul.*
5. *Evégre valamennyiszter az alkalmatosság engedi, az halálra vált embernél igyekezzél jelen lenni, és azt látván, megemlékezzél róla, hogy mint lézzen néked olyan időben dolgo.*
6. *Az halálra váltakat lelki, testiképpen segítsed; mert az olyanok néked háláadók lézzenek, midőn te azon szükségre jutandasz.*
7. *Minden órában imádkozzál valamit az halálos szorongatásban lévőkért.*
8. *Naponként a déli csendítéskor ajánljad halálos szorongatással teljes utolsó órádat a mindenekétül elhagyatott meghalófélben lévő Üdvözítődnék.*
9. *A Szent Annának esedezzél, hogy megtanítson oly módon élni, hogy teljes vigasztalással halbass meg, mivel ő, a mindeneket vigasztaló édes Jézus jelenlétében holt meg.*

Imádság

Örökkévaló irgalmas Isten! Te tudod, mely igen szorongat engem a halálnak félelme, midőn gondolkodom az én utolsó órámrul s világbul való kimúlásomrul, és azután következő rettenetes ítéletrül.

Ó én Uram s én Istenem, ne emlékezzél meg az én gonoszságimrul, mert ha azokrul megemlékezel, kicsoda állhat meg a te színed előtt? Kérlek azért Uram, ne cselekedjél velem a te igazságod szerént; minden reménségemet az én édes Üdvözítőm keserves kinszenvedésében és halálában helyhez[140]tetem, és ugyanazon te szent Fiad drága szent vérenek érdeméért reménlem, hogy halálom előtt minden bűneimbül megtisztíttatván úgy fogok a te szent orcád előtt megjelenni. Ó kegyes Jézus, és szerelmes Üdvözítőm! Ne engedjed, hogy drága szent véred kiontása héában való légyen az én lelkemen, sőt inkább mosogass meg engem a te szent oldaladbul kifolyt véreddel, és így könnyűvé lézzen nékem a halál félelmi. A te szent véredet kívánom, azt óhajtom és kérem alázatosan te szent Istenségedet, engedjed, hogy azon vér által lelkem megvigasztaltassék, és az utolsó szorongatásiban, és holtom után a választottak számában lehessenek. Amen.

A Szent Annához

Ó dicsőséges és nagyérdemű Szent Anna! Emlékeztetek téged arra a következő órára, amelyben én utolsó keserves szorongatásra jutván [141] minden örömtül és atyámfiaitul elhagyattatom, és igen szűkös lézsek a mennyei vigasztalásra. Akkor azért, ó én szerelmes anyám, jelenjél meg kegyesen az én utolsó szükségemben, és Jézussal egyetemben vigasztald s biztads félelmes lelkemet, és az ő halálos szorongatása miatt való verítékéért hívesítsed a mennyei harmatnak vigasztalásával. Néked ajánlom legkiváltképpen az én lelkemet, midőn elválík a testtül. Vedd oltalmad alá azért szerelmes anyám az én szegény lelkemet és oltalmazd meg az örök veszedelemtül. Amen. [142]

Tizedik leábrázolás



*Mint lehessen a Szent Annát tisztelni és segítségül hívni
különbféle rendű és szükségben lévő embereknek az ő életének rendéből vétetett és egyben
foglaltatott egynéhány imádságocskák*

*Ebbez a kilenc képhez a tizedik is hozzáátetett, amelyen ugyan nincs a Szent Anna életé-
nek valami leábrázolása, hanem a Szent Anna önnön maga személye iratott csak ezen
képre, azzal adván mindenek szeme eleiben ama mennyből adatott nagy segítő anyának
személyét, ki is mindennemű szükségben megsegítheti a hozzá folyamodókat.*

I.

Dicsőséges Szent Anna, aki az Istennek kiváltképpen való rendeléséből Szent Joákimnak házastársul adattál és vele egy szív, egy lélek valál, és egymással egyetértvén szentül [143] töltöttétek életetek napjait, kérlek tégedet ezen Isten előtt kedves egyszívűségtekért; nyerd meg nékem azt a malasztot, hogy én is mindazokkal, akikkel állapotom, hivatalom s tisztem szerint együtt kell laknom és lennem, lélekben igazán egyezők legyünk, hogy mindnyájunknak egy akaratunk legyen Istennél, és semmit ne szeressünk, hanem csak amit az Isten szeret, és mindeneket gyűlöljünk, amit gyűlöl, és hogy ily módon veled, sőt Istennek magával egy szívvé legyünk. Amen.

† *Ugyanezent nyerd meg nékem, szeretendő és bűn nélkül fogantatott Szent Annának leánya. Üdvözlegety Mária, malaszttal vagy teljes etc. Boldog a méh, mely Máriát bordingta, és boldogok az emlők, kik a földesnek anyját szoptatták.*

II.

Áldott Szent Anna, ki a te férjeddal, Szent Joákimmal a te javaidat az Isten akaratja szerint úgy fölosztád, hogy egy részét a templomnak, másikat a szegényeknek adtad, és a [144] harmadikát a magad szükségére tartottad; nyerd meg nékem az Istentől azt a malasztot, hogy én az üdöig való jókkal megelégedjem, melyeket nékem az Isten adott, akár az sok, kevés, vagy éppen semmi volna is: őtet azért dicsérem és néki hálákat adok, és azt nem másképpen, hanem az ő tiszteletire és lelkem üdvösségére fordítsam, és így a földi keresménnyel illendőképpen élvén, a mennyieket vehessem meg rajta.

† *Ugyanazont nyerd meg nékem etc., amint följebb.*

III.

Ó dicsőséges Szent Anna! Kérlek téged azon nagy békességes tűrésed által, amellyel hosszú üdöig viselted a te szent férjeddal egyetemben a magtalanásznak keresztit; nyerj nékem az Istentől malasztot, hogy minden ellenkező nehéz történetekben egyebet ne akarjak, hanem csak ami az Istennek tetsző, és hogyha az Isten [145] abban meg nem hallgat is, hogy a keresztnek elvételével megvigasztalna, ottan csak az ő szent angyalát küldje el, aki engem békességes tűrésre serkentessen és lelki örömet okozzon. Amen.

† *Ugyanazont nyerd meg nékem etc., amint följebb.*

IV.

Ó boldogságos Szent Anna asszony! Örvendezek veled a nagy vigasztalásért, kit vettél az Istentől, midőn angyali tiszta leányodat a világra szülted, amellet hálákat adok néked, hogy őnéki az egész világ vigasztalására ama szentséges Mária nevet adtak. Mélységes alázatossággal tisztellek téged, ó szent, legszent-

ségesebb leánzónak anyja, valamint te azt, az Isten törvénye szerint nyolcvanadik napon a templomban fölládoztad; úgy én is a te szent szolgálatodra éppen egészen fölládozom magamat nagy reménységgel könyörögvén, hogy ezen méltatlan adományi[146]mat méltóztassál kegyelmesen venni, és mindaddig őrizeted által tartani, míg megint újobban az örök boldogságra fog szülni. Amen.

† *Ugyanazont nyerd meg nékem etc., amint följebb.*

V.

Ó nagyérdemű Szent Anna asszony, aki a kisded leánkádat nagy szorgalmatossággal minden szükséges dolgokban oktattad, és így az Istennek merő munkálkodó eszköze Máriának tökéletességéhez voltál; végy engem is minden hozzám tartozandóimmal egyetemben a te oktatásod alá. Ó kegyes anya! Taníts meg minket ama nagy mesterségre, hogy az Istent teljes szívünkбől szeressük, a mi akaratunkat az Isten akaratjával egyeztessük, a bűnt minden egyéb gonosznál inkább elkerüljük, és így, mint az igaz engedelmes fiai az Istennek tő[147]kéletes életet viseljük és boldogul meghaljunk. Amen.

† *Ugyanazont nyerd meg nékem etc., amint följebb.*

VI.

Édességes Szent Anna asszony, aki szentséges leánkádat a templomban fölvitted, vígy minket is az Isten dicsőségének templomában... mivel pedig abban senki sem juthat, hanem ha egyedül az üdvözítendő keresztény Anyaszentegyház által mégyen. Tarts meg azért minket az igaz Isten szolgálatjában, és esedezzel, hogy az eretnekek is az igazság megismerésére juthassanak, hogy így az Isten tisztelete és szent országa, s a Jézus Krisztus atyafisága a választottak számával megöregbítették. Amen.

† *Ugyanazont nyerd meg nékem etc., amint följebb.*

VII.

Ó kegyes anya, Szent Anna, aki szűz leányodat az Isten akaratja szerint Szent Józsefnek eljegyztetted, [148] melyről az imádság által először az Istennel beszélgettél és a papi rendtől tanácsot kértettél; íme én is, mint hív fiad (vagy leányod) kérlek tégedet, tekints reám, és végy engem s hozzám tartozandóimmal gondviselésed alá, hogy semminémű egyéb állapotra, vagy tisztre ne vágyódjunk, amire nekünk a te szent esedezésed által a Szentléleknek világosító malasztját megnyerted, hogy a mulandó jóknak szemlélsítül meg ne csaltassunk, hogy azokra nézve el ne hagyjuk azokat, amelyek az Istennek tetszők és nekünk üdvösségesek volnának. Amen.

† *Ugyanazont nyerd meg nékem etc., amint följebb.*

VIII.

Ó szeretetre méltó anya, Szent Anna, aki özvegységben való keserűségben legnagyobb vigasztalást abbul vettél, midőn imádtatt édes unokádat, az Úr Jézust, és övéle nyájas[149]ban beszélgettél, nyerd meg énnékem azon szerelmes unokádtul az igaz ájtatosságot és az én állapotomhoz való szükséges buzgóságot az isteni tiszteletben, hogy őtőle azon üdőt meg ne vonjam, amelyet az ő szolgálatjában kellene eltöltenem, övé lévén életemnek minden napjai; azokat a napokat azért a fölöttébb való világi gondokban ne töltssem, hanem hogy mindeneket azért és úgy tegyek, hogy Istennek tessenek, és amint ő akarja. Amen.

† *Ugyanazont nyerd meg nékem etc., amint fölfebb.*

IX.

Ó szeretettel teljes Szent Anna! Emlékeztetlek arra a nagy vigasztalásra és öröme, melyet érzettél, midőn Jézus Mária és József jelenlétében boldogul kimúltál, dicsérem és magasztalom azért az Istent teljes szívemből, azokért a jótéteményekért, melyeket veled tett, [150] mind éltedben s mind holtodban, és mindazokért is, melyeket veled mindörökké téssen. Tekints reánk a te dicsőségéből, ó kegyes Szent Anna, kit édesanyánknak és szószólónknak választottunk; kérünk téged, nyerd meg minékünk az Istentől a mi bűneinkért való igaz töredelmességet, az ő szent akaratjának megismérését és tökéletes bételjesítését, és boldog kimúlást, hogy mink is, a te és Jézus, Mária, József jelenlétekkal halálunkkor megvigasztaltassunk, és szerencsésen ez életből a jobb és örökké tartó életbe mehessünk. Amen.

† *Ugyanazont nyerd meg nékem az Istentől, ó szentséges és makula nélkül fogantatott Szent Annának leánya, Üdvözlégy Mária, malasztal teljes etc. Boldog a méh, mely Máriát hordozta, és boldogok az emléke, kik a fölségesnek anyját szoptatták.*

X.

Ó nagyérdemű és kész segítője minden szűkölködőknek, dicső[151]sleges Szent Anna, könyörülj mindenenek, kik hozzád folyamodnak az ő szükségekben, terjesszed az ő imádságokat a fölségesnek eleiben, és először is, az házasoknak nyerj ő szent fölségétül igaz egy szívességet és csendes állandó békességet. 2. A háza szegényeknek segítséget. 3. A magtalanoknak méhedben való fogadást. 4. A szülő asszonyoknak szerencsés szülést. 5. A nevelkedő kisdedeknek az isteni félelemben való gyarapodást. 6. A szüzességben élőknek az Isten áldását. 7. A teljes életekben megtartandó állapot iránt tanácskozóknak vigyázó voltot. 8. Az özvegyeknek vigasztalást. 9. A halállal tusakodóknak isteni segítséget. 10. Egy szóval: mindeneknek mindent, hogy mindenek tégedet Istenben és az Istent tebenned magasztalják és dicsőítsék, most és mindörökké. Amen. [152]

*Imádság,
melyet minden kedden mondhatni,
midőn a kongregációbeli halottakért a szentmise szolgáltatik*
Zsoltár. 129.

- ∇. A mélységekből kiáltozzam Uram hozzád; Uram, hallgasd meg az én szómat.
R. Legyenek a ti füleitek figyelmesek az én könyörgésem szavára.
∇. Ha a hamisságokat megtartod, Uram, Uram, ki állja meg.
R. Mert nálad vagyon a kegyelem és a te törvényedért vártalak téged, Uram.
∇. Várakozott az én lelkem az ő igéjéért; az én lelkem az Úrban bízott.
R. A reggeli vigyázattal fogva éjjelig bízzék Izrael az Úrban.
∇. Mert az Úrnál az irgalmasság és bővséges önála a megváltás. [153]
R. És ő szabadítja meg Izraelt az ő hamisságibul.
∇. Adj Uram örök nyugodalmat nékik.
R. És az elenyészhetetlen világosság fényeskedjék nékik.

Könyörgés

Minden hívek teremtő és megváltó Istene, ezen kongregációból megholt szolgálóid és szolgálóid lelkeinek minden bűnököt megbocsássad; hogy amely engedelmet mindenkor kívánnak, azt ájtatos könyörgések által megnyerjék. Ki élsz és uralkodol mindörökkön örökké. Amen.

- ∇. Adj Uram örök nyugodalmat nékik.
R. És az elenyészhetetlen világosság világoskodjék nékik.
Uram irgalmaz nékik.
Krisztus kegyelmezz nékik. [154]

Miatyánk etc.

- ∇. És ne vígy minket a kísértetben.
R. De szabadíts meg a gonosztul.
∇. Adj Uram örök nyugodalmat nékik.
R. És az elenyészhetetlen világosság világoskodjék nékik.
∇. A pokolnak kapujátul.
R. Szabadítsd meg Uram az ő lelkeket.
∇. És békességben nyugodjanak.
R. Amen.

Imádság

Úristen, néked ajánljuk a te szolgálóid és szolgálóid lelkeket, akik e világbul kimúltanak, néked pedig élnek; és kérünk téged, hogy az ő gyarlóságokat és emberi fogyatkozásokbul való vétkeket nékik irgalmasan megbocsássad, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen. [155]

Más

Uram Jézus Krisztus, könyörületességnek és irgalmasságnak atyja, néked ajánljuk a keresztény hívek lelkeit, s kiváltképpen azokat, akik ezen kongregációbeli atyáinkfiai voltak a te öt mélységes szent sebeidben vegyed őket, Uram, és kérünk téged, irgalmazz nekik, és kegyelmesen engedd meg nekik az ő vétkeket és az érdemlett büntetéseket, könnyebítsd iszonyú fájdalmodat s kínokat, és a purgatórium tüzének lángjából szabadítsd meg őket, vigyed az örök nyugalomban, hogy a te szenteiddel egyetemben örökké dicsérjenek téged. Amen.

V. Uram, vigasztald meg őket a setétségben.

R. És vigasztald meg őket a te irgalmasságod szerint.

V. Az örök nyugalmat adjad nekik, Uram. [156]

R. És az elenyészhetetlen világosság világoskodikján nekik.

V. És békességben nyugodjanak.

R. Amen.

Jézus, Mária és Szent Annához imádság

Köszöntlek titeket, ó ti szentséges három személy! Jézus, Mária, Szent Anna, ezernyi ezerszer üdvözlek titeket, és minden angyalok és szentek nevében áldlak titeket, mert ti vadtok a legegységesebb és szerelmetesebb atyafiak, nekem pedig hív barátim, segítőttem minden szükségimben tiáltalok remélem e földön minden ínségimben való vigasztalásomat, és ez élet után az örök boldogságnak elnyerését: azért ezen imádsággal tisztellek titeket, igazán szerető hív atyafiak, és híven ajánlom néktek lelkemet és testemet. Jézus, Mária, Szent Anna mutassátok hozzám kegyelmességeteket, gyul[157]lasszátok föl szívemet a ti szerelmetekkel és hozzátok való ájtatossággal. Ó Szent Anna asszony, könyörögj érettem a te szerelmes leányodnak! Ó szeplőtelen Szűz Mária, könyörögj érettem szent Fiadnak! Ó édességes Jézusom, kérjed érettem mennyei szent Atyádat! Ó ti mind a hárman, esedeztetek érettem a Szentháromságnak! Nyerjetekek kegyelmet és irgalmasságot! Ó Jézus, Mária, Szent Anna, ne vessetek el színetek elöl, aki oly alázatosan kérem segítségeteket, néktek ajánlom az én lelkemet és testemet, Jézus, Mária, Szent Anna! Néktek ajándékozom az én szívemet. Jézus, Mária, kérlek titeket azon szeretet által, melyet egymáshoz viseltetek, számláljatok engem a ti hív szeretőitek számában, és az én utolsó végemen legyetek velem. Amen. [158]

Béfejező intés

Légy jó kedvvel, ájtatos lélek, és szorgalmatoskodjál, s igyekezzél a följjebb megírt intések s jószágos cselekedetek bételjesítésében. Ez a Jézus atyafiságára és a Szent Anna oltalma alá vezérlő út, melyet ha elkerülsz, a vezérlőre nem

vehetsz, hanem tennen magadra, restségből elhenyélvén az üdvösséges dolgokat. Vigyázz, hogy kis fogyatkozás üdövel netalántán helyrehozhatatlan fogyatkozásra ne váljék; melyet, hogy eltávoztathass, ez intésemet vedd bé: tudnia illik arra vigyázz, hogy a buzgóságot, kit jóságos erkölcsök gyakorlásához érzesz magadban, azt templomból való kimentedben, vagy talám még a szenteltvíztartónál, valamely héában való fecsegés által el ne veszessed. Legkiváltképpen azon igyekezzél, hogy a szíved csendessége, kit az Istennel való ájtatos nyajaskodás által nyertél, valami tűrhetetlenség által föl ne háboríttassék. Mi volna az, ha azonban míg te a templomban voltál, a szolgálód azonban házadnál késedelmeskedett volna, vagy egy fazekat eltörött volna, nem méltó azért, hogy lelked csendessége fölháboríttassék. Békességgel igazgass házad népét, szorgalmatoskodjál, de nem [159] fölöttébb, mindenben Isten akaratját tévő légy; így azért mutasd meg cselekedettel, hogy a Krisztusnak érdemes tagja vagy, akik az Isten akaratján vannak fundálva. Végezetre búcsúzzál el a Jézus nagyanyjától az ő képe előtt, akiben is köszöntöted vala őtet, és kérjed az ő anyai áldását, mint a jó leánzók szoktak tenni, midőn édesanyjuktól eltávoznak.

Alázatos könyörgés, melyben a Szent Anna áldását kérhetni

Ó malasztal teljes Szent Anna asszony, tessék néked ez az én kevés ájtatosságom, és ha engem méltóvá fogsz tenni egy kegyes tekintetedre, eléggé meg lesz jutalmazva ájtatosságom fáradsága. Íme lelkemet és testemet meghajtom előtted és a te kegyelmességednek trónusa eleiben leborulván, kérlek tégedet, ó te áldott mennyei asszony, Szent Anna, adjad nekem ma és mindenkor a te szent áldásodat mindennemű szükségimben, számlálj engem a Jézus Krisztus a[160]tyafiságban, és akaratomat erősen kapcsold az Isten akaratjához, hogy sem jó, sem gonosz szerencsében, attul el ne távozzék. Ó Szent Anna! Ím jelen vagyok, és éppen tulajdonul a tied akarok lenni. Amen.



ÉNEKEK

A Boldog Szűz Mária szüleiről, Szent Joákimról és Szent Annáról*

A fiak dicsősége az ő szüléi. Proverb. 17.

Bódog fiak és leánzók,
Kiknek van jó atyjok s anyjok:
Kik Istennek törvényében,
Jó erkölcsben, félelemben,
Nevelik ő magzatjokat,
S például adják magokat.
Ez ilyen jámbor szüléknek
Ők is tartoznak, míg élnek,
Mint urainak szolgálni,
Őket tisztelni, táplálni.
Ha fiak ezt nem mívelik,
Életek rövidíttetik.
Itten sem lesz nyomosok,
Sem mennyekben örökösök.

XXVI. Julii: Szent Annáról**

Nótája: Egeknek fényes villámja

- 1 Dicsértessél magas mennyben
Áldott Szent Anna,
Örvendj drága gyümölcsödben;
Lelkünknek szárnya,
Könyörögj értünk, Szent Anna.
- 2 Krisztus anyjának anyja vagy,
Áldott Szent Anna,
És azért méltóságod nagy,
Lelkünknek szárnya,
Könyörögj értünk, Szent Anna.

* KOPCSÁNYI, *A Bódog Szűz Mária élete*, 56. Kritikai kiadása: RMKT XVII/7, nr. 22.

** *Cantus catholici*, 1674, 515; Oct. Hung. 1133. (18. sz. második fele), f. 42. Az ének kritikai kiadása: RMKT XVII/15, nr. 483. Dallama a nótajelzés alapján: RMDT II, nr. 285.

- 3 Unokádban gyönyörködjél,
Áldott Szent Anna,
Szükséginkrül emlékezzél;
Lelkünknek szárnya,
Könyörögj értünk, Szent Anna.
- 4 Akinek az anyját szülted,
Áldott Szent Anna,
Azáltal ügyünk segítsed;
Lelkünknek szárnya,
Könyörögj értünk, Szent Anna.

Azonrul [Szent Annáról]*

Nóta: Jesus dulcis vel Ave mundi

- 1 Dicsértessél magas mennyben,
Örvendezzél a főltségben,
Szent Anna az fnyes égben,
Vigadj drága gyümölcsödben.
- 2 Mert malasztnak anyját szülted,
Szűz Máriát felnevelted,
Kíért mindeneknél neved
Igen nagy, és dücsőséged.
- 3 Méltán mondatol Annának,
Kegyelem bőv adójának,
Nagyanyja mert a Krisztusnak,
Löttél anyja Máriának.

* *Varsányi énekeskönyv*, p. 95. Az ének apró variánsokkal megtalálható a *Dőri énekeskönyv*ben is (f. 158v, p. 329).

Az *Egervári énekeskönyv* (p. 252) rövid változata:

Szent Annarul 2ik Ének. Nta 42a.

Dicsértessél magas mennyben,
Szent Anna a fényes égben,
Örvendj drága gyümölcsödben,
Kivel már élsz az egekben.

Méltán mondatol Annának,
Kegyelem bőv adójának,
Mert nagyanyja a Krisztusnak,
Lettél világ váltójának.

Izaiás rólad szólott,
midőn egy gyökeret látott,
Kiből szép vessző származott,
és kedvesen megvirágozott.

Te voltál a példázatja
E gyökérnek, ó Szent Anna,
Vesszőszál a Szűz Mária,
Kinek Jézus a virágja.

Gyönyörködjél e virágban,
Szerelmes unokádban,
Vigadj édes leányodban,
A boldog Szűz Máriádban.

Szent Anna, kérünk tégedet,
Ne vesd meg könyörgésünket,
Akinek az anyját szülted,
Azáltal ügyünk segítsed.

- 4 Örvendj oly anyának anyja,
Kiben szállott szent malasztja,
Istennek kedves magzatja,
E világnak megváltója.
- 5 Izaiás rólad szólott,
Midőn egy gyökeret látott,
Kibül szép vessző származott,
És kedvesen megvirágozott.
- 6 Te valál a példázatja
E gyökérnek, ó Szent Anna,
Vesszőszál a Szűz Mária,
Kinek Jézus a virágja.
- 7 Gyönyörködjél e virágban,
Szerelmetes onokádban,
Vigadj édes leányodban,
Az boldog Szűz Máriában.
- 8 Kiknek jelentsd meg igyünetet,
Hogy segéllenek meg minket,
Úzzék el ellenségünket,
Nyerjük meg üdvösségünket.
- 9 Ó Szent Anna, azon kérünk,
Hogy légy szószólónk minékünk,
Légyen tiszta az mi lelkünk,
Midőn letesszük életünk.
- 10 Hogy teveled az Istennél
Lehessünk, és a szentekkel,
Kikkel együtt tiszteltessél
Szent Anna és dicsértessél. Amen.

Más ugyan Szent Annáról*

Nóta: Üdvözlégy ó drágalátos

- 1 Dicsértessél a magas mennyországban,
Örvendezzél felséges magzatodban,
Szent Anna a fényességben
Vigad[í] drága gyümölcs[ö]d]ben,
Szűz Márijában, szerelmes magzatodban.

* *Csukly-ék.*, p. 258.

- 2 Mert szülted a drága malasztok anyját,
Szentséges Szeplőtelen Szűz Máriát,
Boldog vagy te jó férjedben,
Boldog drága gyümölcsödben,
Boldog édes leányod szülöttében.
- 3 Boldog vagy te, ki a szent szüzet szülted,
Üdvözetőnknek szent anyját nevelted,
Ó szent anyánk, minket ne hagyj,
mivel kegyes patrónánk vagy,
legyen értünk Jézus előtt pártfogásod nagy.

Dicsíretes vagy Szent Anna asszony *

- 1 Dicsíretes vagy Szent Anna asszony
Máriának anyja:
Krisztus Jézusnak szolgáló leánya.
- 2 Szent Anna asszony egy fő embernek
Gazirnak leánya:
És Betlehemben születettéte vala.
- 3 Ez Joákimnak annak utána
Házastársa vala:
Az ő férje is istenfélő vala.
- 4 Királyi nemből ők mind a ketten
Születtetek vala,
Ájtatosság őbenek nagy vala.
- 5 Sok szent emberek őnekik ketten
Nemzeti valának,
Kik az Istennek híven szolgálának.
- 6 Csak harmad részét sok jószágoknak
Ketten bírják vala,
Semmit azokban ők nem bíznak vala.
- 7 Hanem egy részét a szegényeknek
Osztoztatják vala,
Ruhátlanokat megruháznak vala.

* KÁJONI János, *Hymnarium*, p. 631b. Az incipit említése: RMKT XVII/15/B, 130. Köszönöm Medgyesy S. Norbertnek az énekről adott másolatot.

- 8 Második részét a szent templomnak
Felépítésére
Adák, jó szívvel, ékesítésre.
- 9 Harmad részével, önnön magokat,
S minden cselédeket
Tartják, táplálják, és az éhezőket.
- 10 Szent igazságban és békességben
Mind ketten élnek,
Szent szeretetben, örömben lévőnek.
- 11 Csak egy fájdalom vala őbennek,
Úgy mint magtalanság,
Ki miatt nekik lőn nagy szomorúság.
- 12 A Szent Joákim a szent innepre
Az Jeruzsálembe
Ímé felmene, a szent könyörgésre.
- 13 Akara vinni az szent oltárra
Drága ajándékot,
De nem lőn kedves, latván akadékot.
- 14 Megtére azért a Szent Joákim
Nagy keserűséggel:
És a pusztában mene sietséggel.
- 15 Ott az Istennek magtolanságát
Sírva béajanlá,
Irgalmasságát őhöz z á mutatná.
- 16 Angyalát az Úr nagy hamarsággal
Hozzája bocsátá.
Ő[t] bánatjában ki megvigasztalá.
- 17 Nagy vigasságban a Szent Joákim
Házához megtére,
A szent asszonnyal útjában egyeze. [p. 652b]
- 18 Mert őneki is azon szent angyal
Megjelenvén, monda:
Magtalanságát az Isten megáldja.
- 19 Köszöntven egymást nagy vigasággal,
Hazaérkezének,
Az ígíretről megemléke[z]nek.

- 20 Fogadá Anna az ő méhében
Boldog Szűz Máriát,
Szülé világra Krisztusnak szent anyját.
- 20 Hús esztendeig Szent Joákkal
Életét eltölté,
Szent szüzességben ő magát viselé.
- 21 Annak utána az Úristenhez
Lelke kívánkozik
És a mennyország neki megadaték.
- 22 Alázatosan mi is mindnyájan
Kérjük azon őtet:
Imá[d]ságával segéljen bennünket.
- 23 Legyen dicsőség neked Úristen
Földön, és a Mennyen:
Te szent Fiaddal, Szentlélekkel. Amen.

Egekben vigadó, Isten előtt álló, dicsőséges Szent Anna...*

Más azon szentrül [Szent Annáról]**

Nóta: Tulajdon. Vagy: Keresztények sírjátok

- 1 Gerjedgezzen minden szív,
Aki Szent Annához hív,
Mert ő szülte Máriát,
Isten fiának anyját.
Mert ő szülte Máriát,
Úr Jézusnak szent anyját.
- 2 Gerjedgezzen minden nép,
Ki testben, lélekben ép,
Áldja ez nap Szent Annát,
Mária édesanyját.
Áldja ez nap Szent Annát,
Isten anyjának anyját.

* Ezt a Szent Anna officium-himnuszt (az *Isten mindenhatóságának tárháza* című kötetből) lásd e kötet 79–87. lapjain.

** SZENTMIHÁLYI, *Egyházi énekes könyv*, 395.

- 3 Siessetek ifiak,
Tiszta életű fiak,
Szent Annát köszöntsétek,
Kedvét ma bétöltsétek,
Szent Annát köszöntsétek,
Hogy áldását vegyétek.
- 4 Szűz leányok jöjjetek,
Koszorúkat kössetek,
Vigyétek Szent Annához,
Szűz Mária anyjához,
Vigyétek Szent Annához,
Isten anyja anyjához.
- 5 Házások örvendjete,
Bátorságban legyetek,
Anna, szentség edénye
Ím lett tisztaság fénye,
Anna, szentség edénye
Lett bűnösök reménye.
- 6 Özvegyek ne sírjatok,
Minden árvák bizzatok,
Mert Szent Anna könyörül,
Hogy anyátok lett, örül,
Mert Szent Anna könyörül,
Buzgó híveknek örül.
- 7 Kis súlyos betegségben,
Vagytok egyéb ínségben,
Szent Annához menjete,
Segétséget kérjete,
Szent Annához menjete,
Ő léssen védelmetek.
- 8 Utasok, kik fáradtok,
És nagy szükségben vagytok,
Szent Annát tiszteljete.
Pártfogónak tegyete,
Anna lévén veletek,
Mennyben nagy lesz béretek.

9 Szívünk bátran vigadjon,
Öröm bennünk áradjon,
Mert Anna Szűzanyánkat,
Szülte nagy pátrónánkat,
Mert Anna Szűzanyánkat,
Szülte nagyasszonyunkat.

10 Szent Anna dicsértessél,
Oltalmunkra siessél,
Könyörögven érettünk,
Légy mindenkor mellettünk,
Hogy mennyben Szűz Máriát,
Együtt áldjuk Szent Fiát.
Amen.

[Szent Annáról]*

Melódia: Ím elődbe jöttem

1 Hogy három esztendő
volna, annyi idő
ártatlan kis leánykád,
tiszta jó kedvébül,
s vég szeretetedbül,
őtet Istennek adád,
szeléd báránkádat,
s együtt te magadat,
csak Istennek ajánlád.

2 Maga is Mária,
az Istennek anyja,
ilyen kisedségében,
magát feláldozá,
az Istenre bízta,
ilyen gyöngeségében,
tudván, hogy életét,
s minden üdvösségét
találná csak Istenben.

* *Dőri ék.*, f. 159 (p. 331); *Paksi-ék.*, p. 528.

- 3 Én is most lelkemet
s romlandó testemet,
 Uram, néked ajánlom,
édes anyám által,
a Szent Anna által,
 tenéked bémutatom,
minden akaratom,
szívem, indulatom,
 téed legyen kívánom.
- 4 Mint kis angyalkát,
édes Máriácskát,
 úgy nevelte Szent Anna,
teljes szeretettel
 volt hozzá, mint jó anyja,
karjain hordozta,
gyakran apolgatta,
 ki Isten[t] szülni fogja.
- 5 Az angyali szűzzel,
isteni erkölccsel,
 angyalok társolkodtak.
Mennyei hercegek,
angyalí seregek
 őnéki udvaroltak,
midőn az templomban,
az Isten házában
 volna, néki szolgáltak.
- 6 Asszonyok gyémántja,
ó dicső Szent Anna,
 taníts kérünk minket is
az ártatlanokat
s kedves magzatokat
 nevelhessünk, hogy mi is
tökéletességben
és minden szentségben
 Mennybe juthassunk mi is.
Amen.

Szent Anna Asszony napjára*

Nóta: Fölvitetett magas mennyországba

- 1 Istennek szent méltóságos anyja,
Mennyországnak királné asszonya,
Bűnösöknek nemes bátorsága,
Özvegyeknek s árvák táplálója.
- 2 Ó Mária, szüzek szép tüköre,
Szent Annának vígságos öröme,
Ez volt angyal kegyes jelenése,
Parancsolá, hogy Mária lenne.
- 3 Szent Joákim lépék áldozatra,
Ajándékot is vitt az oltárra,
De Izak pap, hogy őtet meglátta,
Joákimot ottan pirongatta.
- 4 Ajándékát oltárról lehánta,
Magát pedig igen megdorgálta,
Hogy nem méltó az ő áldozatja,
Isten előtt, mer[t] magtalan volna.
- 5 Lőn Joákim ottan nagy bánatban,
Midőn látta Izákot haragban,
Ellene volt pironगतó szó[ban],
Fohászodván kesergett magában.
- 6 Fohászodását Isten meghallá,
Szent angyalát hozzá bocsájtá
Vigasztalván őtet bátorítja,
Hogy Szent Anna méhébe fogada.
- 7 E szót hallván lett ott nagy örömben,
És férjének méne eleibe,
Egymást látván örülnek szívekben,
Nyájassággal beszéltek mentekben.
- 8 [Lát]ván egymásnak a bátorságát,
Hiszik vala angyalnak mondását,
Tudják vala annak igazságát,
Mert Istennek nyerték ajándékát.

* *Csukly-ék.*, p. 257.

Kyrie S. Annae *

- 1 Kyrie Fölséges Isten,
Dicsértessél ez nagy szentben,
Szűz Mária szülőiben.
Légy irgalmas minékünk.
- 2 Ó dicsőséges Szent Anna,
Szűz Máriának szent anyja,
Jézusunknak vagy nagyanyja,
Légy lelkünknek pártfogója.
- 3 Kérjed azon magzatodat,
Hogy kérje ő is szent Fiát,
Mutassa hozzánk irgalmát.
Adja meg szent boldogságát.

Szent Anna asszonyrul (júl.) 26-dik nap **

Nóta: Jövel Jézus én szerelmem.

- 1 Ma Szent Anna tiszteltetik, tőlünk méltán dicsértetik,
Mert szülője, nevelője, volt Isten szűz anyjának.
- 2 Minden keresztény híveknél, áhétetos fő rendeknél,
Szeretete, tisztelete vagyon boldog Annának.
- 3 Méltán mondatik Annának, bőv kegyelem adójának,
Mert Krisztusnak, Úr Jézusnak, ő lett áldott nagyanyja.
- 4 Mennyei ajándékokkal, és bővséges áldásokkal
Bétöltetett, szenteltetett, Istennek kedves leánya.

* *Paksi-ék.*, p. 459. – A *Dőri énekeskönyv*ben olvasható változata (f. 12):

(Kyrie) Szent Anna asszonyrul

Kyrie Fölséges Isten, dicsértessél ez nagy szentben, Szűz Mária szülőiben. Eleison. Eleison.

Ó dicsőséges Szent Anna, Szűz Máriának szent anyja, Úr Jézusnak öreganyja, légy lelkünk pártfogója.

Kérjed azon magzatodat, hogy kérje szent unokádat, mutasson hozzánk irgalmat. Eleison.
Eleison.

** SZENTMIHÁLYI, *Egyházi énekes könyv*, 394.

- 5 Írva van, hogy gyökeréből, Jesszének szép vesszejéből
Fog eredni, nevedni gyönyörűséges virág.
- 6 Dicső Anna, te gyökér vagy, a vessző Mária szép s nagy,
Ki hozzánk jött, s velünk jót tött, Jézus az ékes virág.
- 7 Unokádban, virágodban, szent vessződben, leányodban
Minden hívek, buzgó szívek mennyen s földön áldanak.
- 8 Istent s Máriát kérjed, és lelki javunkat nyerjed,
Sok ínségünk, ellenségünk, mitőlünk távozzanak.
- 9 Isten előtt szószólónknak, választunk hív pártfogónknak,
Légy hívséggel, hogy éljünk tisztaságban.
- 10 Istent veled dicsérhessük, örökké dicsőíthessük,
Angyalokkal, szent karokkal, lehessünk mennyországban.
Amen.

Szent Anna asszonyról*

- 1 Magyarok öröme,
Mária szülője,
Ó Szent Anna!
Te vagy nemzetünknek
És szegény ügyünknek
Táplálója,
Híveidet, ments meg minket
Minden gonosz kártól,
Ellenség torkából,
Ó Szent Anna!
- 2 Midőn ünnepedet
Országunk megülte,
Mely boldog volt,
Se pogány ellenség,
Se másféle ínség
Nem árthatott,
Mert érdemet, nagy kegyelmet,
Minden jót Istentől,
Az áldott Jézustól
Magyarnak nyert.

* *Szép három új istenes énekek*, 2v–3v. (Második ének)

- 3 A tűznek és víznek
És minden veszélynek
Parancsoltál,
Mikor sok híveket
Az ő ínségekből
Szabadítál,
Nagy keresztből, ki hozzád
Fohászkodott, Szent Anna,
Isten öreganyja,
Meggzabadult.
- 4 Ha a pogány népek,
Vulkánust a tűznek
Ha nevezték,
Neptunust, Neádest
A tenger vízei
Istenének,
De mindezek pogány népek,
Melyeket Szent Anna,
Mária szent anyja
Nyert Istennek.
- 5 Kitetszik ezekből,
Midőn törökökből
Sok seregek,
Ország romlására,
Elpusztítására
Béütének,
Te házadat nem gyújthatta,
Sőt magát a basát,
Sok számú népekkel,
Jóra hozta.
- 6 Megtérvén a vezér,
Tengerre beszállván
Szél támada,
Kire nagy háború
S életnek romlása
Történt vala,
De Neptunus és Neádes
Szomorú ügyeknek
És veszedelmeknek
Nem szolgálja.

- 7 Azért azon vezér
Nagy szívvel lélekkel,
Szent Annához
Fordula s könyörge,
Hogy segítse őtet
Hazájához,
Ímé nagy csendesség lőn,
Mennyből segítség jön
Hajóknak, békesség
Szolgájához.
- 8 Ezután jegyese
Súlyos betegségét
Meggyógyítá,
És hozá ünnepét,
És hozá ünnepét
Kereszt alá,
Mert megtértek, s keresztények,
Hogy Krisztus juhái
Legyenek, s éljenek
Mennysországba.
- 9 Nyelv meg nem mondhatja,
Fül meg nem hallhatja,
Mely sok jókat
Vettek a szegények,
Nyomorult bűnösök
Áldásokat,
E világban s mennysországba,
melyeket Szent Anna
Ő tisztelőivel
Tett, sok példát.
- 10 Tehát ünnepedet,
És szent életedet
Minden áldja,
Mária anyjának
Szent esedezését
Ki kívánja,
Rossz esettől és veszélytől
ments meg minket, [hogy] juthassunk
az örök életre,
ó Szent Anna! Amen.

Szent Anna asszonyrul*

Nóta: Mária mennynek asszonya

- 1 Mái Szent Anna Joákim hűtvös társa,
Dávid nemzetinek bőv gyümölcsös ága,
Boldogságos szép Szűz Máriának anyja,
Meváltónknak, Jézusunknak öreganyja.
- 2 Örülj Szent Anna, hogy oly nagy szüzet szültél,
Ki miatt te oly nagy méltóságra mentél,
Hogy Isten Fia öreganyjává lennél,
Szentháromság rokonységában bélépnél.
- 3 Még ez világon éltedben boldog voltál,
Mert sok mennyei örömet tapasztaltál,
Isteni sok édességet megkóstoltál,
Midőn Isten onokáddal nyájaskodtál.
- 4 Ah, mely kedvesen tartottad szent öledben,
Isteni szent onokádat kezeidben,
Ölelgetvén csókolgattad édesdeden,
Csuda, szíved meg nem repedt örömödben.
- 5 Te végső órádon nyilván jelen voltak,
Jézus, Mária, Szent József környül álltak,
Nagy édesdeden tégedet vigasztaltak,
Mindenekben híven, jó kedvvel szolgáltak.
- 6 Holtod után Ábrahámnak kebeliben,
Lelked vitetik szent atyák seregiben,
Azután mennyeknek nagy dicsőségiben,
Hol érettünk esedezzel mind szüntelen.
- 7 Áldassál Atya Úristen Szent Annában,
Áldassál Fiú Úristen nagyanyádban,
Áldassál Szentlélek Isten szolgálódban,
Kit mái nap dicsőítünk e templomban. Amen.

* *Herchl-ék.*, p. 161.

De conceptione Beatae Mariae Virginis, VIII. Decembris*

- 1 Méltóságos Istennek szent anyja,
Mennyszágnak szépséges asszonya,
Bűnösöknek nemes reménsége,
Halottaknak te vagy segédelme.
- 2 Ó Mária, szűzeknek tüköre,
Szent Annának nemes nemzetsége,
Kit az angyal jelenésből hagyta,
Kereszttségben neve légyen Mária.
- 3 A Joákim lépék áldozatra,
Ajándékot vive ő oltárra,
Izakár pap, hogy őtet meglátta,
Mert az Joákim magtalan vala,
- 4 Ajándékát oltárról lehányá,
És őmagát igen pirongatá,
Hogy nem méltó az ő ajándéka
Isten előtt, magzatja nem volna.
- 5 Nagy bánatban a Szent Joákim lőn,
Az Istennek előtű panaszt tőn,
Sőt társának ezt meg sem jelenté,
Pásztorihoz csak egyedől menvén.
- 6 Nagy siralmas fohászokodásokat
Tészen vala és óhajtásokat,
Húsz esztendeig magtalanságokat
Tudják vala lennye magokat.
- 7 Ó siralmát az Isten meghallá,
Szent angyalát hozzájok bocsátá,
Vigasztalván őtet bátorítá,
Hogy Szent Anna méhében fogadna.

* *Pécsi ék.*, 75b. Kiadása: RMKT XVII/15A, nr. 406. (Jegyzetek: 15/B, 383.) Megvan a *Paksi ék.-ben*, p. 325, kottával.)

- 8 Ez szót hallván, lőn nagy örömében,
Ő urának méne eleiben,
Egymást látván örülnek szívekben,
Nyájassággal beszélnek mentekben.
- 9 Látták köztek egymás bátorságát,
Hiszik vala angyalnak mondását,
Tudják vala annak igazságát,
Mert Istentől nyerte ajándékát.
- 10 Boldog vala az nemes Szent Anna,
Szűz Máriát ada tanúságra,
Az templomban a szent szolgálatra,
Hogy Mária Istennek szolgálna.
- 11 Éjfél után ez három óráig,
Három órától kilenc óráig,
És azután úrnak szép leánya
Kézi munkát bölcsen tészzen vala.
- 12 Ez nemes szűz ez szokást megtartá,
Alázatos Isten szolgálója,
Ő mindaddig nem távozik vala,
Még az angyal enni nem hoz vala.
- 13 És azután úrnak szép leánya
Buzgósággal az Istent szolgálta,
Szent életét szívében tanulta,
Tizenkét esztendő bétölt azonban.
- 14 Szent Gábriel őnéki jelenék,
Izenésből megbátorítaték,
Szentlélektől megkörnyékezteté,
A szép Jézus méhébe belépék.
- 15 Tized holnap, hogy beteljesedék,
Máriának méhéből születék,
Születésén angyalok örültek,
Bűnös népnek örömet hirdettek.
- 16 Nagy dicsőség a Szentháromságnak,
Ki Máriát adá Szent Annának,
A szép Jézust adá Máriának,
Mindörökké hálát adjunk annak.

[Szent Annáról]*

- (Matutinumra) Ó Szent Anna asszony,
Kis Isten vigasztalt,
Most vagyok én azon,
Hogy legyél magasztalt.
- (Prímára) Méltóságos Anya,
Joákim mátkája,
Gyümölcstelen soká,
Mert Isten akarja.
- (Terciára) Sok esztendőök után,
Isten kegyelmébül,
Méhedbe fogadtál
Szűz leányt, bűn nélkül.
- (Sextára) Örvendj azért mostan
Ily nagy tiszteletnek,
Vigasztald e földön,
Kik téged dicsírnek.
- (Nónára) Kit világra szültél,
Most fenn Mennyországba[n]
Lásd Fiánál, miként
Ül a boldogságban
- (Vesperásra) Ó asszonyok gyöngye,
Nézz veszedelmünkre,
Segéts könnyörgéssel
Isten kegyelmére.
- (Kompletóriumra) Dücsőség Istennek,
Ki adta áldását,
Nyerd Szent Anna ennek
Nagy szaporítását.

* *Keddre rendeltetett ájtatosság*, 27–33; *Officium Rákócziánium*, Kassa, 1767, 327–336. (Szent Anna officium himnusza); *Egervári ék.*, p. 253: „Ugyanarrul [Szent Annáról] 3ik ének. Nota 10a.” Az utóbbi (néhány apró variánst nem tekintve) a karimákra jellemző ímásdóddal:

[1] Szent Anna asszony, kit Isten vigasztalt,
Most én vagyok azon, hogy légy fölmagasztalt. [Stb.]

Más azon szentrül [Szent Annáról]*

[Nóta:] Oltalmaz Jézus bennünket.

- 1 Ó Szent Anna, egek fénye,
Római szent hit edínye,
Ó Szent Anna asszony, imádj Istent értünk.
- 2 Asszonyok bölcs tanítója,
Özvegyek fényes lámpása,
Ó Szent Anna asszony, imádj Istent értünk.
- 3 Istennek éjjel és nappal
Szolgáltál, nagy buzgósággal,
Ó Szent Anna asszony, imádj Istent értünk.
- 4 Ó Szent Anna azon kérünk,
Hogy légy szószólónk minékünk,
Ó Szent Anna asszony, imádj Istent értünk.
- 5 Esedezzel értünk mennyben,
Hogy láthassuk Jézust. Amen.
Ó Szent Anna asszony, imádj Istent értünk.

Die 26. Julii. S. Annae**

Ps. 44. Eructavit cor meum verbum bonum etc. Csudálkozom álmélkodom

- 1 Ó Szent Anna sok ezrek között
Elválasztatott anya,
Kiben fölötte tündöklék
Az Istennek malasztja,
Szükségképpen ékes vala,
Miként az ő leánya,
Dücsóséggel felékesült
Szentséges Szűz Mária.
- 2 Mivel e szűz e világnak
Volt második Évája,
Bizonyára Szent Anna volt
Annak paradicsoma,
Áron virágzó vesszeje,
Mivel Mária vala,

* *Herchl-ék.*, p. 162.

** BOZÓKY, *Katolikus karbéli kótás énekes könyv*, p. 467.

Szent Anna volt a Frigyszekrény,
Melyben tartatik vala.

- 3 Megtestesült szent Igének
E szűz az ő oltára,
De Szent Anna ékes templom,
Melyben ez oltár vala,
Mária a felkelendő
Mennyei malaszt napja,
Szent Anna az tündöklő ég,
Melyben feljő Mária.
- 4 Üdvözlégység égő lámpása
Ily világító tűznek,
Üdvözlégység arany ráámája
Szűz Mária képének,
Gyümölcsöző szőlőtője
Ilyen drága vesszőnek,
Amelyen geredgye[?] terem
A mi Üdvözítőnknek.
- 5 Üdvözlégység oly épületnek
Leábrázolt formája,
Amelyről felépítendő
Szentháromság temploma;
Dicsérettel jó illattal
Elkészült apotheca,
Benned minden nyavalyákra
Orvosság Szűz Mária.
- 6 Tőlünk ezerszer áldassál
Dücsőséges Szent Anna,
Bűnös Ádám fiainak
Felpirosult hajnala,
Kiben Mária feljőve,
Az hajnalnak csillaga,
Kitül ered bűnös lelkünk
Mennyei fényes napja.

Szent Annáról első Ének*

Nóta: 33a

- 1 Ó Szent Anna, tisztességes
Szülője asszonyunknak,
Szerelmes és dicsőséges
Anyja társaságunknak,
Hozzád nagy bizodalommal
Mindnyájan folyamodunk,
Légy mihozzánk irgalommal,
Még e földön maradunk.

- 2 Áldottabb vagy leányodnál
Te, minden asszonyoknál,
Hathatósabb oltalmaddal
Vagy, az arkangyaloknál,
Tisztelőd Máriátul
Igaz oltalmaztatnak,
És együtt ő szent Fiátul
Kegyesen megáldotnak.

- 3 Tehát teljes reménységünk
Tebenned helyheztessék,
Hogy minden némű ínségünk
Általad enyhíttessék,
Ha mi buzgó imádsággal
Kérjük segítségedet,
Tapasztalni valósággal
Fogjuk te kegyelmedet.

- 4 Elvégeztük már magunkban,
Maradunk te szerelmedben,
Életünkben, halálunkban
A te tiszteletedben,
Kérjed Istent, hogy mennyégben
Hozzád helyheztettessünk,
És ott levő örömökben
Úr Jézussal lehessünk.
Amen.

* *Egervári ék.*, p. 251.

De gLoriosa sanCta benIngnae VirgInIs Charae pIa Matre ANNA*

- 1 Örök Atyaisten, bölcsességnek ura,
Ki vagy mindeneknek nagy, bölcs tanítója,
Minden híveidnek kegyes táplálója
És meghallgatója.
- 2 Engedjed, szent atyánk, téged arra kérünk,
Siralmas éltünkben tenéked könyörgünk,
És teljes szívünkkel buzgón esedezünk,
Hogy tenéked tessünk.
- 3 Miként Szent Anna tégedet szeretvén,
Ó egyetlen egyét tenéked szentölvén,
A szép Szűz Máriát szentöl fölnevelvén,
Nékünk sok jót nyervén.
- 4 Azkik pátrónánknak üljük szent innepét,
Szent Annát tisztelvén szemléljük szent képét,
A Szent Joákimmal világban életét,
Áldjuk szent nevét.
- 5 Azért téged kérünk ó áldott Szent Anna,
a Szűz Máriának szerelmes szent anyja,
ki valál Jézusnak ő szároz dajkája,
kedves öreganyja.
- 6 Esedezvén értünk a te unokádnál,
a Szűz Máriával édes Jézusunknál,
akik mai napot nagy solemnitással,
üljük buzgósággal.
- 7 Dicsíretet mondjunk az mi Istenünknek,
a Szent Anna által minden híveinek,
ki kegyelmet ígér bűnös lelkeinknek,
Szent Anna tisztelőinek. Amen.

* *Paksi-ék*, p. 527. A latin cím kronosztichonjának évszáma: 1761.

Szent Anna asszonyról*

Nóta: Az igaz hitben.

- 1 Szent Anna asszony, anyja Máriának,
Öreganya pedig a Jézus Krisztusnak,
Rokonysága vagy a Szentháromságnak,
Atyafiúságnak.
- 2 Onokád néked az Istennek Fia,
Ki ez világnak lón szabadítója,
Leányod pedig egek királynéja,
Boldog Szűz Mária.
- 2 Te férjed pedig Szent Joachim vala,
Azki Dávidnak nemzetébül vala,
Te is azon nembül leszármaztál,
Dücső Szent Anna.
- 3 Húsz esztendeig a szent házasságban
Együtt laktatok, de magtalanságban,
Bízáván Istennek ő ajándékában,
És nagy hatalmában.
- 4 Ki végre néktek sok imádságtokat,
Meghallgatta az ti fohászokodástokat,
Bívette az ti alamizsnátokat,
S áldozatitokat.
- 5 Szent angyal által jó hír izenteték,
Hogy bezáratott méhed megnyittatik,
S a Szűz Mária benned fogantatik,
Tetőled születik.
- 6 Boldog pár-ember, Joákim és Anna,
Kiknek gyümölcsök a szép Szűz Mária,
Máriának pedig Istennek Fia,
Életnek fája.
- 7 Ha azért jó fákat az ő gyümölcsökről,
Szokjok megismérnyi gazdag termésekrül,
Téged is ismérünk drága gyümölcsödrül,
Annát Máriárul.

* *Varsányi ék.*, p. 93.

Azon szentrül [Szent Annáról]*

Nóta: Lelkünk üdvössége

- 1 Szent Anna született Júda nemzetébül
És Szent Dávid király fő nemzetségébül,
Gyors volt a lelki dolgokban,
Kegyves adakozásokban
És imádságokban.
- 2 Sok bűt, bajt, szenvedett élete folytában,
És bánkódott hosszas magtalanságában,
De Isten örvendeztette,
Angyal által megintette,
Hogy léssen szülötte.
- 3 Joákim, ő férje, vígad örömében,
Hogy Anna fogadott magzatot méhében,
Aki is mihent született,
Máriának neveztetett,
Az Isten anyja lett.
- 4 Szent Anna teljes volt égi malasztokkal,
Az Isten áldotta sok ajándékokkal,
Nagy méltóságra emelte,
Úr Jézus őtet kedvelte,
Mária tisztelte.
- 5 Mivel Isten előtt szent anya, kedves vagy,
Légy nekünk szószólónk, szükségben el ne hagyj,
Könyörögi, hogy imádhassuk,
Istent mennyekben láthassuk,
Örökké áldhassuk.
Amen.

** SZENTMIHÁLYI, *Egyházi énekes könyv*, p. 395.

Más [Szent Annáról]*

Nóta: Sasvár mellett drága hely etc.

- 1 Üdvözlégy drágalátos,
Úr Jézussal vagy nyájas, Szent Anna,
Szent Anna, ezerszer kívánatos.
- 2 Krisztusnak öreganyja,
szegényeknek asszonya, Szent Anna,
Szent Anna, Isten anyjának anyja.
- 3 Szegényeknek gyámola,
Magyarország oltalma, Szent Anna,
Szent Anna, bűnösök szószólója.
- 4 Csudaképpen fogadád
a nagy Istennek anyját, Szent Anna,
Szent Anna, a boldog Szűz Máriát.
- 5 Mert a megpróbáltatott,
Izaiás kit mondott, Szent Anna,
Szent Anna, mennyből harmat rád szállott.
- 6 Szent Anna, hát dicsérünk,
mint nagyanyánkat félünk, Szent Anna,
Szent Anna, Isten után tisztelünk.
- 7 Egy gyökeret, mond, látott,
mely szépen megvirágzott, Szent Anna,
Szent Anna, méhed gyümölcsöt hozott.
- 8 Itt van a kegyelemnek
és a teljes malasztnak, Szent Anna,
Szent Anna, itt van rontója bűnnek.
- 9 Ó Szent Anna hát hozzád,
lehajtja szívem magát, Szent Anna,
Szent Anna, téged ezerszer kíván.
- 10 Ez világon mindenem,
merő öröm, nem öröm, Szent Anna,
Szent Anna, csak te vagy drága gyöngyöm.

* *Dőri ék.*, 158v. (p. 330.)

- 11 Távul tőlem az hívság,
távul minden gonoszság, Szent Anna,
Szent Anna, tehozzád én szívem vágy.
- 12 Ó Szent Anna ügyömet,
segéld kérlek lelkemet, Szent Anna,
Szent Anna, rád bízom mindenemet.
- 13 Amelyért ó Szent Anna,
kérlek, pokolnak lángja ne fujtson,
Szent Anna, légy szolgáló pártfogója.
- 14 Dicsértessél szép Jézus,
tiszteltessél Mária ezekkel,
Szent Anna, egyetemben Szent Anna. Amen.

Szent Annához*

Üdvözlégy Isten Fiának
Szeretett hív nagyanyja,
Áron vesszején kinyíltott
Legszebb rózsza, Szent Anna,
Kitől Mária született,
Mennyégbe helyezett
Ó szentséges nagyasszonyság,
Könyörögj hát érettünk,
Istentől nyert malasztiddal
Őrködj kérünk felettünk,
Községünk hív pártfogója
Mennyben lelkünk oltalma
Ó légy nekünk Szent Anna.

Szent Anna asszonyrul**

Nóta: Az Isten dicsőretire minden etc.

- 1 Üdvözlégy kegyelem anyja,
kitül világ aranya,
születék a Szűz Mária,
világ megváltó anyja,

* *Jászfényszaruú ék.*, az előzőeken 19. századi írással.

** *Dóri ék.*, 158 (p. 329.)

áldott a te asszonyságod,
áldott a te anyaságod,
áldott méhed gyümölcse,
ki kegyelmét ránk öntse.

2 Szent méhedben azt fogadtad,
kit teremtődnek adtad házossággul,
s asszonyságul Jézusnak ajánlottad,
áldott vagy az asszonyok között,
Isten malasztal öntözött,
mert méhed gyümölcsében
Jézus test lett vérében.

3 Ó Szent Anna, unokádót
kérvén, kérd leányodat,
hallgassa meg szolgálodat,
nyerjük te áldásodat,
hogy bűn nélkül mi lehessünk,
úgy tégedet tisztelhessünk,
mert üdvösség aranya
Jézus, Mária, Anna.

Ugyanazonrul [Szent Annáról]*

Nóta: Ó áldott Szűzanya

- 1 Üdvözlégy Szent Anna, Krisztus öreganyja,
Hozzád kiáltóknak [kegyes] szószólója,
Bánatjoknak megvigasztalója,
Szólj érettünk, téged kérünk,
Isten előtt, ó boldog Szent Anna.
- 2 Mi szegény bűnösök hozzád folyamodunk,
Kik itt ez életben a földön nyomorgunk,
Hallgassad meg az mi kiáltásunk,
Kérjed Istent, ó Szent Anna,
Országunkban ne légyen romlásunk.

* *Varsányi ék.*, p. 96.

- 3 Esedezz érettünk te szent onokádnál,
A te szülöttednek szentséges fiánál,
Nyerj kegyelmet az mi Megváltónknál,
Hogy bűnünkért nem büntesse,
Országunkat számtalan károkkal.
- 4 Hogy mi, te híveid kegyelmet nyerhessünk,
S téged szent anyánkat szívből szerethessünk,
Holtunk után teveled élhessünk,
Kérjed Jézust, ó Szent Anna,
Hogy mennyben veled örvendezzünk.

LADÁRY JÓZSEF PRÉDIKÁCIÓJA

Belső keserűségnek s külső gyötrelmeknek hathatós orvoslása,
*melyet dicsőséges Szent Anna asszonynak mindnyájunkat oktató példájából Méltóságos Gyarmathi sat. Gróf Balassa Pál Óexcellenciája kékkői várának díszesen fölépítettett templomában, nevezett szent matrónának innepe napján számosan összegyűlt egyházi és világi, fő s alacsony rendbeli hallgatóinak eleibe terjesztett és egy ájtatos Szent Anna tisztelőjének költésére nyomtatásban kibocsátott Ladáry József, losonci katolika anyaszentegyháznak érdemetlen plebánosa 1765. esztendőben.**

Pesten nyomtatott Eitzenberger József által, 1765. [4r, 15 pp.]

- - - - -

Dominus mortificat et vivificat. 1Reg 2, v. 6.
Az Úr öl és elevenít. Királ. 1. könyv, 2. rész, 6. vers.

- - - - -

Cum esset Anna amaro animo, oravit ad Dominum.
Midőn Anna keserves színnel volna, imádkozék az Úrnak. 1Reg. 1. v. 10.

Nehéz csak magában is az szívbéli keserűség. Nehezebb, midőn külső gyötrelmekkel ébresztetik; legnehezebb, ha asszonyi személyekben, bátor szentekben, de gyengébb edényekben öszvecsatoltatik. Mondék: ámbár szentekben; mert az szentek, jóllehet erősek lenni szoktanak, mindazáltal nem érzéketlenek, s azért nehéznek tapasztalják ők is az szívbéli keserűséget, annyival is inkább, ha az külsőképpen is fölgnyullasztatik.

Lássuk ezt példákban, mintegy meg nem csaló tükörben. Nagy szívbéli gyötrelmet szerzett az Rágesben, a médusok városában lakozó Raguel leányának, Sárának, hogy ámbár hét férjnek adatott vala, de mivelhogy az Asmodaeus névű ördög megölte vala azokat, mihelyen bémentek volna hozzája, hétszer lőn ugyan Sára jegyessé, de annyi menyegzői által nem nyert egyebet, hanem, hogy annyi férjeinek halálait siratni kintelenítették. Mi követte eztet? Nem egyéb, hanem az külső gyötrelmek, mert, midőn az durcás nyakú, délceg akaratú szolgálóját vétkeiért feddené Sára, így mert az az ő úri asszonyának visszafelelni: Kegyetlen, kevély asszonyság, férjeidnek gyilkosa, *nunquid et occidere me vis, sicut jam occidisti septem viros?* [Tob. 3. v. 10.] Meg akarsz-e engemet is ölni, amint már hét férjedet megölted? Gyalázatos, keserves ellentetés, hogy elkeseredett úri asszonynak, ami több, ártatlannak, szemire vettetik, és ugyan egy gyáva szolgálótul! Nagy keserűség, mely

* A nyomtatvány margójegyzetei szögletes zárójelben a főszöveg megfelelő helyére kerültek.

akármely erős férfinak szívit is megtántoríthatta volna! S ki csudálja, hogy azért a szóért elméne az ő házának felső kamarájában Sára és keserűségében három nap s három éjjel nem evék s nem ivék, hanem szüntelenül siránkozték. Hogy céljomhoz közelítsek:

Hagyjuk Rágesben Sárát, lépjünk gondolatink által Rematáim Sófinban Efraim hegyire Elkanának házában; s mit tapasztalunk itten? Két felesége vagyon Alkanának, Fenenna és Anna. Fenenna magzatokkal bővelkedik, Anna magtalan, mert ennek az Úr bészárta vala a méhét. Vajki mely nehéz szívbeli keserűséget okozott azon méhnek bészárása Annában! Házasságban lépni és élni, s annak óhajtott gyümölcsében részessé nem lenni, magzatot nem szemlélni, kimondható keserűség-e? Nem tudom. Megmagyarázható volt volna mégis, ha külső gyötrellemmel nem éltetett volna. Vajon miképp? *Affligebat quoque eam aemula ejus, et vehementer angebat*, [1Reg. 1. v. 6.] Gyöttri vala Annát is az ő ellenkedője, Fenenna, és igen kesergeti vala, szemire vetvén tudniillik, hogy az Úr bészárta volna a méhét. Nyilvánvaló, hogy nem vétek miatt érdemlette Anna az magtalanságnak büntető súlyát, méltán nagyobbodott tehát szívbeli keserűsége, midőn, ártatlan lévén, anynyira gyötrettetett, és veresszerzőnek ama mondásaként: - - *sterilis non decus arbor habet*, minden böcsületétül megfosztatott Fenenna által. Mit vélünk pedig, egyszer, avagy kétszer esett-e ezen szemrevetés? Távul járnánk az valótul, hanem Fenenna esztendőnként így cselekedik vala Annával, valahányszor eljővén az idő, felmenének az Úr templomába, Silóban. Példa nélkül való erős férfiúnak tartanám, méltán, aki ennyi gyötrelmeken meg nem mozdulna, sőt érzéketlennek, aki csudálná, hogy azon keserítésekre való nézve Anna sír, és nem eszik vala.

Szabad legyen immáron példárul példázathoz jutnom, s arra szálléttanom beszédemet, akit előbb megneveztem, mintsem előhoznám, mai dicsőséges Szent Annára, Máriának szentséges édesanyjára, Krisztusnak szerelmes öreganyjára. Majd eleget szólottam gondolatitoknak, midőn csak nevezném is Szent Annát, de kötelességemhez képest nem. Segétség tehát eztet ama nevezetes szent atyák, Szent Ágoston, [I. 23. contra Fauistum] [!] Szent Jeronimus, Epifanius, [Haeresi 70.] akik említett helyeken többiekkel azt írják, hogy mai szent matróna egész húsz esztendeig élt legyen Szent Joákim pátriarkával magtalanul az szent házasságban. Szentül éltek, de magtalanságban; böjtölésben, imádságban, alamizsnálkodásban folytatták az napokat, de magtalanságban; jószágokat három felé osztották, egyikét templomnak, másikat szegényeknek ajándékozták, csak harmadikával táplálták életjüket, de magtalan, és ugyan húsz esztendeig magtalan életjüket. Ó, ha itt velem lehetne Xeuxes mestersége, hogy ezen kesergő magtalan szent párt méltóképpen lerajzolhatnám! Miképp zokogtak ők, miképp kesergettek, miképp sóhajtoztak ők azon egész húsz esztendeig! Nem hiszem, hogy könyvekben nem fordulnának szemei mindnyájunknak. Talán mégis megenyhíthető volna szánakodásunk, hogyha csak belső keserűségtől gyötrettetett volna mai szent asszonyunk, de külsőképpen is gyaláztatott az ártatlan, midőn az templomban bémutatni kívánt áldozatival

hátravetett az főpaptul magtalansága miatt, mint egy Istentül megátkozottat. Könnyen elviselhető gyötrelém volt-e ez? Nagy gyötrelmire lehetett Sárának, hogy úgy meggyaláztatott szolgálójátul; de ezen gyalázat csak három nap tartott. Nagy keserősége volt az ótestamentombéli Annának, hogy Fenennátul úgy böcstenítettett, de csak egynehány rövid esztendeig: ellenben mai szent matróna belső keserőséginek s külső gyötrelminek súlyát húsz esztendeig viselte.

Íme, külső gyötrelmekkel, belső keserőségekkel terheltetett három szent asszonyosság, keresztyének! Egy Rágesbül, második Efraim hegyérül, harmadik Názáretbül: mind az három nyomattatott, de el nem nyomattatott, hanem fölemeltetett, megorvosoltatott. Ugyanis mi módon? Sárárul azt mondja Isten szent lelke: [Tob. 3. v. 11.] *In oratione persistens, cum lachrymis deprecabatur Deum*, Az imádságban maradván, könnyhullatásokkal könyörög vala az Istennek. Az ótestamentombéli Anna [1Reg. 1. v. 10.] *cum esset amaro animo, oravit Dominum, flens largiter*, midőn keserves szívvel volna, imádkozék az Úrnak, bőven sírván. Végtire, mai szent asszonyunk *precabatur in horto*, sok zokogások között az kertben könyörög vala az fölséges Úrnak. [S. Aug. loc. cit.] Ihol, az szomorúságok, keserőségek, gyötrelmek között Istenhez való folyamodás nemcsak megenyhítést talál, hanem vigasztalást is; mert Sára, ama tökéletes férfival, ifjabbik Tóbiással, Elkanának házastársa Anna, ama nagy lélekkel, Sámuel prófétával, mai dicsőséges szent matrónánk Máriával [S. Joan. Damasc. or. 2. de nat. B. V.] *nomine quoque ipso magnopere veneranda*, csak nevéül is fölöttébb tisztelendővel, megvigasztaltatott.

Ide füleitekkel, ide szíveitekkel, valakik belső keserőségektül, külső sanyargatásoktul nyomattatok! Tanuljátok meg innét legelőször, hogy akárminémű szorongattatásitoknak orvossága egyedül az Istenhez való folyamodás. Ellenben másodsor: valaki gyötrelmei között (külsők legyenek azok, avagy belsők) nem mennyekhez, hanem világhoz ragaszkodik, könnyebítésit, vigasztalását, szabadulását nem tapasztalja. Ezeknek megfejtésire mutatott énnékem utat, módot, alkalmatosságot főképpen mai dicsőséges Szent Anna asszonyinak cselekedete; ezen cselekedet mutasson nekünk is módot az ellenkező esetekbül való kiszabadulásra. Reménlem, fog is mutatni, ha, míglen Pythagorásznak ama parancsolatja mellett: [apud Stob. Serm. 33.] *ne multis verbis pauca comprehendas, sed paucis multa*, rövideden szólok, rövideden figyelmezni fogtok.

Hibázik és fölöttébb megcsalatkozik, valaki magával elhitheti, hogy az sanyargatások, akár belsők, akár külsők, másatul, nem az fölséges Istentül veszik eredeteket. Balgatógok mindazok, akik már forgandó szerencse balra fordult kerekinek, már az idő mostohaságának, már gonoszra vetemedett embereknek tulajdonéjtják szerencsétlenségeiket. Jó meg nem fontolják az dolgot, valakik, midőn gyalázatokkal vagy üldözésekkel illetetnek egyedül, avagy másatul, ezeket, mint fő authorokat, fő mestereket okozzák, gyalázzák, átkozzák. Mind héjányos gondolatok, mint hibányos cselekedetek ezek, mert sem az szerencse kereke, sem az idő mostohasága, sem gonoszra gerjedett emberek nem okai szerencsétlenségeinknek, gyötrelme-

inknek, hanem maga az Isten. [Eccl. 11. v. 14.] *Bona et mala, vita et mors, paupertas et honestas a Deo sunt*, a jók és gonoszok, az élet és halál, a szegénység és tisztesség az Istentől vagynak, kinek szent akaratja nélkül [Luc. 21. v. 18.] *et capillus de capite nostro non peribit*, egy hajszál sem vész el fejünkről, annyival is inkább egyéb gyötrem, külső avagy belső, senkit környül nem foghat; s így Istennek szent akaratjából eredett, hogy Sára hét férjének elvesztésével, ó- és újtestamentombéli Annák magtalansággal, következendőképpen szívbeli keserőségekkel meglátogatattanak; az gonosz emberek pedig, ha azoktól csigáztatunk, csak eszközei, vesszei, pálcái az Istennek, melyek által ő sújtogat bennünköt. Így nevezi Istennek szent lelke Assurt: [Isaiae 10. v. 5.] *virga furoris mei*, ő (úgymond) az én haragomnak vesszeje, mely által az zsidó népet verem, ütöm, sújtogatom. Tehát jól nevezte magát ama világretentő Attila *flagellum Dei*, Isten ostorának, Tamerlanes *iram Dei*, Isten haragjának, minhogya [Corn. a Lap. in loc. cit. Is.] *mali sunt virgae et instrumenta, quibus Deus homines exercet*, az gonosz emberek vesszei s eszközei az Istennek, melyek által ő szent fölsége sanyargat bennünköt; s így (hogya fölött példáktul el ne álljak) Sárának férjeit megölgő ördög, s ugyanaztat gyalázó szolgáló, ótestamentomi Annának ellenkedője, Fenenna, mai dicsőséges szent asszonyunkat templomban, számos emberek előtt böcstelenítő főpap, eszközei valának az Istennek avégre, hogya ő azok által keseríténé ökököt.

Jól megismérték azt emlétt matrónák, s ugyanazért soha az ökököt gyöttrő emberek ellen nem panaszkodtanak. Jól tudta azt a koronás próféta, s azon okbul, midőn Absolonnak üldözésitül futván Jeruzsálemből Bahurimba érkezett volna, s ott véletlenül nemcsak kövekkel hagyigáltatnék, hanem egyéb gyalázatokkal is terheltetnék Semejtül azon szókkal: [2Reg. 16. v. 7.] *Egredere, egredere vir sanguinum, vir Belial*, eredj ki, eredj ki vérszopó férfiú, és Belial embere. Udvari népe Dávidnak bosszút állott volna ugyan uráért, de ő nem engedte, Semejnek gonoszságát Isten akaratjának tulajdonévtán, és mondván: [ibid. v. 10.] *Dominus praecepit ei, ut malediceret David*, az Úr parancsolta néki, hogya Dávidot átkozza. Halljuk-e keresztyének! Nem mondja az királyi próféta, Semejtül, ama emberek szemetitül, ama istentelenül eredett ezen rövidségem, hanem, följobb emelvén szemeit, magával s népével elhitei: *Dominus praecepit*, az Úr parancsolta. Tehát, midőn gyalázatokkal terheltünk, mint Sára s az a két Anna, gondoljuk meg: *Dominus praecepit*; ha üldözést szenvedünk, sőt ha kövekkel hagyigáltatnánk is az gonoszoktól, mint Dávid, azt gondolhatjuk igazán: *Dominus etc.*; midőn hamisan vádoltatunk, törvénytelenül vexáltatunk, az légyen gondolatunk: *Dominus etc.* Ily okosan fontolta meg ezen dolgot Dáviddal Jób is, prófétával az patriárka, ki is ámbár értette szolgálitül, hogya ezer ökrit, ötszáz szamarát az szabeusok, háromezer tevét az káldeusok hajtották volna el, nem mondá: szabeusok, káldeusok, hanem: *Dominus abstulit*, az Úr vette el. Mi is, ha rágalmazás által böcsületünköt, nevünköt megfosztatunk, azt mondhatjuk igazán: [Job. 1. v. 21.] *Dominus abstulit*; ha javainkbul, jószáginkbul az fegyveres vagy egyéb ellenség által kipusztítatunk, méltán csak arra fakadhatunk: [ut

supra] *Dominus abstulit*, az Úr vette el, minthogy *bona et mala, vita et mors, etc.* a jók és gonoszok, élet és halál, szegénység és tisztesség Istentől vagynak, s igaz is, hogy [Amos 3. v. 6.] *non est malum in civitate, quod non fecit Dominus*, nincs veszedelem az városban, tartományban, országban, amelyet az fölséges Úr nem cselekedett; az emberek pediglen, ha hamis atyánkfiai, gonosz szomszédink, álnok felebarátink, [ut supra] *sunt virgae et instrumenta etc.* vesszei és eszközei az Istennek, melyekkel ő sújtogat bennünket.

Ezek így lévén, ha Isten minden keserűségeinknek, minden külső gyötrelmeinknek fő oka; ha az rossz emberek csak Istennek sújtogató vesszei, pálcái, ostori; ha mindennemű szerencsétlenségeinket igazán s egyedül Isten akaratának tulajdoníthatjuk, s kölletik tulajdonítanunk, nemde, hogy akárminemű szorongatásainknak hasznos, foganatos orvosságát bizonyosan fölkeressük, Istenhez, mennyekben kölletik folyamodnunk, sietnünk, futamodnunk? Nemde sanyargatásainknak orvoslója egyedül az Isten? Hallgatóimnak bölcs ítéletire hagyom az feleletet. Minekelőtte pedig megfeleljenek, emlékezzenek meg filozófusoknak ama tagadhatatlan principiumárul: *Per quas causas quidpiam oritur, per easdem et destruitur*: emlékezzenek meg ama igazságrul, hogy [2Reg. 2. v. 6.] *Dominus mortificat et vivificat, deducit ad inferos, et reducit*, az Úr öl és elevenít, aláviszen poklokra és visszahoz, [ibid. v. 7.] *Dominus pauperem facit et ditat, humiliat et subleat*, az Úr szegénnyé tész, meggazdagít, megaláz és fölemel, [Oseae 6. v. 2.] *ipse percutiet et sanabit nos*, az Isten megvér és megorvosol minket. Ezeken fondáltatott feleletbül, mert nyilvánvaló léssen, hogy Istent kölessék hínunk orvosul belső s külső gyötrelmeinkben, beszédemnek tárgyát könnyen észrevehetjük; észrevehetjük mindennemű sanyarúságok között sínlődők, fonnyadók példájából is.

Nem nevezem itt többé Sárát, (hogy gyakorta való előhozás által hallgatóimnak füleit ne sértessem) miképp talált segedelmet, mert nyilván szól az Írás, hogy *in oratione persistens etc.*, nem hozom elő Sámuelnek anyját, miért vigasztaltatt meg, mert nyilván hallottuk, hogy *cum esset amaro animo etc.*, mai dicsőséges Szent Anna asszonyt is elhallgatom itten, miképp vezetett ki magtalanságából, mert megértettük, hogy egeket zörgető buzgó imádsági által, melyekre való nézve, midőn kertiben áhétatosan könyörögne, Gábriel arkangyal küldetett hozzája, kitül Isten nevében (mint hajdanában sunai magtalan asszony Elizeustól), ilyenén csalhatatlan jövendöléssel megvigasztaltatt: [4Reg. 4., S. Vint. Ferr. Sermon. de Nat. V.] *Ne timeas Anna, amica Dei altissimi, exaudita sunt preces tuae - ex te enim nascetur Virgo admirabilis etc.* Ne félj Anna, fölséges Istennek kedvese, meghallgattattanak az te könyörgésid, mert tetőled fog születetni csudálatos szűz, kiből széles e világ kezeke fog örvendezni. Féltre hagyom, mondám, ezeket, hanem inkább kérdezni fogom:

Miért szabadult meg az babiloni fogságban epedő Manesses? Nemde azért, hogy [2Paral. 33. v. 13.] *deprecatus est Deum patrum suorum, et obsecravit intente*, könyörgött az atyáinak Istene előtt és buzgósággal kérte őtet? Mi okra nézve vigasztaltatt

meg duplán mindennemű kárában Jób? Igaz-e, mert egyedül Istenben helyeztette bizodalját, kereste orvoslását? Ne légyen kétségünk, önnön maga szól: [Job. 13. v. 15.] *etiamsi occiderit me in ipso sperabo*, ha szintén megölelend is engemet az Isten, őbenne bízom. Mi móddal szabadult meg hamis vádolóitól az ártatlan Zsuzsanna? Úgye, mivel [Da. 13. v. 42.] *exclamavit voce magna, et dixit, Deus aeternae etc.*, fölkiálta nagy szóval és monda: Örök Isten stb., azért is [ibid. v. 44.] *Exaudivit Dominus vocem ejus*, meghallgatá az Úr az ő szavát, szándékját, kívánságát. Hogyan, s miképpen haladta fölül minden üldözőit Dávid, hanem, amint megvallja, az egeket hasogató istenes imádsági által? [Ps. 108. v. 4.] Nemzetek doktora annyi ellenségeitől miképp menekedett meg? Megfelel: [2. ad Tim. 3. v. 17.] *ex omnibus eripuit me Dominus*, mindenekbül kiszabadított engem az Úr, kihez folyamodtam ügyömben, kihez helyeztettem, gyökereztettem reménységemet.

Tanuljon azért ezeknek s több ezerni ezereknek példájából kiki, ha ellenségnek tömlöciben szenyvedne, mint Manasses; ha Jóbbal mindeniből kipusztíttatnék; ha mint Zsuzsanna, hamisan vádoltatnék; ha üldözői volnának, mint Dávidnak; ellenségektől, szerencsétlenségektől környülvétettetnék, mint Szent Pál; ha nemcsak belső keserőségekkel, hanem külső sanyargatásokkal gyöttetretnék is, mint Sára, s az a két Anna, szóval: minden szorogatásban mennyekben Istennél keresse orvosságát, segedelmit, vigasztalását, mert egyedül az Isten [2. ad Cor. 1. v. 3.] *Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra*, minden vigasztalásnak Ura Istene, ki vigasztal minket minden háborúságunkban.

Nem csudálhatom tehát immár, hogy sokan könnyebbítést, vigasztalást, szabadulást nem tapasztalnak ellenkező eseteikben, mert tudn'illik nem ott feszegetik az dolgot, ahol köllene; nem oda folyamodnak, ahova köllene; világhoz, nem Istenhez ragaszkodnak, amint köllene. Bévelt szokások már az a mostani világ fiainak és leányinak, ha belső keserűség éri szíveket, némelyek abban helyeztetik könnyebbítéseket, ha másoknak megpanaszolják szívbeli sebeiket: ugyanis, ha ez volna könnyebbítésnek módja, ezt választotta volna két Annával Sára, de nem választotta, mert az panaszolkodás nemcsak nem könnyebbíti, hanem inkább megújítja az belső keserűséget. Ó, tehát balgatag világ! Mivelhogy [Virg. Aeneid. 1.] *Infandum renovare jubes (quiritando) dolorem*.

Midőn panaszoddal akarsz segíteni,

Az keserűséget kezded újítani.

Mások nyájas beszélgetésekben, éjjeli s nappali játékokban, ételben, italban, komédiáknak szemlélésiben, minden kigondolható multságokban akarják eltemetni szívbeli fájdalmokat. Jól mondom, akarják, mert igazán el nem temethetik, minthogy ez nem egyéb, hanem midőn az fő fáj, az lábnak kedvezni; s majdnem úgy cselekesznek ezek, mint Karthágó városnak lakosai, kik felől azt írja Salviánus, [lib. 6. de Provid.] hogy midőn Karthágó körül villognának az ellenség fegyverei, városban bézárt polgárok fájdalomnak s félelemnek megnyhítésére mindennemű vigasságnak ereszkedtek volna. Ugyanígy kívántak cselekedni Tre-

viris városbéliek, minek utána háromszor egy ízben kipusztítottanak, kiraboltattanak az ellenségtől, [idem ibid.] nemde okosan? Okosan tudn'illik. Most sem köll az illetén rendetleneket Diogenésszel keresni, mert könnyen föltaláltatnak, akik [S. Basil. hom. 5.] *Si qua incidisset occasio tristitiae, hujus praetextu totos se ad crapulas convertunt.* Ha előadja magát valamely szomorúságnak alkalmatossága, annak elfelejtésire egészen tobzódásnak, részegeskedésnek, hozzáadom, játékos multságoknak ereszkednek, de [idem ibid.] *haud quaquam haec demulcent, aut sedant conceptum moerorem; at verius malum permutant malo.* Meg nem enyhítik, sem le nem csillapítják ezek a szívben meggyökerezett, vagy legalább megfogont keserőségeket, hanem igazábban az gonosszal csak fölcseréltetik. meg nem enyhíti azokat a nyájas beszédek között játékos multságokban való nevetés, mert az nevetés ajakoknál tovább nem megyen, az szívet nem éri, ha éri is, keserves, mivel keservessel egyelítettik. Le nem csillapítja azokat az étel, ital, játék, mert szívnek keserőségei velek együtt ülnék az asztalnál, megtetszenek az játszó kártyákon, szóval: állhatatosan mindenütt oldalom mellett járnak s kelnek azon kedvetlen társai. Ehhez (úgy vélem) *doce* nem köll, minthogy ezeknek igazságát csak az nem tudja, aki szívbeli fájdalmokban soha részes nem volt.

Egyebek társaságokban, asszonyi személyekkel való nyájasságokban kévännák elveszteni belső keserőségeket. Ismét jól találtam mondani, kévännák, de el nem veszük. Alkalmatosan jut itt eszemben, amit Eszter könyvében olvasék. Epekedik vala keserűségében Asverus király, hogy Vasthy királynét, másként kedves élete párját haragjában udvarátul, ágyátul, magátul elűzte volna, s mit tanácsoltak nékie udvarló szolgálói keserűségének lecsillapítására? Ím ezt: [Esther 2. v. 2.] *quaerantur regi pulchrae virgines, kerestessenek az királynak szűz és szép leányok. Mivégre? Azt írja egy bölcs elme, [Calin. in l. 1. Reg. sem. 1.] hogy Asverus azokkal társolkodván, nyájaskodván baját elfelejtse, szomorúságát letegye, előbbeni vigasságát helyre hozza. Ilyen tanácsadói némelyek magok magoknak, de elvesztik-e szívbeli keserőségeket? Semmi sincs abbul, mint az elmúlt tegnapi napbul: hátha *verius malum permutant pejori?* Igazábban az gonoszt gonoszabbal cserélik meg! Hátha abbéli társolkodásbul nagyobb lelki sérelmet, veszedelmesebb szívbeli gyötrelmet, lelki isméretnek ártalmasabb sebit hozzák vissza? Hát-ha? De hova ragadtatom? Majd szándékom ellen is sokat mulatok az szívbeli keserőségek felül való beszédemben. Béfejezem tehát, rövideden mondván: sem panaszkodás, sem akárminémű multság, sem társolkodás meg nem enyhíti, le nem csillapítja, annyival inkább el nem vesztheti, el nem kergetheti, el nem temetheti az belső keserűséget. Következzenek immár az külső gyötrelmek, sanyarúságok. Azonban*

Ezeknek eltávoztatására is haszontalanul ragaszkodunk az világhoz. Az világ magában merő sanyarúság, hogy hogy térítheti el aztat, hanem ha maga magát eltérítheti? Az világ magában csupa keserűség, hogy szerezhet tehát édességet, hanem ha az epe mézet teremthet? [S. Aug. serm. 11. de temp.] Az világban tehát, az külső gyötrelmeknek elfordítására utolsó reménség az emberi erő, hatalom, böl-

csesség: de igazán utolsó, azaz haszontalan reménség az emberekben helyezettett reménség; mert, minthogy Istentől, úgymint fő oktul erednek az külső sanyarúságok (amint följebb hallottuk) afölött, minthogy az emberek Istennek engedelme, segítsége nélkül legkisebbet nemcsak nem cselekedhetnek, hanem nem is gondolhatnak, [2. ad Cor. 3. v. 5.] hogy magok ereivel Isten engedelme ellen magokat, vagy másokat külső gyötrelmekből kiszabadítsák, ki foghatja meg? Hogyha pedig Istennek segítsége, engedelme mellett segíthetnek az emberek, elegendőképpen nem csudálhatom, micsoda vakmerőséggel merészelnék azokban helyezettetni teljes bizodal munkat, mivel hogy akkor is Istennek szent akarátjátul függ segíteni avagy nem segíteni. Amellett: micsoda átkozott rendetlenség az Istent vagy teljességgel elhagyni, vagy előre az embereket, azután az Istent segítségül híni, hogy külső szorongatosoktól megmenekedjen egy valaki. Nem ejtettem ki véletlenül azon szókat: átkozott rendetlenség, mert reszketve, hideg veritékkel izzadó homlokossal olvashatják aféle rendetlenek Jeremiás prófétánál: [17. c. v. 3.] *Maledictus homo, qui confidit in homine*, átkozott ember, aki az emberben bíz. Teremtő Isten! Tehát mind átkozottak, akik emberekben vetik reménségeket? Tehát akik külsőképpen sanyargattatván emberek segítségihez ragaszkodnak, mind átok alá vettettek? Nehéz és majd elhíhetetlen consequentia! Igaz mindazáltal azok felül, akik teljes bizodalokat az emberekben helyezettetik, mert semmi úgy, mint aféle teljes bizodalom, meg nem vesztegeti az Istennek tiszteletit, ki is mindenhatóságának rezerválta, hogy csak ő maga vagy csudálatosan, vagy pedig emberek által természet szerént segítse az embereket. Ki csudálja már, hogy azok, akik emberekben plántálják teljességgel, avagy nagyobb rész szerént reménségeket, Istennek titkos rendelésiből, sőt bizonyos büntetésiből, az külső szorongatásoktól, gyötrelmektől meg nem menekedhetnek. Csudálja ezt, aki akarja, én éppen nem csudálhatom.

Csudálom mégis, és szánakodva emlékezetben veszem az ártatlan egyiptiai Józsefnek szerencsétlen esetit. Kérte vala ő Fáraónak pohárnokját, aki tömlöcből kiszabadítatván előbbeni szerencsés tisztségiben helyezettett, hogy róla, úgymint ártatlanul az királynál megemlékezze, és íme, mégis egész két esztendeig tömlöcben[!] maradott, sanyargattott József, az háládatlan pohárnok róla elfeledkezvén, egy szót sem szólott felőle az királynál. Úgye elfeledkezett? Elfeledkezett. Ugyanis, miért engedte meg Isten ő szent fölsége az illetén káros feledékenséget? Halljuk hyppói szent püspöknek feletit: [Serm. 85. de temp.] *pro castigatione sancti Josephi non permisit Deus magistrum pincernarum, ut in mente haberet, quod ei Sanctus Josephus supplicaverat*. Szent Józsefnek büntetésire meg nem engedte az Isten, hogy a főpohárnok emlékezetben tartsa, amiért nála Szent József könyörge. Szabad legyen annyira bátorkodnom, hogy mégis kérdjem, micsoda vétkekkel érdemlette pedig József Istennek ezen büntetésit? Azzal (úgymond Szent Ágoston [Loc. cit.]), hogy szabadulásának reménységét erősebben helyezettette az pohárnokban, mintsem Istennek segedelmiben. Ó hányan vagynak illetén főpohárnokokban bizakodó Józsefek! Akarám mondani: mely sokan vagynak, akik,

hogy Őköt veszedelmesen terhelő sanyarúságokon segítsenek, erősebben ragaszkodnak az emberek segítségéhez, mintsem az Istenhez; de károkkal tapasztalni kintelenítetnek, hogy Istennek büntető rendelésiből tovább, meg tovább gyötretetnek szerencsétlenségekkel.

Ingyen se véljük pedig, hogy így csak az különös, privatus emberek hibáznának; megesik egész községeknél, egész országoknál is. Szorongattatik az község valamely hatalmasságtul, és íme mintegy bálványistennek oszlopjához ragaszkodik azokhoz, akik nála nagyobbaknak mondatnak. Ó községnek tagjai! [Ps. 145. v. 2.] *Nolite confedere in principibus, in filiis hominum, in quibus non est salus.* Ne bízzatok fejedelmekben, az emberek fiaiban, kikben nincs az szabadulás. [Ps. 117. v. 9.] *Bonum est sperare in Domino, quam sperare in principibus,* jobb az Úrban bízni, hogysem az fejedelmekben. Nem akarják hallani tanácsomat, s mi történik? Istennek titkosan büntető rendelése szerint az hatalmasságtul elnyomattatik az község, velejébül is kisajtoltatik, kipréseltetik. Ah, mely helyesen, de egyszersmind keservesen hozzá illik az olyatén községhez, amit monda az Úr Izrael népihez: Hányszor szabadítottalak ki titeket egyiptiusok, amorrhaeusok, Amon fiai, filiszteusok, Amalek, Kánán hatalmasságának kezébül? És mindazáltal most elhagytatok engem. Azokéért nem cselekszem, hogy többé megszabadítsalak titeket: Jud. 10. v. 14.] *Ite et invocate, quos elegistis ipsi vos, liberent in tempore angustiae,* menjetek már és híjjátok segítségül, akiket segítségteknek választottatok, azok szabadítsanak meg titeket az szorongatásnak idején. Ó keserves, kinevető szók!

Tegyük egy országot, mely nem dicsekedhetik ekképpen: [3Reg. 5. v. 4.] *Nunc autem requiem dedit Dominus Deus mihi per circuitum, et non est Satan, neque occursus malus.* Most pedig nyugodalmat adott nékem az én Uram Istenem köröskörül, és nincs ellenségem, sem bántásom, hanem szomorú szívvel meg kölletik nékie valani, [2. ad Cor. 7. v. 5.] *foris pugnae, intus timores,* kívül harcok, belül félelmek; itthon hatalmasságtul, kívül pogány, kegyetlen ellenségnek félelmétül szorongattatom; ha azon ország külső tartományokban, uralkodó fejedelmekkel való szövetségben bizakodik, ha tábori támétalan sokaságában, ha pénzében, gazdagságában veti, helyhezreti reménységit, nem az Istenben: mivel: az szövetséges fejedelmek, kik úgyis mások segítése nélkül majdnem mindenkor szűkölködnek, talán csak színes frigyét tartanak, a tábor Istennek titkos, de bizonyos büntetésiből elszélesztethetik, a pénz, a gazdagság elveszhet, s így, ha ellenségnek terhes igája alá vettetik az olyatén ország, kérdjük bár: [3Reg. 9. v. 8.] *quare fecit Dominus sic terrae huic, et domui huic?* Miért cselekedett így az Úr e földdel, e házzal és országgal? Kész a felelet: [ibid. v. 9.] *quia dereliquerunt Dominum Deum suum,* mert elhadta segítségül híni az ő Urát Istenét. Menjen már ugyanazon szerencsétlen ország, híja segítségül az szövetséges fejedelmeket, az tábori fegyveres népeket, [Deut. 32. v. 37.] *in quibus habebat fiduciam,* akiknek segítségin, erein, oltalmán építette, mintegy megmozdíthatatlan kőszálon az ő reménységit, [ibid. v. 38.] *Surgant, et opitulentur (ei) et in necessitate (illud) protegant,* keljenek föl, segéljék őtet, és szükségnek, rabságnak idején oltalmazzák,

védellezzék, szabadítsák. Ne bízzon azért se a község, se az ország a fejedelmekben, az emberek fiaiban, kiknél nincs a szabadulás, [Ps. 145. v. 1.] senki se ragaszkodjon teljességgel, vagy Isten előtt emberek segítségéhez akárminémű külső szorongatásiban, hanem mindnyájan belső s külső gyötrelmeinkben symbolum gyanánt tartsuk meg Dáviddal: [Ps. 10. v. 1.] *In Domino confido*, az fölséges Úrban bízom, mert ő egyedül [2. ad Cor. 1. v. 3.] *Deus totius consolationis*, minden vigasztalásnak Istene, ő egyedül [Ps. 31. v. 7.] *refugium a tribulatione*, gyötrelmeinknek fölszabadítója, eltávoztatója, orvoslója.

Mínthogy pedig Szent Ágostonnak tanítása az, [I. 2. q. 149. super Exod.] hogy az Isten néha némely kegyelmeket nem szokta megengedni, hanem ha szószólóval, pártfogóval jelenünk meg az ő fölséges színe előtt: Midőn belső keserűségeinknek, külső gyötrelmeinknek eltávoztatására Istenhez folyamodni fogunk kegyelemért, megenyhítésért, segedelemért, hogy meg ne vettettessék könyörgésünk, válasszuk, *semel pro semper*, pártfogóul, szószólóul Magyarország választott örökös királynéjának, Máriának édesanyját, Krisztusnak öreganyját, mai dicsőséges Szent Anna asszonyt. Bízvást jelenhetünk meg véle Istennek színe előtt, mert ő [S. Vincent. Fer. ser. de Nat. B. V.] *Amica Dei altissimi*, fölséges Istennek kedvese. Azért is, valamint tulajdon szívbéli keserűségeink, saját külső gyötrelmeink orvoslását szerencsésen megnyerte az egetül, úgy minket is ugyanazon szorongatásinkban hathatós esedezési által könnyen megsegíthet. Tapasztalták azokban Szent Annának különös segítségét, valakik Istenhez vele együtt folyamodtanak, amint Nádasi, Guilielmus Gumpfenberg [an Coelest. fol. 452. de im. B. V. cent. 10. c. 69. et 70. in sua Hagiolog. in fest. S. Annae fol. 707. fol. 350. Aut. Antiq.] Menochius, Theophilus Reinaudus Procopius, Johannes Thomas a S. Cyrillo s a többi sok, és csudálatos példákkal bizonyítják. Tapasztalta ezen Méltóságos Úri (tükrös érdemi által az magyar égen fényesen ragyogó, csillagozó, tündöklő) Ház, s ugyan azért, valamint hajdant a rómaiak, hogy őket éhséggel elnyomattattak, eledelben megsegítette ama nevezetes Anna Perenna, eztet örökös oszloppal megajándékozták, úgy ezen úri ház, úgy mint Magyarországnak dicsőségesen fénlő egy erős oszlopa, hálaadás fejében, hogy Szent Annát sok segítségért megtisztelné, ezen díszesen fölépített templommal, drága oltárral megajándékozta; meg sem elégszik ezzel, hanem [1. ad Cor. . v. 3.] *Absens quidem corpore praesens autem spiritu*, testben, s test szerint távol lévén ugyan gyakorta ezen templomtól, oltártul, de lélekben s lélek szerint itt mindenkor jelen lévén, választott szószólójának anyai palástja alá minden nap teljes áhétatossággal, nem különben] bizodalommal szokta magát ajánlani.

Ezen méltóságos úri házzal tehát Szent Anna tisztelői: [ad Hebr. 4. v. 16.] *Adeamus cum fiducia ad thronum gratiae, ut misericordiam consequamur, et gratiam inveniamus in auxilio opportuno*, járuljunk bizodalommal a kegyelemnek király-székihez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk alkalmas segítségre. Járuljunk teljes bizodalommal kegyelemnek, azaz: mai dicsőséges szent szent matrónának királyi székihez. (Mert Damascenus Szent János, Szent Epifanius Trithemius [or. 2. de nat.

B. V., or. de laud. Virgin., de laud. S. Annae] magyarázatjok szerint Anna annyit térszen, mint kegyelem.) Ehhez járuljunk belső s külső szorongatásinkban, hogy irgalmaságot, azokbul való kiszabadulást Istentől nyerhessünk. Nem az világot, vagy ennek lakosít híjjuk segítségül, hanem Szent Annával jelenjük meg Istennek színe előtt, hogy gyötrelminkben kegyelmet találjunk alkalmas segítségre.

Ó dicsőséges Szent Anna, most mindenkorra választott szószólónk! Íme leborulunk mély alázatossággal az te királyi széked, szent oltárod előtt, teljes bizodalommal arra kérvén, hogy, mivel életünk folytába gyakorta környül fognak venni bennünköt az szívbeli keserúségek s külső gyötrelmek, nyerj nekünk akkor hathatós esedezésed által irgalmasságot, szabadulást, orvoslást: de főképpen halálunk óráján, midőn leginkább, 2. ad Cor. 7. v. 5.] *foris pugnae, intus timores*, környülvesznek minket az külső szorongatások, az belső félelmek; találj nekünk kegyelmet alkalmas segítségre; hogy valamint te ment lévén immár belső s külső gyötrelmekből, tizenyolc esztendő Jézusnak, és imádságid által nyert szentséges magzatodnak, Máriának jelen-létiben életednek hetvenkettődik esztendeiben, szent lelkedet örvendetes tekintettel az örök Atyaistennek kezében szerencsésen általadád, úgy mi is az te alkalmas segítségedtől megerősítetvén, külső szorongatások s belső félelmek miatt halálunk óráján késértetben ne essünk, hanem Istennek kegyelmében költözzünk, bontakozzunk ki ez árnyékvilágbul, mondván: Jézus, Mária, Szent Anna! Amen.

RÖVIDÍTÉSEK

IDÉZETT FORRÁSOK

A Jézus Krisztus Atyafiságának

– *A Jézus Kristus Atyafiságának, úgymint az makula nélkül fogantatott Szűz Mária anyjának, Szent Anna asszonyának[!] congregatioja*, mely Nagy-Szombatban Szűz Szent Klára szerzetében T. Berényi Klára fejedelemasszonyágában, Nagyboldogasszony templomában tiszteltessen[!], felállított és magányos bullákkal tizennegyedik Benedek szentséges pápa által megerősített, és búcsúkkal megajándékozott, Nagyszombat, 1748, 4r, [4] p., ill.

Anna-Büchel

– *Anna-Büchel, oder Andachts-Übung zu der allgemeinen Nothbelferin der glorwürdigsten Heil. Anna*, Wien, Andreas Heyinger, 1696.

ARNDT, *Paradicsom kertecské*

– ARNDT, Johann, *Paradicsom kertecské*, kibocsátotta BÉL Mátyás, Norimbergában, 1724.

Az Isten mindenhatóságának tárbáza

– [SZABOLT Ferenc], *Az Isten mindenhatóságának tárbáza, az az Sz. Anna, s' Boldogságos Szűz Mária édesanyjának tiszteleti. Főképpen a Magyarországon hozzája lévő régi és buzgó ájtatosságok öregbítésére megnyitott*, Bécs, Heyinger András, 1708, (12), 354, (5) p., 14 t. További kiadások: Nagyszombat, (1708?), 1773; Csíksomlyó, 1773. (19. századi kiadások is ismertek.) Kéziratos másolata: *Az Isten mindenhatóságának tárbáza...* Leírtatott Sopronban F. I. által 1710. Eszterendőben. Pannonhalma, Főapátsági Könyvtár, 10a. EE. 11.

BARANYI, *Lelki paradicsom*

– [BARANYI Pál], *Lelki Paradicsom, mely sokféle kertekből öszveszedtetett tápláló gyümölcsfákkal, gyönyörködtető virágokkal, elevenítő orvosságokkal ... bétöltetett*, H. n., 1700. RMK I 1572.

BOZÓKY-ék.

– BOZÓKY Mihály *kéziratos énekeskönyve*, 1775 körül (magántulajdonban; mikrofilm: OSZK FM 1/1663). (STOLL, nr. 1091.)

BOZÓKY, *Katolikus karbéli kótás énekes könyv*

– BOZÓKY Mihály, *Katolikus karbéli kótás énekes könyv*. Vác, 1797.

BRAUNER, *Lust-Garten*

– BRAUNER, Evermodus, *Der aus einem wüsten Land jetzt gepflanzte und mit Edlen Bäumern besetzte Esther 7.7. Lust-Garten Ezechiel 36.35. Oder die zu Ehre Gottes und Trost-Frommer Seelen aufgerichte Bruderschaft unter dem Schutz der Heiligen Mutter Annae vorgestellt...* am ersten Einschreib-Tag ... nächst Rudnock, Anno 1754, Kassa, Akad., 1754, [9] lev.

Cantus catholici, 1674

– *Cantus catholici Latino-Hungarici ... Magyar és deák katolikus keresztyéni énekek*, Kassa, 1674. RMK I 1159.

Catalogus librorum

– *Catalogus librorum, qui in Academica Universitatis Tyrnaviensis Societatis Jesu typographia anno 1743 [1758, 1770] reperiuntur*, Tyrnavia, 1743, 1758, 1770.

Rövidítések: idézett források

COCHEM, *Das grosse Leben Christi*

– COCHEM, Martin, *Das grosse Leben Christi, der aufsführliche, andächtige und bewegliche Beschreibung des Lebens und Leydens unsers Herrn Jesu Christi, unserer glorwürdigsten Mutter Mariae, samt aller ihrer befreundeten, als nemblich S. Annä, und ihrer Mutter: S. Josephs und Joachims [etc.]*, München, 1681.

COCHEM, *Das kleine Leben Christi*

– COCHEM, Martin, *Das kleine Leben Christi, oder aufsführliche, anmuthige und bewegliche Beschreibung des Lebens und Leydens unsern Herrn Jesu Christi, und seiner glorwürdigsten Mariae, samt ihrer Eltern und Voreltern ...* Frankfurt a. M., 1677¹.

COCHEM, *Der grosse Baum-Garten*

– COCHEM, Martin, *Der grosse Baum-Garten*, Ofen, Nottenstein, 1741.

CSÁKI, *Mennyei igyekezet*

– CSÁKI Katalin, *Mennyei igyekezet*, Kolozsvár, Akad., 1767¹.

Császár Ferenc-ék.

– *Császár Ferenc énekeskönyve*, 18. sz. második fele, Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár, Quart. Hung. 4198. (STOLL, nr. 1135.)

Csukly-ék.

– *Csukly István énekeskönyve*, 18. század vége (Székesfehérvár, Püspöki Könyvtár, Ms. 124). (STOLL, Ø)

CSÚZY, *Zengedező sípszó*

– CSÚZY Zsigmond, *Zengedező sípszó*, Pozsony, Royer, 1723.

Dóri ék.

– *Dóri énekeskönyv*, (1763–1774), (Pannonhalma, Főapátsági Könyvtár, 10a E 29/1). (STOLL, nr. 269.)

Écsi ék.

– *Écsi énekeskönyv*, (1700–1725), (Pannonhalma, Főapátsági Könyvtár, 10a E 29/3). (STOLL, nr. 159.)

Egervári ék.

– *Egervári énekeskönyv*, 18. század második fele (Szombathely, Egyházmegyei Könyvtár). (STOLL, nr. 1138.)

Herchl-ék.

– *Herchl Antal énekeskönyve*, 18. sz. második fele (Pannonhalma, Főapátsági Könyvtár 10a E 3/1–2). (STOLL, nr. 279.)

ILLYÉS, *A keresztyéni életnek példája*

– ILLYÉS András, *A keresztyéni életnek példája vagy tüköre, azaz a szentek élete, I*, Nagyszombat, 1682.

Jászfényszaru ék.

– *Jászfényszaru énekeskönyv*, 1788 (Vác, Egyházmegyei Könyvtár). (STOLL, nr. 1105.)

KÁJONI, *Hymnarium*

– KÁJONI János, *Hymnarium*, (1659–1677), (Csáksomlyó, Ferences Könyvtár). (STOLL, nr. 102.)

KECZER, *Szent Anna asszonyhoz*

– KECZER István Sándor, *Szent Anna asszonyhoz, Jézus Krisztusnak nagyanyjához, Isten-szülő Szűznek legméltóbb Anyjához való ájtatosság*. Rövid móddal az ájtatos tisztelőknek elejében adatott, és legalább minden héten, kedden (mely

nap az ő tiszteletire rendeltetett) gyakorlandó, a kiváltképpen való malasztoknak és boldog kimúlásnak ettől a Szentháromságtól való megnyerése nagy buzgósággal ajánltatik, Nagy-Szombatban, Akad., 1738.

Keddre rendeltetett ájtatosság

– *Keddre rendeltetett ájtatosság, avagy dicsőséges Szent Anna asszony tisztelete alatt, Abauj vármegyében, Rudnokon felül, a jászói urasságban, Praemonstratensis szent szerzetébéli prépostságban újonnan épített Szent Anna templomában felállított társaság.* Mely ... felállított, és XIV. Benedek szentséges pápától megerősített, és örökkön tartó bullával megkegyelmeztetett ... Sauberer András Praemonstratensis ... reguláris kanonokok praelátusának, és Jászón Keresztelő Sz. János királyi és conventualis temploma prépostjának, őnagyságának, mint említett új templomnak fundamentomát tévő és kezdőjének kívánságára, Kassa, Akad., 1751, 16r, 16, 69 pp.

KÓKAI, *Krisztus atyafiságának könyve*

– KÓKAI Benedek, *Krisztus atyafiságának könyve*, melyben az imádság közt tanítanak a hívek a mindennapi, hétbéli, és esztendőbéli kötelességekre, lelki tudományra, szent erkölcsökre, és jóságos cselekedetekre, öszveszedte Kókai Benedek Magyar Nemzetének lelki javára egynehány énekekkel, Vác, Ambró Ferenc, 1784, 8r, [16], 331, [5] pp.

KOPCSÁNYI, *A Bódog Szűz Mária élete*

– KOPCSÁNYI Márton, *A Bódog Szűz Mária élete*, Bécs, 1631. (RMNy 1489.)

LADÁRY, *Belső keserűségnek*

– LADÁRY József, *Belső keserűségnek s külső gyötrelmeknek batható orvoslása*, melyet dicsőséges Szent Anna asszonynak mindnyájunkat oktató példájából ... Balassa Pál ... kékkői várának díszesen felépített templomában ... hallgatóinak eleibe terjesztett, Pest, Eitzenberger, 1765, 4r, [15] pp.

Lázár Zelma-kódex

– *Lázár Zelma-kódex*, 16. sz. első negyede (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, K 41). Hasonmás kiadása: *Lázár Zelma-kódex*, 16. sz. első negyede, közzéteszi ABAFFY Erzsébet, Budapest, Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1992 (Régi magyar kódexek, 14).

Lelki fegyverbáz

– *Lelki fegyverbáz*, melyben mindenféle lelki és testi ellenség meggyőzésére erős fegyver készítettet, Pozsony-Kassa, Landerer, 1791. (1692 körülől a 20. század elején sokszor kinyomtatták.)

Liliom kertecske

– *Liliom kertecske* Pozsony, 1675¹. (RMK I 1186); Nagyszombat, 1713 k.

Lobkowitz-kódex

– *Lobkowitz-kódex*, 1514, (Prága, Egyetemi Könyvtár, VI. Fig. 30). Hasonmás kiadása: *Lobkowitz-kódex*, közzéteszi REMÉNYI Andrea, Budapest, Argumentum, Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1999 (Régi Magyar Kódexek, 22).

Officium Rákócziánium

– *Officium Rákócziánium, avagy külömbféle ájtatosságok...* Kassa, Akad., 1767.

Ötvenévi énekeskönyv → *Paksi Márton György énekeskönyve*

PADÁNYI BIRÓ, *Ünnepnapokon...*

– PADÁNYI BIRÓ Márton, *Ünnepnapokon... mondatott külömb-külobmféle szép prédikációk*, Győr, Streibig, 1761.

Rövidítések: idézett források

Paksi-ék.

– *Paksi Márton György énekeskönyve* (Ötvenévi énekeskönyv), (1760), (Győr, Xantus János Múzeum. A kötet lappang. Mikrofilm: Országos Széchényi Könyvtár, FM1/2293). (STOLL, nr. 261.)

Pécsi ék.

– *Pécsi énekeskönyv*, 1674, (Pécs, Egyetemi Könyvtár, 67068). (STOLL, nr. 98.)

PONGRÁCZ, *Arany korona*

– PONGRÁCZ Eszter, *Arany korona*, Nagyszombat, 1719.

RABCSEK, *Löbliche Bruderschaft*

– RABCSEK Andreas, *Löbliche Bruderschaft*, Tyrnau, 1750.

RABCSEK, *Szent Anna asszony*

– RABCSEK András, *Szent Anna asszony és Szent Gyula ... mártír gyülekezete*, Nagyszombat, 1750.

SZABOLT → *Az Isten mindenhatóságának tárbáza*

Szent Anna asszonynak élete

– *Szent Anna asszonynak, az Isten Fia nagyanyjának szentséges élete, régi írásokból summába foglaltatott*, anni M. DCCXI. Kézirat a Budapesti Egyetemi Könyvtárban. Jelzete: A 14(2).

SZENTMIHÁLYI, *Egyházi énekes könyv*

– SZENTMIHÁLYI Mihály, *Egyházi énekes könyv*, Eger, 1797–1798.

Szép három új istenes énekek

– *Szép három új istenes énekek*, Vác, Ambró, 1779.

ÚJFALUSI, *Makula nélkül való tükör*

– ÚJFALUSI Judit, *Makula nélkül való tükör, mely az üdvözítő Jézus Krisztusnak és szent szüléinek életét, úgy keserves kinszenvedését és halálát adja elé... cseh nyelvből ... fordítottatott*, Nagyszombat, 1712¹, 4r, (6), 536, (7), 50 l. (Reprint kiadás, utószó FRAUHAMMER Krisztina, Szeged, Pytheas Könyvmanufaktúra–SZTE-MTA Vallási Kultúrakutató Csoport, 2015.)

Varsányi ék.

– *Varsányi énekeskönyv*, 18. század második fele (Pannonhalma, Főapátsági Könyvtár 10a E 29/2). (STOLL, nr. 483.)

Vöcsey-ék.

– *Vöcsey János énekeskönyve* (1752), (Zirc, Apátsági Könyvtár, Ms. 119. A kötet lappang.). (STOLL, nr. 244.)

IDÉZETT SZAKIRODALOM

- BÁLINT, *Ünnepi kalendárium, II*
– BÁLINT Sándor, *Ünnepi kalendárium, II*, Budapest, Szent István Társulat, 1977.
- BENEDEK, *Szent Klára nyomában*
– BENEDEK Fidél, *Szent Klára nyomában. Az egykori ferences nővérek története*, Kolozsvár, 1947 (Kolozsvári ferencesek kétszáz éve, 1725–1945, 4).
- DÖRFER-DIERKEN, *Die Verehrung der heiligen Anna*
– DÖRFER-DIERKEN, Angelika, *Die Verehrung der heiligen Anna in Spätmittelalter und früher Neuzeit*, Göttingen, 1992.
- HARIS, „*et Deo consecrat*”
– HARIS Andrea, „*et Deo consecrat*”: *A Mária-felajánlás ikonográfiája és a tét-szentkúti templom oltárképe*, = *Omnis creatura significans: Tanulmányok Prokopp Mária 70. születésnapjára*, szerk. TÜSKÉS Anna, Bp., CentrArt Egyesület, 2009, 205–212.
- KLEINSCHMIDT, *Die heilige Anna*
– KLEINSCHMIDT, Beda, *Die heilige Anna: Ihre Verehrung in Geschichte, Kunst und Volkstum*, Düsseldorf, 1930.
- KNAPP, *Martin von Cochem Magyarországon*
– KNAPP Éva, *Martin von Cochem Magyarországon, Első rész: Mennei követek, len kötelecske, A két atyafi szent szűzek Gertrudis és Mectüldis imádságos könyve*, Zebegény, Borda Antikvárium, 2014 (Régi magyarországi vallásos nyomtatványok, 1).
- KNAPP, *Officium Rákócziánium*
– KNAPP Éva, *Officium Rákócziánium: Az I. Rákóczi Ferencről elnevezett imádságoskönyv története és nyomtatott kiadásai*, Budapest, Borda Antikvárium, 2000.
- KNAPP, *Pietás és literatúra*
– KNAPP Éva, *Pietás és literatúra: Irodalomkínálat és művelődési program a barokk kori társulati kiadványokban*, Budapest, Universitas, 2001 (Historia litteraria, 9).
- KNAPP, TÜSKÉS, *Barokk társulati kiadványok*
– KNAPP Éva, TÜSKÉS Gábor, *Barokk társulati kiadványok grafikai ábrázolásai*, Magyar Könyvszemle, 1999, 1–34.
- KNAPP, TÜSKÉS, *Populáris grafika*
– KNAPP Éva, TÜSKÉS GÁBOR, *Populáris grafika 17–18. században*, Budapest, Balassi, 2004.
- KOVÁCS, *A középkori magyarországi Szent Anna-kultusz*
– KOVÁCS Andrea, *A középkori magyarországi Szent Anna-kultusz = Zenetudományi Dolgozatok 1978–2012: 35 éves jubileumi kötet*, szerk. Kiss Gábor, Budapest, MTA-BTK Zenetudományi Intézet, Budapest, 2014, 33–44.
- KOVÁCS, *A Makula nélkül való tükkör...*
– KOVÁCS Eszter, *A Makula nélkül való tükkör cseb forrásai*, Budapest, MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport, 2014 (Pázmány Irodalmi Műhely, Lelkiségtörténeti források, 9).

Rövidítések. idézett szakirodalom

- NAGY, *Szent Anna legendája*
– NAGY Emőke, *Szent Anna legendája Temesvári Pelbárt és Laskai Osvát sermőiben*, Actas, 2014/1, 141–151.
- PÉTER, *Anna néni imakönyve*
– PÉTER László, *Anna néni imakönyve*, Kortárs, 2009/12, 62–65.
- PETRIK VIII
– *Magyarország bibliográfiája, 1712–1800, VIII, Függelek: Hazai, 18. századi színlapok, gyászjelentések és szentképek bibliográfiája*, szerk. V. ECSÉDY Judit, Budapest, Országos Széchényi Könyvtár, 1991.
- RIDOVICS, *Az Isten Mindenbatóságának Tárháza*
– RIDOVICS Anna, *Az Isten Mindenbatóságának Tárháza, 1*, Ars Hungarica, 1997, 1-2, 247–254.
- RIDOVICS, „*Az emberi váltságnak kúcsa*”
– RIDOVICS Anna, „*Az emberi váltságnak kúcsa*”: Egy barokk kori Mettercia-ábrázolás ikonográfiai típusáról = *Omnis creatura significans: Tanulmányok Prokopp Mária 70. születésnapjára*, szerk. TÜSKÉS Anna, Bp., CentrArt Egyesület, 2009, 199–204.
- RMDT I
– CSOMASZ TÓTH Kálmán, *A XVI. század magyar dallamai*, Budapest, Akadémiai, 1958 (Régi magyar dallamok tára, 1).
- RMDT II
– PAPP Géza, *A XVII. század énekelt dallamai*, Budapest, Akadémiai, 1970, (Régi magyar dallamok tára, 2).
- RMK I
– Szabó Károly, *Régi magyar könyvtár, I. kötet: Az 1531-1711. megjelent magyar nyomtatványok könyvészeti kézikönyve*, Budapest, 1879.
- RMKT XVII/7
– *Régi magyar költők tára, XVII. század: Katolikus egyházi énekek (1608–1651)*, s. a. r. HOLL Béla, Budapest, Akadémiai, 1974.
- RMKT XVII/15A
– *Régi magyar költők tára, XVII. század, 15/B: Katolikus egyházi énekek (1660-as, 1670-es évek), Szövegek*, s. a. r. STOLL Béla, Budapest, Akadémiai–Argumentum, 1992.
- RMKT XVII/15B
– *Régi magyar költők tára, XVII. század, 15/B: Katolikus egyházi énekek (1660-as, 1670-es évek), Jegyzetek*, írta HOLL Béla, Budapest, Akadémiai–Argumentum, 1992.
- RMNy I–IV
– *Régi magyarországi nyomtatványok, I–IV (1473–1670)*, (az I–II. kötet szerzői: BORSA Gedeon, HERVAY Ferenc, HOLL Béla, a III. kötetét: HELTAI János, HOLL Béla, PAVERCSIK Ilona, P. VÁSÁRHELYI Judit, a IV. kötetét: P. VÁSÁRHELYI Judit, HELTAI János, PAVERCSIK Ilona, PERGER Péter), Budapest, Akadémiai, 1971–2012.
- SOÓS, *A nagyszombati Szent Anna-kongregáció*
– SOÓS Sándor, *A nagyszombati Szent Anna-kongregáció 1746-os felvételi lapja*, Magyar Sion, 2012/1, 37–51.

STAHL, *P. Martin von Cochem*

– STAHL, Hans, *P. Martin von Cochem und das „Leben Christi“*, Bonn, 1909 (Beiträge zur Literaturgeschichte und Kulturgeschichte des Rheinlandes, 2).

STOLL

– STOLL Béla, *A magyar kéziratos énekeskönyvek és versgyűjtemények bibliográfiája (1542–1840)*, Budapest, Balassi, 2002².

SZILÁRDFY, *Barokk szentképek*

– SZILÁRDFY Zoltán, *Barokk szentképek Magyarországon*, Bp., Corvina, 1984.

TÜSKÉS, KNAPP, *Népi vallásosság*

– TÜSKÉS Gábor, KNAPP Éva, *Népi vallásosság Magyarországon a 17–18. században: Források, formák, közvetítők*, Budapest, Osiris, 2001.

A kötetben közölt képek jegyzéke

A kép	Forrása	Kötetünk lapszáma
Szent Anna isteni félelemben neveli leányát	<i>Az Isten mindenhatóságának tárbáza,</i> Bécs, 1708, a 109. laphoz kötve.	Borítón, elől
A <i>Szent Anna könyve</i> címmel árusított imakönyv	<i>Uo.</i> , címlap.	14
Mettercia – (A Szent Annát szeretőket pártfogolja az Úristen)	<i>Uo.</i> , címlap előtt.	15
A kluknói kápolna – Szent Anna, az özvegyek és szerencsétlenek menedéke, minden örömét Istenbe és Máriába helyezi	<i>Uo.</i> , a 161. laphoz kötve.	16
Szent Anna olvasni tanítja Máriát	KECZER István Sándor, <i>Szent Anna asszonyhoz, címlap és címlap előtti kép.</i>	17
Mária Anna karján (felül a Szentháromság, alul az ember Jézus, Mária és Anna oltalmába ajánlásának szövege)	<i>A Jézus Krisztus Atyafiságának ... kongregációja,</i> Nagyszombat, 1738, <i>címlapkép</i>	18
A Szent Anna asszony olvasójának formája	<i>Liliom kertecske,</i> Nagyszombat–Buda, 1779, 50.	19
Szent Anna olvasni tanítja Máriát	<i>Uo.</i> , 49.	20
Szent Anna Máriával (I. Phil. Binder metszete)	<i>Lelki fegyverház,</i> Pozsony–Kassa, Landerer, 1791, 42.	21
Szent Anna Máriával	Kép a német nyelvű nagyszombati szentképsorozatból, ún. napi kép (1765).	21
Prédikáció-kiadás címlapja	LADÁRY József, <i>Belső keserűségnek s külső gyötrelmeknek hatóságos orvoslása,</i> Pest, Eitzenberger, 1765.	25
Szent Anna imádkozni tanítja Máriát	<i>Az Isten mindenhatóságának tárbáza,</i> Bécs, 1708, p. 1-hez, (a Szent Anna-officium előtt).	81
Szent Anna kézereklyéje	<i>Uo.</i> , az 57. laphoz kötve.	107
Szent Anna és Szent Joákim (Szent Anna, a boldog házasság mintaképe)	<i>Uo.</i> , a 88. laphoz kötve.	116
Szent Anna (és Szent Joákim) alamizsnát ad	<i>Uo.</i> , a 92. laphoz kötve.	119
Az Atyaisten megígéri Mária szeplőtelen fogantatását	<i>Uo.</i> , a 98. laphoz kötve.	122

A kötetben közölt képek jegyzéke

Szűz Mária születése	<i>Uo.</i> , a 103. laphoz kötve.	125
Szent Anna isteni félelemben neveli szent leányát	<i>Uo.</i> , a 109. laphoz kötve.	128
Szűz Mária felajánlása a templomban	<i>Uo.</i> , a 115. laphoz kötve.	131
Szűz Mária eljegyzése	<i>Uo.</i> , a 121. laphoz kötve.	134
Mettercia. Szent Anna Máriával és a gyermek Jézussal	<i>Uo.</i> , a 128. laphoz kötve.	137
Szent Anna halála	<i>Uo.</i> , a 135. laphoz kötve.	141
Szent Anna, a betegek és szenvedők patrónusa	<i>Uo.</i> , a 142. laphoz kötve.	144

A kötetben található könyvdíszek forrása: *Az Isten mindenhatóságának tárbáza*, Bécs, 1708.